

plany zadań ochronnych
Natura 2000

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Ostoja Góry Słonne PLH180013

w województwie podkarpackim

Rzeszów 2013

1

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

plany zadań ochronnych
Natura 2000

Wykonawca:

Konsorcjum: Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze i Klub Przyrodników

**na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
w Rzeszowie**

Autorzy:

Paweł Pawlaczyk – koordynator projektu PZO, ekspert botanik
Stanisław Kucharzyk – ekspert botanik
Paweł Wolański – ekspert botanik
Rafał Zarzecki – ekspert botanik
Andrzej Melke – ekspert entomolog
Krzysztof Tatoj – ekspert ichtiolog
Przemysław Wasiak – ekspert teriolog
Michał Śmielak – ekspert herpetolog
Radosław Michalski – z-ca koordynatora projektu PZO, koordynator prac terenowych
Łukasz Kuberski – ekspert GIS

SPIS TREŚCI

Etap wstępny pracy nad Planem	4
1.1. Informacje ogólne	4
1.2. Ustalenie terenu objętego Planem	5
1.2.1. Zestawienie dokumentów planistycznych mogących mieć wpływ na powierzchnię obszaru Natura 2000 objętą PZO	5
1.2.2. Teren objęty planem	7
1.3. Mapa obszaru Natura 2000	8
1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu	9
1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem	13
1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu	25
1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności	226
1.8. Zespół Lokalnej Współpracy	34
2. Etap II Opracowanie projektu Planu	336
Moduł A	336
2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony	336
2.2. Ogólna charakterystyka obszaru	48
2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów	57
2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka	57
2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego	59
2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane	73
2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych	996
2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące w obszarze	122
2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące w obszarze	128
Moduł B	175
3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem	175
4. Analiza zagrożeń	299
5. Cele działań ochronnych	317
Moduł C	328
6. Ustalenie działań ochronnych	328
7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony	401
8. Wskazania do dokumentów planistycznych	421
9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony	423
10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic	423
11. Zestawienie uwag i wniosków	428
12. Literatura	450

Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Ostoja Góry Słonne
Kod obszaru	PLH180013
Opis granic obszaru	Warstwa wektorowa shp (załącznik nr 1)
SDF	Plik PDF Standardowego Formularza Danych z 2011 r. (załącznik nr 2a), z 2013 r. (załącznik 2b)
Położenie	Województwo podkarpackie, powiat bieszczadzki: miasto Ustrzyki Dolne, gmina Ustrzyki Dolne – część wiejska (m.: Arłamów, Bandrów Narodowy, Brelików, Brzegi Dolne, Dźwiniacz Dolny, Grażiowa, Jamna Dolna, Jamna Górna, Jałowe, Jureczkowa, Krościenko, Kwaszenina, Leszczowate, Liskowate, Łodyna, Nowosielce Kozickie, Ropienka, Serednica, Stańkowa, Trójca, Trzcianiec, Ustjanowa Dolna, Ustjanowa Górna, Wojtkowa, Wojtkówka, Wola Maćkowa, Wola Romanowa, Zawadka), powiat sanocki: gmina Tyrawa Wołoska (m.: Hołuczków, Kreców, Lachawa, Rakowa, Rozpucie, Siemuszowa, Tyrawa Wołoska, Wola Krecowska), miasto Sanok, gmina Sanok – część wiejska (m.: Bykowce, Dobra, Hłomcza, Liszna, Międzybrodzie, Mrzygłód, Trepca, Tyrawa Solna, Wujskie, Załuż), powiat leski: gmina Olszanica (m.: Olszanica, Paszowa, Rudenka, Stefkowa, Uherce Mineralne, Wańkowa, Zwierzyń), gmina Lesko (m.: Bachława, Bezmiechowa Dolna, Bezmiechowa Górna, Glinne, Jankowce, Lesko, Manasterzec, Średnia Wieś), gmina Solina (m. Myczkowce), powiat przemyski: gmina Bircza (m.: Brzeżawa, Dobrzanka, Kuźmina, Leszczawka, Rostoka).
Powierzchnia obszaru (w ha)	46071,5ha
Status prawny	Obszar zatwierdzony pod nazwą Góry Słonne jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej 2009/91/WE z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 43/21 z 13.02.2009); powiększony do obecnej powierzchni (o dol. Strwiąża z ważnymi siedliskami ryb) decyzją Komisji Europejskiej 2011/62/UE (decyzja KE z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny; Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33/1 z 8.2.2011). W październiku 2013 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przekazał do Komisji Europejskiej zmienione dane o obszarze, m. in. zmianę nazwy na Ostoja Góry Słonne.
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	05-06-2012

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Termin zatwierdzenia Planu	
Koordynator Planu	Paweł Pawlaczyk, tel. 600482119; e-mail: pawpawla@wp.pl
Planista Regionalny	Maciej Ciuła, tel. (17) 7850044, e-mail: maciej.ciuła.rzeszow@rdoś.gov.pl ; Dorota Rogala, tel. 783921780, e-mail: dorota.rogala@yahoo.pl
Sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów, tel. (17) 7850044, fax: (17) 8521109; e-mail: sekretariat.rzeszow@rdoś.gov.pl

1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

1.2.1 Zestawienie dokumentów planistycznych mogących mieć wpływ na powierzchnię obszaru Natura 2000 objętą planem

L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania planu	Powierzchnia [ha] (wspólna z OZW)
1	Obszar Natura 2000 PLB180003 Góry Słonne	Plan zadań ochronnych jest sporządzany, lecz będzie obejmował zakres dot. ochrony ptaków i ich siedlisk, a nie ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków z zał. Dyrektywy Siedliskowej	Nie dotyczy	42916,65
2	Park Krajobrazowy Gór Słonnych (56032 ha, 1992)	Plan ochrony ustanowiony rozporządzeniem Nr 59/05 Wojewody podkarpackiego z 10 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. woj. podkarp. Nr 82 poz. 1384 z 17.06.2005)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). Plan ochrony nie zawiera zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.	42778,18
4	Bobry w Uhercach (27,12 ha, 1994)	-	Nie dotyczy. Nie ma ustanowionego planu ochrony.	27,12
5	Rezerwat przyrody Buczyna w Wańkowej (98,68 ha, 2000)	-	Nie dotyczy. Nie ma ustanowionego planu ochrony.	98,68

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

6	Rezerwat przyrody Chwaniów (354,71 ha, 1996)	-	Nie dotyczy. Nie ma ustanowionego planu ochrony.	354,71
7	Rezerwat przyrody Cisy w Serednicy (14,48 ha, 2002)	-	Nie dotyczy	14,48
8	Rezerwat przyrody Dyrbek (130,88 ha, 1996)	-	Nie dotyczy. Nie ma ustanowionego planu ochrony.	130,88
9	Rezerwat przyrody Góra Sobień (5,34 ha, 1970)	-	Nie dotyczy. Nie ma ustanowionego planu ochrony.	5,34
10	Grąd w Średniej Wsi (58,19 ha, 2003)	-	Nie dotyczy. Nie ma ustanowionego planu ochrony.	58,19
11	Rezerwat przyrody Na Opalonym (217,13 ha, 1996)	-	Nie dotyczy. Nie ma ustanowionego planu ochrony.	217,13
12	Rezerwat przyrody Na Oratyku (233,15 ha, 2000)	-	Nie dotyczy. Nie ma ustanowionego planu ochrony.	233,15
13.	Rezerwat przyrody Nad Trzciańcem (182,13 ha, 2000)	-	Nie dotyczy. Nie ma ustanowionego planu ochrony.	182,13
14	Rezerwat przyrody Polanki (191,94 ha, 1996)	-	Nie dotyczy. Nie ma ustanowionego planu ochrony.	191,94
15.	Nadleśnictwo Bircza	Plan urządzenia lasu na lata 2007-2016	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). Plan urządzenia lasu nie zawiera zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.	14892,44
16.	Nadleśnictwo Brzozów	Plan urządzenia lasu na lata 2007-2016	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). Plan urządzenia lasu nie zawiera zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.	10301,29

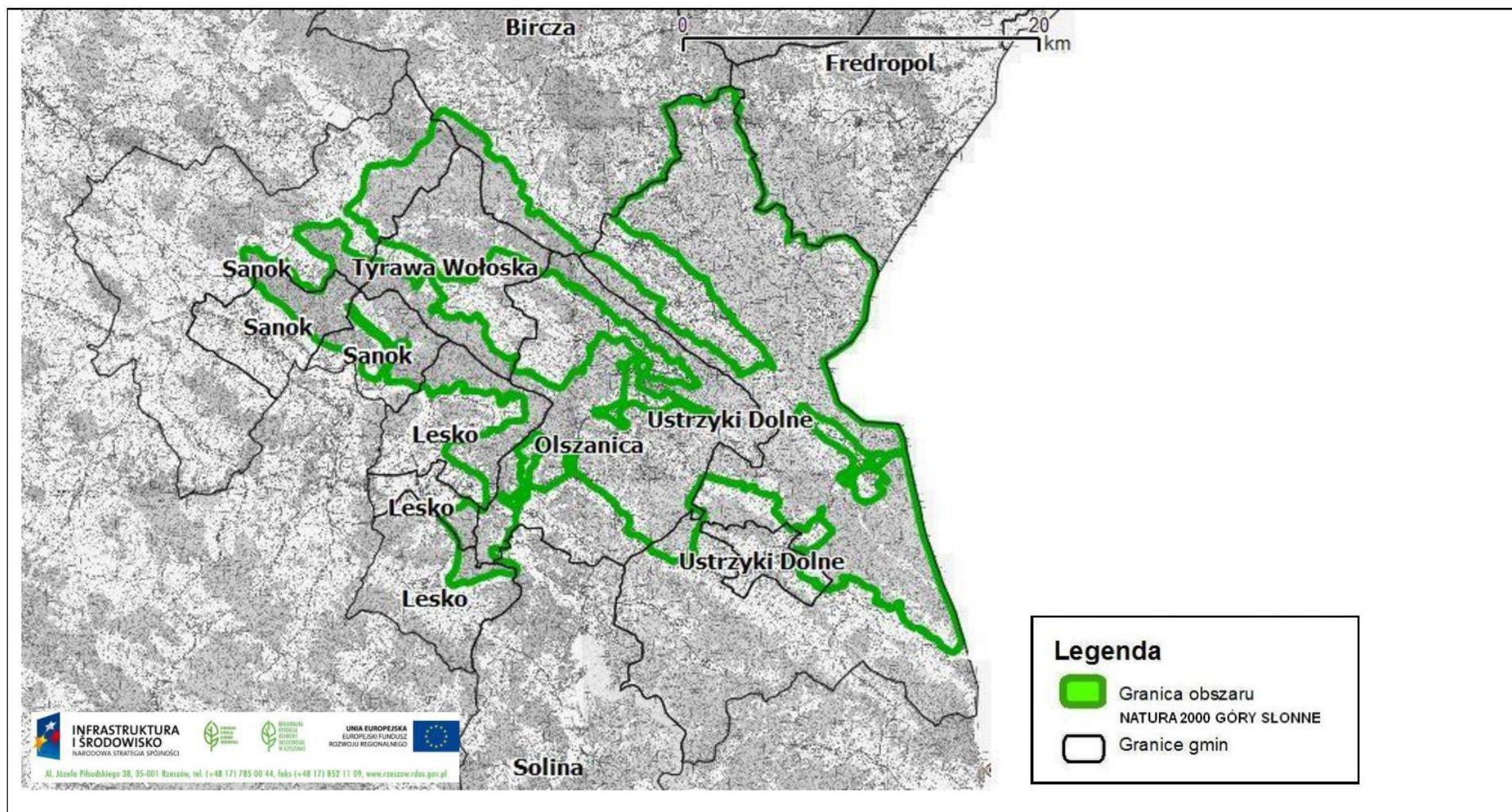
Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

17.	Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne	Plan urządzenia lasu na lata 2009-2018	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). Plan urządzenia lasu nie zawiera zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.	16535,90
18.	Nadleśnictwo Lesko	Plan urządzenia lasu na lata 2009-2018	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). Plan urządzenia lasu nie zawiera zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.	4307,48

1.2.2 Teren objęty planem

Nazwa	Procent powierzchni obszaru, dla którego sporządza się PZO	Powierzchnia [ha]
Plan zadań ochronnych dla obszaru Ostoja Góry Słonne PLH180013	100%	46071,5

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6(1) Dyrektywy Siedliskowej (DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Dz. U. L 206 z 22.7.1992 ze zm.).

Obszar zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej 2009/91/WE z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 43/21 z 13.02.2009); powiększony do obecnej powierzchni (o dol. Strwiąża z ważnymi siedliskami ryb) decyzją Komisji Europejskiej 2011/62/UE (decyzja KE z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny; Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33/1 z 8.2.2011).

Plan zadań ochronnych dotyczyć będzie całego obszaru Natura 2000 – nie stwierdzono, by zachodziły przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. Jego głównym celem będzie określenie działań i sformułowanie zapisów pozwalających na skuteczną ochronę siedlisk i gatunków wskazanych jako przedmioty ochrony; wykonane zostaną również ekspertyzy służące uzupełnieniu informacji o obszarze. Lista przedmiotów ochrony może ulec zmianie w toku prac nad projektem planu.

Projekt sporządza sprawujący nadzór nad obszarem, którym w przypadku obszaru jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Plan zadań ochronnych (PZO) jest narzędziem ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Ustalenia planu mogą jednak dotyczyć również terenów znajdujących się poza granicami obszaru, jeśli są istotne dla zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz zachowania spójności sieci Natura 2000, w tym utrzymania korytarzy migracyjnych. Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest szybkie podjęcie działań, niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony. Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r.; Nr 151; poz. 1220, z późn. zm.). Szczegółowy zakres dokumentu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r.; Nr 34; poz. 186, z późn. zm.).

Zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje:

- opisanie granic obszaru w formie wektorowej warstwy informacyjnej;
- zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, istotnych dla ich ochrony;
- ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony;
- ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń;
- ustalenie celów działań ochronnych;
- ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych;

ustalenie koniecznych zmian obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;

ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz terminu jego sporządzenia;

sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych w formie elektronicznej, opracowanej w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

Wcześniej, w ramach projektu „Optymalizacja wykorzystania zasobów sieci Natura 2000 dla zrównoważonego rozwoju w Karpatach” wdrażanego przez Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, opracowano „strategię zarządzania obszarem”, która będzie wykorzystana jako jeden z materiałów do prac nad planem zadań ochronnych. Dla nakładającego się w znacznej części na obszar Parku Krajobrazowego Gór Słonnych opracowano i w 2005 r. ustanowiono plan ochrony, który będzie wykorzystany podczas prac nad niniejszym planem.

PZO sporządza się w oparciu o istniejącą i możliwą do szybkiego zebrania wiedzę na temat obszaru Natura 2000. W ramach procesu planistycznego należy przeprowadzić niezbędne badania terenowe i ustalić czy szczegółowe inwentaryzacje są potrzebne do właściwego określenia działań ochronnych.

Plan zadań ochronnych sporządza się na okres 10 lat. Jest on ustanawiany zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi:

określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiającym występowanie o środki na ich wykonanie;

ustanowienie formalnych podstaw występowania o środki na wykonanie niezbędnych prac;

podsumowanie wiedzy o obszarze i przedmiotach ochrony, służącej do późniejszego śledzenia zmian oraz określenie w jakim zakresie wymaga uzupełnienia;

ustalenie systemu monitorowania stanu przedmiotów ochrony, w tym skutków prowadzonych działań ochronnych;

ułatwienie kwalifikowania przedsięwzięć/działania pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działania nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar;

określenie „założeń ochrony obszaru” i celów planu zadań ochronnych jako „punktu odniesienia” dla ocen oddziaływania przedsięwzięć/działania na obszar Natura 2000 oraz dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów;

wskazanie ryzykownych/niewłaściwych zapisów w istniejących studiach i planach z punktu widzenia ochrony obszaru (nie pociąga to za sobą obowiązku zmiany planu/studium przez gminę, ale jest informacją, że realizacja takich zapisów studiów lub planów może napotkać na problemy w procedurze ocenowej);

jest podstawą do zastosowania w razie potrzeby art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody (*jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska (...) nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w*

„*uzyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków*”);
uregulowanie zasad wdrażania programów rolnośrodowiskowych, które muszą być zgodne z zapisami PZO;
opisanie nowo znalezionych gatunków lub siedlisk, które powinny być przedmiotami ochrony w obszarze (umożliwia to m.in. stosowanie wobec nich art. 6(4) Dyrektywy Siedliskowej);
określenie konieczności sporządzenia planu ochrony oraz zmian/modyfikacji SDF/granicy obszaru.

PZO nie jest sposobem na zwolnienie jakichkolwiek działań z obowiązujących procedur, np. PZO nie zastąpi, w stosunku do żadnych planów ani przedsięwzięć, procedury oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

W celu zapewnienia udziału społeczeństwa oraz wszystkich zainteresowanych podmiotów prowadzących działalność w obszarze Natura 2000 lub w inny sposób z nim związanych, przygotowanie projektu PZO będzie jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje będą mogły aktywnie uczestniczyć w procesie planowania jako członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW). Udział przedstawicieli różnych instytucji, grup społecznych i profesji pozwoli zoptymalizować proces planowania PZO. Skład ZLW będzie mógł być w dowolnym etapie prac poszerzony o osoby lub instytucje pragnące wziąć udział w procesie przygotowania projektu PZO. W pracach nad projektem PZO przewidziano 3 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, których celem będzie przedstawienie oraz przedyskutowanie zagadnień dotyczących projektu PZO.

Informacja o postępie prac, prowadzonych spotkaniach i dokonywanych uzgodnieniach będzie zamieszczana na Platformie Komunikacyjno-Informacyjnej oraz na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie. Kontakt z członkami ZLW będzie utrzymywany także przez pocztę elektroniczną oraz telefonicznie. Za pośrednictwem dostępnych kanałów teleinformatycznych będzie można zapoznawać się z bieżącym stanem prac nad projektem Planu i zgłaszać uwagi i wnioski podczas procesu planistycznego.

Obszar zaliczany jest do alpejskiego regionu biogeograficznego. Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski wg J. Kondrackiego (*Geografia regionalna Polski*, 2002), w większości znajduje się w mezoregionie Gór Sanocko-Turczańskich (prowincja Karpat Wschodnich z Podkarpaciem Wschodnim). Grzbiety górskie przebiegają w kierunku NW-SE. Układ pasm jest rusztowy, sieci rzecznej kratowy. Przeważająca część obszaru należy do zlewni Sanu (dorzecze Wisły), ale pd.-wsch. część odwadniana jest przez Strwiąż należący do dorzecza Dniestru. Lasy stanowią ponad 80% obszaru. Dominującym elementem szaty leśnej jest żyzna buczyna karpacka. Podobnie jak w sąsiedniej Ostoi Przemyskiej lasy cechują się wysokim stopniem naturalności, bywają określane jako „największy fragment reliktovej puszczy karpackiej w polskiej części łańcucha Karpat” (prof. J. Pawłowski, *Roczniki Bieszczadzkie*, 2008). Pośród lasów znajdują się enklawy pól uprawnych, łąk i pastwisk, gdzie prowadzona była lub jest nadal gospodarka pasterska. Częściowo, tereny dawniej użytkowane rolniczo, po wysiedleniach przeprowadzonych w latach 1945-47, dzisiaj podlegają sukcesji w kierunku zbiorowisk leśnych. Zaludnienie obszaru jest niewielkie, osady koncentrują się w dolinach.

Przedmioty ochrony obszaru:

Według Standardowego Formularza Danych (SDF), przedmioty ochrony obszaru to:

- 7 typów siedlisk przyrodniczych
- 9 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, w tym: 3 gatunki ssaków, 2 gatunki płazów, 3 gatunki ryb i 1 gatunek bezkręgowca.

Na podstawie najnowszej wiedzy lista ta powinna być uzupełniona o co najmniej 5 gatunków zwierząt i 1 gatunek rośliny.

W obrębie siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej największą powierzchnię zajmuje żyzna buczyna karpacka (kod 9130), której z mniejszym udziałem towarzyszą: grąd subkontynentalny (9170) i kwaśna buczyna górska (9110). Na stromych wilgotnych stokach występują jaworzyny (9180), a w dolinach rzek i potoków – lasy i zarośla łęgowe (kod 91E0). Z siedlisk nieleśnych, znaczną część powierzchni obszaru zajmują niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (6510). W obszarze występują też niewielkie fragmenty muraw bliźniczkowych – pozostałości po wypasie owiec (6230).

W SDF obszaru ujętych jest 12 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, z których 9 wskazanych jest jako przedmioty ochrony. Spośród ssaków należą do nich duże drapieżniki: wilk *Canis lupus* i ryś *Lynx lynx*. Przy strumieniach spotkać można ślady żerowania wydry *Lutra lutra* oraz, nie ujętego dotąd w SDF, bobra *Castor fiber*. SDF wymienia także niedźwiedzia *Ursus arctos*, jednak jako gatunek nie będący przedmiotem ochrony – znaczenie obszaru w tym wypadku będzie weryfikowane. Dodatkowo podczas badań w 2010 roku w obszarze został stwierdzony mopek *Barbastella barbastellus* i zaproponowany jako nowy przedmiot ochrony.

Jako przedstawicieli chronionej w obszarze herpetofauny SDF wskazuje dwa gatunki: traszkę karpacką *Triturus montadoni* i kumaka górskiego *Bombina variegata*. Bytującą tu populację traszki grzebieniastej *Triturus cristatus* uznano za nieznaczącą. Spośród ryb przedmiotami ochrony w obszarze są: brzanka *Barbus peloponnesius*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio* i minóg *Eudontomyzon spp.* Potwierdzenia wymaga obecność, nie ujętej w SDF, kozy złotawej *Sabanejewia aurata*. W grupie bezkręgowców, SDF jako przedmiot ochrony wskazuje biegacza urozmaiconego *Carabus variolosus*. Jako gatunek o nieznaczącej liczebności podawany jest, bardzo rzadki w Polsce, biegacz Zawadzkiego *Carabus zawadzkei*, jednak jego stanowiska wymagają potwierdzenia (w sezonie 2011 był odnotowany w sąsiednim obszarze Natura 2000 – Ostoja Przemyska PLH180012). Unikatem na skalę europejską są liczne populacje owadów związanych z lasami o charakterze naturalnym, a dokładnie z obecnością grubych kłód martwego drewna. Są to: zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*, zagłębek bruzdkowany *Rhyssodes sulcatus* oraz ponurek Schneidera *Boros schneideri*. Gatunki te nie były dotąd wykazywane w SDF, jednak aktualne rozpoznanie wskazuje, że bytujące tu populacje należą do największych w Polsce. W zbliżonych do naturalnych fragmentach puszczy karpackiej, na leżących w potokach, grubych kłódach martwych jodeł, występuje nie ujęty jeszcze w SDF, mech – relikwit lasów pierwotnych, bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis* (załącznik II Dyrektywy Siedliskowej).

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Dane w tabeli pochodzą z SDF obszaru, jaki obowiązywał w chwili rozpoczynania prac (2012 r.) i są tu podane jako punkt wyjścia do prac.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Po p. Osi adł.	Po p. Lę go wa	Pop ulacj a Mig r.	Oce na Pop. / Stop ień Rep reze n.	Oc en a St. zac h.	Oce na Izol. / Wzg lędn a powi erzc hnia	Oce na Ogó lna	Opinia dot. wpisu
S1	6230	Bogate florystyczne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	<i>Nardetalia</i>	0,05				C	C	C	C	Obecność w obszarze potwierdzona wynikami Państwowego Monitoringu Środowiska z 2007 r. (4 płaty były objęte monitoringiem), ale stan obecny tych płątów wymaga weryfikacji terenowej. Nieznane jest też generalne występowanie i powierzchnia siedliska w obszarze. W wynikach inwentaryzacji BULiGL z 2007 r. podano dodatkowo dwa punkty, wymagające obecnie sprawdzenia. Według zebranych dotychczasowych informacji wynika, że powierzchnia zajęta przez siedlisko może być znacznie mniejsza niż w SDF. Wstępne opinie eksperckie potwierdzały występowanie muraw bliźniczkowych, choć w bardzo niewielkiej liczbie.
S2	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowe ekstensywne	<i>Arrhenatherion elatioris</i>	5,00				B	C	C	C	Na pewno ważny przedmiot ochrony w obszarze. Powierzchnia w obszarze może się ostatecznie różnić od tej podanej w SDF. Dane ilościowe mogą wymagać aktualizacji i uszczegółowienia z wykorzystaniem wszystkich

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		e										aktualnie dostępnych źródeł informacji. W ramach PZO zakłada się syntezę różnych źródeł informacji, choć nie zakłada się uzupełniania inwentaryzacji terenowej rozmieszczenia siedliska. Rozważono, lecz z wynikiem negatywnym, czy niektóre płaty, zwłaszcza w wyższych położeniach, nie stanowią siedliska 6520.
S3	9110	Kwaśne buczyny	<i>Luzulo Fagenion</i>	3,26				B	C	B	B	Dane wiarygodne i stosunkowo pełne, zwłaszcza w zakresie Lasów Państwowych, gdzie poziom błędu inwentaryzacji powinien być niski. W zakresie lasów prywatnych – dane oparte na inwentaryzacji BULiGL, dane z niej są wiarygodne, ale nie wiadomo czy kompletne. Siedlisko dominujące powierzchniowo w obszarze. W ramach PZO zakłada się syntezę różnych źródeł informacji, choć nie zakłada się uzupełniania inwentaryzacji terenowej rozmieszczenia siedliska.
S4	9130	Żyzne buczyny	<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>	45,37				B	C	B	B	Dane wiarygodne zwłaszcza w zakresie Lasów Państwowych. W zakresie lasów prywatnych – oparte na inwentaryzacji BULiGL, dane z niej są wiarygodne ale nie wiadomo czy kompletne.
S5	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>	3,43				B	C	B	B	Dane wiarygodne i stosunkowo pełne, zwłaszcza w zakresie Lasów Państwowych, gdzie poziom błędu inwentaryzacji powinien być niski. W zakresie lasów prywatnych – dane oparte na inwentaryzacji BULiGL, dane z niej są wiarygodne, ale nie wiadomo czy kompletne. Siedlisko dominujące powierzchniowo w

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

												obszarze. W ramach PZO zakłada się syntezę różnych źródeł informacji, choć nie zakłada się uzupełniania inwentaryzacji terenowej rozmieszczenia siedliska.
S6	9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach	<i>Tilio platyphyllis</i> <i>-Acerion pseudoplatani</i>	0,35				B	C	B	B	Obecność w obszarze potwierdzona wynikami Państwowego Monitoringu Środowiska z 2007 r. (4 płaty były objęte monitoringiem). Generalne rozmieszczenie wymaga jednak wciąż rozpoznania terenowego. Powierzchnia może okazać się mniejsza od deklarowanej w SDF, za to liczba stanowisk może się zwiększyć. W ramach prac nad PZO nie jest przewidywana specjalna inwentaryzacja, ale przy okazji innych prac jest szansa natrafienia na nowe, nieznane dotąd płaty jaworzyn.
S7	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>	2,10				B	C	B	B	Dane wiarygodne i stosunkowo pełne, zwłaszcza w zakresie Lasów Państwowych, gdzie poziom błędu inwentaryzacji powinien być niski, choć problemem może być występowanie łęgów w postaci pasów i smug nie stanowiących odrębnych wydzieleni. W zakresie lasów prywatnych – dane oparte na inwentaryzacji BULiGL, dane z niej są wiarygodne, ale nie wiadomo czy kompletne. Drobne, liczne płaty i pasma łęgów w obszarze pozostają nieskartowane. W ramach PZO zakłada się syntezę różnych źródeł informacji, a także rejestrację uzupełniających informacji w terenie, przy okazji prac nad innymi elementami; choć nie zakłada się pełnego uzupełniania inwentaryzacji terenowej.
pS8	3150	Starorzeczka i	<i>Nymphaei</i>	n/d				n/d	n/d	n/d	n/d	Siedlisko nie podawane w SDF, ale w materiałach

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		<i>naturalne eutroficzne zbiorniki wodne</i>	<i>on</i>									BULiGL wykazano 1 obszar występowania siedliska w Brzegach Dolnych o powierzchni 0,3 ha. Materiały do planu ochrony Parku Krajobrazowego Gór Słonnych wymieniają starorzeczna Sanu. Możliwe jest też występowanie starorzeczni Olszynki rz. „Bobry w Uhercach”. W ramach prac nad PZO przewidziano sprawdzenie w terenie oraz ocenę pod kątem reprezentatywności płatów, a także próby wyszukania nowych płatów, z wykorzystaniem map i zdjęć lotniczych.
pS9	3220	<i>Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków</i>		<i>n/d</i>				<i>n/d</i>	<i>n/d</i>	<i>n/d</i>	<i>n/d</i>	Siedlisko nie podawane w SDF, ale występowanie w obszarze podane w materiałach inwentaryzacji BULiGL z 2007 r., można też podejrzewać większą liczbę stanowisk na podstawie obrazu na ortofotomapie oraz znajomości terenu przez ekspertów. W ramach prac nad PZO podjęto sprawdzenia w terenie oraz ocenę pod kątem reprezentatywności płatów, które potwierdziły znaczące występowanie siedliska. Podjęto także próbę wyszukania nowych płatów, z wykorzystaniem fotointerpretacji.
pS11	7220	<i>Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami Cratoneurion commutati</i>		<i>n/d</i>				<i>n/d</i>	<i>n/d</i>	<i>n/d</i>	<i>n/d</i>	Siedlisko nie podawane w SDF, ale na podstawie wiedzy ekspertów o terenie, występuje w obszarze. W ramach prac nad PZO podjęto weryfikację i poszukiwania w terenie. Potwierdziły one występowanie siedliska, z reprezentatywnością uzasadniającą dodanie go do SDF.
pS12	8220	<i>Ściany skalne i rumowiska krzemianowe ze zbiorowiskami z</i>		<i>n/d</i>				<i>n/d</i>	<i>n/d</i>	<i>n/d</i>	<i>n/d</i>	Według wiedzy ekspertów, siedlisko może występować w następujących miejscach: Kamieniołom w Krościenku, nychodnia Orli Kamień koło Sanoka, w Rezerwacie Sobień koło Monasterca, w rezerwacie Polanki koło Bykowców. W/w miejsca wymagają kontroli pod kątem występowania siedliska i ew. jego reprezentatywności. W

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		<i>Androsacetali a vandellii</i>										ramach prac nad PZO podjęto weryfikację i poszukiwania w terenie. Potwierdziły one występowanie siedliska reprezentatywnością uzasadniającą dodanie go do SDF, choć nie wszystkie w/w stanowiska się potwierdziły.
pR1	1381	Widłoząb zielony	<i>Dicranum viride</i>		n/d			n/d	n/d	n/d	n/d	Obecność gatunku w obszarze i konieczność dodania do SDF wynika ze współczesnych danych literaturowych (Stebel, Cykowska i Zarnowiec 2011; Armata 2008). W ramach prac nad PZO podjęto poszukiwanie dalszych stanowisk.
pR2	1386	Bezłist okrywny	<i>Buxbaumia viridis</i>		n/d			n/d	n/d	n/d	n/d	Obecność gatunku w obszarze wynika z raportu Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze dla RDOŚ z 31.01.2012 i wiedzy terenowej ekspertów. Potwierdzony także publikacją naukową (Zarzęcki 2012). W ramach prac nad PZO podjęto poszukiwanie dalszych stanowisk.
Z1	1352	Wilk	<i>Canis lupus</i>		P			C	B	C	C	Obecność gatunku w obszarze potwierdzona. W ramach prac nad PZO przewidziano prace pogłębiające rozpoznanie, w tym tropienia.
Z3	1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>		P			C	B	C	B	Informacja wiarygodna. Obecność gatunku w obszarze potwierdzana powtarzającymi się obserwacjami. Ocena ogólna może wymagać weryfikacji. Wymaga rozpoznania pod kątem pospolitości w obszarze, co zostanie sprawdzone w ramach prac nad PZO.
Z4	1361	Rys	<i>Lynx lynx</i>		P			C	B	B	C	Informacja wiarygodna. Obecność gatunku w obszarze jest potwierdzana powtarzającymi się, choć nieczęstymi obserwacjami. Są także unikatowe doniesienia o szkodach w zwierzętach gospodarskich. Gatunku nie podano wprawdzie w wynikach inwentaryzacji przyrodniczej Lasów Państwowych, ale podano

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

												np. w inwentaryzacji wilka i rysia ZBS. W ramach prac nad PZO przewidziano prace pogłębiające rozpoznanie, w tym tropienia.
Z5	1193	Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>		C			C	B	C	B	Informacja wiarygodna. Obecność gatunku w obszarze potwierdzana powtarzającymi się obserwacjami. W ramach PZO przewidziano badania o charakterze „próbkowania” populacji płazów.
Z6	2001	Traszka karpacka	<i>Triturus montandoni</i>		P			B	B	C	B	Informacja wiarygodna. Obecność gatunku w obszarze potwierdzana powtarzającymi się obserwacjami. Jednak, Ponior-Kołczyńska, badając w 2008 r. w ramach prac WZS 24 stanowiska, znalazła gatunek tylko na 3 z nich, uważając, że lokalna populacja nie jest istotna. W ramach PZO przewidziano badania o charakterze „próbkowania” populacji płazów, co powinno wyjaśnić wątpliwości co do pospolitości poszczególnych gatunków traszek w obszarze.
Z7	1163	Głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>		R			C	C	C	C	Informacja niepewna, choć obecny stan, a nawet występowanie gatunku nie są znane. Kukuła (2008) w raporcie o występowaniu gatunków ryb podaje stanowisko tego gatunku z Wiaru, choć w opinii z 2014 r. uważa, że nikt tego gatunku z Wiaru dotąd nie podawał i że jego występowanie jest mało prawdopodobne. W ramach PZO przewidziano prace o charakterze „próbkowania” populacji ryb i minogów.
Z8	2482	Minóg ukraiński	<i>Eudontom yzoon spp.</i>		V			C	B	C	B	Informacja wiarygodna. Obecność gatunku potwierdzona podczas prac WZS w 2008 r. (raport Kukuły 2008), jednak rozmieszczenie i liczebność populacji wymaga zbadania, a oceny

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

												mogą wymagać aktualizacji. W ramach PZO przewidziano prace o charakterze „próbkowania” populacji ryb i minogów.
Z9	2503	Brzanka	<i>Barbus meridionalis</i>		P			C	B	C	C	Informacja wiarygodna. Obecność gatunku potwierdzona podczas prac WZS w 2008 r., jednak rozmieszczenie i liczebność populacji wymaga zbadania, a oceny mogą wymagać aktualizacji. W ramach PZO przewidziano prace o charakterze „próbkowania” populacji ryb i minogów.
Z10	4014	Biegacz urozmaicony	<i>Carabus variolosus</i>		P			B	B	C	B	Informacja wiarygodna, są powtarzające się, choć niepublikowane i nieudokumentowane informacje o obserwacjach w obszarze. W 2011 stanowisko nad pot. Olchowskim k. Sanoka ujęto w Państwowym Monitoringu Środowiska, co prawda stwierdzając słabe zagęszczenie populacji. W ramach PZO zostaną podjęte dalsze prace o charakterze „próbkowania”.
pZ1 1	1166	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>		P			D				Gatunek podany w SDF z oceną D. Jednak, Połczyńska-Konior w ramach prac WZS w 2008 r., badając 24 stanowiska, uznała traszkę grzebieniastą za najpospolitszą z traszek w obszarze, sugerując, że populacja powinna być dodana do SDF z oceną C. W ramach prac nad PZO podjęte będą badania o charakterze „próbkowania” populacji płazów, które być może dostarczą nowych informacji o traszce i powinny wyjaśnić wątpliwości co do pospolitości poszczególnych gatunków traszek w obszarze.
pZ1 2	1354	Niedźwiedź brunatny	<i>Ursus arctos</i>		P			D				Gatunek stwierdzany w obszarze. Z wiedzy ekspertów wynika, że obszar jest najprawdopodobniej istotny dla

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

												gatunku, zarówno jako miejsce bytowania, jak i jako ważny korytarz ekologiczny. Potwierdzają to także dane o szkodach od niedźwiedzi. Zarówno dane gromadzone przez RDOŚ w Rzeszowie, jak i opublikowana analiza (Śmietana 2012). Publikacja Śmietany (2012) wskazuje, że w ostatnich latach doszło do rozszerzenia zasięgu regularnego występowania niedźwiedzia właśnie m. in. o Góry Słonne – wyjaśnia to, dlaczego w dawniejszym SDF był ujęty tylko z oceną D. Obecnie prawdopodobnie będzie musiał być ujęty z ocenami kwalifikującymi go na przedmiot ochrony.
pZ1 3	9001	Biegacz Zawadzkiego	<i>Carabus zawadzki</i>		P			D				Odnotowywany prawdopodobnie z obszaru przed 1939 rokiem, współcześnie nie potwierdzony, ale obecność gatunku jest bardzo prawdopodobna w związku z obecnością gatunku w sąsiedniej Ostoji Przemyskiej i w Bieszczadach. Jest to gatunek o niskiej wykrywalności, a jego potencjalne siedliska są w dobrym stanie, dlatego prawdopodobieństwo potwierdzenia gatunku jest wysokie. Wymaga poszukiwań, przy czym w przypadku współczesnego potwierdzenia występowania musiałby być uznany za przedmiot ochrony.
pZ1 4	1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>		n/d			n/d	n/d	n/d	n/d	Gatunek obecny w obszarze z licznych stwierdzeń śladów obecności i żerem. W obszarze znajduje się m. in. rezerwat przyrody „Bobry w Uhercach”. Wymaga rozpoznania pod kątem ocen, ale na pewno powinien być przedmiotem ochrony w obszarze, ale nie są potrzebne dodatkowe badania nad nim.
pZ1 5	1146	Koza złotawa	<i>Sabanejewia aurata</i>		n/d			n/d	n/d	n/d	n/d	Obecność gatunku potwierdzona podczas prac WZS w 2009 r., jednak rozmieszczenie i liczebność populacji wymaga zbadania. Na podstawie wyników badań WZS (raport Kukuły 2008) powiększono obszar m.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

												in. dla tego gatunku, jednak zapomniano dodać go do SDF. W ramach PZO przewidziano prace o charakterze „próbekowania” populacji ryb i minogów.
pZ1 6	1096	Minóg strumieniony	Lampetra planeri		n/d			n/d	n/d	n/d	n/d	Gatunek nie podany w SDF. Jednak stwierdzony podczas „próbekowania” populacji ryb i minogów.
pZ1 7	2511	Kiełb Kesslera	Romanogo bio kessleri		n/d			n/d	n/d	n/d	n/d	Gatunek nie podany w SDF. Jednak stwierdzony podczas „próbekowania” populacji ryb i minogów.
pZ1 8	1086	Zgniotek cynobrony ¹	Cucujus cinnaberin us		n/d			n/d	n/d	n/d	n/d	Gatunek nie podany w SDF. Jednak obszar jest na pewno znaczący dla gatunku, który musi być uznany za przedmiot ochrony. Liczna obecność gatunku potwierdzona wynikami obserwacji Państwowego Monitoringu Przyrodniczego oraz przez Raport Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze dotyczący stwierdzonych lokalizacji: zgniotka cynobrowego Cucujus cinnaberinus, żagłóbka bruzdkowanego Rhysodes sulcatus, ponurka Schneidera Boros schneideri, biegacza urozmaiconego Carabus variolosus, biegacza Zawadzkiego Carabus zawadzkei, bezlistu okrywanego Buxbaumia viridis. Raport adresowany do RDOŚ w Rzeszowie. 31.01.2012. Już dotychczasowe dane dowodzą, że jest to jedna z najważniejszych ostoi dla gatunku w Polsce. W ramach PZO przewidziano dalsze prace poszukiwawcze. Dostępna wiedza wskazuje już wstępnie, że jest to jedna z najważniejszych ostoi dla gatunku w Polsce.
pZ1 9	1920	Ponurka Schneidera	Boros schneideri		n/d			n/d	n/d	n/d	n/d	Gatunek nie podany w SDF. Jednak obszar jest na pewno znaczący dla gatunku, który musi być uznany za przedmiot ochrony. Obecność gatunku potwierdzona publikacją: Buchholz L., Olbrycht T., Melke A. 2012. Występowanie Boros schneideri (Panzner, 1796)

¹ W trakcie prac nad niniejszym planem, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zmienił i przekazał Komisji Europejskiej SDF obszar, nadając zgniotkowi cynobrowemu oceny ABCB

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

												(Coleoptera: Boridae) w południowo-wschodniej Polsce. Wiadomości Entomol. 31(3) oraz Raport Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze dotyczący stwierdzonych lokalizacji: żmłotka cynobrowego <i>Cucijus cinnaberinus</i> , żagłębka bruzdkowanego <i>Rhysodes sulcatus</i> , ponurka Schneidera <i>Boros schneideri</i> , biegacza urozmaconego <i>Carabus variolosus</i> , biegacza Zawadzkiego <i>Carabus zawadzki</i> , bezlistu okrywanego <i>Buxbaumia viridis</i> . Raport adresowany do RDOŚ w Rzeszowie. 1.01.2012. Już dotychczasowe dane dowodzą, że jest to jedna z najważniejszych ostoi dla gatunku w Polsce. W ramach PZO przewidziano dalsze prace poszukiwawcze.
pZ2 0	4026	Żagłębek bruzdkowany ²	<i>Rhysodes sulcatus</i>		n/d			n/d	n/d	n/d	n/d	Gatunek nie podany w SDF. Jednak obszar jest na pewno znaczący dla gatunku, który musi być uznany za przedmiot ochrony. Obecność gatunku potwierdzona: Buchholz L., Komosiński K., Melke A., Michalski R., Szymczuk R., Koba Ł., Sienkiewicz P. 2011. Nowe dane o występowaniu <i>Rhysodes sulcatus</i> (Fabricius, 1787) (Coleoptera: Rhysodidae) na terenie Nadleśnictwa Bircza w północno-wschodniej Polsce. Wiad. Entomol. 30(3): 179, 181. oraz Raport Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze dotyczący stwierdzonych lokalizacji: żmłotka cynobrowego <i>Cucijus cinnaberinus</i> , żagłębka bruzdkowanego <i>Rhysodes sulcatus</i> , ponurka Schneidera <i>Boros schneideri</i> , biegacza urozmaconego <i>Carabus variolosus</i> , biegacza Zawadzkiego <i>Carabus zawadzki</i> , bezlistu okrywanego <i>Buxbaumia viridis</i> . Raport adresowany do RDOŚ w Rzeszowie. 1.01.2012. Już dotychczasowe

² W trakcie prac nad niniejszym planem, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zmienił i przekazał Komisji Europejskiej SDF obszar, nadając żagłębki bruzdkowanemu oceny ABCB

												dane dowodzą, że jest to jedna z najważniejszych ostoi dla gatunku w Polsce. W ramach PZO przewidziano dalsze prace poszukiwawcze.
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Gdzie symbol: S oznacza siedliska, R – rośliny, Z – zwierzęta (w tym ptaki). Siedliska i/lub gatunki nie wskazane jako przedmioty ochrony w SDF w momencie przystąpienia do sporządzenia PZO, a kwalifikujące się do tego, o czym świadczy dostępna wiedza zaznaczone są indeksem „p” w kolumnie Lp. i wpisane kursywą.

Poza podanymi wyżej typami siedlisk/gatunkami, istniały informacje mogące sugerować występowanie w obszarze następujących potencjalnych przedmiotów ochrony, których nie udało się potwierdzić zweryfikowane w ramach prac nad PZO:

Siedlisko przyrodnicze 3230 - Zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (*Salici-Myricarietum* część - z przewagą wrześni). Siedlisko nie podawane w SDF, ale występowanie w obszarze podane w materiałach inwentaryzacji BULiGL z 2007 r., gdzie wykazano 1 punkt występowania siedliska na potoku Tyrawka. Jako potencjalne miejsce występowania sugerowano też potok Stebnik. Kontrola terenowa potwierdziła występowanie wrześni na kamieńcach, ale nie tworzy ona zwartych zarośli, a występuje pojedynczo – takie kamieńce są kwalifikowane jeszcze do siedliska 3220. Nie jest całkiem wykluczone, że siedlisko może jeszcze znaleźć się w obszarze; może także rozwinąć się w wyniku sukcesji z obecnych płatów siedliska 3220 w wariacie z wrześnią, np. w dolinie Stebnika.

Siedlisko przyrodnicze 6210 – Murawy kserotermiczne. Jego występowanie byłoby dużym ewenementem w alpejskim regionie biogeograficznym. Siedlisko nie podawane w SDF, ale informacja o występowaniu ciepłolubnych muraw była podawana w materiałach do planu ochrony Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (S. Michalik npbl.); z innych prac botanicznych (B. Zemanek – stosunki geobotaniczne Gór Słonnych) znane są informacje o występowaniu gatunków ciepłolubnych, zwłaszcza w okolicach Tyrawy Wołoskiej (np. *Brachypodium pinnatum*, *Filipendula hexapetala*). W ramach prac terenowych nad niniejszym PZO znaleziono w okolicach Tyrawy Wołoskiej fragmenty roślinności ciepłolubnej, jednak nie udało się znaleźć płatów, które mogłyby być uznane za reprezentatywne powierzchnie siedliska 6210, uzasadniające dodanie tego siedliska do SDF i tym samym do listy przedmiotów ochrony.

Siedlisko przyrodnicze 6430 - Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne. Siedlisko nie podawane w SDF, ale występowanie w obszarze podane w materiałach inwentaryzacji ALP i BULiGL. Kontrola terenowa nie potwierdziła obecności siedliska 6430. Stwierdzono mocno zmienione ziołorośla nadrzeczne z przewagą gatunków synantropijnych (słonecznik bulwiasty *Helianthus tuberosus*, Niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*, nawłoci późnej *Solidago gigantea*, kolczurki klapowanej *Echinogystis lobata*, Aster nowobelgijski *Symphotrichum novi-belgii*, rdestowce: ostrokończysty *Reynoutria japonica* i sachaliński *Reynoutria sachalinensis*), a także łopuszyny z *Petasites hybridus*, które nie są zaliczane do siedliska 6430. Na 1 stanowisku na skraju łągi porastającego rezerwat przyrody Bobry w Uhercach odnaleziono tylko zbiorowisko kadłubowe nitrofilnych ziół i pnączy okrajowych z rzędu

Convolvulalia sepium, zbyt słaby, żeby wnioskować o dodanie tego typu siedliska do SDF. W przyszłości płaty siedliska 6430 mogą jednak jeszcze zostać odnalezione w tym obszarze.

Siedlisko przyrodnicze 6510 – Górskie łąki konietlicowe. Siedlisko nie podawane w SDF, ale wykazane w wynikach Państwowego Monitoringu Przyrodniczego, gdzie w 2009 r. Adam Szary opisał 4 stanowiska górskiej łąki mietlicowej *Gladiolo-Agrostietum capillaris*, zaznaczając, że „lokalnie zbiorowiska przypominają przejściową formę łąki owsicowej *Arrhenatheretum elatioris*, zdarza się też łąka z wiechliną łąkową i kostrzewą czerwoną (Zbiorowisko *Poa pratensis-Festuca rubra*), a miejscami występują również niewielkie płaty łąki śmiałkowej *Stellario-Deschampsietum*”. Rzeczywiście, niektóre łąki Gór Słonnych, zwłaszcza w wyższych położeniach, identyfikowane dotychczas jako wykazują nawiązania do siedliska 6520 i mają charakter przejściowy między tymi typami. Jednak także w wyniku analizy niepublikowanych materiałów fitosocjologicznych z łąk obszaru autorstwa P. Wolańskiego, uznano, że różnicowanie to jest zbyt słabe, by wydzielić tu dwa odrębne typy łąkowych siedlisk przyrodniczych.

Siedlisko przyrodnicze 7230 - Torfowiska alkaliczne. Siedlisko nie podawane w SDF, ale występowanie w obszarze było podane w materiałach inwentaryzacji BULiGL z 2007 r., w formie dwóch punktów. W miejscach, skąd podano siedlisko, znaleziono wysięki i źródła ze skrzypem olbrzymim, ale nie mające charakteru torfowiskowego. Jednak występowanie siedliska w innych miejscach jest nadal prawdopodobne. Nie jest jeszcze wykluczone, że siedlisko znajdzie się w obszarze.

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Udział społeczeństwa w opracowywaniu planu zadań ochronnych zapewniony będzie na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.). Ponadto, podjęte zostaną działania wykonujące art. 28 ust 3 ustawy o ochronie przyrody, umożliwiające osobom i podmiotom prowadzącym działalność w chronionych w obszarze siedliska gatunków i siedliskach przyrodniczych udział w pracach nad planem, przez informowanie o postępie prac na spotkaniach dyskusyjnych i umożliwienie konsultowania wersji roboczych. Głównym kanałem komunikacji w ramach prac nad projektem planu będzie droga elektroniczna, w tym strona internetowa RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>, na której publikowane będą informacje o spotkaniach organizowanych w ramach prac nad planem, materiały z tych spotkań oraz powstające projekty poszczególnych części planu przedstawiane do konsultacji. Zamieszczano tam także informacje o projekcie POIS.05.03.00-00-186/09 w ramach którego opracowywany jest plan.

Obwieszczenie o rozpoczęciu opracowywania planu zostało podane do publicznej wiadomości przez umieszczenie na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie (http://rzeszow.rdos.gov.pl/images/PZO/obw_10.pdf) w dniu 2 sierpnia 2012 r., ogłoszenie w prasie oraz przesłane do Urzędów Gmin celem obwieszczenia w sposób zwyczajowo przyjęty. Wykonawca planu w porozumieniu z RDOŚ w Rzeszowie zidentyfikował instytucje, organizacje i osoby, które mogą być zainteresowane pracami nad planem. Na liście tej umieścił także instytucje i osoby, które takie zainteresowanie wyraziły po obwieszczeniu o przystąpieniu do sporządzenia planu. Do w/w podmiotów skierowane zostały zaproszenia na pierwsze spotkanie dyskusyjne organizowane w ramach prac i będą one informowane także o kolejnych spotkaniach. Przewidywane jest zorganizowanie co najmniej 3 takich spotkań, przy czym spotkania dla obszaru specjalnej ochrony ptaków mogą być połączone ze spotkaniami dla częściowo nakładającego się obszaru siedliskowego. Wszyscy zainteresowani obszarem, którzy wyraża taką wolę, utworzą Zespół Lokalnej Współpracy, z którym będą roboczo konsultowane poszczególne części powstającego planu. Skład zespołu będzie wymieniony w pkt 1.8 dokumentacji.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy przeprowadzone w ramach opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLH180013 odbyło się w dniu 29.11.2012 r. w sali edukacyjnej w siedzibie nadleśnictwa Bircza w Starej Birczy.

II spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy dla obszaru Ostoja Góry Słonne PLH180013 odbyło się 21 lutego 2014 r. w sali edukacyjnej w siedzibie nadleśnictwa Bircza w Starej Birczy

III spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

Instytucja/Osoba	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie	Sprawujący nadzór nad obszarem, odpowiedzialny za jego ochronę i monitoring, opracowujący i ustanawiający PZO. Rozstrzygający o potrzebie oceny oddziaływania przedsięwzięć na obszar Natura 2000 i uzgadniający przedsięwzięcia w zakresie tego oddziaływania. Opiniujący plany, w tym plany urządzenia lasu, w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Sprawujący nadzór nad rezerwatami przyrody w obszarze; uznający rezerwaty przyrody, ustanawiający plany ochrony lub zadania ochronne dla rezerwatów przyrody.	Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów	tel. (17) 785 00 44 Fax: (17) 852 11 09 sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
Wojewoda Podkarpacki	Organ administracji rządowej w województwie.	ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów	Sekretariat, tel. (17) 867-19-01 , se- krwoj@rzeszow.uw.gov.pl
Województwo Podkarpackie, w tym Sejmik Województwa, Marszałek Województwa i Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Planowanie przestrzenne województwa i rozwój województwa. Zarządzanie zasobami geologicznymi. Zarządzanie parkami krajobrazowymi: tworzenie i zmiany parków krajobrazowych, przygotowywanie i ustanawianie planu ochrony parku krajobrazowego. Nadzór nad gospodarką rybacką.	al. Ł. Ciepłińskiego 4, 35-010 Rzeszów	sekretariat, tel. 17 850 17 80, 850 17 82; fax: (17) 860 67 02
Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie (organ Województwa Podkarpackiego)	Zarządzanie obiektami hydrotechnicznymi i niektórymi wodami w obszarze. Osiągnięcie celów środowiskowych dla zarządzanych wód.	ul. Hetmańska 9, 35-959 Rzeszów	fax: (0-12) 430-10-35 (0-12) 423-21-53, (0-12) 62-84-158
Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyśle	Ochrona parku krajobrazowego. Edukacja ekologiczna.	ul. Wybrzeże Ojca Świętego Jana Pawła	tel. (16) 670 48 74, zpkprzem@pro.onet.pl

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

(jednostka Województwa Podkarpackiego)		II 24, 37-700 Prze- myśl	
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie	Sporządzanie planów urządzenia lasu nadleśnictw. Koordynacja gospodarki leśnej i działań nadleśnictw, w tym w dziedzinie ochrony przyrody.	ul. Bieszczadzka 2, 38-400 Krosno	tel. (13) 43 644 51, rdlp@krosno.lasy.gov.pl
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Zarządzanie wodami w obszarze. Oddawanie w użytkowanie obwodów rybackich. Osiągnięcie celów środowiskowych dla wód.	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 22, 31-109 Kraków	sekretariat: tel. (12) 62-84-130, (12) 62-84-106, (0-12) 62-84-108, poczta@krakow.rzgw.gov.pl
Starosta i Starostwo Powiatowe w Ustrzykach Dolnych	Rozwój lokalny. Organ administracji budowlanej. Organ administracji w zakresie pozwoleń wodnoprawnych. Nadzór nad lasami niepaństwowymi, sporządzanie i zatwierdzanie uproszczonych planów urządzenia lasu, sporządzanie inwentaryzacji stanu lasu i wydawanie decyzji na podstawie w/w inwentaryzacji	Bełska 22, 38-700 Ustrzyki Dolne	tel.13 4711080, starostwobieszczadzkie@pro.onet.pl
Starosta i Starostwo Powiatowe w Sanoku	Rozwój lokalny. Organ administracji budowlanej. Organ administracji w zakresie pozwoleń wodnoprawnych. Nadzór nad lasami niepaństwowymi, sporządzanie i zatwierdzanie uproszczonych planów urządzenia lasu, sporządzanie inwentaryzacji stanu lasu i wydawanie decyzji na podstawie w/w inwentaryzacji	ul. Rynek 1, 38-500 Sanok	tel. 13 46 52 900 fax: 13 46 52 988, powiat-sanok@powiat-sanok.pl
Starosta i Starostwo Powiatowe w Lesku	Rozwój lokalny. Organ administracji budowlanej. Organ administracji w zakresie pozwoleń wodnoprawnych. Nadzór nad lasami niepaństwowymi, sporządzanie i zatwierdzanie uproszczonych planów urządzenia lasu, sporządzanie inwentaryzacji stanu lasu i wydawanie decyzji na podstawie w/w inwentaryzacji	ul. Rynek 1, 38-600 Lesko	tel. (13) 469 71 24, fax (13) 469 71 30, starostwolesko@home.pl
Wójt i Urząd Gminy Bircza	Sporządzanie studiów i planów zagospodarowania przestrzennego. Rozwój lokalny. Organ ad-	Jana Pawła II 2, 37-740 Bircza	tel. 48 166 72 60 91, fax: 48 166 72 53 41, sekretariat@bircza.pl

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	ministracji w zakresie zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody.		
Burmistrz i Urząd Miasta i Gminy Ustrzyki Dolne	Sporządzanie studiów i planów zagospodarowania przestrzennego. Rozwój lokalny. Organ administracji w zakresie zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody.	ul. Kopernika 1, 38-700 Ustrzyki Dolne	tel. (13) 461-15-05, um@ustrzyki-dolne.pl
Wójt i Urząd Gminy Tyrawa Wołoska	Sporządzanie studiów i planów zagospodarowania przestrzennego. Rozwój lokalny. Organ administracji w zakresie zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody.	38-535 Tyrawa Wołoska 175	tel. (13) 4656931, urzad@tyrawa.pl
Burmistrz i Urząd Miasta Sanok	Sporządzanie studiów i planów zagospodarowania przestrzennego. Rozwój lokalny. Organ administracji w zakresie zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody.	ul. Rynek 1, 38 - 500 Sanok	tel. (13) 46 - 52 - 811, umsanok@um.sanok.p
Wójt i Urząd Gminy Sanok	Sporządzanie studiów i planów zagospodarowania przestrzennego. Rozwój lokalny. Organ administracji w zakresie zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody.	ul. Kościuszki 23, 38-500 Sanok	tel. 13 46 56 551, ug_sanok@gminasanok.pl
Wójt i Urząd Gminy Olszanica	Sporządzanie studiów i planów zagospodarowania przestrzennego. Rozwój lokalny. Organ administracji w zakresie zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody.	38-722 Olszanica 81	tel. (13) 461 70-45 / 46, fax (013) 461 70-04, gmina@olszanica.pl
Burmistrz i Urząd Miasta i Gminy Lesko	Sporządzanie studiów i planów zagospodarowania przestrzennego. Rozwój lokalny. Organ administracji w zakresie zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody.	ul. Parkowa 1, 38-600 Lesko	tel.(13) 469-80-01, fax: (013) 469-64-58, gmina@lesko.pl
Nadleśnictwo Brzozów	Zarządzanie lasami Skarbu Państwa. Prowadzenie gospodarki leśnej na podstawie planów urządzenia lasu. Ochrona przyrody, w tym ochrona obszaru Natura 2000 na zarządzanym terenie. Opiniowanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów niepaństwowych. Nadzór nad lasami	ul. Moniuszki 25, 36-200 Brzozów	tel. 134341524, brzozow@krosno.lasy.gov.pl

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	niepaństwowymi		
Nadleśnictwo Lesko	Zarządzanie lasami Skarbu Państwa. Prowadzenie gospodarki leśnej na podstawie planów urządzenia lasu. Ochrona przyrody, w tym ochrona obszaru Natura 2000 na zarządzanym terenie. Opiniowanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów niepaństwowych. Nadzór nad lasami niepaństwowymi	Łączki 8, 38-600 Lesko	tel. +48 13 46-01-470, fax: +48 13 46-01-490
Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne	Zarządzanie lasami Skarbu Państwa. Prowadzenie gospodarki leśnej na podstawie planów urządzenia lasu. Ochrona przyrody, w tym ochrona obszaru Natura 2000 na zarządzanym terenie. Opiniowanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów niepaństwowych. Nadzór nad lasami niepaństwowymi	ul. Rynek 6, 38-700 Ustrzyki Dolne	tel. 13 461 10 31, ustrzyki.dolne@krosno.lasy.gov.pl
Liga Ochrony Przyrody Zarząd Okręgu Podkarpackiego w Rzeszowie	Stowarzyszenie – działanie na rzecz ochrony przyrody.	Szkoła Podstawowa nr 2 Rzeszów, ul. Kamińskiego 12	tel. 747 69 22
Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna	Stowarzyszenie - działania na rzecz promocji regionu i rozwoju turystyki.	ul. Szopena 51/30, 235-959 Rzeszów	tel. 787 709 149
SITLiD	Propagowanie wiedzy z zakresu leśnictwa, drzewnictwa i ochrony środowiska.	ul. Bieszczadzka 2, 38-400 Krosno	tel. +48 17 852 00 09
LOT Wrota Karpat Wschodnich	Lokalna Organizacja Turystyczna - Działania na rzecz promocji regionu i rozwoju turystyki.	ul. Rynek 8, 37-740 Bircza	tel. 16 672 61 23, organistowka@gmail.com
LOT "Bieszczady"	Lokalna Organizacja Turystyczna - Działania na rzecz promocji regionu i rozwoju turystyki.	Rynek 1, 38-500 Sanok	tel. +48 13 465 28 26, umsanok@ks.onet.pl
Stowarzyszenie Studenckie Koło Przewodników Beskidzkich w Warszawie	Stowarzyszenie - Działania na rzecz promocji regionu i rozwoju turystyki.	ul. Smocza 27, 01-048 Warszawa	zarząd@skpb.waw.pl

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Oddział Akademicki PTTK w Krakowie	Stowarzyszenie - Działania na rzecz promocji regionu i rozwoju turystyki.	ul. Radziwiłłowska 21/4 (I piętro), 31-026 Kraków	tel. (12) 422 70 03, oakrakow@oakrakow.pttk.pl
Stowarzyszenie Przewodników Turystycznych "KARPATY"	Stowarzyszenie - Działania na rzecz promocji regionu i rozwoju turystyki.	ul. Rynek 1, 38-500 Sanok	tel.(0-13) 465 28 28, karpaty@karpaty.pro
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze im. dr Mieczysława Orłowicza w Przemyślu	Stowarzyszenie - Działania na rzecz promocji regionu i rozwoju turystyki.	ul. Waygarta 3, 37-700 Przemyśl	tel./fax. (16)678 53 74, pttkprzemysl@op.pl
Oddział PTTK "Bieszczady" w Lesku	Stowarzyszenie - Działania na rzecz promocji regionu i rozwoju turystyki.	Berka Joselewicza, skr. poczt. 6 16, 38-600 Lesko	13 469-65-95, watra@poczta.onet.pl
Oddział Bieszczadzki PTTK w Ustrzykach Dolnych	Stowarzyszenie - Działania na rzecz promocji regionu i rozwoju turystyki.	ul. Rynek 16, 38-700 Ustrzyki Dolne	tel/fax. (13) 461 14 15 , kom 606 239 427, pttk-bieszczady@o2.pl
Arboretum i Zakład Fizjografii w Bolestraszcach	Ochrona różnorodności biologicznej ex situ. Badania naukowe w zakresie botaniki.	37-700 Przemyśl, skr.poczt.471	tel./fax 16 671 64 25, arboretum@poczta.onet.pl
Lokalna Grupa Działania Dolina Sanu	Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu i rozwoju turystyki.	38-500 Sanok, ul. Kościuszki 23	tel. 13 49 406 49, biuro@lgddolinasanu.pl
Lokalna Grupa Działania Zielone Bieszczady	Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu i rozwoju turystyki.	38-700 Ustrzyki Dolne, ul.Rynek 17	tel. 601-415-070, lgdzielonebieszczady@wp.pl
Lokalna Grupa Działania "Nasze Bieszczady"	Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu i rozwoju turystyki.	38-600 Lesko, ul. Mickiewicza 17	tel. 134696203, nasze-bieszczady@nasze-bieszczady.pl
Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot	Ochrona przyrody.	ul. Jasna 17, 43-360 Bystra	tel./fax: 33 817 14 68, tel. 33 818 31 53, biuro@pracownia.org.pl
Stowarzyszenie dla Natury "Wilk"	Ochrona przyrody, w szczególności dużych drapieżników.	Twardorzeczka 229, 34-324 Lipowa	tel. 606110046, sabina.nowak@polskiwilk.org.pl
Fundacja Przyroda Karpat	Ochrona przyrody i rozwój lokalny, promocja idei 'wilderness'.	Michniowiec 37, 38-600 Czarna	tel. 694025875, andrzej@przyrodakarpat.pl

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

OTOP	Stowarzyszenie Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków - Ochrona przyrody, w szczególności ptaków.	ul. Odrowąża 24, 05-270 Marki k. Warszawy	tel. +48 22 761 82 05, +48 22 188 50 81, fax: +48 22 761 90 51, biuro@otop.org.pl
Małopolskie Biuro OTOP (Biuro projektu "Ptaki Karpat")	Ochrona przyrody, inwentaryzacja i ochrona ptaków Karpat.	ul. Zyblikiewicza 10/1a, 31-029 Kraków	tel. 12 442 95 36, malopolska(at)otop.org.pl
Ptaki Polskie	Stowarzyszenie - Ochrona przyrody, w szczególności ptaków.	ul. Dolistowska 21, 19-110 Goniądz	tel. 603746737, j.karczewski@karczewski.com.pl
Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra"	Stowarzyszenie - Ochrona przyrody.	ul. Stolarska 7/3, 60-788 Poznań	tel./fax.: (48) (61) 6628606, biuro@salamandra.org.pl tel./fax.: (48) (61) 8432160
Państwowa Rada Ochrony Przyrody	Organ doradczy w zakresie ochrony przyrody działający przy Ministrze Środowiska. Ocena problemów ochrony przyrody w skali kraju i realizacji Krajowej Strategii Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej.	ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa	tel.: (0 22) 57 92 603, faks: (0-22) 57 92 730, anberesz@up.poznan.pl
Uniwersytet Rzeszowski Wydział Biologiczno-Rolniczy	Badania naukowe społeczno - przyrodnicze.	ul. Ćwiklińskiej 2, 35-601 Rzeszów	tel. +48 17 872 17 90, 872 17 97, dziekan@univ.rzeszow.pl
Punkt Kontaktowy (National Focal Point) Konwencji Karpackiej	Ochrona przyrody, Konwencja Karpacka.	Ministerstwo Środowiska, Wawelska Str. 52/54, 00-922 Warszawa	tel. 22-5792 423, bozena.haczek@mos.gov.pl
Instytut Europa Karpat	Ochrona przyrody, Konwencja Karpacka.	ul. Narutowicza 9a, 33-300 Nowy Sącz	tel. (018) 443 43 07, fax. (018) 442 39 06, instytut@europakarpat.pl
Stowarzyszenie dla badań i ochrony zwierząt "Fauna"	Ochrona przyrody.	79049, Lwowski Okręg, miasto Lwów, ul. Tryliowskiego 7, m. 54, UKRAINA	atbashta@gmail.com

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

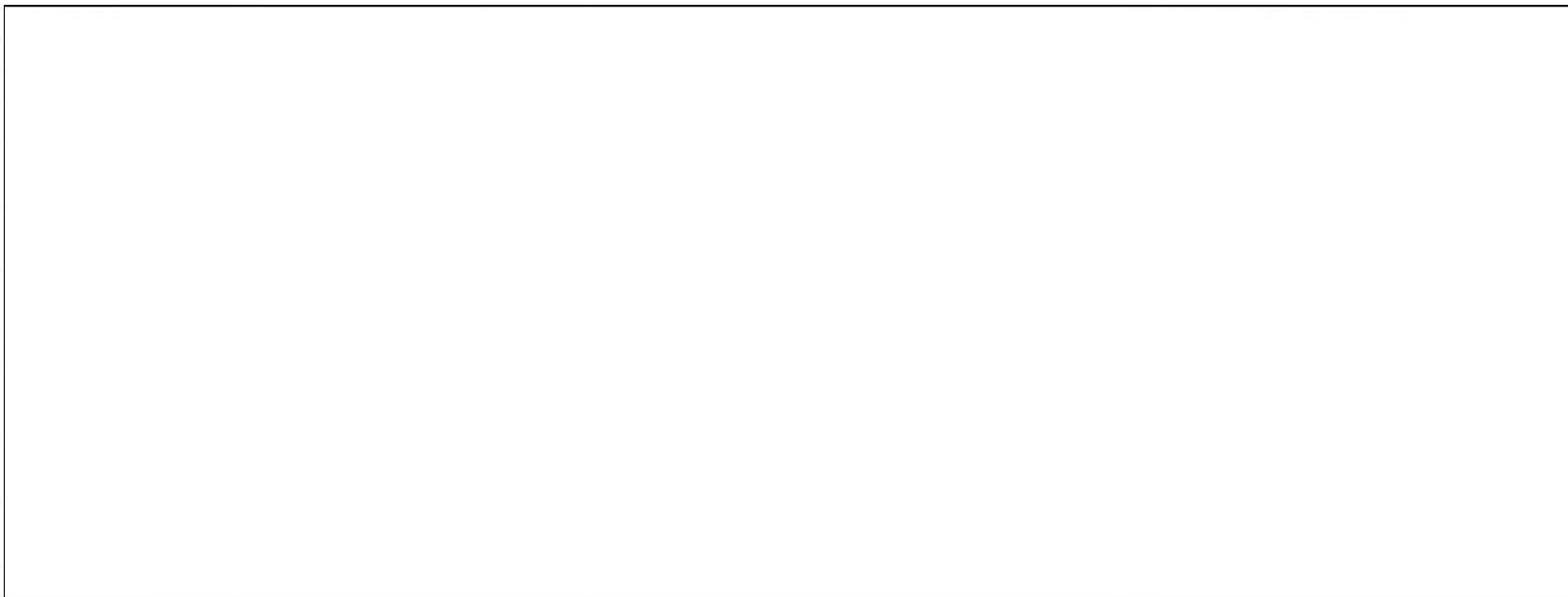
Przyroda Turystyka Ornitologia Przemysław Kunysz	Firma - Ochrona przyrody, rozwój turystyki.	Węgierska 6, 37-700 Przemyśl	tel. 602-797-847, pakunysz@gmail.com
Fundacja Greenpeace Polska	Ochrona przyrody.	ul. Lirowa 13, 02-387 Warszawa	+48 22 659 84 99
Fundacja WWF Polska	Ochrona przyrody.	ul. Wiśniowa 38, 02-520 Warszawa	+48 22 849 84 69
Ruch Ekologiczny Świętego Franciszka z Asyżu	Stowarzyszenie - Ochrona środowiska.	31-539 Kraków, Żółkiewskiego 14	tel. 782088788, REFA@franciszkane.pl
Okręg PZW w Krośnie	Gospodarka zasobami ryb. Użytkownik rybacki obwodów rybackich w obszarze.	Jasna 26a, 38-404, Krosno	tel. 13 436 55 68, pzwkrosno@poczta.onet.pl
Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej	Zabezpieczanie granic RP.	ul. Mickiewicza 34, 37-700 Przemyśl	centrala: +48 16 673 20 00, fax: +48 16 673 2700, rzecznik.bieszczadzki@strazgraniczna.pl bieszczadzki@strazgraniczna.pl
Ośrodek Wypoczynkowy Arłamów S.A.	Turystyka, inwestycje w regionie mogące znacząco oddziaływać na środowisko.	Arłamów, 38-712 Wojtkowa	tel. 48134616500, recepcja@arlamow.pl
Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Lesku	Działalność rolnicza.	38-600 Lesko, ul. Moniuszki 6	tel. 48 16 673 27 01, podk_lesko@odr.net.pl
Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Sanoku	Działalność rolnicza.	38-500 Sanok, ul. Mickiewicza 29	tel. 48 16 673 28 04, podk_sanok@odr.net.pl
Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Rzeszowie	Działalność rolnicza.	ul. Tkaczowa 146, 36-040 Boguchwała	tel. (17) 871-41-01, podk_rzeszow@odr.net.pl
Powiatowy Zespół Doradców Rolniczych Ustrzyki Dolne	Działalność rolnicza.	38-700 Ustrzyki Dolne, 29 Listopada 26	tel. 13 461 13 03, podk_ustrzyki@odr.net.pl
Podkarpacka Izba Rolnicza	Działalność rolnicza.	ul. Tkaczowa 146, 36-040 Boguchwała	tel./fax (17) 871 40 77, 871 40 78, pir@xo.pl

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

ARiMR Bieszczadzki	Wspieranie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich poprzez wdrażanie instrumentów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej oraz udzielanie pomocy ze środków krajowych, zgodnie z ustawą z dnia 9 maja 2008 r. o ARiMR (DzU Nr 98 poz. 634, z późn. zm.).	38-700 Ustrzyki Dolne, ul. Rynek 6	tel. 13 461 37 61
ARiMR Leski	Działalność rolnicza.	38-600 Lesko, ul. Moniuszki 6	tel. 13 469 92 41
ARiMR Sanocki	Działalność rolnicza.	38-500 Sanok, ul. Mickiewicza 29	tel. 13 464 68 61
Zespół Doradztwa Merytorycznego „Plany Zadań Ochronnych Natura 2000” GDOŚ – Entomolog, Lech Buchholz	Doradztwo.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, ul. Wawelska 52/54, 00-922	tel. (22) 57 92 900, www.gdos.gov.pl , kancelaria@gdos.gov.pl
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Przemyśle	Działalność gospodarcza w zakresie urządzania lasu, ekspertyz przyrodniczych i planowania ochrony przyrody; dorobek w postaci wielu prac wykonanych w obszarze.	Wysockiego 46a, 37-700 Przemyśl, Polska	Tel. +48 16 6705281 / +48 16 670 53 81 / +48 16 670 54 81, Fax: +48 16 670 55 19 sekretariat@przemysl.buligl.pl
Polskie Stowarzyszenie Taksatorów Leśnych	Organizacja pozarządowa działająca w sferze teorii i praktyki urządzania lasu, członkowie mają dorobek w postaci wielu prac wykonanych w obszarze.	Wysockiego 46a, 37-700 Przemyśl, Polska	

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji / grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1 Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
Materiały publikowane	Armata, L. 2008: A contribution to the moss flora of the eastern part of the Polish Carpathians. – W: A. Stebel & R. Ochrya(red.), Bryophytes of the Polish Carpathians. Sorus, Poznań: pp. 169–178.	Informacje współczesne dotyczące obecności i miejsc występowania widłozębu zielonego <i>Dicranum viride</i> w obszarze	Podstawowy materiał uzasadniający w szczególności uznanie gatunku za przedmiot ochrony w obszarze	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
	Bodziarczyk J., Chachuła P., 2008: Charakterystyka przyrodnicza rezerwatu „Cisy w Serednicy” w Górach Słonnych (Bieszczady Zachodnie). Rocz. Bieszcz. 16.: 179–190.	Informacje o występowaniu siedliska 9130 na terenie rezerwatu „Cisy w Serednicy”	Przyczynek do rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych w obszarze	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
	Durak T., 2011: Zmiany roślinności żywej buczyny karpackiej z miesięcznicą trwałą <i>Lunaria rediviva</i> na podstawie analizy warstwy zielnej (Góry Słonne, Karpaty Wschodnie). Sylwan 155, 2.: 120-128.	Informacje o występowaniu i przemianach szczególnego wariantu siedliska 9130 w obszarze	Przyczynek do rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych w obszarze. Istotna informacja o wewnętrznej dynamice buczyn, ważna dla planowania ich ochrony	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
	Durak T., 2010: Zmiany roślinności rezerwatu „Góra Sobień” w Beskidach Wschodnich. Rocz. Bieszcz. 18.: 74–90.	Informacje o występowaniu i przemianach siedliska 9170 na terenie rezerwatu „Góra Sobień”	Przyczynek do rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych w obszarze. Istotna informacja o wewnętrznej dynamice grądów, ważna dla planowania ich ochrony	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Dzwonko Z., 1984: Klasyfikacja numeryczna zbiorowisk leśnych polskich Karpat. Frag. Flor. et Geobot. XXX, 2.: 167. PWN.	Informacje o występowaniu siedlisk: 9110, 9130, 9170, 91E0 w obszarze	Przykłady z obszaru. Przyczynek do występowania siedlisk przyrodniczych w obszarze. Przyczynek do charakterystyki zbiorowisk roślinnych składających się na siedliska przyrodnicze, może choć nie musi okazać się istotne dla podstaw teoretycznych planowania ochrony	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
Dzwonko Z., Zemanek B., Roślinność rezerwatu Góra Sobień koło Monasterca (Polskie Karpaty Wschodnie). Ochrona Przyrody 41.: 179–204.	Informacje o występowaniu i zróżnicowaniu siedliska 9170 na terenie rezerwatu „Góra Sobień”	Przyczynek do rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych w obszarze	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
Kozłowska A., 2008: Strefy przejścia między układami roślinnymi - analiza wielkoskalowa (na przykładzie roślinności górskiej). Prace Geogr. 215.: 152.	Informacje o występowaniu, zróżnicowaniu i przemianach siedlisk: 9110, 9130, 9170, 91E0 w obszarze	Dane z obszaru. Przyczynek do zrozumienia ekologii siedlisk przyrodniczych, o pośrednim znaczeniu dla planowania ochrony	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
Zemanek B., 1981: Rośliny naczyniowe Gór Słonnych (Polskie Karpaty Wschodnie). Zesz. Nauk. UJ, Prac. Bot. 566, 8.: 35–124.	Ogólne informacje o występowaniu, siedlisk: 9110, 9130, 9170, 91E0 w obszarze (jako informacja o siedliskach roślin naczyniowych).	Informacje mogą być ważne dla oceny znaczenia siedlisk przyrodniczych dla podtrzymywania różnorodności biologicznej	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
Zemanek B., 1981: Stosunki geobotaniczne Gór Słonnych (Polskie Karpaty Wschodnie). Zesz. Nauk. UJ, Prac. Bot. 567, 9.: 31–65.	Ogólne informacje o występowaniu, siedlisk: 9110, 9130, 9170, 91E0 w obszarze	Przyczynek do rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych w obszarze	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
Trella T. 1923. Wykaz chrząszczów okolic Przemysła. Ciavicornia. Pol. Pismo Ent., Lwów, 2, str. 110–123.	Informacje historyczne dotyczące obecności i miejsc występowania zgniotka cynobrowego <i>Cucujus cinnaberinus</i> , zgłębka bruzdkowanego <i>Rhysodes sulcatus</i> i ponurka Schneidera <i>Boros schneideri</i> w okolicach Przemysła i Górach Sanocko-Turczańskich.	Historyczne dane dot. występowania gatunku, ważne jako potwierdzenie, że gatunek od dawna utrzymuje się w obszarze	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych. Dostępna: http://coleoptera.ksiab.pl/index.php?id=ma&l=pl

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Trella T. 1926. Wykaz chrząszczów okolic Przemyśla. <i>Cicindelidae, Carabidae, Rhysodidae</i> . Pol. Pismo Ent., Lwów, 5, str. 68–73.	Informacje historyczne dotyczące obecności i miejsc występowania żagłóbka bruzdkowanego <i>Rhysodes sulcatus</i> oraz biegacza urozmaiconego <i>Carabus variolosus</i> w okolicach Przemyśla i Górach Sanocko-Turczańskich.	Historyczne dane dot. występowania gatunku, ważne jako potwierdzenie, że gatunek od dawna utrzymuje się w obszarze	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych. Dostępna: http://coleoptera.ksiab.pl/index.php?id=ma&l=pl
Trella T. 1938. Tumica pod Przemyślem. Ochr. Przyr., Kraków, 17, str. 203–209, rys. 112.	Informacje historyczne dotyczące obecności i miejsc występowania żgniotka cynobrowego <i>Cucujus cinnaberinus</i> , ponurka Sznajdera <i>Boros schneideri</i> i żagłóbka bruzdkowanego <i>Rhysodes sulcatus</i> w okolicach Przemyśla i Górach Sanocko-Turczańskich.	Historyczne dane dot. występowania gatunku, ważne jako potwierdzenie, że gatunek od dawna utrzymuje się w obszarze	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych. Dostępna: http://coleoptera.ksiab.pl/index.php?id=ma&l=pl
Trella T. 1939. Notatki koleopterologiczne z okolic Przemyśla. I. Pol. Pismo Ent., Lwów, 16–17, str. 59–86, 3 rys.	Informacje historyczne dotyczące obecności i miejsc występowania żgniotka cynobrowego <i>Cucujus cinnaberinus</i> , żagłóbka bruzdkowanego <i>Rhysodes sulcatus</i> , ponurka Sznajdera <i>Boros schneideri</i> oraz jełonka <i>Lucanus cervus</i> w okolicach Przemyśla i Górach Sanocko-Turczańskich.	Historyczne dane dot. występowania gatunku, ważne jako potwierdzenie, że gatunek od dawna utrzymuje się w obszarze	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych. Dostępna: http://coleoptera.ksiab.pl/index.php?id=ma&l=pl
Buchholz L., Komosiński K., Melke A., Michalski R., Szymczuk R., Koba Ł., Sienkiewicz P. 2011. Nowe dane o występowaniu <i>Rhysodes sulcatus</i> (Fabricius, 1787) (<i>Coleoptera: Rhysodidae</i>) na terenie Nadleśnictwa Bircza w północno-wschodniej Polsce. Wiad. Entomol. 30(3): 179.181.	Informacje współczesne dotyczące obecności i miejsc występowania żagłóbka bruzdkowanego <i>Rhysodes sulcatus</i> w obszarze	Publikacja naukowa upowszechniająca i dokumentująca dane o kluczowym znaczeniu dla ochrony obszaru – występowanie silnej populacji żagłóbka.	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
Sienkiewicz P. 2012. Żagłóbek bruzdkowany – <i>Rhysodes sulcatus</i> (Fabricius, 1787). W: Makomska-Juchiewicz M., Baran P. (red.). Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa, s. 400-418.	Informacje współczesne dotyczące obecności i miejsc występowania żagłóbka bruzdkowanego <i>Rhysodes sulcatus</i> w obszarze	Powtórzenie informacji dostępnych z innych źródeł, ale ważne jako zwrócenie uwagi na znaczenie obszaru dla tego gatunku, dokonane w ogólnopolskim przewodniku metodycznym.	http://www.gios.gov.pl/

Theuerkauf, J., R. Gula, B. Pirga, H. Tsunoda, J. Eggermann, B. Brzezowska, S. Rouys & S. Rädler 2007. Human impact on wolf activity in the Bieszczady Mountains, SE Poland. <i>Annales Zoologici Fennici</i> 44: 225-231.	Badania telemetryczne wilka, obejmujące m. in. obszar Gór Słonnych	Istotna informacja o części populacji wilka w obszarze i o zachowaniach przestrzennych wilków. Przyczynek do szacowania arealów watah, oceny wykorzystania przestrzeni przez wilka. Informacje sugerujące znaczenie kłusownictwa jako zagrożenia dla wilka.	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
Szujecki A. 1958. Spostrzeżenia o faunie chrząszczy Świętokrzyskiego Parku Narodowego. <i>Zesz. Nauk. SGGW, Leśn., Warszawa</i> , 1, str. 83–93.	Informacje historyczne dotyczące obecności i miejsc występowania ponurka Szneidera <i>Boros schneideri</i> w obszarze Gór Słonnych	Historyczne dane dot. występowania gatunku, ważne jako potwierdzenie, że gatunek od dawna utrzymuje się w obszarze	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
Buchholz L., Olbrycht T., Melke A. 2012. Występowanie <i>Boros schneideri</i> (Panzer, 1796) (<i>Coleoptera: Boridae</i>) w południowo-wschodniej Polsce. <i>Wiadomości Entomol.</i> 31(3).	Informacje współczesne dotyczące obecności i miejsc występowania ponurka Szneidera <i>Boros schneideri</i> w obszarze	Publikacja naukowa upowszechniająca i dokumentująca dane o kluczowym znaczeniu dla ochrony obszaru – występowanie silnej populacji zagłębka	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.
Buchholz L., Kuberski L., Michalski R., Melke A., Olbrycht T. 2013: Chrząszcze (Coleoptera) z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej na obszarze projektowanego Turnickiego Parku Narodowego i w jego okolicach. <i>Roczniki Bieszczadzkie</i> 21: 297-317.	Podsumowanie wyników szeroko zakrojonych badań z lat 2010-2012, dot. zgniotka cynobrowego, zagłębka brodzkwanego, ponurka Schneidera.	Publikacja naukowa upowszechniająca i dokumentująca wyniki badań, dowodzące nieznanego wcześniej kluczowego znaczenia obszaru dla w/w gatunków chrząszczy, rewolucyjnie zmieniające dotychczasowe poglądy na rozmieszczenie tych gatunków w Polsce.	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych, w Bieszczadzkim parku Narodowym.
Stebel A., Cykowska B., Żamowiec J. 2011. Current distribution of the European threatened moss <i>Dicranum viride</i> (Bryophyta, <i>Dicranaceae</i>) in the Polish Carpatians. – W: A. Stebel & R. Ochyra (red.), <i>Chorological Studies on Polish Carpathian Bryophytes</i> , Sorus, Poznań: pp. 99–110	Informacje współczesne dotyczące obecności i miejsc występowania widłozębu zielonego <i>Dicranum viride</i> w obszarze	Podstawowy materiał uzasadniający w szczególności uznanie gatunku za przedmiot ochrony w obszarze	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Śmietana W. 2012. Szkody powodowane przez niedźwiedzie brunatne w gospodarce człowieka oraz efektywność działań w celu ich ograniczenia w Polsce południowo-wschodniej. W: Jakiemiuk S., Kryt N. (red.) Ochrona gatunkowa rysia, wilka i niedźwiedzia w Polsce. Raport z projektu nr PL0349. WWF Polska.	Analiza danych o szkodach, m. in. od niedźwiedzi, dowodząca, że Góry Słonne znalazły się w areale stałego występowania gatunku	Podstawowy materiał uzasadniający w szczególności uznanie gatunku za przedmiot ochrony w obszarze	http://awsassets.wfp.pl/panda.org/download/duze_drapiezniki_pl_0349.pdf
	Obszary Natura 2000 na Podkarpaciu, red. Dorota Rogala, Agnieszka Marcela, Rzeszów 2011	Populamonaukowy opis obszarów Natura 2000.	Materiał uzupełniający, potrzebny jako zwarty, populamonaukowy opis obszaru	Publikacja, dostępna np. w bibliotekach naukowych. W posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
Materiały niepublikowane	Zarzecki R. 2012: Nowe stanowiska <i>Buxbaumia viridis</i> (<i>Buxbaumiaceae</i> , <i>Bryophyta</i>) w południowo-wschodniej Polsce.– <i>Fragm. Florist. Geobot. Polon.</i> 19(2) [w druku]	Informacje współczesne dotyczące obecności i miejsc występowania bezlistu okrywowego <i>Buxbaumia viridis</i> w obszarze	Podstawowy materiał uzasadniający w szczególności uznanie gatunku za przedmiot ochrony w obszarze	Tylko od autora publikacji
	Michalik S. i in. 1995. 1995: Turnicki Park Narodowy w polskich Karpatach Wschodnich Dokumentacja Projektowa. Fundacja Na Rzecz Parków Krajobrazowych, Narodowych i Lasów Polskich Terra Sana, Warszawa.	Dokumentacja przyrodnicza do projektu paku narodowego	Zasadnicze, choć nieco już historyczne dane o walorach przyrodniczych terenu. Dowód ogólnopolskiej lub nawet wyższej rangi walorów	Ministerstwo Środowiska, Warszawa
	Docelowa sieć rezerwatów przyrody na gruntach Skarbu Państwa będących w zarządzie Lasów Państwowych (IBL 1995)	Propozycje uznania dodatkowych rezerwatów przyrody w obszarze.	Przyczynek do planowania ochrony, w tym do wskazania fragmentów obszaru, które dla zachowania pełni wartości przyrodniczych związanych z leśnymi siedliskami przyrodniczymi powinny być objęte ochroną biemą	Dokument w posiadaniu Lasów Państwowych i RDOŚ w Rzeszowie.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Program ochrony przyrody i wartości kulturowych Nadleśnictwa Bircza 2007. BULiGL O/Przemysł. bip.lasy.gov.pl	Informacje o występowaniu siedlisk: 9110, 9130, 9170, 91E0 w obszarze. Szeroki zakres innych informacji o walorach przyrodniczych i kulturowych	Wobec istnienia odrębnej inwentaryzacji, dane o siedliskach przyr. i gat. naturalnych nie są bezpośrednio przydatne, ale cenne informacje o nie-naturalnych elementach przyrody, ważne w planowaniu ochrony dla zrozumienia roli chronionych siedlisk w podtrzymywaniu różnorodności biologicznej. Dane o sposobach ochrony przyrody stosowanych w nadleśnictwie	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwo. Dokument w posiadaniu RDOŚ jako przedmiot opiniowania
	Program ochrony przyrody i wartości kulturowych Nadleśnictwa Lesko 2009. BULiGL O/Przemysł	Informacje o występowaniu siedlisk: 9110, 9130, 9170, 91E0 w obszarze. Szeroki zakres innych informacji o walorach przyrodniczych i kulturowych.	Wobec istnienia odrębnej inwentaryzacji, dane o siedliskach przyr. i gat. naturalnych nie są bezpośrednio przydatne, ale cenne informacje o nie-naturalnych elementach przyrody, ważne w planowaniu ochrony dla zrozumienia roli chronionych siedlisk w podtrzymywaniu różnorodności biologicznej. Dane o sposobach ochrony przyrody stosowanych w nadleśnictwie.	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwo. Dokument w posiadaniu RDOŚ jako przedmiot opiniowania.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Program ochrony przyrody i wartości kulturowych Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne 2009. BULiGL O/Przemysł	Informacje o występowaniu siedlisk: 9110, 9130, 9170, 91E0 w obszarze. Szeroki zakres innych informacji o walorach przyrodniczych i kulturowych.	Wobec istnienia odrębnej inwentaryzacji, dane o siedliskach przyr. i gat. naturalnych nie są bezpośrednio przydatne, ale cenne informacje o nie-naturalnych elementach przyrody, ważne w planowaniu ochrony dla zrozumienia roli chronionych siedlisk w podtrzymywaniu różnorodności biologicznej. Dane o sposobach ochrony przyrody stosowanych w nadleśnictwie.	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwo. Dokument w posiadaniu RDOŚ jako przedmiot opiniowania.
	Program ochrony przyrody i wartości kulturowych Nadleśnictwa Brzozów 2007. BULiGL O/Przemysł	Informacje o występowaniu siedlisk: 9110, 9130, 9170, 91E0 w obszarze. Szeroki zakres innych informacji o walorach przyrodniczych i kulturowych.	Wobec istnienia odrębnej inwentaryzacji, dane o siedliskach przyr. i gat. naturalnych nie są bezpośrednio przydatne, ale cenne informacje o nie-naturalnych elementach przyrody, ważne w planowaniu ochrony dla zrozumienia roli chronionych siedlisk w podtrzymywaniu różnorodności biologicznej. Dane o sposobach ochrony przyrody stosowanych w nadleśnictwie	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwo. Dokument w posiadaniu RDOŚ jako przedmiot opiniowania

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Plan ochrony Parku Krajobrazowego Gór Słonnych. Materiały planu. Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu. BULiGL w Przemyślu. 2005. ROZPORZĄDZENIE Nr 59/05 WOJEWODY PODKARPACKIEGO z dnia 10 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Gór Słonnych. W: Dz. Urz. Woj. Podkarp. Nr 82 poz. 1384 z 17.06.2005 r."	Informacje dotyczące historycznej bądź obecnej obecności siedlisk i gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarze. Przyjęta i obowiązująca, choć miejscami ogólna, koncepcja ochrony obszaru jako parku krajobrazowego	Koncepcja ochrony, choć skupiona na wartościach parku krajobrazowego, to stanowiąca punkt wyjścia do planowania ochrony obszaru. Cenne, choć wymagające sprawdzania i aktualizacji, informacje dot. występowania poszczególnych elementów przyrodniczych	Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu
Projekt planu ochrony rezerwatu „Bobry w Uhercach” na okres 1998-01-01–2017-12-31 (BULiGL O/Przemyśl 1997)	Informacje o przyrodzie rezerwatu w obszarze. Informacja o wyst. starorzeczy 3150	Przyczynkowy materiał o siedliskach przyrodniczych. Dokument historyczny	RDOŚ w Rzeszowie
Projekt planu ochrony rezerwatu „Buczyna w Wańkowej” na okres 2004-01-01–2023-12-31 Krameko Sp. z o.o. 2003)	Informacje o przyrodzie rezerwatu w obszarze. Opis z szerokim ujęciem szaty roślinnej i drzewostanów, lecz tylko ogólnie ujęta część faunistyczna. Propozycja ochrony częściowej zachowawczej całego rezerwatu.	Przyczynkowy, lecz cenny materiał o siedliskach przyrodniczych. Propozycja sposobu ochrony do wykorzystania w planowaniu ochrony obszaru Natura 2000	RDOŚ w Rzeszowie
Projekt planu ochrony rezerwatu „Chwaniów” na okres 1999-01-01–2018-12-31 (BULiGL O/Przemyśl 1998)	Informacje o przyrodzie rezerwatu w obszarze. Opis z szerokim ujęciem szaty roślinnej i drzewostanów, lecz tylko ogólnie ujęta część faunistyczna. Propozycja koncepcji ochrony bazującej na minimalizacji ingerencji na większości powierzchni, ale z cięciami odnowieniowymi w najstarszych drzewostanach i z cięciami pielęgnacyjnymi w niektórych drzewostanach	Przyczynkowy, lecz cenny materiał o siedliskach przyrodniczych. Istotne jako obraz istniejącego wówczas podejścia do planowania ochrony rezerwatów. Koncepcja ochrony wymaga obecnie weryfikacji, także z punktu widzenia ochrony obszarów Natura 2000	RDOŚ w Rzeszowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Projekt planu ochrony rezerwatu „Cisy w Serednicy” na okres 2002-01-01–2021-12-31 (BULiGL O/Przemysł 2001)	Informacje o przyrodzie rezerwatu w obszarze. Opis z szerokim ujęciem szaty roślinnej i drzewostanów, lecz tylko ogólnie ujęta część faunistyczna. Koncepcja ochrony zakłada czynną ochronę cisa i wspomagania odnowienia jodły	Przyczynkowy, lecz cenny materiał o siedliskach przyrodniczych. Koncepcja ochrony, biorąca pod uwagę indywidualną specyfikę obiektu, do uwzględnienia	RDOŚ w Rzeszowie
Projekt planu ochrony rezerwatu „Dyrbek” na okres 2003-01-01–2022-12-31 (BULiGL O/Przemysł 2002)	Informacje o przyrodzie rezerwatu w obszarze. Opis z szerokim ujęciem szaty roślinnej i drzewostanów, lecz tylko ogólnie ujęta część faunistyczna. Propozycja koncepcji ochrony z dość znacznym zakresem cięć odnowieniowych i pielęgnacyjnych	Przyczynkowy, lecz cenny materiał o siedliskach przyrodniczych. Istotne jako obraz istniejącego wówczas podejścia do planowania ochrony rezerwatów. Koncepcja ochrony wymaga obecnie weryfikacji, także z punktu widzenia ochrony obszarów Natura 2000	RDOŚ w Rzeszowie
Projekt planu ochrony rezerwatu „Góra Sobień” na okres 1989-01-01–1998-12-31 (BULiGL O/Przemysł 1988)	Historyczny plan ochrony rezerwatu, opis elementów botanicznych	Przyczynkowy, lecz cenny materiał o siedliskach przyrodniczych	RDOŚ w Rzeszowie
Projekt planu ochrony rezerwatu „Grąd w Średniej Wsi” na okres 2003-01-01–2022-12-31 (BULiGL O/Przemysł 2002)	Informacje o przyrodzie rezerwatu w obszarze. Opis z szerokim ujęciem szaty roślinnej i drzewostanów, lecz tylko ogólnie ujęta część faunistyczna. Koncepcja ochrony bazująca na ochronie zachowawczej, tylko na 1 ha uprawie pielęgnacja odnowień	Przyczynkowy, lecz cenny materiał o siedliskach przyrodniczych (oprócz grądu, także olszynka nadrzeczna). Propozycja sposobu ochrony do wykorzystania w planowaniu ochrony obszaru Natura 2000	RDOŚ w Rzeszowie
Projekt planu ochrony rezerwatu „Na Opalonym” na okres 2004-01-01–2023-12-31 (Krameko Sp. z o.o. 2003)	Informacje o przyrodzie rezerwatu w obszarze. Opis z szerokim ujęciem szaty roślinnej i drzewostanów, lecz tylko ogólnie ujęta część faunistyczna. Propozycja ochrony częściowej zachowawczej całego rezerwatu	Przyczynkowy, lecz cenny materiał o siedliskach przyrodniczych. Propozycja sposobu ochrony do wykorzystania w planowaniu ochrony obszaru Natura 2000	RDOŚ w Rzeszowie
Dokumentacja wstępna dla rezerwatu „Na Oratyku” (BULiGL O/Przemysł 1991)	Historyczna dokumentacja. Informacje o przyrodzie rezerwatu w obszarze	Przyczynkowy, lecz cenny materiał o siedliskach przyrodniczych	RDOŚ w Rzeszowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Projekt planu ochrony rezerwatu „Nad Trzciancem” na okres 2004-01-01–2023-12-31 (Krameko Sp. z o.o. 2003)	Informacje o przyrodzie rezerwatu w obszarze. Opis z szerokim ujęciem szaty roślinnej i drzewostanów, lecz tylko ogólnie ujęta część faunistyczna. Propozycja ochrony częściowej zachowawczej całego rezerwatu	Przyczynkowy, lecz cenny materiał o siedliskach przyrodniczych. Propozycja sposobu ochrony do wykorzystania w planowaniu ochrony obszaru Natura 2000	RDOŚ w Rzeszowie
Projekt planu ochrony rezerwatu „Polanki” na okres 1999-01-01–2018-12-31 (Krameko Sp. z o.o. 1998)	Informacje o przyrodzie rezerwatu w obszarze. Opis z szerokim ujęciem szaty roślinnej i drzewostanów, lecz tylko ogólnie ujęta część faunistyczna. Propozycja ochrony częściowej zachowawczej całego rezerwatu	Przyczynkowy, lecz cenny materiał o siedliskach przyrodniczych. Propozycja sposobu ochrony do wykorzystania w planowaniu ochrony obszaru Natura 2000	RDOŚ w Rzeszowie
Inwentaryzacja siedlisk i gatunków z załącznika I i II DS w Lasach Państwowych (LP 2007)	Informacje o siedliskach i gatunkach obszaru	Podstawowe dane do planowania ochrony	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Kopia danych w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
Inwentaryzacja siedlisk i gatunków z załącznika I i II DS poza gruntami Lasów Państwowych (BULiGL 2007)	Informacje o siedliskach i gatunkach obszaru	Podstawowe dane do planowania ochrony	Ministerstwo Środowiska. Kopia danych w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
RDOŚ w Rzeszowie. Dane o szkodach od gatunków chronionych. Zestawienie 1999-2012	Dane o zgłaszanych szkodach od bobra, wilka, rysia i niedźwiedzia	Potwierdzenie znaczącego występowania bobra, wilka, rysia i niedźwiedzia w obszarze. Obraz problemy wymagającego rozwiązania przy planowaniu	RDOŚ w Rzeszowie
Michalski R. 2011. Strategia zarządzania dla obszaru Natura 2000 „Góry Słonne PLH180013”. IOP PAN Kraków.	Informacje o gatunkach i siedliskach obszaru, analiza zagrożeń oraz wstępna koncepcja ochrony obszaru	Wstępny zarys koncepcji ochrony obszaru. Punkt wyjścia do prac nad niniejszym planem	Instytut Ochrony Przyrody w Krakowie. Kopia w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Państwowy Monitoring Przyrodniczy siedlisk i gatunków z Dyrektywy Siedliskowej. Baza danych wyników monitoringu, stan na styczeń 2013 r.	Karty monitoringu stanowisk: siedliska 6230, 6520, 9180, gatunki: <i>Rana dalmatina</i> , <i>Parnassius mnemozyna</i> , <i>Eudontomyzon spp.</i> , <i>Callimorpha quadripunctata</i> , <i>Sabanajewia aurata</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Barbus meridionalis</i> .	Ważny materiał potwierdzający występowanie w obszarze w/w siedlisk i gatunków oraz dostarczający ocen stanu ochrony przynajmniej pojedynczych ich stanowisk	Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Dostęp internetowy dla osób i podmiotów upoważnionych.
Ekspertyzy:	Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000. WYNIKI MONITORINGU GIOŚ. 2012-04-18. Zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i> (1086). Koordynator Ogólnopolski: Lech Buchholz.	Informacje współczesne dotyczące stanu populacji zgniotka cynobrowego <i>Cucujus cinnaberinus</i> w części obszaru	Współ z innymi danymi, kluczowe informacje o gatunku	http://www.gios.gov.pl/siedliska/pdf/wyniki_monitoringu_zwiat_2009_2011_cucujus_cinnaberinus.pdf
Raporty:	Kukuła 2008. Raport z wykonania ekspertyzy dotyczącej projektów obszarów Dolny Wisłok, Dorzecze Górnego Sanu, Góry Słonne (powiększenie obszaru o rz. Strwiąż) i Wisłok Środkowy z Dopływami sieci Natura 2000 w województwie podkarpackim. Mscr dla Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.	Raport wykonany w ramach prac WZS, był uzasadnieniem powiększenia obszaru. Dane dot. wyst. kozy złotawej, brzanki i minoga ukraińskiego w Strwiążu, brzanki także w Stebniku.	Ważne dane potwierdzające występowanie tych przedmiotów ochrony	RDOŚ w Rzeszowie
	Kukuła 2008. Ocena reprezentatywności brzanki <i>Barbus meridionalis</i> (kod: 1138), głowacza białopłetwego <i>Cottus gobio</i> (kod: 1163), różanki <i>Rhodeus sericeus</i> (kod: 1134), bolenia <i>Aspius aspius</i> (kod: 1130), kielbia białopłetwego <i>Gobio albipinnatus</i> (kod: 1124), piskorza <i>Misgurnus fossilis</i> (kod: 1145), kozy <i>Cobitis taenia</i> (kod: 1149) i minoga strumieniowego <i>Lampetra planeri</i> (kod: 1096) w województwie podkarpackim. Mscr dla Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.	Raport wykonany w ramach prac WZS, zestawienie wiedzy o występowaniu wskazanych gatunków ryb i minogów w woj. podkarpackim, w tym informacje o występowania brzanki w Sanie, Wiarze i w Strwiążu. Dla głowacza białopłetwego wskazano na występowanie w Wiarze, ale punktowe oznaczenie stanowiska wypada w Ostoi Przemyskiej.	Informacja o przedmiotach ochrony, do wykorzystania w planie.	RDOŚ w Rzeszowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Półczyńska-Konior 2008. Raport dotyczący uzupełnienia inwentaryzacji występowania kumaków górskich i traszki karpackiej na terenie Obszarów Specjalnej Ochrony – „Góry Słonne” i „Dolina Jasiołki – odcinek Jedlicze – Ostoja Jaślicka”. Mscr.	Raport wykonany w ramach prac WZS, na 24 stanowiskach w okolicy 8 miejscowości badano płazy, potwierdzając pospolite występowanie kumaka górskiego, dość liczne występowanie traszki grzebieniastej i dość rzadkie występowanie traszki karpackiej	Ważne dane o gatunkach płazów	RDOŚ w Rzeszowie
	Raport Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze dotyczący stwierdzonych lokalizacji: zgniotka cynobrowego <i>Cucujus cinnaberinus</i> , zagłębka bruzdkowanego <i>Rhyssodes sulcatus</i> , ponurka Schneidera <i>Boros schneideri</i> , biegacza urozmaiconego <i>Carabus variolosus</i> , biegacza Zawadzkiego <i>Carabus zawadzkei</i> , bezlistu okrywowego <i>Buxbaumia viridis</i> . Raport adresowany do RDOŚ w Rzeszowie. 31.01.2012	Informacje współczesne dotyczące obecności i miejsc występowania zgniotka cynobrowego <i>Cucujus cinnaberinus</i> , zagłębka bruzdkowanego <i>Rhyssodes sulcatus</i> , ponurka Schneidera <i>Boros schneideri</i> , biegacza urozmaiconego <i>Carabus variolosus</i> , biegacza Zawadzkiego <i>Carabus zawadzkei</i> , bezlistu okrywowego <i>Buxbaumia viridis</i> w obszarze.	Aktualne i bardzo przydatne dane dotyczące lokalizacji wybranych przedmiotów ochrony w obszarze.	RDOŚ w Rzeszowie, Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze
	Faz-System SA 2011. Raport o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na budowie gazociągu wysokiego ciśnienia 8,4 MPa o średnicy DN 700 relacji Hemanowice – Strachocina wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Inwentaryzacja gat. ptaków na trasie gazociągu (wiosna i lato)	Dane miernej jakości, mało przydatne	Gmina Ustrzyki Dolne

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Położenie obszaru

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski wg J. Kondrackiego (Geografia regionalna Polski, 2002), obszar w przewadze znajduje się w mezoregionie Gór Sanocko - Turczańskich (prowincja Karpat Wschodnich z Podkarpaciem Wschodnim), a niewielki północny fragment wchodzi w mezoregion Pogórza Przemyskiego. Wg regionalizacji geobotanicznej J. M. Matuszkiewicza (2008) obszar znajduje się w Dziale Wschodniokarpackim, Krainie Karpat Wschodnich. Rdzeniem obszaru jest podokrąg Gór Słonnych (I.1.4.d) należący do okręgu Bieszczadów; obszar zalega także częściowo z podokręgiem Birczańskim (I.1.1.f) z okręgu Pogórza Strzyżowsko-Dynowskiego oraz z podokręgiem Sanockim (I.1.2d) z okręgu Dołów Jasielsko-Sanockich. Wg regionalizacji przyrodniczo-leśnej Trampiera i in. (1991) obszar leży w Krainie VIII Karpackiej, na granicy dzielnicy Bieszczadów i Dzielnicy Pogórza Środkowobeskidzkiego (mezoregion Pogórza Przemyskiego). Obszar jest zaliczany do alpejskiego regionu biogeograficznego.

Geologia

Góry charakteryzuje typowy dla tej części Karpat rusztowy układ grzbietów górskich i kratowa sieć rzeczna z licznymi odcinkami przełomowymi. Obszar Natura 2000 Ostoja Góry Słonne znajduje się w obrębie górotworu Karpat zewnętrznych (fliszowych). Pod względem strukturalnym, górotwór zbudowany jest z szeregu jednostek tektonicznych, o charakterze płaszczowin, odkutych od swojego podłoża i wzajemnie ponasuwanych. Obszar ten znajduje się w obrębie płaszczowiny skolskiej i częściowo podśląskiej i śląskiej. Znajduje się tu kilka interesujących odsłonień geologicznych dla istniejących tu jednostek skolskiej, podśląskiej i śląskiej. Utwory płaszczowinowe tworzyły się od kredy po miocen. Z kolei utwory czwartorzędowe tworzą zwartą pokrywę osadów – w przeważającej mierze są to gliny. Istnieje tu wiele interesujących stanowisk geologicznych, są to m.in.:

- nagromadzenie dużych konkrecji fosforytowych (jajowate i elipsoidalne konkrecje mają średnicę do 0,5m). Dolny odcinek prawego dopływu potoku Wańkówka niedaleko Olszanicy
- „Orli Kamień” – wychodnia piaskowców lgockich, bogata ornamentacja wietrzna, wymodelowana w postaci muru, baszty i grzędy skalnej (45m długości, do 5 m wysokości) – pasmu Orlego Kamienia, około 100m od szczytu
- „Duży Kamień” – wychodnia piaskowca lgockiego, dwa głazy przykryte trzecim, wysokość do 10m, rezerwat „Polanki”.

Hydrologia

Przez obszar przebiega wododział zlewni Bałtyku i Morza Czarnego. Przeważająca część obszaru należy do zlewni Sanu w dorzeczu Wisły i Bałtyku. Najważniejsze dopływy prawostronne Sanu w obszarze Natura 2000 Ostoja Góry Słonne to: Wiar, Olszanica z Wańkówką, Tyrawka i Dyrbek. Natomiast do Morza Czarnego płynie Strwiąż (dopływ Dniestru).

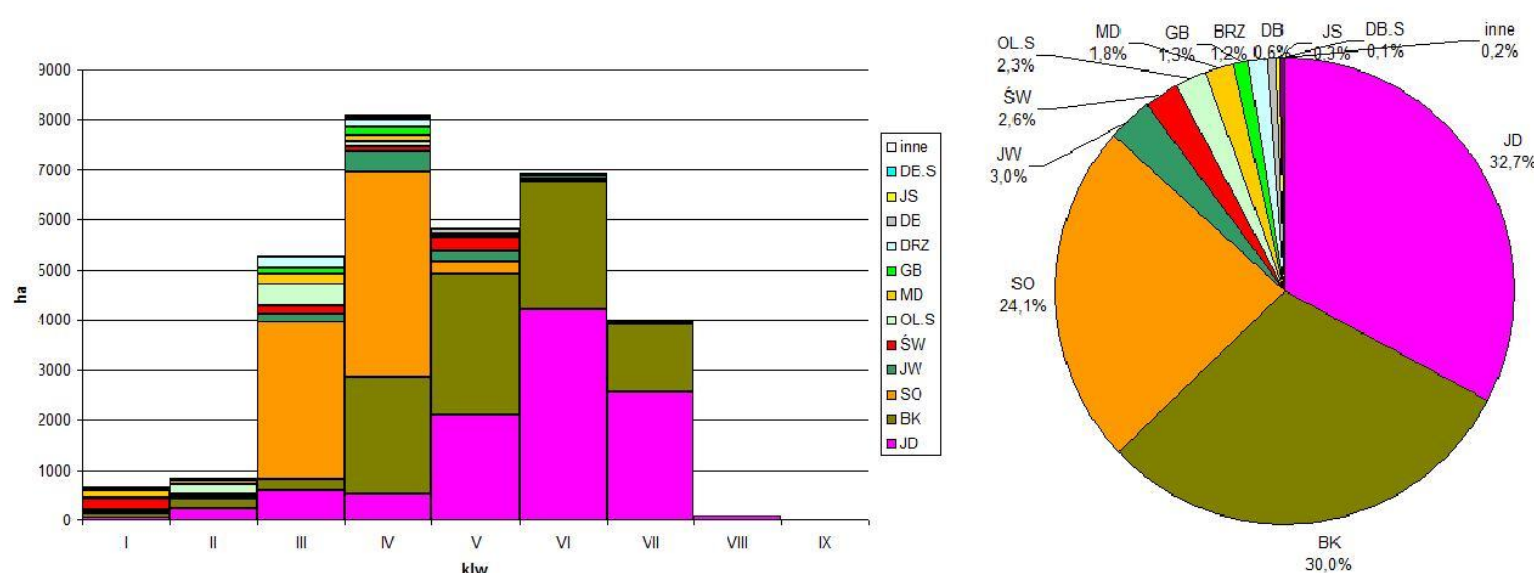
W granicach obszaru znajdują się fragmenty następujących jednolitych części wód: Strwiąż do granicy państwa, Olszanka, Wiar do Sopotnika, Wyrwa I do granicy państwa, Dyrbek, Wujski Potok, Stupnica, Tyrawka, wszystkie zaliczane to typu „potok fliszowy”. Spośród wymienionych, Tyrawka i Olszanka zostały w planie gospodarowania wodami dorzecza Wisły na lata 2009-2014 sklasyfikowane jako silnie zmienione części wód, pozostałe mają

status naturalnych części wód. Celem środowiskowym jest osiągnięcie do 2015 r. dobrego stanu wód (dla Tyrawki i Olszanki tzw. dobrego potencjału, uwzględniającego zachowanie tych przekształceń hydromorfologicznym, które służą ważnym celom), w tym dobrego stanu ekologicznego, co obejmuje m. in. co najmniej II klasę czystości wód w V klasowej klasyfikacji, oraz utrzymanie lub odtworzenie zbliżonej do warunków naturalnych ichtiofauny, bentosu i ew. roślinności. Do ociążenia tego celu może być niezbędna renaturyzacja hydromorfologii.

Wody obszaru wchodzą w skład obwodów rybackich: Strwiąż nr 1, Wiar nr 1, San nr 4, San nr 5 (wszystkie użytkuje zarząd Okręgu PZW w Krośnie). Zasoby wód podziemnych są niewielkie. Występują tu wody kredowe, trzeciorzędowe i czwartorzędowe. Nazwa głównego pasma pochodzi od słonawych źródeł wykorzystywanych od setek, a może tysięcy lat. Pierwszym znanym i opisanym plemieniem zajmującym się eksploatacją solanek byli na tym terenie celtyccy Anartowie. Wzmianka o tym znalazła się także w dziele *O ziemiorództwie Karpatów i innych gór i równin Polski* Stanisława Staszica. Obecne analizy wody jednej ze starych kopanek w okolicach Tyrawy Solnej wskazują na zawartość soli do 11‰.

Struktura krajobrazu i roślinność

W Górach Słonnych znajdują się stosunkowo niskie pasma górskie, osiągające wysokość do 671m. n.p.m., średnia wysokość terenu to 400-450m. n.p.m. Grzbiety górskie przebiegają w kierunku NW-SE. Układ pasm jest rusztowy, sieci rzecznej kratowy, są to cechy charakterystyczne dla Karpat Wschodnich, do których większość obszaru jest zaliczana. Układ rusztowy zanika w północno-wschodniej części obszaru (sygmoida przemyska). Lasy stanowią ponad 80% obszaru. Bezwzględnie dominującym elementem szaty leśnej jest żyzna buczyna karpacka, reprezentowana przez drzewostany jodłowe, bukowe i mieszane. Tylko na zboczach Doliny Sanu spotyka się podgórskie grądy. Te lasy mają naturalną kompozycję gatunkową i wysokie wartości przyrodnicze. Znaczny jest także udział sztucznych drzewostanów sosnowych (w mniejszym stopniu modrzewiowych) III i IV klasy wieku, pochodzących z zalesień po II wojnie światowej, a zaznacza się także drzewostanów olszy szarej z sukcesji na porzuconych łąkach i polach. Stanowią one leśne zbiorowiska zastępcze. Drzewostany leśne są stosunkowo silnie zróżnicowane gatunkowo i strukturalnie, budowane przede wszystkim przez gatunki rodzime. Struktura klas wieku i struktura gatunków panujących lasów obszaru kształtuje się następująco:

Rys.: Struktura klas wieku i gatunków panujących.

Podobnie jak w sąsiedniej Ostoje Przemyskiej, znaczna część lasów cechują się wysokim stopniem naturalności, bywają określane jako „największy fragment reliktovej puszczy karpackiej w polskiej części łańcucha Karpat” (prof. J. Pawłowski, Roczniki Bieszczadzkie, 2008). Szczególnie dotyczy to na terenie byłego tzw. „Państwa Arłamowskiego” (zob. niżej). Szczególnie bogaty jest świat owadów związanych z obecnością martwego drewna – inwentaryzowany już przed II wojną światową m.in. przez przemyskiego nauczyciela Tadeusza Trelę, który pod względem bogactwa przyrodniczego porównywał ten teren z Puszcza Białowieską, a dodatkowo wzmocniony prze 20-letni okres bardzo niewielkiego użytkowania w lasach arłamowskich w latach 1970-1990 r., w okresie istnienia ośrodka rządowego (zob. niżej).

W dolinach i na zboczach znajdują się enklawy pól uprawnych, łąk i pastwisk, gdzie prowadzona była lub jest nadal gospodarka rolna. Częściowo, tereny dawniej użytkowane rolniczo, po wysiedleniach przeprowadzonych w latach 1945-47, podlegają sukcesji w kierunku zbiorowisk leśnych. Zaludnienie obszaru jest niewielkie, osady koncentrują się w dolinach.

Ok. 1970 r. w północnej części Gór Słonnych (na pograniczu obecnych obszarów Natura 2000 Ostoja Przemyska i Ostoja Góry Słonne) powstał Ośrodek Wypoczynkowy Urzędu Rady Ministrów, służący głównie polowaniom wysoko postawionych osób. Potocznie zwany Arłamowem, obejmował także grunty siedmiu sąsiednich wsi, wysiedlonych w latach 1945-47: Borysławki, Grażiowej, Jamnej, Krajnej, Kwaszeniny, Łomnej i Trójcy oraz las Turnica z pomnikowymi okazami jodeł. Niemal cały teren o powierzchni około 23 000 ha był otoczony 3-metrowym ogrodzeniem z siatki drucianej, które miało co najmniej 80 km długości. Przez okres 1970-1990 r. drewno z lasów na tym terenie pozyskiwano z bardzo małą intensywnością, co wydatnie wzmocniło ich bogactwo przyrodnicze, do dziś teren ten odznacza się wybitną koncentracją występowania gatunków

„puszczańskich”. Bardzo silna była natomiast presja jeleniowatych na dolne piętra lasu i odnowienia drzew. Ośrodek w takiej formie przestał funkcjonować w latach 90-tych XX w., obecnie jego budynki zostały sprywatyzowane (a na ich bazie rozbudowywane jest obecnie centrum turystyczno-kongresowe), a teren ośrodka został objęty normalną gospodarką.

Korytarze ekologiczne

Góry Słonne są fragmentem korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym. Jest to również ważny korytarz krajowy. Jędrzejewski i in. (2009) wyróżnili siedem korytarzy głównych. Spośród 7 polskich korytarzy znajduje się tu Korytarz Południowy (KPd), który biegnie od Bieszczadów poprzez Góry Słonne, Pogórze Przemyskie, Pogórze Dynowskie.

Formy ochrony przyrody

Jest to jeden z najcenniejszych przyrodniczo obszarów w Unii Europejskiej. Wyjątkowa koncentracja fragmentów reliktovej puszczy karpackiej wraz z gatunkami charakterystycznymi dla lasów naturalnych, związanych m.in. z obecnością dużych ilości martwego wielkowymiarowego drewna. W szczególności, bogactwo przyrodnicze „lasów arłamowskich” (terenu po ośrodku Rady Ministrów) było podstawą projektu Turnickiego Parku Narodowego. O wartościach przyrodniczych decydują: bogactwo szaty roślinnej w tym kompleksy leśne o wysokim stopniu naturalności, występowanie dużych drapieżników i unikatowych gatunków ptaków, unikatowa i wybitna entomofauna ksylobiontyczna, spłot wartości przyrodniczych i historyczno-kulturowych. Projekt utworzenia parku narodowego, choć negatywnie zaopiniowany przez Lasy Państwowe i samorządy lokalne, jest wciąż żywy i jest elementem Krajowego Programu Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 20130 r., choć nie jest elementem np. planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego. Ostatnio, w październiku 2011 r., Państwowa Rada Ochrony Przyrody wydała opinię podkreślającą niezwykle walory przyrodnicze obszaru i stwierdzającą, że nadal istnieje potrzeba i możliwość utworzenia TuPN, wskazującą jednak też na potrzeby tymczasowego zabezpieczenia walorów przyrodniczych w inny sposób, w tym przez poszerzenie sieci rezerwatów przyrody zajmujących obecnie tylko 2,6% terenu projektowanego parku. Zagadnienie ew. ochrony części Gór Słonnych w formie parku narodowego pozostaje wciąż otwarte i nie będzie przedmiotem rozstrzygnięć w niniejszym planie.

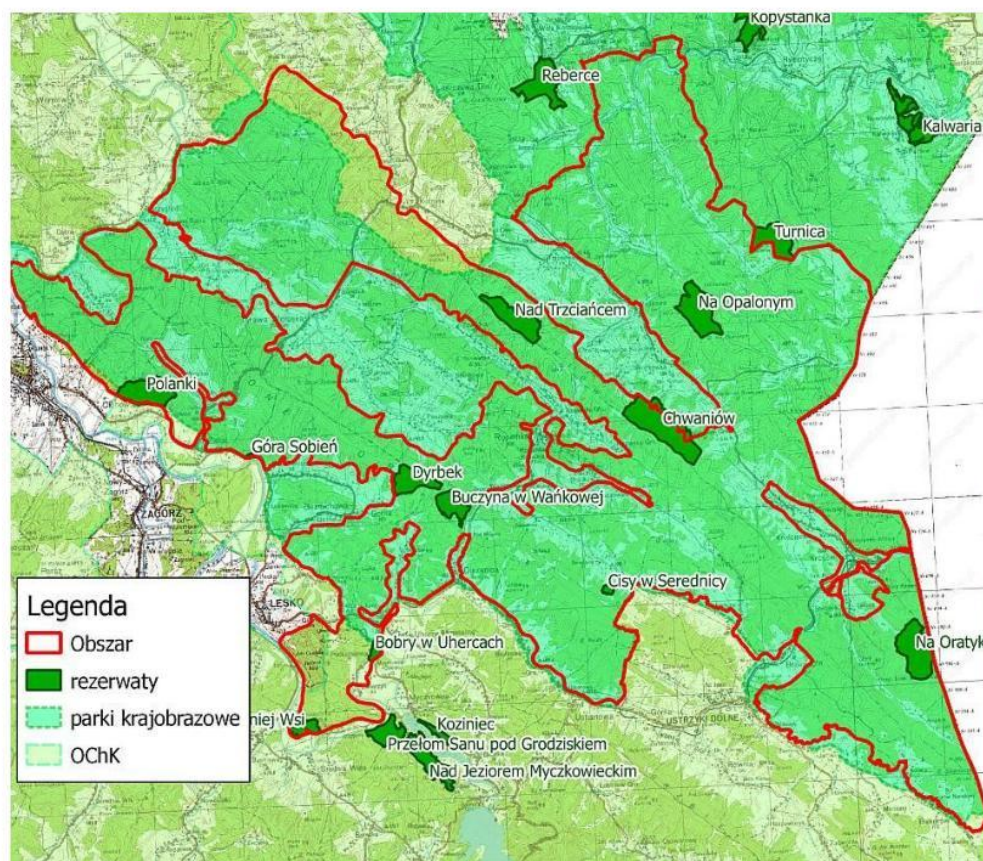
W obszarze Ostoja Góry Słonne istnieją rezerваты przyrody: Bobry w Uhercach (27,12 ha, 1994), Buczyna w Wańkowej (98,68 ha, 2000), Chwaniów (354,71 ha, 1996), Cisy w Serednicy (14,48 ha, 2002), Dyrbek (130,88 ha, 1996), Góra Sobień (5,34 ha, 1970), Grąd w Średniej Wsi (58,19 ha, 2003), Na Opalonym (217,13 ha, 1996), Na Oratyku (233,15 ha, 2000), Nad Trzciancem (182,13 ha, 2000), Polanki (191,94 ha, 1996). Pomimo opracowania dokumentacji do ich planów ochrony, nie mają one ustanowionych planów ochrony i są obecnie chronione głównie biernie.

W latach 90-tych XX w. z rezerwatów leśnych intensywnie pozyskiwano drewno, wykonując w nich cięcia o charakterze trzebieży późnych, a nawet cięcia rębne. Epizod ten był przez środowiska przyrodnicze oceniony jako przykład niewłaściwej ochrony rezerwatowej. Od 2003 r. rezerваты leśne są chronione głównie biernie, co jest dla nich optymalnym rozwiązaniem z punktu widzenia trwałości i jakości ekosystemów leśnych i związanej z nimi różnorodności biologicznej. Istnieją propozycje utworzenia innych rezerwatów przyrody.

Część z nich ujęta była w opracowaniu „Docelowa sieć rezerwatów przyrody na gruntach Skarbu Państwa będących w zarządzie Lasów Państwowych” (1995). Potrzeba pilnego utworzenia tych rezerwatów, jako zabezpieczenia najcenniejszych obszarów w związku z brakiem postępu w kierunku

utworzenia Turnickiego Parku Narodowego, akcentowana jest w stanowisku Państwowej Rady Ochrony Przyrody (2011). Nie zostały jednak opracowane ich konkretne dokumentacje i projekty, ani nie zostały podjęte prace nad ich uznaniem.

Niemal w całości obszar Natura 2000 leży w granicach Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (56032 ha, 1992). Park ma ustanowiony plan ochrony. Obszar okalają szeroko: Przemysko-Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu (46976 ha, 1987) oraz Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu (98595 ha, 1998). Obszar Ostoja Góry Słonne PLH180013 w znacznej części pokrywa się też z obszarem specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Góry Słonne PLB180003.

Ryc.: Aktualna struktura form ochrony przyrody w obszarze i historyczny szkielet koncepcyjny projektowanego Turnickiego Parku Narodowego

Uwarunkowania społeczno-gospodarcze

Podstawowe wskaźniki demograficzno-gospodarcze dla gmin obszaru³ zestawia tabela:

Gmina	Powierzchnia (km ²)	% gminy w obszarze	% obszaru w gminie	Ludność/km ²	Saldo migracji (2011 r.)	Lesistość	Bezrobocie	Podmioty gospodarcze/10 tys. ludn.	Budżet gminy (2011) mln zł
Bircza	254,05	6,35%	3,54%	26	-18 fluktuujące	60,9%	14,7%	878	21,5
Olszanica	165,36	63,26%	22,46%	54	-24 fluktuujące	55,0%	15,9%	1343	15,0
Lesko	50,08	55,94%	6,08%	105	-23 fluktuujące	48,2%	14,7%	1696	34,3
Sanok (miejska)	37,93	32,50%	2,68%	1032	-233 stale ujemne	32,1%	7,9%	1643	104,4
Sanok (wiejska)	234,20	20,01%	10,17%	76	+57 stale dodatnie	39,2%	8,1%	873	41,6
Tyrawa Wołoska	68,39	66,37%	9,85%	29	-7 stale ujemne	58,9%	8,2%	730	6,5
Ustrzyki Dolne	403,18	51,59%	45,51%	37	-114 stale ujemne	61,0%	13,9%	1632	54,0

Dane te przedstawiają obraz mozaikowy: w obszarze są zarówno gminy rolniczo-leśne, jak i silniej rozwijające się gminy pasma wzdłuż południowych granic obszaru, z ośrodkiem miejskim średniej wielkości w Sanoku. Infrastruktura w gminach centralnej części obszaru jest uboższa od średniej wojewódzkiej, ale ma to związek z rolniczo-leśnym charakterem obszaru i niskim zaludnieniem zwłaszcza w pd. części obszaru. Parametry, jakkolwiek lokują się poniżej średniej wojewódzkiej, nie wskazują na istnienie szczególnie poważnych barier rozwojowych. Bezrobocie w gminach obszaru – z wyjątkiem Sanoka i Tyrawy Wołoskiej – plasuje się na lekko podwyższonym poziomie, wciąż jednak znacznie niższym, niż np. w mieście Przemyśl (gdzie wynosi 18%).

³ Dane GUS – Statystyczne Vademecum Samorządowca, za rok 2011

Gęstość zaludnienia w centralnej części obszaru jest istotnie mniejsza od średniej dla regionu i kraju, ale południową flankę obszaru tworzą gminy dość gęsto zaludnione. Bezpośrednio od pd. z obszarem sąsiaduje pasmo miejscowości ciągnących się wzdłuż linii Sanok-Ustrzyki. Przeciętne saldo migracji jest zbliżone do zera, ale przyrost naturalny dodatni, w wyniku czego zaludnienie obszaru powoli rośnie.

Istotną gałęzią gospodarki na samym obszarze jest leśnictwo. Dominujące w obszarze lasy państwowe (33,77 tys. ha, czyli 73,3% całej powierzchni obszaru i ok. 90,2% wszystkich znajdujących się w nim lasów), zarządzane przez nadleśnictwa Bircza, Brzozów, Ustrzyki i Lesko. Teren Nadleśnictwa Bircza deklarowany jest jako tzw. Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Birczańskie”, utworzony zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 24 stycznia 2001 r. Podstawowe dane o stanie zasobów leśnych i ich użytkowaniu, wg aktualnych planów urządzenia lasu, są następujące:

	Data planu	Powierzchnia w zarządzie (km ²)	% zasięgu teryt. nadleśnictwa w obszarze	% obszaru w zasięgu teryt. nadleśnictwa	średni wiek drzewostanów	zasobność drzewostanów m ³ /ha	pozyskanie m ³ /ha pow leśnej *rok (etat)
Bircza	1.01.2007	296,36	42,2%	27,1%	83 lata	329	4,64
Brzozów	1.01.2007	160,63	41,1%	14,3%	82 lata	341	5,57
Ustrzyki Dolne	1.01.2009	242,82	64,7%	36,0%	74 lata	334	4,72
Lesko	1.01.2009	181,08	22,9%	9,4%	78 lata	344	5,16

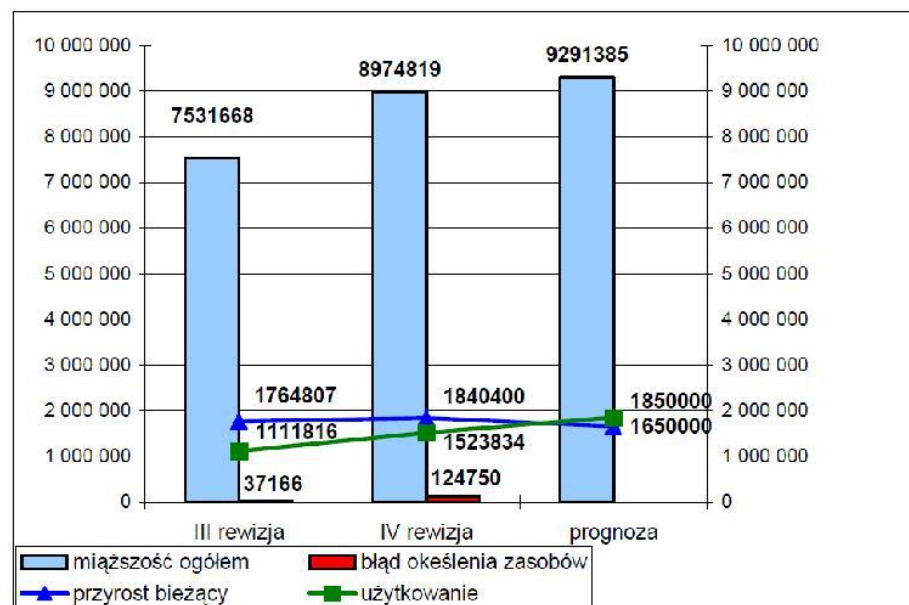
Zarówno średnia zasobność drzewostanów, jak i średnia intensywność pozyskania w obszarze⁴ są znacznie wyższe od średniej dla Lasów Państwowych w Polsce. Pozyskanie w nadleśnictwach zalegających się z obszarem stanowi ok. 85% przyrostu drzewostanów.

Historycznie, we wszystkich czterech nadleśnictwach w kolejnych rewizjach urządzenia lasu występował wzrost zasobności i średniego wieku oraz wzrost intensywności pozyskania. Rozmiar aktualnego pozyskania, w stosunku do wartości sprzed ok. 20 lat jest obecnie średnio o ok. 80% wyższy. Wzrost ten częściowo – ale nie w pełni – jest uzasadniony wzrostem zasobności, która w tym samym okresie wzrosła średnio o ok. 20%. Następuje także ewolucja form użytkowania i hodowli lasu od rębni częściowej (II) do rębni stopniowej (IV) i wydłużania okresu odnowienia, czego skutkiem jest znaczny wzrost powierzchni w użytkowaniu rębnym

Dla istotnego w obszarze nadl. Bircza⁵, choć nie całkiem typowego dla obszaru ze względu na dużą powierzchnię sosnowych drzewostanów porolnych, trend zmiany zasobów drzewnych i ich użytkowania ilustruje wykres zamieszczony w elaboracie planu urządzenia lasu.

⁴ Średnia ze wskaźników nadleśnictw ważona powierzchnią zasięgu terytorialnego nadleśnictwa w obszarze

⁵ Ryc. z elaboratu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Bircza. Znamienne, że w przyszłości prognozuje się pozyskanie większe nawet od przyrostu.

Lasy niepaństwowe zajmują w obszarze ok. 3,7 tys. ha czyli ok. 8% całej powierzchni obszaru, a 9,9% powierzchni lasów w obszarze. Wg danych GUS⁶ intensywność pozyskania drewna z lasów niepaństwowych wynosi, średnio w gminach, w których leży obszar, 2,98 m³/ha rocznie. Jest ono jednak niższe, niż w lasach państwowych, w związku także z niższą zasobnością tych lasów i stosowanymi w nich niższymi wiekami rębności. Uprozczone plany urządzenia lasu sporządzane dla lasów niepaństwowych w 100% zakładają minimalny, dopuszczany rozporządzeniem wiek rębności (dla Jd i Bk – 100 lat). W ostatnich latach ewoluują w kierunku wzbogacenia zalecanych w nich zestawów docelowych składów gatunkowych drzewostanów, jak również w kierunku planowania rębni IVd w miejsce stosowanej najczęściej do niedawna rębni II.

Cena 1m³ drewna bukowego waha się, zależnie od sortymentu, w granicach 218-670zł.

⁶ Dane GUS - Baza Danych Lokalnych, dane za 2012 r.

Średnia wielkość gospodarstwa rolnego lokuje się w przedziale między 5 a 10 ha; 30% gospodarstw ma poniżej 1 ha. W strukturze użytków rolnych dominują użytki zielone, jednak obsada bydła jest znacznie poniżej średniej krajowej i regionalnej⁷. Tylko niektóre wsie zachowały rolniczy charakter z większą obsadą bydła.

Średnia cena 1 ha gruntu rolnego wynosi ok. 15 tys. zł, a 1 ha lasu bukowo-jodłowego 80-100 lat 36-45 tys. zł.

Turystyka jest upatrywana jako szansa rozwojowa obszaru. W centralnej części obszaru baza turystyczna jest niezbyt silnie rozwinięta. Nocleg umożliwia przede wszystkim rozproszona baza agroturystyczna. W południowej części obszaru zaznacza się oddziaływanie silnie rozwiniętego turystycznie obszaru bieszczadzkiego, a infrastruktura turystyczna jest znacznie bogatsza. W pn.-wsch. części obszaru, w pobliżu granicy z Ostoją Przemyską, znajduje się dawny rządowy ośrodek wypoczynkowy Arłamów, obecnie przebudowany na duży hotel (250 pokoi, 5 restauracji i karczem, SPA, centrum konferencyjne. Hotel zarządza także domkami wypoczynkowymi w Trójcy i tzw. Ładowiskiem Arłamów, umożliwiającym lądowanie samolotów i śmigłowców, położonym już w granicach obszaru, między Krajną, a Wolą Korzeniecką). W granicach obszaru znajduje się powstały już przed II wojną światową, a reaktywowany po 1990 r. ośrodek szybownictwa – szybowisko w Bezmiechowej, wykorzystujące wyjątkowo dogodne warunki naturalne, w tym możliwość startu ze stoku oraz długich lotów z wykorzystaniem okolicznych zjawisk termicznych. Funkcjonuje tu także laboratorium lotnicze Politechniki Rzeszowskiej. W rejonie Trójca-Arłamów często organizowane są, ze szkodą dla przyrody obszaru, rajdy samochodowe. W obszarze – zwłaszcza w okolicach Arłamowa i w części pd. – mają miejsce nielegalne wjazdy do lasu quadami. Istnieje z dość dużym natężeniem zjawisko wykupywania działek pod zabudowę letniskową i rozwoju skupisk takiej zabudowy, ew. przekształcania zabudowań wiejskich na „drugie domy”.

⁷ Dane GUS – wyniki Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r.

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
Lasy		37 427,01	81,24%
Grunty orne		1 703,05	3,70%
Łąki		4 442,47	9,64%
Pastwiska		174,00	0,38%
Drobne mozaiki różnych użytków rolnych		2 278,78	4,95%
Wody		18,42	0,04%
Grunty zabudowane		27,81	0,06%

Dane na podstawie Corine Land Cover 2006. Nie zostały udostępnione kompletne dane ewidencji gruntów ani dane o własności gruntów.

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Typy użytków	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE w ha	Rodzaj dopłaty, działania/priorytetu/programu,
Lasy	Lasy Państwowe	-	-
	Lasy komunalne	-	-
	Lasy prywatne	-	-
Sady		-	-
Trwałe użytki zielone		Patrz informacja pod tabelą	Program rolnośrodowiskowy (PROW 2007-2013)
Wody		-	-
Tereny zadrzewione lub zakrzewione		-	-
Inne		-	-

Według danych ARMiR (2011 r.) w obszarze mają zastosowanie pakiety programu rolnośrodowiskowego. Dostępne są numery działek, na których realizowane są programy, jednak nie udostępniono kompletnych danych ewidencji gruntów obszaru, w związku z czym dane można odnieść do gmin,

ale nie można rozstrzygnąć, czy zlokalizowane są w tym obszarze, czy też np. w sąsiednim.

Pakietami rolnośrodowiskowymi „Ochrona siedlisk przyrodniczych w obszarach Natura 2000” objęto (stan na 2012 r.) następującą powierzchnię gruntów w gminach:

Gmina	5.2. Mechowiska	5.6 Półnaturalne łąki wilgotne	5.7 Półnaturalne łąki świeże
gmina Olszanica			44 ha
gmina Lesko			
gmina wiejska Sanok			
miasto Sanok			
gmina Tyrawa Wołoska			
gmina Ustrzyki	6,41 ha	22,28 ha	365,7 ha

Pakiem rolnośrodowiskowym 3.1 „Ekstensywne użytki zielone” objęto:

gmina Olszanica	-	322,80 ha
gmina Lesko	-	97,55 ha
gmina wiejska Sanok	-	150,6 ha
miasto Sanok	-	2,0 ha
gmina Tyrawa Woł.	-	314,50ha
gmina Ustrzyki	-	2141,0 ha

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej (d. Krajowa Strategia...) - Uchwała 270/2007 Rady Ministrów z 26 października 2007 r.	Minister Środowiska	Rozwinięcie i umocnienie krajowego systemu obszarów chronionych... do priorytetowych zadań w tym zakresie należy m.in.: powołanie Turnickiego Parku Narodowego oraz nowych rezerwatów przyrody	Sprzyja przedmiotom ochrony.	Nie wymaga
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 - Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (Monitor Polski 2012 poz. 252)	Minister Rozwoju Regionalnego	1. Koncepcja wskazuje Góry Słonne jako korytarz ekologiczny wsch.-zach. (w powiązaniu z Ukrainą) o randze ponadregionalnej; wskazuje powiązania z Karpatami. 2. Koncepcja wskazuje Góry Słonne jako obszar o wybitnych walorach estetycznych krajobrazu, wymagających ochrony 3. Koncepcja wskazuje całe Karpaty jako obszar potencjalnego rozwoju małej energetyki wodnej 4. Koncepcja wskazuje tę część	Ad. 1, 2, 5 – pozytywny bezpośredni lub pośredni wpływ na wszystkie przedmioty ochrony. Ad. 3 – możliwość negatywnego wpływu na ryby będące przedmiotem ochrony oraz na chrząszcza biegacza urozmaiconego i pośrednio na inne gatunki Ad. 4 – neutralne dla przedmiotów ochrony Ad. 6 – możliwość znacząco negatywnego wpływu pośredniego lub bezpośredniego na	Wskazano na potrzebę wyłączenia obszarów Natura 2000 ze strefy potencjalnego rozwoju rozproszonej energetyki wodnej i wiatrowej

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		województwa jako obszar wymagający poprawy dostępu do usług podstawowych, w tym komunikacyjnych; o niskim potencjale dostępu do ośrodków wzrostu, o charakterze przygranicznym 5. Plan utworzenia Turnickiego Parku Narodowego 6. Koncepcja wymienia gazociąg Hermanowice-Strachocina jako element krajowej sieci przesyłowej gazu	wszystkie przedmioty ochrony ⁸	
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Uchwała nr XLVIII / 552 / 2002 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.	Marszałek województwa podkarpackiego	1. Projektowane rezerваты: Przysłup, Przełom Strwiąża, Przełom Sanu w Trepczy, Lipa, 2. Projekt budowy dużych wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych na rzekach, w tym zbiornika Niewistka - Dynów" na rzece San (372,0m mln m3 2700,0ha + 30mln m3 750,0ha)", 3. Projekty zbiorników małej retencji (Tyrawa Wołoska) 4. Projekty nowych przejść granicznych: Kwaszenina, Leszczyny 5. Projekt nowej drogi wojewódzkiej Przemyśl-Liskowate, na bazie obecnych dróg lokalnych. 6. Lotnisko lokalne Krajna	Ad. 1 - pozytywny bezpośredni lub pośredni wpływ na wszystkie przedmioty ochrony. Ad. 2 – ryzyko negatywnego wpływu na obszar, równocześnie zupełnie destrukcyjne oddziaływanie na obszary Natura 2000, zamiar niemożliwy do realizacji w dzisiejszym stanie prawnym. Ad. 3. – ryzyko negatywnego oddziaływania na ryby będące przedmiotem ochrony oraz na siedliska przyrodnicze, pośrednio też na inne gatunki	Zawiera wskazanie na konieczność ochrony walorów przyrodniczych jako istotnych dla województwa. Wskazanie na konieczność budowy systemu obszarów chronionych i określenia zasad ich ochrony. Wskazanie na ogólne zasady ochrony środowiska, jako wymagające przestrzegania

⁸ Rzeczywiste oddziaływanie tej inwestycji (z zaproponowanymi działaniami minimalizującymi) na środowisko jest obecnie przedmiotem postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w ramach którego przeprowadzona jest ocena oddziaływania na środowisko.

		(Reberce), 7. Cały obszar Gór Słonnych zaliczony do szerszej „strefy aktywizacji społecznej i gospodarczej”	Ad. 4, 5 – negatywne oddziaływanie bezpośrednie lub pośrednie na antropofobne gatunki leśne, wzdłuż drogi istnieje istotne dla obszaru miejsce występowania śmy krasopani hera, w pobliżu znajdują się lokalizacje reliktyw lasów pierwotnych – owadów żagłówek bruzdkowany, żgniotek cynobrowy, ponurek Schneidera; mchów: widłoząb zielony, bezlist okrywowy – przebudowa drogi, wzrost ruchu samochodowego wiąże się ze znaczącym negatywnym oddziaływaniem na przedmiot ochrony Ad. 6 – Pośredni i bezpośredni negatywny wpływ na gatunki antropofobne Ad. 7 – Prawdopodobnie neutralne dla przedmiotów ochrony	
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania	Burmistrz MiG Ustrzyki Dolne	1. Wskazano ‘System przyrodniczy Miasta i Gminy’ z obszarem węzłowym Trójca-Arłamów-Kwaszenina-	Ad. 1-5 – ustalenia sprzyjające ochronie Ad. 6 – możliwość negatywnego wpływu na	Minimalizacją skutków zaproponowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego jest Wskazanie „systemu przyrodniczego” i

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przestrzennego miasta i gminy Ustrzyki Dolne - Uchwała Rady Miejskiej Nr XXVII/204/2000 z dnia 27 czerwca 2000 r, zm. uchwałą Nr XIV/111/11 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 3 listopada 2011r.		Grażiowa (dominująca ekologiczna funkcja terenu; gospodarka leśna i turystyka tylko jako funkcje uzupełniające) pasmem Chwaniów jako węzłem (współdominacja funkcji ekologicznej i leśnictwa), korytarzami ekologicznymi Liskowate/Jureczkowa, Dźwiniacz/Wola Romanowa (całkowity zakaz zabudowy kubaturowej), dolinnymi obszarami łącznikowymi (odtworzenie łąk, ekstensywny rozwój zabudowy). 2. W miejscowościach Jamna Górna i Dolna, Kwaszenina, Arłamów wskazano obszary rolne z zakazem zabudowy. W dol. Stebnika dopuszczono zabudowę tylko na podst. mpzp. 3. Projekty nowych rezerwatów przyrody (Nad Trzciancem i Na Oratyku - zostały już utworzone od czasu ustanowienia studium), stanowisk dokumentacyjnych 4. Obszar Przyrodniczo-Turystyczny Tumica-Arłamów, ze wskazaniem na 'turystykę kontemplacyjną' 5. Zachowanie dotychczasowej	siedliska łąkowe Ad. 7 – możliwość negatywnego wpływu na integralność obszaru, siedliska łąkowe i łąkowe, możliwość znacząco negatywnego wpływu pośredniego na wszystkie przedmioty ochrony	zasady zagospodarowania jego obszarów. Wskazanie na tylko ekstensywnie zagospodarowanie Obszaru Przyrodniczo-Turystycznego. Wyliczona chłonność turystyczna gminy (11600 osób jednocześnie, ok. 200 tys. osób w skali roku). Staranne planowanie miejscowe: Zagospodarowanie m. Kwaszenina i Graziowa; doliny Stebnika tylko na podstawie mpzp. Konieczność opracowania Koncepcji programowo-przestrzennych dla Obszaru Przyrodniczo-Turystycznego i wsi Jureczkowa. Ograniczanie koncentracji infrastruktury turystycznej.
--	--	---	--	--

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		granicy polno-leśnej, ograniczenia dolesiania, zachowanie obszaru rolniczego 6. Zezwolenie na ekstensywny rozwój rozproszonej zabudowy na terenie gminy. Dopuszczony rozwój rozproszonej zabud. agroturystycznej i rekreacyjnej 7. Wskazano: proponowane "pasmo intensywnego rozwoju Ustrzyki Dolne – Brzegi-Krościenko" 8. W zmianie studium ujęto budowę gazociągu Hermanowice-Strachocina		
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Jamna Górna-Arłamów” – uchwała XLVIII/345/06 Rady Miejskiej w Ustrzykach zm. Uchwałą XLIII/327/10	Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne	Wyznaczenie (stosunkowo rozległych) terenów zabudowy usługowej i usług turystycznych (wyciągi narciarskie) w Ośrodku Wypoczynkowym Arłamów – organizacja Wschodniokarpackiego centrum Kongresowo-Sportowego	Znaczne oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie przez potencjalne zajęcie siedlisk łąkowych. Możliwe silne oddziaływania pośrednie wskutek zwiększenia antropopresji na terenie ośrodka, w otoczeniu i na drogach dojazdowych – może dotyczyć wszystkich zwierząt antropofobnych	Ograniczono zakres zmiany przeznaczenia niewielkiej części użytków zielonych objętych planem
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Jureczkowa I – Uchwała Rady Miejskiej w	Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne	Wyznaczenie terenów zabudowy mieszkaniowej	Potencjalny wpływ na: siedliska łąkowe, jednak wg sporządzonej prognozy nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania. Nie jest	Nie ma

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Ustrzykach Nr VIII/57/07 z 29.05.2007			jasne czy obejmuje chronione siedliska przyrodnicze (prognoza nie odnosi się do tego aspektu)	
Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego Trójca – I etap - Uchwała Rady Miejskiej w Ustrzykach Nr XX/171/12 z 29.03.2012 r.	Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne	Wyznaczenie terenów pod zabudowę i usługi turystyczne	Potencjalny wpływ na: siedliska łąkowe, jednak wg sporządzonej prognozy nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania. Nie jest jasne czy obejmuje chronione siedliska przyrodnicze (prognoza nie odnosi się do tego aspektu)	Wskazuje na konieczność respektowania korytarzy ekologicznych rz. Wiar i pot. Jamninka, zakaz zabud. 100 m od rzeki Wiar
Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego Krościenko 3 - Uchwała Rady Miejskiej w Ustrzykach Nr XXXII/230/05 z 30.05.2005 r., zm. uchw. XII/82/07 z 20.09.2007	Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne	Określenie przeznaczenia terenów w zwartej zabudowie	Prawdopodobnie brak znaczącego wpływu	Wskazuje na konieczność pozostawienia w nienaruszonym stanie cieku wodnego i jego zabudowy biologicznej w pasie minimum 7m
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Sanok - uchwałą nr XV/109/99 Rady	Miasto Sanok	Wskazuje strefy rozwoju zabudowy i usług zazębiające się z pasmem terenów nieleśnych będących w granicach obszaru Natura 2000	Potencjalny wpływ na: siedliska łąkowe	Ograniczenia zagospodarowania dla „Strefy przyrodniczo-turystycznej”, zachowanie walorów krajobrazowych w przypadku zabudowy

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Miasta Sanoka z dnia 29 czerwca 1999 r., zm. uchwałą nr LV/417/10 Rady Miasta Sanoka z dnia 18 lutego 2010 r., zm. uchwałą nr XVII/151/11 Rady Miasta Sanoka z 15 listopada 2011 r.				
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sanok	Gmina Sanok	1. Wskazuje obszary preferowane do rozwoju usług turystyki w Lisznej, Tyrawie Solnej, Dobrej 2. Gazociąg Wujskie-Tyrawa Solna, 3. Zbiornik wodny Dynów-Niewistka	Ad. 1 Potencjalny wpływ lokalizacji na: siedliska łąkowe, choć wskazania są ograniczone do skraju obszaru Natura 2000 i do niewielkiej przestrzeni; Ad. 2. Potencjalne oddziaływania pośrednie Ad. 3. Patrz ocena planu zagospodarowania przestrzennego województwa	Nie ma
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Tyrawa Wołoska – uchwała nr XXXVI/203./2003 rady Gminy Tyrawa Wołoska z dn. 10	Gmina Tyrawa Wołoska	1. Zrównoważony rozwój w ramach programu „Zielone Karpaty” 2. Wyzn. obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej (preferencja dla rolnictwa ekologicznego, przywracanie tradycji agroleśnictwa), 3. Wyzn. obszar środowiska przyrodniczego i jego ochrony. 4. Zabudowa letniskowa w m.	Ad. 1-3 - sprzyjające ochronie Ad. 4. Potencjalny wpływ lokalizacji na: siedliska łąkowe, choć wskazania są ograniczone do skraju obszaru Natura 2000 i do niewielkiej przestrzeni; Ad. 5. Możliwy wpływ pośredni przez stymulowanie penetracji	Nakaz zachow. 95% pow. biolog. czynnej przy zabud. letniskowej w m. Kreców, Wola Krecowska

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

października 2002		Kreców, Wola Krecowska 5. Dostosowanie drogi krajowej do parametrów klasy G, dróg powiatowych do parametrów klasy Z	ludzkiej i antropopresji	
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lesko – Uchwała XVIII/168/2000 Rady Miejskiej w Lesku z 5.10.2000, zm. uchwałą LIII/381/10 z 19.07.2010.	Gmina Lesko	1. Obszar zaliczony do „Strefy C zabudowy wiejskiej” i „Strefy D przyrodniczo-turystycznej” 2. Zasada nie rozpraszania zabudowy na terenie PK i OChK, określone warunki dla zabudowy 3. Na terenie PK Gór Słonnych wskazany zakaz zabudowy kubaturowej terenów otwartych 4. W Bezmiechowej Górnej wskazany „obszar zorganizowanej działalności inwestycyjnej usług i wypoczynku”, z zakazem lokalizacji bud. mieszkalnych ale dopuszcz. bazy hotelowej i usług sportowo-rekreat. o wys. standardzie. 5. W Monastercu i Bezmiechowej wskazane tereny rozwoju usług agroturystycznych	Ad. 1-3 sprzyjające dla ochrony. Ad 4 – możliwe oddziaływanie na obszar, wymaga weryfikacji czy nie koliduje z siedliskami łąkowymi będącymi przedmiotem ochrony Ad. 5 – przy szczegółowych zapisach Studium prawdopodobnie neutralne dla obszaru, tylko wyjątkowo możliwe kolizje z siedliskami łąkowymi	Ograniczenia dot. form zabudowy i negatywna ocena dla zabudowy o dużej skali, nie wprowadzanie inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, nie wprowadzanie napowietrznych linii energet. i telekom., ochrona lasów i zakrzewień, limit chłonności tur. obszaru, preferowanie turyst. kwalifikowanej
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Monasterzec 1 – uchwała XXII/237/2005	Miasto i Gmina Lesko	Ok 0,50 ha przezn. częściowo pod zabudowę zagrodową, część jako teren rolny	Prawdopodobnie brak znaczącego oddziaływania	Zakaz zabud. kubaturowej na części wskazanej jako teren rolny

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Rady Miejskiej w Lesku z 29 kwietnia 2005 r.				
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Olszanica – Uchwała nr XXVIII/210/2001 Rady Gminy Olszanica z 21.12.2001 r.	Gmina Olszanica	1. Koncepcja kształtowania i ochrony zasobów przyrodniczych jako odrębna część studium. Wzmianka o proj. rez. 'Nad Paszową' i 'Berdo' 2. Wskazanie potenc. terenów do rozwoju usług sportowo-turystycznych i do zabud. rekreacyjnej (Paszowa, Leszczowate, Ropienka)	Ad. 1 – sprzyjające dla ochrony. Ad 2 – możliwe oddziaływanie na obszar, wymaga weryfikacji czy nie koliduje z siedliskami ptaków	Ograniczanie zabud. rozproszonej. Wskazanie na ogólne wymogi ochrony środowiska
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Stańkowa – Uchwała Rady Gminy Olszanica XVI/125/2000 z 5.06.2000	Gmina Olszanica	Przeznaczenie 1,83 ha pod zabud. mieszkaniową z dopuszczeniem usług. Minim. pow. działki pod zabud. jednorodzinną 0,09 ha	Potencjalnie możliwe oddziaływanie na siedliska łąkowe, także oddziaływanie pośrednie przez zwiększenie antropopresji	Nie ma
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Ropienka 1-5 – Uchwały rady Gminy Olszanica XVIII/120-124/97, z 29.04.1997	Gmina Olszanica	Określenie przeznaczenia 5 fragmentów terenu, o łącznej pow. Ok 10 ha, pod zabudowę zagrodową, mieszkaniową, usługi, ter. rolniczy bez prawa zabudowy	Prawdopodobnie brak istotnego oddziaływania	Zakaz zabudowy kubaturowej ustalony na fragmencie terenu
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Sierednica 1 –	Gmina Olszanica	Przeznaczenie 0,54 ha pod usługi	Prawdopodobnie brak istotnego oddziaływania	Nie ma

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Uchwała Rady Gminy Olszanica XX/160/97 z 29.08.1997				
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Serednica 2 – Uchwała Rady Gminy Olszanica XVI/125/2000 z 5.06.2000	Gmina Olszanica	Przeznaczenie 1,83 ha pod zabud. mieszkaniową z dopuszczeniem usług, okolona zielenią parkową (dopuszcz. rolnicze użytk.). Minim. pow. działki pod zabud. jednorodziną 0,09 ha	Potencjalnie możliwe oddziaływanie na siedliska łąkowe, także oddziaływanie pośrednie przez zwiększenie antropopresji	Nie ma
Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne na lata 2009-2018 – decyzja Ministra Środowiska z 2009 r.	Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne	Etat 10 letni – 44,7 m3 grubizny netto/ha pow. leśnej, w tym rębne 27,8m3. Wieki rębności Bk, Jd – 120 lat. Rębnie IVd, IIa z okresem odnowienia 30-60 lat. Rębniami objęto 40% pow. nadleśnictwa (Rb. II-V), pielęgnowaniem lasu – 44%, odnowieniami – 6,50%. Rębniami objęto 46% obszaru Natura 2000! Domin. rębnie złożone z długim okresem odnowienia. Drzewostany ponad 100-letnie stanowią 11% pow. nadleśnictwa, 14,88% w obszarze. W wyniku realizacji planu ich udział w obszarze zmniejszy się do 11,28%, tj. o ok. 452 ha, na rzecz drzewostanów w K.O. Przewidywany średni wiek drzewostanów w obszarze wzrośnie z 74 do 83 lat, a zasobność z 334 do 343 m3/ha	Konflikt zabiegów gosp.-leśnych z przedmiotami ochrony – reliktnymi lasami pierwotnymi: owadami: ponurek Schneidera, zagłębek bruzdkowany, zgniotek cynobrowy, mchami: widłoząb zielony, bezlist okrywowy, siedliskami łęgu, grądu, jaworzyny, buczyny żyźnej, buczyny kwaśnej. W ‘prognozie oddziaływania na środowisko’ wykonanej dla planu w toku, wyrażona jednak opinia, że nie powinien negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony	W POP ogólne wskazania: preferowanie rodzimych gatunków, kształtowanie i ochronę siedlisk, różnicowanie struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu; kształtowanie i utrzymywanie mozaiki faz rozwojowych drzewostanów; pozostawianie wyprodukowanej w lesie biomasy w ilości dopuszczalnej względami sanitarnymi i ekonomicznymi; stosowanie praktyk hodowlanych możliwie jak najbardziej zbliżonych do naturalnych procesów. W lasach łęgowych nie planowano użytkowania rębego, ochronie również podlega pas 30 m wokół (głównych) potoków. Pozostawienie części drzew martwych, obumierających, wykrotów, leżaniny. W drzewostanach rębnych pozostawianie części drzew, które wejdą w skład przyszłego drzewostanu. Zachowanie drzew dziuplastych, martwych i obumierających. Odstępowanie od zabiegów przy

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				gniazdach gat. strefowych nawet przed wyznaczeniem strefy
Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Lesko na lata 2009-2018 – zatw. decyzją Ministra Środowiska z 24 czerwca 2009	Nadleśnictwo Lesko	Etat 10 letni – 49,6 m3 grubizny netto/ha pow. leśnej, w tym rębne 30,7,8m3. Na 88% powierzchni nadleśnictwa zakł. hodowla drzewostanów Jd-Bk lub Bk-Jd. Na większości siedlisk przyjęto Rb IVd z okresem odnowienia 30-50 lat, tylko w litych buczynach na Lwyżsw i LGsw – IIa/IIIb z okresem odnow. 30 lat. Wiek rębności Bk 120, Jd 110 lat. Drzewostany ponad 100-letnie stanowią 18% pow. nadleśnictwa, 24,40% w obszarze. W wyniku realizacji planu ich udział w obszarze zmniejszy się do 19,74% tj. o ok. 105 ha, na rzecz drzewostanów w KO. Ujęto proj. rez. Przysłup (211 ha) i zaliczono go do gospodarstwa specjalnego, bez planowania działań gospodarczych, ew. tylko „najpilniejsze zabiegi sanitarne”	Konflikt zabiegów gosp.-leśnych z przedmiotami ochrony – reliktem lasów pierwotnych: owadem zgniotkiem cynobrowym, siedliskami łęgu i buczyny żyźnej. W ‘prognozie oddziaływania na środowisko’ wykonanej dla planu w toku, wyrażona jednak opinia, że nie powinien negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony	W POP ogólne zapisy dot. pozostawiania części drzew do fizjologicznej starości, a nawet biologicznej śmierci oraz wybranych drzew martwych i zamierających, zabiegi pielęgnacyjne naśladujące naturalne procesy, wykorzystanie procesów naturalnych. Sugestia pozostawiania rumoszu drzewnego w potokach. Przeciwdziałanie sukcesji na polanach i zbior. nieleśnych. Pozost. bez ingerencji siedl. łęgowych i bagiennych oraz płatów jaworzyny z jęczmikiem. W POP zalec. ochrona ptaków przez: - utrzymywanie polan śródleśnych; gruntów nieleśnych, wspieranie zachowania bezleśnego charakteru krainy dolin; - wyłączenie z użytkowania łęgów nadrzecznych; - ograniczenie użytkowania starodrzewi (o cechach puszczańskich oraz będących ostoją chronionych gatunków zwierząt); - pozostawianie w lesie starych drzew dziuplastych oraz części drzew martwych; - dostosowywanie terminów i sposobów wykonania prac leśnych do okresów łęgowych; - budowę sztucznych miejsc łęgowych; - monitoring najcenniejszych gatunków;

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				- edukację ekologiczną oraz promowanie technologii prac leśnych pozwalających na zachowanie stanowisk gatunków chronionych; - walkę z kłusownictwem, wandalizmem oraz niekontrolowanym ruchem turystycznym, szczególnie w obrębie ostoi chronionych gatunków
Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Brzozów na lata 2007-2016 – zatw. decyzją Ministra Środowiska z 18.09.2007	Nadleśnictwo Brzozów	Etat 10 letni – 55, m3 grubizny netto/ha pow. leśnej, w tym rębne 25 m3. Wieki rębności Bk, Jd 110 lat. Rębnie IVd, IIa, IIIb z okresem odnowienia 20-40 (wyjątkowo 50) lat. Drzewostany ponad 100-letnie stanowią 10,81% pow. nadleśnictwa i podobny procent w obszarze. W wyniku realizacji planu nastąpi zmniejszenie udziału drzewostanów ponad 100-letnich w obszarze na rzecz drzewostanów w KO, skala nie została oszacowana w prognozie oddziaływania. Równocześnie prognozuje się wzrost średniego wieku drzewostanów z 82 do około 87 lat oraz zwiększenia udziału starych drzew w strukturze wg gatunków rzeczywistych z 30 do ok. 34% powierzchni drzewostanów	Konflikt zabiegów gosp.-leśnych z przedmiotami ochrony – reliktnymi lasami pierwotnymi: owadami: zgniotkiem cynobrowym, zagłębkami bruzdkowanym siedliskami łęgu, buczyny żywej. W ‘prognozie oddziaływania na środowisko’ wykonanej dla planu w toku, wyrażona jednak opinia, że nie powinien negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony	Utrzymanie łąk i pastwisk z preferowanym ekstensywnym sposobem zagospodarowania, hamowanie sukcesji leśnej. Brak planowanych zalesień. Ograniczone pozyskanie na siedliskach łęgowych. Pozostawianie pojedynczych starych drzew, fragmentów starodrzewi o pow. co najmniej 5% użytkowanego wydzielania, pozostawianie fragmentów lasów nie objętych gospodarowaniem, budowania zwyżek na powierzchniach otwartych, nie zalesianie śródleśnych polan. Pozostawianie odpowiedniej liczby starych drzew w drzewostanach, pozostawianie gatunków o miękkim drewnie (osika), wywieszanie budek łęgowych, pozostawianie drzew dziuplastych i części drzew obumarłych, kształtowanie strefy ekotonowej polno-leśnej oraz strefy ochronnej wzdłuż cieków wodnych
Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Bircza na lata 2007-2016 – zatw.	Nadleśnictwo Bircza	Etat 10 letni – 46,0 m3 grubizny netto/ha pow. leśnej, w tym rębne 29,4m3. Stosowane rębnie złożone i gniazdowe: IVd, IIIb, IIa, z okresem odnowienia 30-50	Konflikt zabiegów gosp.-leśnych z przedmiotami ochrony – reliktnymi lasami pierwotnymi: owadami: ponurek Schneidera,	Pozostawianie fragmentów starodrzewi o pow. co najmniej 5% użytkowanego wydzielania, pozostawianie fragmentów lasów nie objętych gospodarowaniem, budowanie zwyżek na powierzchniach

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

decyzją Ministra Środowiska z dnia 27.06.2007 r.		(wyjątkowo do 60) lat. Wiek rębności Bk 140 lat, Jd 120 lat. W obszarze Natura 2000 plan przewiduje użytkowanie rębne 3300 ha, cięcia pielęgnacyjne 3634 ha, odnowienia 372 ha, pozostawienie bez zabiegu – 3447 ha. Udział drzewostanów ponad 100-letnich zmniejszy się z ok. 16% do 14%, tj. o 225 ha, na rzecz KO. Średni wiek drzewostanów wzrośnie z 83 do 90 lat, a przeciętna zasobność spadnie z 348 do 341 m ³ /ha	zagłębek bruzdkowany, zgniotek cynobrowy, mchami: widłoząb zielony, bezlist okrywowy, siedliskami łęgu, grąchu, jaworzyny, buczyny żyznej, buczyny kwaśnej. W 'prognozie oddziaływania na środowisko' wykonanej dla planu w toku, wyrażona jednak opinia, że nie powinien negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony	otwartych, nie zalesianie śródleśnych polan. Pozostawianie odpowiedniej liczby starych drzew w drzewostanach, pozostawianie gatunków o miękkim drewnie (osika), wywieszanie budek lęgowych, pozostawianie drzew dziuplastych, kształtowanie strefy ekotonowej polno-leśnej oraz strefy ochronnej wzdłuż cieków wodnych. Pozostawienie pewnej ilości drzewostanów bez jakichkolwiek zabiegów. Ukierunkowanie ruchu turystycznego. Pozostawienie nienaruszonego pasa drzewostanu szerokości 50 m wzdłuż głównych cieków wodnych. Nie planowanie użytkowania rębego na siedliskach lęgowych i bagiennych
Uprozczone plany urządzenia lasu ⁹ w gminie Ustrzyki Dolne	Starosta Bieszczadzki	Wiek rębności dla Bk 120, dla Jd 110 lat, docelowe skl. gat. Jd-Bk i Bk-Jd. Zaprojekt. gł. zabiegi pielęgnacyjne, odpowiednio do wieku drzewostanu, w poj. drzewostanach rębnych – użytkowanie rębne Rb IVd	Z punktu widzenia owadów saproksylicznych, kształtuje las o właściwym składzie gatunkowym, ale o uproszczonej strukturze	Nie ma
Uprozczone plany urządzenia lasu ¹⁰ w gm. Lesko	Starosta Bieszczadzki	Wiek rębności dla Bk i Jd 100 lat, docelowe skl. gat. czysto Jd albo czysto Bk. Zaprojekt. gł. zabiegi pielęgnacyjne, odpowiednio do wieku drzewostanu, w poj.	Z punktu widzenia owadów saproksylicznych, kształtuje las o nieoptymalnym składzie	Nie ma

⁹ Na lata od 1.01.2010 do 31.12.2019: - dla lasów indyw. właścicieli Obr. Bandrów, Brelików, Brzegi Dolne, Jałowe, Jureczkowa, Kwaszenina, Leszczowate, Liskowate, Stańkowa, Ustrzyki Dolne, Wojtkowa, Wojtkówka, Wola Romanowa, Zawadka, dla OW Arłamów, dla Parafii Nowosielce Kozickie. Na lata od 1.01.2011 do 31.12.2000 dla lasów indywidualnych właścicieli wsi Ropienka, Łodyna, Krościenko, Dźwiniacz Dolny. Na lata od 1.01.2013 do 31.12.2022 dla gm. Ustrzyki Dolne, gm. Olszanica we wsi Ropienka w gm. Ustrzyki Dolne.

¹⁰ Na lata od 1.01.2003 do 31.12.2012 dla lasów indyw. właścicieli wsi Bezmiechowa Dolna, Bezmiechowa Górna, Łukawica, Monaterzec, Średnia Wieś.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		drzewostanach rębnych – użytkowanie rębne silną Rb III (do 40% masy jednorazowo)	gatunkowym i uproszczonej strukturze, choć może wciąż zachowywać właściwą mozaikę krajobrazu leśnego	
Uproszczone plany urządzenia lasu ¹¹ i inwentaryzacje stanu lasu ¹² w gm. Sanok	Starosta Sanocki	Wieki rębności dla Bk i Jd 100 lat, Db 120 lat, docelowe skl. gat. Jd- Bk, Bk-Jd, wyjątkowo Db-Bk lub jednolite Jd lub Bk. Zaprojekt. gł. zabiegi pielęgnacyjne, odpowiednio do wieku drzewostanu, w poj. drzewostanach rębnych – użytkowanie rębne	Z punktu widzenia owadów saproksylicznych, kształtuje las o właściwym składzie gatunkowym, ale o uproszczonej strukturze	Nie ma
Uproszczone plany urządzenia lasu ¹³ i inwentaryzacje stanu lasu ¹⁴ w gm. Tyrawa Wołoska		Wieki rębności dla Bk i Jd 100 lat, docelowe skl. gat. Jd-Bk, Bk-Jd. Zaprojekt. gł. zabiegi pielęgnacyjne, odpowiednio do wieku drzewostanu, w poj. drzewostanach rębnych – użytkowanie rębne	Z punktu widzenia owadów saproksylicznych, kształtuje las o właściwym składzie gatunkowym, ale o uproszczonej strukturze	Nie ma

¹¹ Na lata od 1.01.2010 do 31.12.2019: - dla lasów indyw. właścicieli wsi Mrzygłód, Załuż. Na okres 1.01.2007-31.12.2006 dla wspólnoty leśnej „Dobro” wsi Liszna. Na okres 1.01.2009-31.12.2018 dla osób fizycznych wsi Liszna. Na okres 1.01.2008-31.12.2017 dla Mienia Komunalnego Miasta Sanok.

¹² Na okres od 1.01.2010 do 31.12.2019 dla lasów indyw. właścicieli wsi: Bykowce, Dębna, Dobra, Słomcza, Międzybrodzie, Olchowce, Tyrawa Solna, Wujskie.

¹³ Na okres 1.01.2007-31.12.2016 dla własności gm. Tyrawa Wołoska. Na okres 1.01.2010-31.12.2019 dla indyw. właścicieli wsi Wola Krecowska, Tyrawa Wołoska, Rakowa, Rozpucie.

¹⁴ Na okres od 1.01.2010 do 31.12.2019 dla lasów indyw. właścicieli wsi: Lachawa, Hołuczków, Kreców, Trepcza.

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Siedliska przyrodnicze						
3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphetion</i>	B	0,88 ha	2 płaty	Starorzecze Olszynki w rezerwacie Bobry w Uhercach.	Dobry. Potencjalne występowanie siedliska sprawdzano z negatywnym wynikiem na fotomapie, gdzie powinno się dobrze odwzorowywać. Zweryfikowano też wszystkie dostępne informacje. Znalezienie nowych płatów siedliska jest mało prawdopodobne.	Siedlisko nie było wcześniej podawane w SDF, lecz pojawiło się w materiałach inwentaryzacyjnych z 2007 r. Weryfikowano w terenie informacje o występowaniu siedliska pochodzące z inwentaryzacji BULiGL oraz WZS. Negatywnie zweryfikowano informację o obecności siedliska w Brzegach Dolnych oraz k. Olszanicy. Poszukiwano dodatkowych płatów siedliska za pomocą interpretacji map i zdjęć lotniczych. Znaleziono siedlisko tylko w 1 miejscu: starorzecze Olszynki w rezerwacie Bobry w Uhercach. Na jedynym znanym stanowisku wykonano opis parametrów i wskaźników wg metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska.
3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	B	39,83 ha	98 płatów	Na potokach: Strwiąż, Wiar, Stebnik, Olszanica (Olszanka), Wyrwa I, Królówka, Jamninka, Tyrawka.	Zadowalający. Zastosowana metoda, której wstępnym krokiem była analiza fotomapy, powinna wychwycić wszystkie lub zdecydowaną większość płatów siedliska, które dobrze się fotointerpretuje. Jednak, procesy powstawania, rozwoju i ewolucji kamieńców mogą mieć charakter dynamiczny, co musi być uwzględnione przy planowaniu ochrony. Wskutek naturalnej dynamiki potoków mogą powstawać nowe odcinki kamieńcowe, a obecne kamieńce ulegać rozmywaniu bądź sukcesji,	Siedlisko nie było wcześniej podawane w SDF, lecz pojawiło się w materiałach inwentaryzacyjnych z 2007 r. Weryfikowano w terenie informacje o występowaniu siedliska pochodzące z inwentaryzacji BULiGL oraz WZS (potwierdzając diagnozy). Dodatkowo, przeprowadzono poszukiwanie siedliska teren obszaru na fotomapie, następnie prawdopodobne płaty siedliska wyszukane na obrazie fotomapy weryfikowano w terenie. Znaleziono w ten sposób wiele dalszych płatów siedliska (98 stanowisk wobec 8 w inwentaryzacji BULiGL z 2007 r.) Wykonano szczegółowy opis parametrów i wskaźników wg metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska dla 5 przykładowych płatów (4 płaty podtypu trzcinnikowego i 1 płat z wrzesnią).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					czego – dopóki wynika z naturalnej dynamiki cieków – nie należy oceniać jako pogorszenia stanu siedliska.	
6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia</i>)	C	< 9,96	9	Olszanica, Leszczowate, Łodyna, Wujskie	Mimo przeprowadzonych poszukiwań wciąż niewystarczający. Siedlisko trudno wykrywalne, nie poddające się fotointerpretacji ani innym metodom interpretacji z istniejących materiałów. Nie znajdowanie innych płatów mimo poszukiwań sugeruje, że prawdopodobieństwo szerszego rozpowszechnienia siedliska w obszarze jest niewielkie. Jednak nie można wykluczyć znalezienia dalszych płatów siedliska. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku siedliska w miejscach, gdzie nie jest skartowane.	Siedlisko było podawane w SDF jako istotne dla obszaru. W 2010 r. było przedmiotem monitoringu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, lecz już wówczas znalezienie płatów siedliska napotykało na trudności. W ramach prac nad niniejszym PZO poszukiwano dodatkowych płatów siedliska, znajdując jednak tylko 1 nowe stanowisko Wujskie – Pitoniówka. Sprawdzono w szczególności miejsca, skąd murawy bliźniczkowe były podawane w inwentaryzacji BUL (2 punkty między Tyrawą Wołoską i Tyrawą Solną), odnajdując w nich pastwiska bez udziału bliźniczki. Wiosną i wczesnym latem 2013 r. zweryfikowano i opisano ponownie płaty, które były monitorowane do celów PMS. Jeden z tych płatów znajduje się w rzeczywistości poza granicą obszaru Natura 2000, a drugi zanikł. Opisano za pomocą parametrów i wskaźników także nowo znaleziony płat w Wujkiem.
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowe ekstenywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	C	ok. 2646 ha	664	Doliny w obszarze	Sredni. Dostateczny do ogólnych wniosków planistycznych, ale niepełny. W terenie istnieją płaty, które nie zostały skartowane w dotychczasowych inwentaryzacjach. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku	Ogólny obraz rozmieszczenia tego szeroko rozpowszechnionego w obszarze siedliska dają materiały inwentaryzacji BULiGL z 2007 r., inwentaryzacja siedlisk w Lasach Państwowych z 2007 r. W ramach opracowywania PZO nie zakładano i nie prowadzono inwentaryzacji terenowej siedliska. Istniał bogaty materiał fitosocjologiczny z łąk obszaru w zbiorach P. Wolańskiego. Materiał ten przeanalizowano, przede wszystkim rozważając zróżnicowanie łąk. Wstępnie zastanawiano się nad wyróżnieniem w obszarze także siedliska 6520 – łąk górskich, ale uznano, że dostępny materiał nie daje do tego wystarczających podstaw. Na 1

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					siedliska w miejscach, gdzie nie jest skartowane.	przykładowym stanowisku w Kwaszeninie opisano i oceniono stan siedliska wg metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska.
7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	C	0,02 ha	3 stanowiska	Okolice Monasterca, rezerwat Polanki	Średni. Wciąż niewystarczający. Siedlisko bardzo trudno wyszukiwalne, a miejsca jego występowania bardzo trudno przewidywalne. Udało się znaleźć 3 stanowiska, ale najprawdopodobniej jest to tylko niewielka część rzeczywistych zasobów w obszarze. Uzyskane dane potwierdzające występowanie w obszarze i duże znaczenie obszaru dla polskich zasobów siedliska, ale obraz ten nie stanowi inwentaryzacji stanowisk. Możliwe zaproponowanie ogólnych reguł postępowania służących ochronie siedliska, lecz – z wyjątkiem 3 znanych miejsc – niemożliwe wskazanie konkretnych stanowisk, do których ochrona mogłaby być ograniczona. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur oceny i nie uprawdopodobnia braku siedliska w miejscach, gdzie nie jest skartowane.	W SDF ani w dostępnych materiałach źródłowych nie było informacji o występowaniu siedliska w obszarze. Kierując się informacjami o występowaniu siedliska na terenach przyległych przeprowadzono ekstensywne poszukiwania w obszarze. Odnaleziono 3 płaty siedliska o łącznej powierzchni ok. 214 m ² , z których dwa większe opisano szczegółowo, za pomocą parametrów i wskaźników.
8220 - Ściany skalne i rumowiska krzemianowe ze zbiorowiskami	C	0,12 ha	5 stanowisk	Orle Skały, Orli Kamień, Mały i Duży Kamień w Polankach, skała	Bardzo dobry. Sprawdzono wszystkie znane wychodnie skalne.	W SDF ani w dostępnych materiałach źródłowych nie było informacji o występowaniu siedliska. Dokonano przeglądu informacji na temat występowania wychodni skalnych i starych kamieniołomów, a następnie weryfikacji terenowej. Stwierdzono, że kamieniołom w

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

<i>z Androsacetalia vandellii</i>				w rez. Sobień		Krościenku jest praktycznie pozbawiony roślinności i z tego względu nie może być uznany za siedlisko Natura 2000. Skała w Międzybrodziu i Kamień Leski w Glinnem leżą tuż poza granicami Ostoi PLH 180013. Niewielkie płyty siedliska odnaleziono w Rezerwacie Sobień koło Monasterca. Do siedliska 8220 zaliczono także wychodnie skalne: Orle Skały i Orli Kamień koło Sanoka i 2 duże wychodnie skalne w rezerwacie Polanki koło Bykowców (Mały i Duży Kamień). Wszystkie te stanowiska opisano szczegółowo za pomocą parametrów i wskaźników.
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo Fagenion</i>)	B	Ok. 2000 ha		Pasma górskie, rozproszone w całym obszarze	Dobry, lecz wciąż niepełny. W ramach prac potwierdzono trafność identyfikacji siedliska w danych inwentaryzacji w Lasach Państwowych w LP. Dane te mogą zawierać co najwyżej nieścisłości i braki na poziomie ok. 10-20% (np. omyłkowe nie wprowadzenie wydzieli do bazy), jak również być obciążone dość silną generalizacją informacji (przybliżanie do pełnych wydzieli). Stwierdzono, także na terenie LP, nie ujęcie niektórych płatów siedliska wynikach inwentaryzacji, być może wskutek błędu technicznego przy wprowadzaniu do bazy danych. Natomiast całkiem niepełna pozostaje inwentaryzacja siedliska w lasach	Podstawowych danych o rozmieszczeniu tego typu siedliska dostarczyły istniejące materiały: inwentaryzacja Lasów Państwowych 2007 r. oraz w mniejszym stopniu inwentaryzacja BULiGL 2007 r. W ramach prac nad PZO nie była przeprowadzona systematyczna inwentaryzacja siedliska, jakkolwiek podczas prac można było wyrobić sobie opinię na temat trafności wyników dotychczasowych inwentaryzacji. W ramach prac nad PZO: - Opisano szczegółowo 8 przykładowych stanowisk siedliska za pomocą parametrów i wskaźników, wg metody Państwowego Monitoringu Środowiska¹⁵, - Podjęto próbę eksperckiej oceny stanu siedliska w obszarze w układzie parametrów i wskaźników Państwowego Monitoringu Środowiska, na podstawie w/w opisanych szczegółowo stanowisk i znajomości obszaru przez eksperta, - Na podstawie danych opisu taksacyjnego lasu w Lasach Państwowych określono, w skali obszaru, stan w aspekcie: gatunków dominujących (panujących) w drzewostanie, udziału gatunków buczynowych, udziału gatunków ekologicznie obcych, struktury wiekowej drzewostanów, perspektyw ochrony w zakresie przyjmowanych obecnie w siedlisku docelowych składów gatunkowych drzewostanów, - Na siatce kołowych powierzchni próbnych zmierzono zasoby

¹⁵ Metodyka Państwowego Monitoringu Środowiska dla tego typu siedliska nie została, na chwilę prowadzenia prac, jeszcze opublikowana, ale była już dostępna jako metodyka robocza, stosowana do prac monitoringowych tego typu siedliska realizowanych w 2013 r. w całej Polsce.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					niepaństwowych, nawet mimo inwentaryzacji BULiG. Granica między kwaśnymi (9110) a żyznymi (9130) buczynami może być różnie interpretowana przez różnych ekspertów, ze względu na istnienie płynnych przejść. Istotne jest, że do siedliska, zgodnie z interpretacją z Przewodnika Metodycznego 2004, zalicza się także jedliny w typie zbiorowiska <i>Abies alba-Oxalis acetosella</i> , co nie zawsze konsekwentnie czyniono w dotychczasowych inwentaryzacjach.	martwego drewna w siedlisku w obszarze, celem mierzalnej i obiektywnej oceny odpowiednich wskaźników.
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	B	ok. 20000 ha		Cały obszar – dominujące zbiorowisko leśne	Dobry. W ramach prac potwierdzono trafność identyfikacji siedliska w danych inwentaryzacji w Lasach Państwowych w LP. Dane te mogą zawierać co najwyżej nieścisłości i braki na poziomie ok. 10-20% (np. omyłkowe nie wprowadzenie wydzieliń do bazy), jak również być obciążone dość silną generalizacją informacji (przybliżanie do pełnych wydzieliń). Stwierdzono,	Podstawowych danych o rozmieszczeniu tego typu siedliska dostarczyły istniejące materiały: inwentaryzacja Lasów Państwowych 2007 r. oraz w mniejszym stopniu inwentaryzacja BULiGL 2007 r. W ramach prac nad PZO nie była przeprowadzona systematyczna inwentaryzacja siedliska, jakkolwiek podczas prac można było wyrobić sobie opinię na temat trafności wyników dotychczasowych inwentaryzacji. W ramach prac nad PZO: - Opisano szczegółowo 10 przykładowych stanowisk siedliska za pomocą parametrów i wskaźników, wg metody Państwowego Monitoringu Środowiska ¹⁶ , - Podjęto próbę eksperckiej oceny stanu siedliska w obszarze w układzie parametrów i wskaźników Państwowego Monitoringu Środowiska, na podstawie w/w opisanych szczegółowo stano-

¹⁶ Metodyka Państwowego Monitoringu Środowiska dla tego typu siedliska nie została, na chwilę prowadzenia prac, jeszcze opublikowana, ale była już dostępna jako metodyka robocza, stosowana do prac monitoringowych tego typu siedliska realizowanych w 2013 r. w całej Polsce.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					także na terenie LP, nie ujęcie niektórych płatów siedliska w wynikach inwentaryzacji, być może wskutek błędu technicznego przy wprowadzaniu do bazy danych. Natomiast całkiem niepełna pozostaje inwentaryzacja siedliska w lasach niepaństwowych, nawet mimo inwentaryzacji BULiG. Niekartowane mogą pozostać niewielkie powierzchnie, pasy i smugi buczyn wśród innych lasów (nie stanowiące wydzieliń) lub wśród łąk i pól. Granica między kwaśnymi (9110) a żyznymi (9130) buczynami może być różnie interpretowana przez różnych ekspertów, ze względu na istnienie płynnych przejść.	wisk i znajomości obszaru przez eksperta, - Na podstawie danych opisu taksacyjnego lasu w Lasach Państwowych określono, w skali obszaru, stan w aspekcie: gatunków dominujących (panujących) w drzewostanie, udziału gatunków buczynowych, udziału gatunków ekologicznie obcych, struktury wiekowej drzewostanów, perspektyw ochrony w zakresie przyjmowanych obecnie w siedlisku docelowych składów gatunkowych drzewostanów, - Na siatce kołowych powierzchni próbnych zmierzono zasoby martwego drewna w siedlisku w obszarze, celem mierzalnej i obiektywnej oceny odpowiednich wskaźników.
9170 Grąd śród-kowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	B	ok. 1900 ha		Skupione w niższych położeniach gór, na stokach doliny Sanu, gł. w rej. Załuża, Sanoka, Tyrawy Solnej,	Dobry. W ramach prac potwierdzono trafność identyfikacji siedliska w danych inwentaryzacji w Lasach Państwowych w LP. Dane te mogą zawierać co najwyżej nieścisłości i braki na po-	Podstawowych danych o rozmieszczeniu tego typu siedliska dostarczyły istniejące materiały: inwentaryzacja Lasów Państwowych 2007 r. oraz w mniejszym stopniu inwentaryzacja BULiGL 2007 r. W ramach prac nad PZO nie była przeprowadzona systematyczna inwentaryzacja siedliska, jakkolwiek podczas prac można było wyrobić sobie opinię na temat trafności wyników dotychczasowych inwentaryzacji.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				głównie na zboczach południowych i pośrednich	ziemie ok. 10-20% (np. omyłkowe nie wprowadzenie wydzieli do bazy), jak również być obciążone dość silną generalizacją informacji (przybliżanie do pełnych wydzieli). Stwierdzono, także na terenie LP, nie ujęcie niektórych płatów siedliska w wynikach inwentaryzacji, być może wskutek błędu technicznego przy wprowadzaniu do bazy danych. Natomiast całkiem niepełna pozostaje inwentaryzacja siedliska w lasach niepaństwowych, nawet mimo inwentaryzacji BULiG. Nieskartowane mogą pozostawać niewielkie powierzchnie, pasy i smugi buczyn wśród innych lasów (nie stanowiące wydzieli) lub wśród łąk i pól.	W ramach prac nad PZO: - Opisano szczegółowo 8 przykładowych stanowisk siedliska za pomocą parametrów i wskaźników, wg metody Państwowego Monitoringu Środowiska¹⁷, - Podjęto próbę eksperckiej oceny stanu siedliska w obszarze w układzie parametrów i wskaźników Państwowego Monitoringu Środowiska, na podstawie w/w opisanych szczegółowo stanowisk i znajomości obszaru przez eksperta, - Na podstawie danych opisu taksacyjnego lasu w Lasach Państwowych określono, w skali obszaru, stan w aspekcie: gatunków dominujących (panujących) w drzewostanie, udziału gatunków ekologicznie obcych, struktury wiekowej drzewostanów, perspektyw ochrony w zakresie przyjmowanych obecnie w siedlisku docelowych składów gatunkowych drzewostanów, - Na siatce kołowych powierzchni próbnych zmierzono zasoby martwego drewna w siedlisku w obszarze, celem mierzalnej i obiektywnej oceny odpowiednich wskaźników.
9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	B	62,88 ha	15 płatów	Rozproszone w obszarze	Niewystarczający, choć dostateczny do uznania siedliska za przedmiot ochrony i zaproponowana ogólnych zasad ochrony. Oprócz znanych stanowisk prawdopodobne jest znalezienie jeszcze innych – siedlisko może	Siedlisko nie było podawane w SDF. W dostępnych materiałach inwentaryzacyjnych podano 12 płatów siedliska o łącznej powierzchni 83,6 ha oraz 28 płatów odnotowanych punktowo o powierzchni 539,7 ha. Dokonano terenowej kontroli siedliska 9180 podanego z terenu: doliny Stebnika (Ostrykowiec, Śrubiszcz, Czerenina), masywu Czulni, w paśmie Słonnego od góry Przysłup do rezerwatów Dyrbek i Buczyna w Wańkowej, w paśmie Góry Krzyż, Orlego Kamienia i Góry Granicka. Stwierdzono, że wiele

¹⁷ Metodyka Państwowego Monitoringu Środowiska dla tego typu siedliska nie została, na chwilę prowadzenia prac, jeszcze opublikowana, ale była już dostępna jako metodyka robocza, stosowana do prac monitoringowych tego typu siedliska realizowanych w 2013 r. w całej Polsce. W metodyce, najprawdopodobniej omyłkowo, nie ujęto standardowego dla leśnych siedlisk przyrodniczych wskaźnika ogólnych zasobów martwego drewna, jednak w pracach nad PZO ten wskaźnik został zmierzony.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				być wyszukane tylko w wyniku intensywnej inwentaryzacji. Z drugiej strony, niektóre dane z inwentaryzacji Lasów Państwowych mogą się nie potwierdzić i okazać się wynikiem błędnego uznania miesięcznicowego podzespołu buczyny za jaworzynę miesięcznicową. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku siedliska w miejscach, gdzie nie jest skartowane.	płatów określonych w powszechnej inwentaryzacji jako siedlisko 9180 to w istocie wilgotny podzespół żyznej buczyny karpackiej z miesięcznicą trwałą <i>Dentario glandulosae-Fegetum lunarietosum</i> (siedlisko 9130). Sprawdzono podawane w obszarze stanowiska jęczynika, a także szukano wyrywkowo siedliska w miejscach wstępnie typowanych z mapy topograficznej. Nie była to jednak pełna intensywna inwentaryzacja. Potwierdzono 3 znane z literatury płaty <i>Phyllitido-Aceretum</i> z doliny Strwiąża i Sanu. Potwierdzono 1 płat <i>Lunario-Aceretum</i> w dolinie Stebnika. 4 stanowiska opisano szczegółowo za pomocą parametrów i wskaźników, wg metodyki PMS.
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>)	B	ok. 614,83ha		W całym obszarze przy ciekach	Zadowalający lecz niepełny. Dane inwentaryzacji Lasów Państwowych prawidłowo identyfikują większe płaty, stanowiące całe wydzielania, ale ze względu na dużą generalizację, nie identyfikują dobrze pasm łęgów nie wydzielonych w pododdziały, jak również nie identyfikują wszystkich olszynek górskich rozwiniętych na podbagnionych wywłaszczeniach śródstokowych. Poza terenem Lasów Państwowych wiele płatów, a zwłaszcza wąskich pasm łęgów, ciągnących się wzdłuż strumieni, pozostaje nieskartowanych. Dostępne Podstawowych danych o rozmieszczeniu tego typu siedliska dostarczyły istniejące materiały: inwentaryzacja Lasów Państwowych 2007 r. oraz w mniejszym stopniu inwentaryzacja BULiGL 2007 r. W ramach prac nad PZO nie była przeprowadzona kompleksowa inwentaryzacja siedliska, jakkolwiek nanoszono identyfikowane w terenie przy okazji innych prac płaty. Podczas prac można też było wyrobić sobie opinię na temat trafności wyników dotychczasowych inwentaryzacji. W ramach prac nad PZO: - Opisano szczegółowo 7 przykładowych stanowisk siedliska za pomocą parametrów i wskaźników, wg metody Państwowego Monitoringu Środowiska, - Podjęto próbę eksperckiej oceny stanu siedliska w obszarze w układzie parametrów i wskaźników Państwowego Monitoringu Środowiska, na podstawie w/w opisanych szczegółowo stanowisk i znajomości obszaru przez eksperta, - Na podstawie danych opisu taksacyjnego lasu w Lasach Państwowych próbowano określić, w skali obszaru, stan w aspekcie: gatunków dominujących (panujących) w drzewostanie,

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					dane wystarczają do wyrobienia poglądu o rozmieszczeniu i stanie siedliska w obszarze i do zaproponowania zasad ochrony, ale nie są wystarczające jako podstawa aplikowania tych zasad w przestrzeni. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur oos i nie wyklucza braku siedliska w miejscach, gdzie nie jest skartowane.	struktury wiekowej drzewostanów, perspektyw ochrony w zakresie przyjmowanych obecnie w siedlisku docelowych składów gatunkowych drzewostanów – jest to jednak obciążone dużym błędem, ponieważ pasy łągów niekoniecznie pokrywają się z wydzieleniami leśnymi, których dotyczy opis taksacyjny, - Na siatce kołowych powierzchni próbnych zmierzono zasoby martwego drewna w siedlisku w obszarze, celem mierzalnej i obiektywnej oceny odpowiednich wskaźników.
Gatunki roślin						

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

1381 Widłoząb zielony <i>Dicranum viride</i>	B		3 znane stanowiska z niedawnych publikacji	Rezerwat na Opalonym i jego okolica oraz Dolina Olchowskiego Potoku	Sredni. Dane potwierdzające występowanie gatunku w obszarze i kluczowe znaczenie obszaru dla polskiej populacji gatunku, nie stanowiące jednak pełnej inwentaryzacji stanowisk gatunku, która jest w praktyce niemożliwa ze względu na niską wykrywalność, trudną rozpoznawalność gatunku i jego rozproszenie oraz znaczny areal potencjalnych siedlisk. Możliwe zaproponowanie ogólnych reguł postępowania służących ochronie gatunku, lecz niemożliwe wskazanie konkretnych stanowisk, do których ochrona mogłaby być ograniczona. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	W uzupełnieniu 3 stanowisk znanych z niedawnej literatury, próbowano odnaleźć dodatkowe stanowiska, przy okazji penetracji terenu za bezlistem okrywowym. Poszukiwanie stanowisk wykonano jesienią 2012 i wiosną 2013, szukając gatunku na pniach starych buków. Widłoząb zielony jest gatunkiem rzadkim i chronionym, trudnym do wyszukania i oznaczenia - do potwierdzenia jego występowania wymagane jest badanie z użyciem mikroskopu – co wiąże się z naruszeniem darni, na co uzyskano odpowiednie zezwolenie GDOŚ. Nie udało się jednak znaleźć dodatkowych stanowisk. Stanowiska literaturowe, jako spełniające kryteria aktualnej informacji naukowej, nie były przedmiotem dodatkowych weryfikacji ani prac terenowych; oceny stanu ochrony dokonano na podstawie opublikowanego opisu. stanowiska.
1386 Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	A		28 znanych stanowisk ¹⁸ , łącznie 2942	Rozproszone w obszarze, z koncentracją w Lasach Tunickich i Lesie Karaszyn	Sredni. Dane potwierdzające występowanie gatunku w obszarze i kluczowe znaczenie obszaru dla polskiej populacji gatunku, nie stanowiące jednak pełnej inwentaryzacji stanowisk gatunku, która jest w praktyce niemożliwa ze względu na niską wykrywalność, trudną rozpoznawalność gatunku i jego rozproszenie oraz znaczny areal potencjalnych siedlisk. Możliwe zaproponowanie ogólnych reguł postępowania służących ochronie gatunku, lecz niemożliwe wskazanie konkretnych stanowisk, do których ochrona mogłaby być ograniczona. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	Przeprowadzono wyrywkowe poszukiwania gatunku metoda marszrutową, w różnych miejscach obszaru, przeznaczając na to łącznie ok. 21 dni roboczych, koncentrując się na dolinach potoków, w mniejszym stopniu przeszukując siedliska wierzchwinowe. W rejonie Kwaszeniny i Arłamowa gatunek znajdowano praktycznie przy każdym z potoków. Wyrywkowe wyszukiwania w innych czę-

¹⁸ Jako „stanowisko” rozumie się obszar zajęty przez kłody z bezlistem stanowiący wyodrębniające się ekologicznie siedlisko, oddzielone od kolejnego minimum 50 m i/lub barierą ekologiczną. Tak wyróżnione stanowiska mogą obejmować po kilka położonych w pobliżu kłód z gatunkiem.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			sporofity		ryzacji stanowisk gatunku, która jest w praktyce niemożliwa ze względu na trudną wykrywalność (choć łatwiejszą rozpoznawalność) gatunku i jego rozproszenie oraz znaczny areal potencjalnych siedlisk. Możliwe zaproponowanie ogólnych reguł postępowania służących ochronie gatunku, lecz niemożliwe wskazanie konkretnych stanowisk, do których ochrona mogłaby być ograniczona. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	ściach obszaru doprowadzały także do znalezienia, choć z mniejszym prawdopodobieństwem, nowych stanowisk gatunku. Na wszystkich stanowiskach oceniono w uproszczony sposób stan ochrony, a w 4 przypadkach wykonano pełny opis wg metodyki GIOŚ.
Gatunki zwierząt						
1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	C		52 odnotowane lokalizacje	Potoki w obszarze	Słaby. Stan wiedzy niepełny, jednak wystarczający do wyciągnięcia ogólnych wniosków planistycznych. Dane mają charakter wyrywkowy, ale uzasadniają, że gatunek jest stosunkowo pospolity w obszarze i rozmieszczony na całej jego powierzchni. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest	Nie prowadzono specjalnej inwentaryzacji gatunku, ale ślady obecności bobra (zgryzy, nory, żeremia) starano się rejestrować przy okazji wszystkich innych prac prowadzonych w terenie. Dla gatunku w chwili prowadzenia prac nie była dostępna metodyka w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, stan ochrony oceniono za pomocą wskaźników autorskich.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					skartowany.	
1352 Wilk <i>Canis lupus</i>	B	Cały obszar	3-4 watahy, 16-22 osobników	Cały obszar	Wystarczający do planowania, choć nadal wymagający pogłębiania wiedzy. Oszacowana liczba i areale watah, znana lokalizacja 1 nory, zidentyfikowane prawdopodobnie kluczowe korytarze ekologiczne. Ze względu na biologię gatunku, dane kartograficzne nie mogą być traktowane jako obraz rozmieszczenia gatunku.	Dostępne przed podjęciem prac nad PZO informacje potwierdzały stałą obecność wilka w obszarze, ale nie była znana liczebność i struktura watah. W ramach prac nad PZO zebrano i zintegrowano materiały źródłowe (baza ZBS, dane inwentaryzacji leśnej LP z 2007, dane RDOŚ o zgłoszeniach szkód, dane literaturowe). Przeprowadzono w okresie zimowym, w sprzyjających warunkach pogodowych (po ponowie) tropienia jednoczesne na całym obszarze (wspólnie z sąsiadującą Ostoją Przemyską, łącznie 237 km transektów pieszych i 455 km transektów samochodowych) i prowadzono zimą 2012/2013 regularne tropienia po ponowach. Od września 2012 do kwietnia 2013 zbierano na Kartach Obserwacji Tropień wszystkie informacje o tropach napotykanym w terenie przez specjalistów i wolontariuszy realizujących inne zadania w obszarze, którzy zostali przeszkoleni w zakresie zwracania uwagi na tropy i ich rejestrowania. Przeprowadzono wywiady z pracownikami nadleśnictw, lokalnymi myśliwymi i Strażą Graniczną. Na podstawie zebranych danych można oszacować liczbę i areale watah.
1354 Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i>	C	Cały obszar	Co najmniej 1 osobnik	Cały obszar	Słaby, potwierdzający obecność gatunku, ale wciąż niewystarczający, ze względu na rzadkość gatunku. Potwierdzono, że zimą i wiosną 2012/2013 przebywał w obszarze i prawdopodobnie gawrował co najmniej 1 niedźwiedź. Ze względu na biologię gatunku, dane kartograficzne nie mogą być traktowane jako obraz rozmieszczenia gatunku.	Dostępne przed podjęciem prac nad PZO informacje potwierdzały przynajmniej okresową obecność niedźwiedzia w obszarze, choć były oparte głównie na zgłoszeniach szkód. Nie była znana liczebność i preferencje przestrzenne. W ramach prac nad PZO zebrano i zintegrowano materiały źródłowe (baza ZBS, dane inwentaryzacji leśnej LP z 2007, dane RDOŚ o zgłoszeniach szkód, dane literaturowe). Poszukiwano tropów niedźwiedzi podczas wszystkich prowadzonych tropień drapieżników. Od września 2012 do kwietnia 2013 tropów poszukiwali uwrażliwieni na to zagadnienie, przeszkoleni w zakresie zwracania uwagi na tropy i ich rejestrowania. Przeprowadzono wywiady z pracownikami nadleśnictw, lokalnymi myśliwymi i Strażą Graniczną.
1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	B		Nie-rzadko. Obecność	Potoki na całym obszarze	Średni, wystarczający do planowania i do monitorowania zmian w przyszłości, chociaż niedostarczający	Dostępne przed podjęciem prac informacje potwierdzały obecność wydry, ale bez żadnych oszacowań jej pospolitości ani liczebności. W ramach prac nad PZO zastosowano metodę OVC (one-visit census), przyjętą do oceny populacji wydry i monitorowania jej

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			gatunku potwierdzona na 40% próbkowanych stanowisk		pełnej inwentaryzacji stanowisk ani oceny liczebności populacji. Zastosowana metoda OCV mierzy „pospolicność” gatunku, ale nie dostarcza szczegółowych informacji o wielkości populacji wydr na badanym terenie. Stosowana jednak długoterminowo w sposób powtarzalny obrazuje trendy liczebności i rozmieszczenia populacji, a więc parametry najistotniejsze z punktu widzenia stanu zachowania gatunku w świetle Dyrektywy Siedliskowej. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodabnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	zmian (Romanowski J., Orłowska L., Zając T., 2011): w 44 punktach rozmieszczonych mniej więcej równomiernie w obszarze, a potencjalnie stanowiących dogodne siedliska wydry (potoki) w okresie wczesnozimowym (optymalnym do takich prac) próbowano wyszukać ślady bytowania wydry na 600m odcinku potoku. Dla gatunku w chwili prowadzenia prac nie była dostępna metodyka w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, stan ochrony oceniono za pomocą wskaźników autorskich. Dla scharakteryzowania istotnego elementu stanu siedliska wydry, jakim jest baza pokarmowa, przy okazji badań nad rozmieszczeniem ryb oszacowano łączną biomasę ryb w ciekach, na 10 stanowiskach w obszarze
1361 Ryś <i>Lynx lynx</i>	B	Cały obszar	>3 osobniki terytorialne	Cały obszar	Słaby. Umożliwiający planowanie, ale wciąż niewystarczający, ze względu na skrytość życia i trudną wykrywalność gatunku. Informacje potwierdzają stałą obecność rysia w obszarze (con. 3 osobniki), choć nie jest znana liczebność i preferencje przestrzenne. Ze względu na biologię gatunku, dane kartograficzne nie mogą być traktowane jako obraz roz-	Dostępne przed podjęciem prac nad PZO informacje na temat obecności rysia w obszarze były rozbieżne. W ramach prac nad PZO zebrano i zintegrowano materiały źródłowe (baza ZBS, dane inwentaryzacji leśnej LP z 2007, dane RDOŚ o zgłoszeniach szkód, dane literaturowe). Przeprowadzono w okresie zimowym, w sprzyjających warunkach pogodowych (po ponowie) tropienia jednoczesne na całym obszarze (wspólnie z sąsiadującą Ostoją Przemyską, łącznie 237 km transektów pieszych i 455 km transektów samochodowych) i prowadzono zimą 2012/2013 regularne tropienia po ponowach. Od września 2012 do kwietnia 2013 zbierano na Kartach Obserwacji Tropień wszystkie informacje o tropach napotykanych w terenie przez specjalistów i wolontariuszy realizujących inne zadania w obszarze, którzy zostali przeszkoleni w zakresie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					mieszczenia gatunku.	zwracania uwagi na tropy i ich rejestrowania. Przeprowadzono wywiady z pracownikami nadleśnictw, lokalnymi myśliwymi i Strażą Graniczną.
1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	C		16 stanowisk z badań Połczyńsko-Konior	Rozproszona w obszarze	Słaby. Udało się pozyskać dane potwierdzające występowanie gatunku w obszarze, ale występowanie nie ma na pewno charakteru powszechnego, lecz ew. skupiskowy. Gatunek jest mniej pospolity niż w sąsiednich Górach Słonnych. Zastosowana metoda nie wykrywa dobrze tego gatunku. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	Połczyńska-Konior w ramach prac WZS w 2008 r., badając 24 stanowiska, uznała traszkę grzebieniastą występującą w 16 zbiornikach za najpospolitszą z traszek w obszarze, sugerując, że populacja powinna być dodana do SDF z oceną C. W ramach prac nad niniejszym PZO przeprowadzono dodatkowe badanie wg metody monitoringu płazów Państwowego Monitoringu Środowiska: losowanie 10 kwadratów 1kmx1km, wybranie z nich 5, w których występowanie drobnych zbiorników wodnych jest najbardziej prawdopodobne, w ramach wybranych kwadratów wybór powierzchni 0,25x0,25 km i na niej rejestracja wszystkich trwałych i okresowych zbiorników wodnych oraz występujących w nich płazów. Dodatkowo, sprawdzono 11 zbiorników poza kwadratami. Nie udało się natrafić na traszkę grzebieniastą. Jednak zastosowana metoda badań płazów na obszarach górskich nastawiona jest na kontrolę niewielkich, efemerycznych zbiorników rozmieszczonych w górzystym terenie, i może nie wychwytywać prawidłowo występowania traszki grzebieniastej, dla której takie zbiorniki są subop-tymalne.
1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	B		Conaj-naj-mniej 105 dawniej-niej-szych ob-serwacji + 21 potwier-twień-rozrodu	Rozproszony w całym obszarze	Sredni. Niepełny, lecz umożliwiający wyciągnięcie wniosków na temat pospolitości gatunku w obszarze (występuje w 83% zbiorników). Wiele obserwacji gatunku w dawniejszych danych inwentaryzacyjnych i obecność gatunku w większości kwadratów próbnych potwierdzają, że występuje w obszarze pospolicie, rozmnażając się w niemal wszystkich zbiornikach wodnych, także	Istniejące dane potwierdzały pospolitą obecność kumaka w całym obszarze. Miały one charakter licznych, lecz przypadkowych i wyrywkowych informacji, m. in. z inwentaryzacji w Lasach Państwowych i BULiGL. W ramach prac WZS w 2008 r. G. Połczyńska-Konior badała 24 „stanowiska” – skupienia młak i oczek wodnych w okolicy 8 miejscowości, uprzednio wyszukanych na fotomapie jako obiecujące miejsca dla płazów, potwierdzając liczną i pospolitą obecność kumaka. W ramach prac nad niniejszym PZO przeprowadzono dodatkowe badanie wg metody monitoringu płazów Państwowego Monitoringu Środowiska: losowanie 10 kwadratów 1kmx1km, wybranie z nich 5, w których występowanie drobnych zbiorników wodnych jest najbardziej prawdopodobne, w ramach wybranych kwadratów wybór powierzchni 0,25x0,25 km i na niej rejestracja wszystkich trwałych i okresowych zbiorników wodnych

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			w próbie		nietrwałych jak np. kałuże na drogach. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	oraz występujących w nich płazów. Na badanych powierzchniach próbnych było w sumie 12 zbiorników wodnych, przy czym ich liczba dla poszczególnych kwadratów wahała się od 0 do 5, w 9 stwierdzono rozród kumaków. Metoda taka daje obraz pospolitości gatunku w obszarze i w przyszłości umożliwi zarejestrowanie ew. zmian, choć nie jest inwentaryzacją występowania gatunku i nie daje kartograficznego obrazu jego rozmieszczenia / braku. Jednak, próby pracochłonnej inwentaryzacji stanowisk gatunku nie przełożyłyby się i tak na lepsze zaplanowanie jego ochrony. Ponadto, sprawdzając uzupełniając inne zbiorniki, stwierdzono rozród kumaków w 11 z nich.
2001 Traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	C		1 stanowisko z powierzchni badawczych + 2 stanowiska z inwentaryzacji uzupełniającej	Rozproszona w obszarze	Średni. Niepełny, lecz umożliwiający wyciągnięcie wniosków na temat pospolitości gatunku w obszarze. Występowała w 13% badanych zbiorniczków wodnych (gł. kałuż i kolein), co oznacza, że jest niezbyt pospolita. Zastosowana metoda niemal nie uchwyciła ważniejszych dla tego gatunku, ale rzadkich w obszarze, zbiorniczków o trwałym charakterze, oszacowanie występowania nie jest więc pełne. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	Gatunek nie był objęty „inwentaryzacją w Lasach Państwowych” w 2007 r. W ramach prac WZS w 2008 r. G. Połczyńska-Konior badała 24 „stanowiska” – skupienia młak i oczek wodnych w okolicy 8 miejscowości, uprzednio wyszukanych na fotomapie jako obiecujące miejsca dla płazów, znajdując traszkę tylko na 3 z nich i oceniając jej populację w obszarze jako mało znaczącą. W ramach prac nad PZO przeprowadzono badanie wg metody monitoringu płazów Państwowego Monitoringu Środowiska: losowanie 10 kwadratów 1kmx1km, wybranie z nich 5, w których występowanie drobnych zbiorników wodnych jest najbardziej prawdopodobne, w ramach wybranych kwadratów wybór powierzchni 0,25x0,25 km i na niej rejestracja wszystkich trwałych i okresowych zbiorników wodnych oraz występujących w nich płazów. Na badanych powierzchniach próbnych było w sumie 12 zbiorników wodnych, przy czym ich liczba dla poszczególnych kwadratów wahała się od 0 do 5, w 1 stwierdzono rozród traszek. Metoda taka daje obraz pospolitości gatunku w obszarze i w przyszłości umożliwi zarejestrowanie ew. zmian, choć nie jest inwentaryzacją występowania gatunku i nie daje kartograficznego obrazu jego rozmieszczenia / braku. Jednak, próby pracochłonnej inwentaryzacji stanowisk gatunku nie przełożyłyby się i tak na lepsze zaplanowanie jego ochrony. Ponadto, sprawdzając uzupełniając inne zbiorniki, stwierdzono rozród traszek w 2 z 11 badanych nich.
1146 Koza złota-	C	Wyrwa,	w ostoi	plik mapy	Niewystarczający. Ponieważ	Odłowy przeprowadzone w sierpniu 2013 roku na 11 stanowi-

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

wa <i>Sabanejewia aurata</i>		Mszaniec, Wiar, Olszan-ka/Olszanica, Strwiąż, Stebnik, Wańków-ka, Se-rednica, Wujski Potok, Tyrawka	stwier- dzona w Strwią- żu		badania były prowadzone metodą próbkowania, brak informacji o gatunku na mapie nie oznacza że gatu-nek w danym cieku nie wy-stępuje. W celu dokładniej-szego poznania zasięgu, wskazane są dodatkowe odłowy uwzględniające ty-powe dla gatunku siedliska, szczególnie miejsca płytsze, poza stanowiskami monito- ringowymi wykazanymi w tym opracowaniu. Skartowa-ny obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do proce-dur ooś i nie uprawdopo-dabnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany	skach, na całej szerokości koryta, wykorzystując elektryczne urzą-dzenie połowowe. Szerokość strefy połowu wynosiła od 1 do 15 metrów. Zastosowano technikę połowu z brodzeniem w górę rzeki. Odławiano odcinki o długości od 100 do 200m.
1163 Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	C	Wyrwa, Mszaniec, Wiar, Olszan-ka/Olszanica, Strwiąż, Stebnik, Wańków-ka, Se-rednica, Wujski Potok, Tyrawka	w ostoi stwier- dzony w Ol- szan- ce/Olsz anicy, Jamnin- ce, Strwią- żu i Stebni- ku	plik mapy	Niewystarczający. Ponieważ badania były prowadzone metodą próbkowania, brak informacji o gatunku na mapie nie oznacza że gatu-nek w danym cieku nie wy-stępuje. W celu dokładniej-szego poznania zasięgu, wskazane są dodatkowe odłowy uwzględniające ty-powe dla gatunku siedliska, szczególnie bystrza, poza stanowiskami monitoringo- wymi wykazanymi w tym opracowaniu. Skartowany	Odłowy przeprowadzone w sierpniu 2013 roku na 11 stanowi-skach , na całej szerokości koryta, wykorzystując elektryczne urzą-dzenie połowowe. Szerokość strefy połowu wynosiła od 1 do 15 metrów. Zastosowano technikę połowu z brodzeniem w górę rzeki. Odławiano odcinki o długości od 100 do 200m.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodabnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	
2482 Minóg ukraiński <i>Eudontomyzon spp.</i>	A	3	Strwiąż, Stebnik, Jasienka		Niewystarczający. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodabnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodabnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	Rozpoznany tylko w Strwiążu i Stebniku w ramach prac WZS w 2009 r., a Kukula (2009) sugerował, że jest to jego jedyne stanowisko na Podkarpaciu. Odłowy przeprowadzone w sierpniu 2013 roku na 11 stanowiskach, na całej szerokości koryta, wykorzystując elektryczne urządzenie połowowe. Szerokość strefy połowu wynosiła od 1 do 15 metrów. Zastosowano technikę połowu z brodzeniem w górę rzeki. Odławiano odcinki o długości od 100 do 200m.
2503 Brzanka <i>Barbus peloponnesius</i>	C	Wyrwa, Mszaniec, Wiar, Olszanica/Olszanica, Strwiąż, Stebnik, Wańkówka, Selednica, Wujski Potok, Tyrawka	w ostoi stwierdzono na 4 stanowiskach: Wiar k. potoku Łodzińskiego, Olszanica/Olszanica, Strwiąż, Stebnik,	zał. map.	Niewystarczający. Ponieważ badania były prowadzone metodą próbkowania, brak informacji o gatunku na mapie nie oznacza że gatunek w danym cieku nie występuje. W celu dokładniejszego poznania zasięgu, wskazane są dodatkowe odłowy uwzględniające siedliska typowe dla gatunku, szczególnie bystrza porośnięte roślinnością wodną - poza stanowiskami monitoringowymi wykazanymi w tym opracowaniu. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur	Odłowy przeprowadzone w sierpniu 2013 roku na 11 stanowiskach, na całej szerokości koryta, wykorzystując elektryczne urządzenie połowowe. Szerokość strefy połowu wynosiła od 1 do 15 metrów. Zastosowano technikę połowu z brodzeniem w górę rzeki. Odławiano odcinki o długości od 100 do 200m.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					oos i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	
2511 Kiełb Kesslera <i>Romanogobio kessleri</i>	C	Wyrwa, Mszaniec, Wiar, Olszan-ka/Olszanica, Strwiąż, Stebnik, Wańkówka, Serednica, Wujski Potok, Tyrawka	w osto- stwierd- zono na stanowi- sku Olszan- ka/Olsz- anica	plik mapy	Niewystarczający. Ponieważ badania były prowadzone metodą próbkowania, brak informacji o gatunku na mapie nie oznacza że gatunek w danym cieku nie występuje. W celu dokładniejszego poznania zasięgu, wskazane są dodatkowe odłowy - poza stanowiskami monitoringowymi wykazanymi w tym opracowaniu. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur oos i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	Odłowy przeprowadzone w sierpniu 2013 roku na 11 stanowiskach, na całej szerokości koryta, wykorzystując elektryczne urządzenia połowowe. Szerokość strefy połowu wynosiła od 1 do 15 metrów. Zastosowano technikę połowu z brodzeniem w górę rzeki. Odławiano odcinki o długości od 100 do 200m. W celu dokładniejszego poznania zasięgu, wskazane są dodatkowe odłowy poza stanowiskami monitoringowymi wykazanymi w tym opracowaniu.
1096 Minóg strumieniowy <i>Lamprologus planeri</i>	B		w osto- stwierd- zono na 6 stanowi- wiskach: Msza- niec, Wiar k. potoku Łodziń- skiego, Olszan-	w osto- stwierdzo- na 6 stanowi- skach: Mszaniec, Wiar k. potoku Łodzińskiego, Olszanka/Olsza- nica, Wańkówka, Serednica, Tyrawka	Niewystarczający. Ponieważ badania były prowadzone metodą próbkowania, brak informacji o gatunku na mapie nie oznacza że gatunek w danym cieku nie występuje. W celu dokładniejszego poznania zasięgu, wskazane są dodatkowe odłowy uwzględniające typowe dla gatunku siedliska, szczególnie płoza z dnem piaszczystym i piaszczysto-mulistym, poza stanowiskami	Odłowy przeprowadzone w sierpniu 2013 roku na 11 stanowiskach, na całej szerokości koryta, wykorzystując elektryczne urządzenia połowowe. Szerokość strefy połowu wynosiła od 1 do 15 metrów. Zastosowano technikę połowu z brodzeniem w górę rzeki. Odławiano odcinki o długości od 100 do 200m. W celu dokładniejszego poznania zasięgu, wskazane są dodatkowe odłowy poza stanowiskami monitoringowymi wykazanymi w tym opracowaniu.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			szanka/Olszanica, Wańkówka, Serednica, Tyrawka		monitoringowymi wykazanymi w tym opracowaniu. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodabnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	
1078 Krasopanihera <i>Callimorpha quadripunctata</i>	C		Udokumentowane 4 stanowiska.	Znaleziono stanowisko przy drodze Jureczkowa-Arłamów, ale gatunek może być znacznie pospolitszy w obszarze.	Niewystarczający. Gatunku nie szukano w sposób systematyczny, a znane stanowisko znaleziono przypadkowo. Gatunek może być znacznie pospolitszy lub wręcz pospolity w obszarze. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodabnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	Gatunek nie był ujęty w SDF nie planowano objęcia go pracami. Jednak przypadkowo stwierdzono występowanie w obszarze. Ze względu na ciągłość siedlisk z innymi obszarami występowania gatunku, można podejrzewać znacznie większą liczbę stanowisk, choć w ramach prac nad PZO nie udało się tego potwierdzić. Znane 2 stanowiska z PMS, 2 stanowiska odkryte przy drodze Jureczkowa – Arłamów.
4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	B		Stwierdzony w 3 z 4 prób	Przy potokach górskich i obszarach źródliskowych	Niepełny, ale wystarczający do wyciągnięcia wniosków planistycznych. Wyniki mierzą „pospolitość” gatunku, która okazała się wysoka – gatunek odnotowano w 3 z 4 próbkowanych potencjalnych siedlisk. Nie stanowią natomiast inwentaryzacji stanowisk gatunku, których liczba może być szacowana na setki. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodabnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	Dostępne informacje potwierdzały stałą obecność gatunku w obszarze. W 2011 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska ujęto stanowisko gatunku w dol. pot. Olchowieckiego k. Sano-ka, potwierdzając występowanie gatunku choć z niskimi liczebnościami. W ramach prac nad PZO podjęto badania wg metodyki monitoringowej Państwowego Monitoringu Środowiska, mające charakter próbkowania na 4 stanowiskach w obszarze. W potencjalnie dogodnych siedliskach (doliny potoków) eksponowano przez 30 dni serię po 10 pułapek żywołownych na biegaczowate. Dodatkowo, z ostatnich lat pochodzą doniesienia o znalezieniu gatunku w wyniku przypadkowych obserwacji w 16 miejscach łącznie rozproszonych w obszarze Przemyskiej i Gór Słonnych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					czenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	
9001 Biegacz Zawadzkiego <i>Carabus zawadzkei</i>	B		1 udokumentowane stanowisko	Obszary źródłiskowe górskich potoków - młaki	Niewystarczający. Dostępne informacje potwierdzają obecność gatunku w Górach Słonnych, ale świadczą, że jest on rzadki i trudno wykrywalny. Wystarcza to do wyciągnięcia ogólnych wniosków planistycznych. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	Gatunek był spodziewany w obszarze, ponieważ występuje w sąsiednich Bieszczadach i Ostoi Przemyskiej. Próbowano znaleźć gatunek penetrując i sprawdzając dogodne środowiska metodą marszrutową, oczekiwano go też w pułapkach żywołownych założonych do celów badania biegacza urozmaiconego. Udało się znaleźć jedno stanowisko, potwierdzając tym samym występowanie.
1086 Zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>	A		Kilkaset obserwacji rozproszonych w całym obszarze	Lasy w całym obszarze	Bardzo dobry i wystarczający do planowania. Dane nie mogą być jednak traktowane jako „inwentaryzacja” punktowych stanowisk. Ze względu na biologię gatunku, dane mają – i muszą mieć – charakter „próbkiowania” występowania gatunku w odpowiednich mikrobiotopach na terenie lasów obszaru. Należy zważyć, że badanie mikrobiotopów powoduje	Gatunek nie był ujęty w SDF. Jednak w latach 2010 – 2012 na terenie Gór Słonnych przeprowadzono zakrojone na szeroką skalę poszukiwania tegoż gatunku, stwierdzając kilkaset miejsc jego występowania. W ramach prac nad niniejszym planem skupiono się na ocenie stanu populacji i siedliska wg metodyki PMS; prace przyniosły jednak kilkaset nowych obserwacji gatunku. W lasach obszaru wydzielono (pokrywając bez reszty lasy mogące być przydatne dla zgniotka) 16 obszarowych stanowisk monitoringowych ¹⁹ . Obszary te łącznie obejmują całość potencjalnych biotopów gatunku w obszarze. W każdym z tych obszarowych stanowisk monitoringowych oceniono zgodnie z metodyką PMS występowanie gatunku (występowanie, w ramach stanowiska, w siatce kwadratów 2x2 km) oraz cechy siedliska (ilość

¹⁹ Metoda oceny stanu populacji i siedliska zgniotka posługuje się terminem „stanowisko” na oznaczenie obszaru leśnego, w którym bada się występowanie zgniotka i cechy jego siedliska, tj. względnie jednolitego obszaru lasu o powierzchni 250-2500 ha. Lasy obszaru podzielono na 12 tak rozumianych „stanowisk obszarowych”. Pojęcia tego nie należy mylić z potocznym rozumieniem terminu „stanowisko”, oznaczającym punkt, w którym występuje gatunek (=zasiedlone drzewo).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					przynajmniej częściowe ich niszczenie. Dane potwierdzają powszechne występowanie gatunku w całym obszarze i kluczowe znaczenie obszaru dla polskiej populacji gatunku; nie mogą być jednak traktowane jako pełna lista punktowych stanowisk gatunku, tj. wskazanie konkretnych wydzieli leśnych lub wręcz drzew zasiedlonych; co nie jest i nie będzie nigdy możliwe. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	i jakość zasobów martwego drewna z wykorzystaniem systematycznej 1 x 1km siatki powierzchni kołowych po 1 ha). Zastosowane siatki bazowały na siatce UTM. Daje to pełną, najlepszą możliwą bez szkody dla gatunku, ocenę stanu populacji i siedliska gatunku w obszarze.
1920 Ponurek Schneidera <i>Boros schneideri</i>	A		Co naj- mniej 16 sta- nowisk	Skupiony w Lasach Tumickich, g. Karaszyn, paśmie Chwaniowa, grupie Czerniny i Orlika k. Ustrzyk.	Sredni. Wykrycie gatunku, nawet przy ukierunkowanych poszukiwaniach, jest w dużej mierze kwestią przypadku. Dane potwierdzają występowanie gatunku w Górach Słonnych i istotne znaczenie obszaru dla polskiej populacji gatunku, wskazują jednak na nieoptymalny stan populacji i jej niewielkie zagęszczenie. Dane wskazują obszar koncentracji gatunku w obszarze, ale nie mogą być traktowane jako pełna lista punktowych stanowisk ga-	Gatunek nie był ujęty w SDF. Jednak w latach 2010 – 2012 na terenie Gór Słonnych przeprowadzono zakrojone na szeroką skalę poszukiwania tegoż gatunku, potwierdzając jego występowanie. W ramach prac nad PZO podjęto dalsze wyszukiwanie metodą przepatrywnia rozkładających się kłód znajdując łącznie 16 stanowisk. Biologia gatunku nie jest dobrze poznana, nie ma dla niego opracowanej metodyki monitoringowej w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zalecane jest jednak zastosowanie metodyki jak dla zgmiotka cynobrowego. W związku z tym, stan populacji i siedliska gatunku oceniono metodyką „zgmiotkową”. Stanowiska gatunku znalazły się w 2 wyznaczonych zgodnie z tą metodyką obszarowych stanowiskach monitoringowych (por. uwagi dla zgmiotka).

					tunku, tj. wskazanie konkretnych wydzielen leśnych lub wręcz kłód zasiedlonych - co ze względu na biologię gatunku nie jest i nie będzie nigdy możliwe. Skartowany obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodobnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	
4026 Zagłębek bruzdkowany <i>Rhyssodes sulcatus</i>	A		63 obserwacje	W całym obszarze, wyraźnie skupia się w lasach o najbardziej naturalnym charakterze, stanowiących także ostoje innej fauny „puszczańskie”.	Sredni. Wymagający dalszych poszukiwań, ale wystarczający do wyciągnięcia wstępnych wniosków planistycznych. Dane potwierdzają przynajmniej rozproszone występowanie gatunku w całym obszarze i kluczowe znaczenie obszaru dla polskiej populacji gatunku; wskazują też na najważniejsze obszary skupiania się gatunku, ale nie mogą być traktowane jako pełna lista punktowych stanowisk gatunku, tj. wskazanie konkretnych wydzielen leśnych lub wręcz kłód zasiedlonych - co ze względu na biologię gatunku nie jest i nie będzie nigdy możliwe. Skartowany	Gatunek nie był ujęty w SDF. Jednak w latach 2010 – 2012 na terenie Gór Słonnych przeprowadzono zakrojone na szeroką skalę poszukiwania tegoż gatunku, stwierdzając kilka miejsc jego występowania. W ramach prac nad PZO podjęto dalsze wyszukiwanie metodą przepatrywania rozkładających się kłód i wypatrywania gatunku, znajdując dalszych kilkadziesiąt stanowisk. Poszukiwania do celów PZO podjęto w sposób systematyczny w całym obszarze. Zgodnie z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie danych o obserwacjach gatunku wyznaczono 40 obszarowych stanowisk monitoringowych ²⁰ , pokrywających wszystkie znane stanowiska gatunku w obszarze, a następnie oceniono stanowiska w tych obszarach za pomocą metody PMS, polegającej na wizualnej ocenie struktury gatunkowej i wiekowej lasu oraz jego naturalności, a także badaniu stanu i struktury zasobów martwego drewna grubszego niż 40cm na pięciu 100m transektach w ramach każdego obszarowego stanowiska monitoringowego. Lokalizację transektów losowano za pomocą siatki systematycznej. Do oceny populacji w poszczególnych stanowiskach monitoringowych wybrano metodę kontroli mikrosiedlisk, a nie odłów w pułapki ekranowe, tj. po odnalezieniu pierwszego osobnika, badania mikrosiedliska były przerywane, by niepotrzebnie nie niszczyć kłody.

²⁰ Metoda oceny stanu populacji i siedliska zagłębka posługuje się terminem „stanowisko” na oznaczenie względnie jednolitego, nie podzielonego fragmentu lasu o powierzchni 50-100 ha, w którym gatunek był stwierdzony. Pojęcia tego nie należy mylić z potocznym rozumieniem terminu „stanowisko”, oznaczającym punkt, w którym zaobserwowano chrząszcza lub larwę.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

					obraz rozmieszczenia nie jest wystarczający do procedur ooś i nie uprawdopodabnia braku gatunku w miejscach, gdzie nie jest skartowany.	
--	--	--	--	--	---	--

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych²¹

3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*

Projektowany przedmiot ochrony w obszarze – błędnie nie ujęty w dotychczasowym SDF. Siedlisko obejmuje różnego typu eutroficzne zbiorniki wodne – od jezior po starorzecza, z typową dla eutroficznych zbiorników roślinnością wodną i szuwarową. Zwykle dość bogata jest roślinność podwodna z rdestnicami, rogiatkiem, wywłócznikiem. Szuwary tworzy trzcina, pałka, rzadziej oczerety, manna. Postaci ekosystemów zaliczanych do tego typu są bardzo różnorodne – od niewielkich, wypłyconych starorzeczy w dolinach rzecznych, po duże jeziora ze specyficznym obiegiem wód. W strefie gór i pogórzy występują jednak wyłącznie drobne zbiorniki.

Występowanie w obszarze: Nie podawane wcześniej w SDF. Podczas prac dla PZO stwierdzono występowanie w rezerwacie Bobry w Uhercach dwóch niewielkich stawów na dawnym rozlewisku Olszanki, prawdopodobnie dawnego starorzecza nazywanych „Czarnymi Stawami”. Przed utworzeniem rezerwatu stawy były intensywnie wykorzystywane wędkarsko, zarybiane linem, karpem i innymi gatunkami. Obecnie nadal odwiedzane przez wędkarzy. Stopniowo zarastające i łądowiejące. Intensywna działalność bobrów. Brak nymfeidów. W roślinności wodnej dominuje rogiatek *Ceratophyllum demersum* i moczarka kanadyjska *Elodea canadensis* w szuwarach: skrzyp bagienny *Equisetum fluviatile*, manna mielec *Glyceria maxima*, pałka szerokolistna *Typha latifolia*. Łączna powierzchnia obu stawów ze względu na odległość potraktowanych jako 1 płat siedliska – 0,88 ha.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: Siedlisko – choć bardzo pospolite w regionie kontynentalnym – w regionie alpejskim jest generalnie unikatem. Jedynym znanym wcześniej stanowiskiem w obszarach Natura 2000 było starorzecze Popradu k. Wierchomli. Łączna powierzchnia siedliska w regionie jest szacowana na ok. 10 ha, stanowisko w Górach Słonnych o powierzchni 0,88 ha stanowi więc ok. 9% zasobów regionu alpejskiego! W tych okolicznościach siedlisko powinno być dodane do SDF z oceną B.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: XX nieznany (dotąd badano tylko stanowisko k. Wierchomli).

Stan zachowania w obszarze: U1, lecz tylko ze względu na nie w pełni typowe, kadłubowe wykształcenie (kadłubowy plankton, przejrzystość wody nie sięgająca dna, brak nymfeidów).

Zagrożenia: naturalne procesy łądowienia. Umiarkowana presja wędkarska, mimo formalnie obowiązującego zakazu wędkowania w rezerwacie przyrody.

²¹ Przytoczone w tym rozdziale oszacowania zasobów poszczególnych typów siedlisk w regionie alpejskim w Polsce podano za raportem przekazanym przez Polskę do Komisji Europejskiej w 2013 r. w trybie art. 17 dyrektywy siedliskowej.

3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków

Projektowany przedmiot ochrony w obszarze – błędnie nie ujęty w dotychczasowym SDF, pomimo dostępnych już wcześniej informacji o jego występowaniu. Siedlisko wykształcające się na rzekach i potokach o charakterze górskim i podgórskim, wskutek osadzania nanoszonego z górnych partii zlewni materiału żwirowego i kamienistego. Tak utworzone odsypy są zasiedlane przez pionierską roślinność z dominacją traw, rzadziej z luźnym występowaniem wrześni pobrażnej *Myricaria germanica*. W przypadku rozwoju, w ramach sukcesji, zwartych zarośli wrześni pobrażnej lub wierzby sienie, siedlisko byłoby klasyfikowane jako typ 3230 lub 3240, natomiast w toku dalszej sukcesji, w przypadku zmiany koryta cieku i ustabilizowania żwirowiska, może przekształcać się w ziołorośla nadrzeczne (6430) i las łęgowy (91E0). Te naturalne procesy sukcesyjne nie powinny być traktowane jako zagrożenie dla siedliska, a jako przejaw naturalnej jego dynamiki.

Zgodnie z definicją siedliska zamieszczoną w INTERPRETATION MANUAL OF EUROPEAN UNION HABITATS siedlisko to obejmuje „górskie rzeki i roślinność zielną wzdłuż ich brzegów” w związku z tym do konturu siedliska zaliczano cały odcinek potoku, z występującymi kamieńcami. Ma to również uzasadnienie ekologiczne, gdyż to siedlisko należy do najbardziej dynamicznych i zmiennych, z uwagi na częste zmiany koryta górskich potoków. W celu ochrony siedliska konieczna jest więc ochrona strefy gdzie kamieńce się tworzą. Są to najczęściej odcinki z licznymi meandrami, roztokowe oraz przyujściowe. Do zachowania siedliska konieczna jest kontynuacja procesów kamieńcotwórczych, jak:

- erozja w górnym odcinku cieku, w tym także erozja boczna, rozmywanie brzegów i skarp itp., dostarczająca do cieku materiału żwirowego,
- możliwość transportu rumowiska rzeczno (brak sztucznych przeszkód, np. progów, zapór rumowiskowych, przepustów pod drogami),
- warunki do akumulacji żwirowisk (naturalny charakter cieku, nie usuwanie akumulujących się żwirowisk i odsypów).

Siedlisko jest spotykane nad wszystkimi rzekami i potokami górkimi na terenie całych Karpat i Sudetów, choć nie na wszystkich rzekach jest częste. Czynnikiem ograniczającym jego występowanie jest regulacja koryta. Siedlisko nie ma szans się rozwinąć także na potokach i rzekach o korytach „erozyjnych”.

Kamieńce i żwirowiska podlegają okresowym zalewom i zmianom poziomu wody, a materiał skalny regularnie się przemieszcza. Tworząca się tu gleba charakteryzowana jest jako inicjalna mada górska. Podstawowe cechy warunków siedliskowych to: niestabilny materiał skalny o różnej średnicy ziarna, zmienne uwilgotnienie, duże nasłonecznienie. W miejscach tych rozwijają się pionierskie zbiorowiska, stanowiące wczesne stadia sukcesyjne prowadzące w kierunku zarośli wrześniowych i wierzbowych (3230, 3240).

W obszarze wykształcające się kamieńce porasta roślinność z dominacją traw, zwykle luźnych - z trzcinikiem szuwarowym i kostrzewą czerwoną. Na co najmniej jednym stanowisku, w dolinie Stebnika, wykształciło się w formie z luźnym występowaniem wrześni (nie jest to jednak siedlisko 3130, obejmujące zwarte zarośla wrześniowo-wierzbowe na kamieńcach).

Występowanie w obszarze: Siedlisko występuje na potokach: Strwiąż, Wiara, Stebnik, Olszanica (Olszanka), Wyrwa I, Królówka, Jamninka, Tyrawka. Łącznie 98 płątów o powierzchni 39.83 ha. Na poszczególnych potokach i rzekach Stwierdzono następujące powierzchnie i liczby płątów siedliska:

Nazwa cieku	Powierzchnia siedliska	Liczba płątów siedliska
Jamninka	7,90	19

Nazwa cieku	Powierzchnia siedliska	Liczba płatów siedliska
Królówka	1,45	6
Olszanica	1,35	4
Stebnik	8,34	16
Strwiąż	4,34	8
Tyrawka	3,00	9
Wiar	16,77	28
Wyrwa I	0,43	2

Tab. z raportu Stanisława Kucharzyka, dane nie uwzględniają późniejszych stwierdzeń siedliska i korekt powierzchni płatów nie objętych monitoringiem

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: W regionie alpejskim siedlisko jest względnie pospolite, występujące w wielu obszarach, łączna powierzchnia szacowana na ok. 1000 ha. W obszarze >2% zasobów krajowych (B), reprezentatywność i stan zachowania dość dobre (B). W tych okolicznościach siedlisko powinno być dodane do SDF z oceną ogólną B.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Stan zachowania w obszarze: U1, ze względu na niewielką wielkość płatów, brak rozwiniętego kompleksu siedlisk, ale i niepewne perspektywy ochrony.

Zagrożenia: zaśmiecanie, wydobywanie żwiru i kamieni, regulowanie koryt rzecznych. Prace hydrotechniczne, w tym regulowanie koryt rzecznych, zabudowa progowa (także utrzymywanie istniejącej zabudowy), przejścia cieków pod rogami, przepustami (zamiast brodów lub mostków), utrzymywanie rzek w formie umacniania brzegów, usuwania odsypów żwirowych. Pozyskiwanie żwirów z koryt rzecznych. Próby stabilizacji koryt.

6230 Bogate florystyczne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*)

Przedmiot ochrony w obszarze. Zwarte, suche lub mezofilne murawy z bliźniczką psią trawką *Nardus stricta*, rosnące na krzemianowym podłożu, występujące na niżu i wyżynach oraz w górach. Siedlisko półnaturalne, uzależnione od wypasu. Roślinność muraw jest silnie zróżnicowana, ale obserwuje się płynne przejścia pomiędzy poszczególnymi zbiorowiskami. Bogate w gatunki płaty mogą być uznane za ważne dla zachowania bioróżnorodności. Spodziewane w rozproszeniu, na szczytach wzniesień, garbach, polanach, obrzeżach lasu, w miejscach z ługowaną glebą. Do chronionego typu siedliska zalicza się tylko płaty bogate florystycznie – np. ze storczykami, dziewięciłem, przetacznikiem lekarskim, pięciornikami, wczesnowiosennymi turzycami, podkolanem, krzyżownicami, widłakami itp. Siedlisko jest bezwzględnie związane z wypasem, do jego ochrony nie jest wystarczające koszenie. Wiedza na temat warunków kształtowania się psiar nie jest jednak pełna. Sam wypas nie jest wystarczającym czynnikiem do ich wykształcenia się. W Górach Słonnych, przykładowo, stanowisko na Wujsku jest akurat w sam raz wypasane przez owce, a i tak kiepskie pod względem struktury zbiorowiska. Na tym terenie może się okazać, że nawet wprowadzenie wypasu będzie i tak prowadziło do *Festuco-Cynosuretum*, a nie do *Nardetum*. Tak jest np. w Uhercach, gdzie znane mi owcze pastwisko od lat wypasane to typowe *Festuco-Cynosuretum* bez obecności *Nardus*.

Psiara na Pitoniówce w Wuj skiem

Występowanie w obszarze: Murawy bliźniczkowe w Górach Słonnych obejmują zwykle małe płaty rozsiane w obrębie dawnego (lub rzadziej współcześnie) prowadzonego wypasu. Są to na ogół gleby płytkie, kwaśne i mocno wyjałowione. Występują najczęściej na lokalnych grzbietach o większym nachyleniu. Ich fizjonomia jest coraz mniej wyrazista i rzadko kiedy spotyka się formy typowe (najczęściej są to już siedliska o daleko posuniętej sukcesji w stronę łąk lub zarośli). W Górach Słonnych zwykle mają fizjonomię pastwiska zarastającego sosną lub jałowcem. Nawet w dobrze zachowanych płatach, jakich nie ma w Górach Słonnych, bliźniczka jest gatunkiem ustępującym pod naporem gatunków łąkowych lub zaroślowych. Murawy mają postać traworośli bliźniczkowych lub tzw. „tłoków” wrzosowych z udziałem bliźniczki. Często występuje krzyżownica zwyczajna *Polygala vulgaris*, charakterystyczne jest występowanie storczyków – podkolana białego *Platanthera bifolia* (we wszystkich płatach!) i kruszczyka błotnego *Epipactis palustris*. W obszarze w 2007 r. podczas wykonywania monitoringu siedliska udało się z trudem odnaleźć 6 stanowisk. W 2013 r. okazało się, że jedno z nich zanikło, a dwa powinny być w zasadzie opisane łącznie jako jeden płat. Udało się znaleźć i opisać jeden nowy płat w Wujkiem na górze Pitoniówka. Aktualnie znane są więc w obszarze 4 płaty (dwa z nich są skrajnie małe) i jeden płat (Jałowe) tuż poza granicą obszaru. Mimo poszukiwań i obecności botaników w obszarze, od tego czasu nie udało się znaleźć innych lokalizacji. Także poszukiwania w ramach prac nad niniejszym planem nie przyniosły rezultatów. Negatywnie zweryfikowano dwa miejsca sugerowane w inwentaryzacji BULiGL z 2007 r. Siedlisko może występować we wsiach wzdłuż drogi Liskowate-Kuźmina, ale to jest poza granicami obszaru. Dalsze poszukiwania możliwe jeszcze we wsi Wujskie.

Zacznie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: według SDF – C. Po weryfikacji ocena ta została uznana za adekwatną.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U2 ↓. Jedno z najsilniej zagrożonych i najszybciej zanikających siedlisk regionu alpejskiego. Podlega zwykle sukcesji w kierunku łąk, wrzosowisk lub borówczysk albo zarastaniu drzewami. Wymaga czynnej ochrony przez utrzymanie wypasu.

Stan zachowania w obszarze: U2 ze względu na złe perspektywy ochrony. Siedlisko wymaga wypasu, który w Górach Słonnych zanika. Już po 10-20 lat od zaprzestania wypasu ustępują gatunki ściśle związane z dawną formą użytkowania. Jediną szansą na „reanimację” siedliska jest ponowne wprowadzenie wypasu (najlepiej owiec lub kóz); żadna forma zastępcza (koszenie, usuwanie krzewów) nie może zahamować procesu zanikania płatów murawy bliźniczkowej. Jak podano wyżej, nie daje to gwarancji utrzymania / wykształcenia się siedliska. Może okazać się, że nawet w warunkach wypasu sukcesja będzie prowadzić w kierunku *Festuco-Cynosuretum*, a nie utrzymywania się psiary. Dlatego niezbędny jest intensywny monitoring. Jednak, bez przywrócenia / utrzymania wypasu siedlisko 6230 zaniknie w obszarze.

Zagrożenia: ekspansja borówki, drzew i krzewów na skutek zaniechania użytkowania (wypasu); sukcesja w kierunku łąk w przypadku niewłaściwego – kośnego użytkowania. Murawy w obszarze mogły zaniknąć właśnie wskutek zastąpienia wypasu koszeniem.

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowe ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Przedmiot ochrony w obszarze. Niżowe i górskie, półnaturalne zbiorowiska użytków zielonych na żyznych (niezbyt wilgotnych i niesuchych) glebach mineralnych bez śladów zabagnienia. W Polsce zespół *Arrhenatheretum elatioris* należy do najlepiej zbadanych w Polsce. Szeroka amplituda ekologiczna tego zespołu sprawia, że jest zróżnicowany na wiele podzespołów i wariantów. Tak znaczne zróżnicowanie florystyczne łąk rajgrasowych jest wynikiem różnorodnych warunków siedliskowych, w jakich mogą one występować, a także intensywności nawożenia mineralnego, użytkowania, zabiegów pielęgnacyjnych. W związku z tym istnieje wiele kierunków sukcesji łąk tego zespołu. Z siedliskami wilgotnymi i dość żyznymi związane są podzespoły z udziałem wyczyńca łąkowego *Alopecurus pratensis*: *Arrhenatheretum elatioris alopecuretosum*, *A. e. alopecuro-polygonetosum* z rdestem węzownikiem *Polygonum bistorta* czy *A. e. alopecuro-phalaridetosum* z mozgą trzcinową *Phalaris arundinacea*. W miejscach mokrych występuje *A. e. caricetosum gracilis* z turzycą zaostroszą, a na niezbyt wilgotnych glebach oligotroficznym *A. e. brizetosum mediae* z drzazgą średnią. Na siedliskach o znacznych wahaniach poziomu wód gruntowych rozwijają się: podzespół z krwiścigiem lekarskim *A. e. sanguisorbetosum officinalis*, a na glebach murszowych silnie nawożonych azotem, łąka rajgrasowa z dominacją kłosówki wełnistej *Holcus lanatus*. Typowe *Arrhenatheretum elatioris*, *A. e. pastinacoetosum sativae* z pasternakiem zwyczajnym, *A. e. dachyletosum* z kupkówką pospolitą, *A. e. avenastretosum* z owsicą omszoną, czy *A. e. heracleetosum sibirici* z barszczem syberyjskim porastają gleby żyzne, świeże i umiarkowanie wilgotne. Z siedliskami suchymi związane są natomiast nawiązujące już do muraw kserotermicznych *A. e. salvietosum pratensis* z szalwią łąkową i *A. e. brometosum erecti* ze stokłosą prostą. Nieco mniejsze zróżnicowanie, warunkowane głównie wilgotnością gleby, wykazuje zbiorowisko *Poa pratensis-Festuca rubra*. Na wilgotnych glebach mineralnych notowano najwartościowszą gospodarczo postać łąki wiechlinowo-kostrzewowej z dużą ilością przywrotników *Alchemilla* sp. Potencjalne siedliska odpowiednie dla niżowych łąk świeżych są rozpowszechnione w całym kraju, aż po wysokość 600 m n.p.m. Jednak obok czynników naturalnych na rozmieszczenie siedliska wpływa również obecność tradycyjnej ekstensywnej gospodarki łąkarskiej, co znacznie zawęża jego występowanie. Typowo wykształcone łąki rajgrasowe spotyka się na terenach, na których zachowały się jeszcze drobnotowarowe gospodarstwa rolne, głównie w środkowej i środkowo-wschodniej Polsce. Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże występują przede wszystkim na obrzeżach i w zmeliorowanych fragmentach dolin rzecznych i wilgotnych kotlin, a także w kompleksach z polami uprawnymi. Zwykle zajmują wypłaszczenia terenu i miejsca o niewielkim nachyleniu terenu. W dolinach rzecznych często tworzą mozaikowe układy z łąkami wilgotnymi, murawami psammofilnymi, rzadziej z torfowiskami niskimi czy śródlądowymi słonymi łąkami. Porastają różne typy gleb: autogeniczne, brunatne, a także hydrogeniczne, zwłaszcza podsuszone gleby bagienne i pobagienne, mułowo-torfowe, murszowo-torfowe, czy mułowo-pyłowe, a także mady rzeczne. Zasadnicze znaczenie dla rozwoju siedliska mają żyzność i uwilgotnienie podłoża. Łąka rajgrasowa rozwija się na glebach zasobnych w związki pokarmowe, o zróżnicowanym stopniu uwilgotnienia, lecz bez śladów zabagnienia, o odczynie od kwaśnego po zasadowy. Łąka wiechlinowo-kostrzewowa wykształca się natomiast na podłożu znacznie suchszym i uboższym, szczególnie w związki potasu, fosforu i magnezu. Zwykle są to zmeliorowane doliny rzeczne o ekstensywnym typie użytkowania.

W obszarze płaty łąk świeżych najczęściej spotykano w dolinach oraz na stokach wzniesień (na ogół były to dolne partie stoków), o niewielkim nachyleniu. Często łąki świeże sąsiadowały z terenami leśnymi, niekiedy stanowiły fragmenty łąk śródleśnych. Wielkość płatów była zróżnicowana. W przypadku małoobszarowej gospodarki rolnej charakterystycznej dla prywatnych właścicieli gruntów, wielkość płatów łąk średnio wynosiła 1-2, rzadziej kilka hektarów. W przypadku pozostałości po dawnych Państwowych Gospodarstwach Rolnych, łąki były zdecydowanie większe

obszarowo, niekiedy spotykano je na powierzchni kilku kilkunastu hektarów.

Wcześniejsze inwentaryzacje podają obecność 497 płatów ekstensywnie użytkowanych łąk niżowych o łącznej powierzchni 1989 ha. Stwierdzono wyraźnie większą koncentrację występowania płatów siedliska w sąsiedztwie skupisk ludności oraz na terenach byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych. Łąki świeże zidentyfikowano w miejscowościach: Arłamów, Bandrów Narodowy, Bezmiechowa Górna, Brelików, Brzegi Dolne, Brzeżawa, Dobrzanka, Dźwiniacz Dolny, Gąziowa, Jamna Dolna, Jamna Górna, Jureczkowa, Krościenko, Kuźmina, Kwaszenina, Lesko, Leszczowate, Liskowate, Łodyna, Łomna, Nowosielce Kozickie, Olszanica, Paszowa, Ropienka, Rozpucie, Serednica, Stefkowa, Trójca, Trzcianiec, Tyrawa Wołoska, Ustjanowa Dolna, Ustjanowa Górna, Ustrzyki Dolne, Wańkowa, Wojtkowa, Wojtkówka, Wola Maćkowa, Wola Romanowa, Załuż. Do szczegółowej analizy wybrano ekstensywnie użytkowane płaty niżowych łąk świeżych w miejscowości Kwaszenina, dla których sporządzono szczegółowy opis w formie karty obserwacji siedliska przyrodniczego na stanowisku.

Na obszarze Natura 2000 PLH 180013 Ostoja Góry Słonne stwierdzono obecność zespołu rajgrasu wyniosłego *Arrhenatheretum elatioris* oraz zbiorowisko *Poa pratensis-Festuca rubra*. Specyfiką łąk świeżych, stwierdzonych na obszarach po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych jest zauważalny większy udział wartościowych gatunków traw i roślin motylkowych. Wynika to z prowadzonych w przeszłości zabiegów renowacji runi łąkowej metodą podsiewu wartościowymi gatunkami traw. Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów rolnośrodowskich, zabiegi podsiewania runi łąkowej nie są już praktykowane przynajmniej od kilkunastu lat, a sam skład gatunkowy runi przypomina obecnie łąkę półnaturalną. Łąki świeże w północnej części regionu, który graniczy z PLH 180012 Ostoja Przemyska wyróżniają się większym udziałem gatunków ciepłolubnych z klasy *Trifolio-Geranieetea sanguinei* jak również z klasy *Festuco-Brometea*. Dotyczy to szczególnie tych płatów, które usytuowane są na południowych i zachodnich zboczach wzniesień. Wynika to ze specyficznych, lokalnych warunków siedliskowych i występowania gleb lessowych o wysokiej zawartości węgla wapnia.

Do gatunków reprezentatywnych dla siedliska 6510 należą przede wszystkim taksony diagnostyczne dla zespołu *Arrhenatheretum elatioris* i związku *Arrhenatherion*, czyli *Arrhenatherum elatius*, *Geranium pratense*, *Campanula patula*, *Crepis biennis*, *Galium mollugo*, *Knautia arvensis*, *Pastinaca sativa*, *Tragopogon orientalis*, *Tragopogon pratensis*. Stałymi komponentami fitocenozy świeżych łąk niżowych są gatunki przywiązane do rzędu *Arrhenatheretalia* i klasy *Molinio-Arrhenatheretea*: *Bromus hordeaceus*, *Dactylis glomerata*, *Trisetum flavescens*, *Phleum pratense*, *Poa pratensis*, *Poa trivialis* oraz *Alopecurus pratensis*. Natomiast z roślin dwuliściennych z największą stałością występują: *Cerastium holosteoides*, *Carum carvi*, *Daucus carota*, *Heracleum sphondylium* i *H. sibiricum*, *Achillea millefolium*, *Leucanthemum vulgare*, *Centaurea jacea*, *Leontodon hispidus*, *Taraxacum officinale*, *Lotus corniculatus*, *Lathyrus pratensis*, *Trifolium pratense*, *T. dubium*. W płatach siedliska reprezentowanych przez nieposiadające swoich gatunków charakterystycznych zbiorowisko *Poa pratensis-Festuca rubra*, za diagnostyczne można uznać wiechlinę łąkową *Poa pratensis* i kostrzewę czerwoną *Festuca rubra*, które zazwyczaj dominują w runi.

W niektórych regionach w runi łąk świeżych stwierdzano liczniejszą obecność gatunków ciepłolubnych z klas *Trifolio-Geranieetea sanguinei* i *Festuco-Brometea*. Na obrzeżach płatów, w sąsiedztwie lasów i zarośli identyfikowano siewki drzew i krzewów.

W powstaniu specyficznej kompozycji gatunkowej ekstensywnie użytkowanych niżowych łąk świeżych, obok warunków klimatycznych i edaficznych, zdecydowaną rolę odgrywały czynniki antropogeniczne: długotrwałe użytkowanie rolnicze polegające na pozyskiwaniu siana, najczęściej dwa razy w ciągu sezonu wegetacyjnego. Niekiedy, po zebraniu drugiego odrostu, we wrześniu i na początku października na łąkach świeżych przeprowadzany był wypas zwierząt (użytkowanie przemienne), co według ekspertów łąkarzy, nie wpływa ujemnie na kondycję runi, ale nawet zwiększa liczebność gatunków.

Obecnie na terenie Gór Słonnych istnieje mniejsze zapotrzebowanie na pasze objętościowe z uwagi na mniejsze pogłowie przeżuwaczy. Pewnym rozwiązaniem tego problemu są wdrażane przez rolników programy rolnośrodowiskowe, według których istnieje nakaz wykonania koszenia w odpowiednim terminie. Niestety, skoszona masa roślinna pozostaje często na powierzchni gleby w całości lub jest rozdrabniana (jest to naruszenie wymogów programu rolnośrodowiskowego, a nawet wymogów tzw. minimalnych norm, obowiązujących w przypadku korzystania z płatności bezpośrednich; ale jest często praktykowane). Stwarza to zagrożenie tworzenia się wojłoku, który zalegając na powierzchni gleby, utrudnia wzrost dwuliściennych, rozetowych gatunków hemikryptofitów.

W sezonie, w którym wykonywano obserwacje siedliska, zdecydowana większość (85% płatów) została wykoszona. Spośród nich, runi zebrano w formie siana lub sianokiszonki z 60% łąk. Pozostałe płaty zostały wykoszone, ale masa roślinna pozostała na powierzchni

Zacznie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – C, co wydaje się adekwatne. Łąki w obszarze są dobrze wykształcone i zachowane, reprezentatywne dla typu siedliska, ale stanowią tylko niewielki ułamek karpackich zasobów tego typu siedliska.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1↓

Stan zachowania w obszarze: U1, ze względu na dość znaczny udział płatów z użytkowaniem albo zarzuconym, albo użytkowanych w sposób szkodliwy dla siedliska (bez zbioru siana), a także ze względu na dość silne zagrożenie inwazją gatunków obcych (barszcz Sosnowskiego).

Zagrożenia

- Zaniechanie koszenia, skutkuje sukcesją w kierunku tworzenia się zarośli zwłaszcza w miejscach o zwiększonej trofii. Zagrożenie to obserwuje się na łąkach świeżych położonych na zboczach o dużym nachyleniu, gdzie utrudnione jest mechaniczne wykaszanie runi (na podstawie przeprowadzonych obserwacji - 20% płatów w obszarze). Propozycja ochrony: wdrożenie zabiegów ochronnych mających na celu usuwanie nalotu drzew i krzewów.
- Tworzenie się i zaleganie na powierzchni gleby wojłoku, szczególnie groźne w przypadku całkowitego braku koszenia (na podstawie przeprowadzonych obserwacji - 20% płatów w obszarze). Wojłok o mniejszej miąższości tworzy się na łąkach koszonych, na których masa zielona pozostaje na powierzchni gleby (rozdrobniona lub w całości) - zjawisko obserwowane najczęściej w przypadku realizowania programów rolnośrodowiskowych. W tym przypadku proces mineralizacji mniej zdrewniałych części roślin, przebiega bardziej równomiernie w sezonie wegetacyjnym, a uwalniane składniki pokarmowe są na bieżąco pobierane przez rosnące rośliny. Warto podkreślić, że taki sposób użytkowania runi nie jest dopuszczany w trakcie realizacji programów rolnośrodowiskowych. Propozycja ochrony: propagowanie wśród rolników wiedzy na temat właściwego postępowania w przypadku realizowania programów rolnośrodowiskowych.
- Ekspansja inwazyjnych gatunków obcych – barszcz Sosnowskiego. Masowo występuje np. w okolicach Trzcianca. Niekontrolowane, częste wypalanie traw, prowadzi do drastycznego ograniczenia występowania gatunków zielnych (szczególnie hemikryptofitów). Tego typu działania są obserwowane na obszarach tych płatów, które zostały całkowicie wyłączone z użytkowania (20% płatów w obszarze). Propozycja ochrony: wdrażanie ochrony czynnej, propagowanie wśród rolników wiedzy na temat skutków wypalania traw.

7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*

Projektowany przedmiot ochrony w obszarze, nowo znaleziony w ramach prac nad niniejszym planem. Przyjmując za podstawę opis siedliska zawarty w INTERPRETATION MANUAL OF EUROPEAN UNION HABITATS, definicja polska tego siedliska jest następująca: źródła wypływu zimnych, twardych wód podziemnych z aktywnym procesem wytrącania się węglanu wapnia w formie trawertynów lub innych rodzajów martwicy wapiennej, którym towarzyszy roślinność (zdominowana przez mszaki) ze związku *Cratoneurion commutati*. Zgodnie z tak przyjętą definicją, do tego typu siedliska nie powinny być włączane źródła, w których:

- martwica wapienna jest wyłącznie osadem kopalnym,
- roślinom ze związku *Cratoneurion commutati* nie towarzyszy proces biodepozycji związków wapnia (rośliny te wykorzystują kopalną martwicę jako wtórne podłoże i są wskaźnikiem zwiększonej zawartości węglanu wapnia w wodach podziemnych, który nie ulega jednakże obecnie aktywnemu wytrącaniu na powierzchni ziemi),
- w otoczeniu których brak gatunków roślin ze związku *Cratoneurion commutati*.

Biorąc jednak pod uwagę specyficzne uwarunkowania hydrogeologiczne procesu wytrącania się martwicy wapiennej oraz dotychczasowe rozpoznanie jego zróżnicowania w Polsce, do siedliska tego zaliczamy źródła:

- z czynnym procesem wytrącania się martwicy wapiennej oraz obecności trawertynów lub innych rodzajów martwicy wapiennej i wskaźnikowych gatunków roślin,
- z czynnym procesem wytrącania się martwicy wapiennej oraz obecnością trawertynów lub innych rodzajów martwicy wapiennej,
- z obecnością trawertynów lub innych rodzajów martwicy wapiennej i wskaźnikowych gatunków roślin.”

Siedlisko nie było wcześniej podawane w SDF obszaru. Jednak, w ramach prac nad PZO podjęto jego poszukiwania. W obszarze Gór Słonnych potencjalne miejsca występowania tego siedliska to źródła, młaki śródlądowe, dolinki potoków okresowych z sączącą się wodą, boczne niewielkie dopływy większych cieków i potoki w strefach źródłiskowych (maksymalna szerokość potoku – ok. 2 metry). W przypadku potoków większych (szerszych niż 1,5 -2 metry) i głębszych (głębszych niż 15-20 cm), raczej nie szansa na występowanie tego siedliska. Cechy diagnostyczne to:

- a) ślady wytrącania białego osadu węglanu wapnia na: kamienicach w potoku, gałązkach, patykach, opadłych liściach, żywej roślinności (szczególnie mszakach). Osad ten jeżeli jest uwodniony to ma postać białawej, białoszarej lub białozółtej, gliniastej mazi, jeżeli jest suchy szybko twardnieje i robi się kruchy (martwica wapienna);
- b) obecność osadów martwicy wapiennej w podłożu – biaława porowata skała z widocznym w strukturze odciskami roślin;
- c) obecność wskaźnikowych gatunków roślin ze związku *Cratoneurion commutati* i klasy *Montio-Cardaminetea*. Na inwentaryzowanym terenie będą to najczęściej mszaki: żebrowiec paprociowy *Cratoneuron filicinum*, źródłiskowiec zmienny *Cratoneuron commutatum*, wątrobowce: pleszanka kędzierzawa *Pellia endiviaefolia*, wyjątkowo ramienice z rodzaju *Chara*, a z roślin zielnych rzeżucha gorka *Cardamine amara*. Innych wskaźnikowych gatunków na tym terenie nie spotkałem. Spoza tej listy dość często występuje tu szereg innych gatunków wilgociolubnych jak np.: lepieźnik biały *Petasites albus*, śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium* czosnaczek pospolity *Alliaria petiolata* i inne.

W przypadku czynnego wydzielania się martwicy (czyli osad musi być na mszakach lub w miarę świeżych szczątkach roślin np. gałązkach, opadłych liściach) mamy zawsze do czynienia z siedliskiem 7220, niezależnie od tego czy rośliny wskaźnikowe występują czy też nie. W przypadku kopalnych osadów martwicy wapiennej i braku czynnego osadzania osadu węglanu wapnia, decydująca jest obecność roślin charakterystycznych.

Podczas prac inwentaryzacyjnych odnaleziono w obszarze jak dotąd cztery stanowiska źródeł wapiennych. Jednak, niewykluczone jest znalezienie jeszcze kolejnych stanowisk. Siedlisko jest trudno wykrywalne – nie ma żadnego istniejącego zasobu informacji, który pozwoliłby wstępnie przewidywać jego występowanie. Jedyną metodą jest penetracja terenowa oraz sprawdzanie wszystkich źródeł i źródełek. Rozpoznawanie siedliska jest „wyuczalne” – przeciętny przyrodnik po odpowiednim przeszkoleniu może je rozpoznać. W warunkach przyrodniczych Gór Słonnych źródeł wapiennych można się spodziewać przede wszystkim jako źródeł śródleśnych.

Zacznienie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: Siedlisko nie było ujęte dotychczas w SDF, ale powinno być do niego dopisane co najmniej z oceną C. Stanowiska są reprezentatywne dla typu siedliska (B). Względna powierzchnia C - powierzchnia w obszarze skrajnie niewielka, choć i w Polsce niemożliwa do oszacowania ze względu na zazwyczaj punktowe występowanie siedliska; jednak wg szacunku eksperckiego liczba stanowisk w obszarze nie powinna przekraczać kilku procent stanowisk w Polsce. Siedlisko dość dobrze zachowane (B).

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1↓

Stan zachowania w obszarze: U1, ze względu na nie zawsze typowe wykształcenie, wynikające z przyczyn naturalnych, nie ze względu na presję antropogeniczną.

Zagrożenia: przypadkowe zniszczenie przy pracach leśnych np. przez wycięcie drzewostanu w otoczeniu źródła, wytyczanie dróg zrywkowych na siedlisku i w pobliżu – nie zniszczą wprawdzie samego wypływu, ale mogą wpłynąć na wykształcenie się źródła. Zasada ochrony i wyłączania z cięć miejsc źródłowych minimalizuje to zagrożenie. Potencjalnym zagrożeniem byłaby zmiana stosunków wodnych, jednak strefy alimentacyjne źródeł to obszary leśne powyżej nich, gdzie można się spodziewać zachowania warunków infiltracyjnych w związku z trwałością leśnej szaty roślinnej (chyba że teren byłby tak dewastowany szlakami zrywkowymi, że dochodziłoby do intensywnego spływu powierzchniowego, zamiast infiltracji wód).

Fot.: stanowisko źródłiska wapiennego, Monasterzec. Fot.: Stanisław Kucharzyk

8220 Ściany skalne i rumowiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandellii*

Projektowany przedmiot ochrony obszaru, sygnalizowany w wynikach wcześniejszych inwentaryzacji, ale w ramach prac nad niniejszym planem zweryfikowany i dodatkowo opisany. Siedlisko obejmuje drobnopowierzchniowe, mszysto-paprociowe zbiorowiska naskalne, zwykle na skałach bezwapiennych. Gatunkami dominującymi roślin naczyniowych są zwykle gatunki charakterystyczne siedliska: zanokcica skalna *Asplenium trichomanes*, paprotnica krucha *Cystopteris fragilis*, wiechlina (Wyklina) gajowa *Poa nemoralis*, paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare*. Siedlisko rozwija się zwykle na ocenionych skalach śródleśnych.

W dostępnych materiałach źródłowych nie było wcześniej informacji o występowaniu siedliska w Górach Słonnych. Dokonano przeglądu informacji na temat występowania wychodni skalnych i starych kamieniołomów, a następnie weryfikacji terenowej. Stwierdzono, że kamieniołom w Krościenku jest praktycznie pozbawiony roślinności i z tego względu nie może być uznany za siedlisko Natura 2000. Skała w Międzybrodziu i Kamień Leski w Glinnem leżą tuż poza granicami Ostoi PLH 180013.

Niewielkie płyty siedliska (skałkę o pow. 7 m² z paprotką zwyczajną i zanokcicą skalną) odnaleziono w Rezerwacie Sobień koło Monasterca. Do siedliska 8220 zaliczono także wychodnie skalne: Orle Skały i Orli Kamień koło Sanoka i 2 duże wychodnie skalne w rezerwacie Polanki koło Bykowców (Mały i Duży Kamień). Razem jest 5 wychodni skalnych o łącznej powierzchni 0,12 ha. Oprócz skałki na Robieniu, która jest odkrywką margli, pozostałe wychodnie zbudowane są z piaskowca ciężkowickiego lub godulskiego.

Zacznie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: Siedlisko nie było ujęte dotychczas w SDF, ale powinno być do niego dopisane co najmniej z oceną C. (Reprezentatywność B – przeciętna, mieści się w typie, lecz ma raczej kadłubowy charakter; względna powierzchnia – C: Stanowiska siedliska w obszarze nie są znaczące w porównaniu z innymi obszarami, w których jest ono znacznie liczniejsze; zasoby w obszarze to na pewno <2% zasobów w regionie alpejskim w Polsce, mimo trudności w oszacowaniu powierzchni; stan zachowania B – dość dobrze zachowane). Stanowiska siedliska w obszarze nie są znaczące w porównaniu z innymi pasmami górskimi Karpat, ale są istotne dla zachowania rozmieszczenia siedliska w łańcuchu karpackim.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Stan zachowania w obszarze: FV

Zagrożenia: Niszczące dla siedliska są próby wspinania się po skałach i związane z tym mechaniczne niszczenie i wydeptywanie. Zagrożeniem mogą mieć zmiany mikroklimatyczne, np. odsłonięcie skał w wyniku cięć rębnych w ramach gospodarki leśnej.

Fot. Duży Kamień. Fot.: Stanisław Kucharzyle

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo Fagenion*)

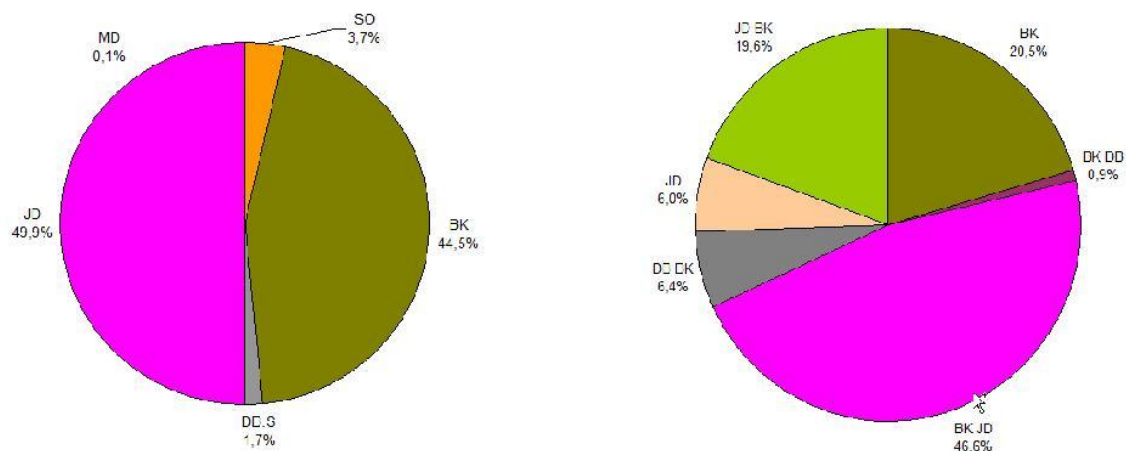
Przedmiot ochrony obszaru. W Karpatach zbiorowiska leśne o charakterze buczyn, lasów jodłowo-bukowych lub borów jodłowych. Zgodnie z dotychczasowymi wytycznymi (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków... Ministerstwo Środowiska 2004), zalicza się tu tzw. żyzną jedlinę karpacką – zb. *Abies alba-Oxalis acetosella*). Runo kwaśnej buczyny w typowej, bukowej postaci (zbiorowisko buczyny *Luzulo luzuloidis-Fagetum*) jest przeważnie ubogie. Wyróżnia je negatywnie brak żywca gruczołowatego *Dentaria glandulosa* i żywca cebulkowego *Dentaria bulbifera*, natomiast pojawiają się gatunki acydofilne, takie jak kosmatka gajowa *Luzula luzuloides*, borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, jastrzębiec leśny *Hieracium murorum*, płonnik strojny *Polytrichum formosum* i inne.

Zaliczane tu żyzne jedliny – zbiorowisko *Abies alba-Oxalis acetosella* z podzwiazku *Galio rotundifolii-Abietenion* - zaliczane są razem z buczynami z podzwiazku *Luzulo-Fagenion* do uboższego skrzydła związku *Fagion*. Z uwagi na raczej zachodniokarpackie gatunki charakterystyczne (*Galium rotundifolium* i *Melampyrum sylvaticum*), w ścisłym sensie fitosocjologicznym o typowe zbiorowiska o tym charakterze w Górach Słonnych raczej trudno. Występują tu dość powszechnie jedliny, w których zaznacza się wyraźnie element acydofilny i borowy, ale liczne są również gatunki typowe dla lasów (klasa *Quercu-Fagetea* i rząd *Fagetalia sylvaticae*) i buczyn (związek *Fagion sylvaticae*). Ich ranga syntaksonomiczna nie jest do tej pory jasno ustalona. Przyjęte dotychczas, w tym także w niniejszym planie, zakwalifikowanie ich do typu siedliska 9110 może budzić kontrowersje. W szczególności, wątpliwości nasuwa ich dynamika: istnieją przesłanki, że po zmianie drzewostanu na bukowy takie płaty lasu stają się zwykle bliższe siedlisku 9130 niż 9110, natomiast jeśli chodzi o zakwalifikowanie do siedlisk przyrodniczych, najbardziej właściwym wydaje się włączenie właśnie do siedliska 9110.

W Górach Słonnych największe płaty żyznych jedlin w typie siedliska 9110 występują na wypłaszczeniach wierzchowinowych w okolicach Kwaszeniny i w Paśmie Chwaniowa. W rozproszeniu spotykane na całym obszarze ostoja, często w wariantach przejściowych do żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum*. Najczęściej jedliny zajmują wilgotniejsze miejsca na wypłaszczeniach wierzchowinowych, u podnóży łagodnych stoków szczególnie o ekspozycjach północnych i wschodnich. Zbiorowisko to występuje najczęściej na głębokich, wilgotnych glebach brunatnych niekiedy oddolnie oglejonych, wytworzonych z gliniastej zwietrzliny łupków.

Największe płaty „bukowych” kwaśnych buczyny *Luzulo luzuloidis-Fagetum* występują w zachodniej części obszaru, w Paśmie Orlego Kamienia i pasma z najwyższym wzniesieniem Margiel (517 m n.p.m.). Zajmują ostre grzbiety i silnie kamieniste partie stromych stoków. Występują na najczęściej na glebach brunatnych kwaśnych, powstałych z piaskowców o niskiej zawartości węgla wapnia.

Buczyny w obszarze silnie kształtuje obecnie gospodarka leśna, zakładająca intensywne i bardzo wysokie pozyskanie drewna, ale gospodarkę rębniami złożonymi z długim okresem odnowienia. W aktualnych drzewostanach siedlisk w Lasach Państwowych panuje buk lub jodła, co dobrze odpowiada naturalnemu zróżnicowaniu siedliska. Także przyjmowane obecnie docelowe gospodarcze typy drzewostanów, choć nieco preferujące jodłę, zakładają utrzymanie zróżnicowania drzewostanów siedliska.

Aktualne gatunki panujące i aktualnie zakładane gospodarcze typy drzewostanów na powierzchni kwaśnych buczyn w Lasach Państwowych w obszarze (na podstawie opisów taksacyjnych)

Zacznie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – B: W skali Karpat powierzchnia tego typu siedliska w obszarze jest dość znaczna; ocena wydaje się adekwatna.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Stan zachowania w obszarze: U1, głównie ze względu na niedostateczne zasoby martwego drewna grubowymiarowego (>3m długości i 50 cm grubości). Średnio w siedlisku w obszarze jest aż 39,3m³/ha martwego drewna, ale tylko 1,87 kłody grubowymiarowej/ha. W strefach przypotokowych jest 54,3m³/ha martwego drewna²². Rozmieszczenie martwego drewna grubowymiarowego jest skupiskowe: tylko na 13,04% powierzchni siedliska jego ilość przekracza 5 kłód grubowymiarowych / ha.

Zagrożenia: Siedlisko nie jest silnie zagrożone. Potencjalnym zagrożeniem byłaby gospodarka leśna nierespektująca cech siedliska, np. nakierowana na wprowadzanie sosny lub świerka. Obecnie jednak nie ma to miejsca. Nadmierne preferowanie jodły może zacierać odrębność podtypu bukowego.

²² Ocena ilości martwego drewna na podstawie 20 powierzchni kołowych 0,05 ha w siatce systematycznej. Ocena liczby kłód grubowymiarowych na podstawie 23 zlokalizowanych w siedlisku powierzchni próbnych 1 ha, zakładanych do celów oceny siedliska chłazszczy.

Wycinanie, w ramach gospodarki leśnej drzew zanim osiągną starość²³, może ograniczać związaną z siedliskiem różnorodność biologiczną, zarówno bezpośrednio, jak i ograniczając powstawanie grubowymiarowego martwego drewna.

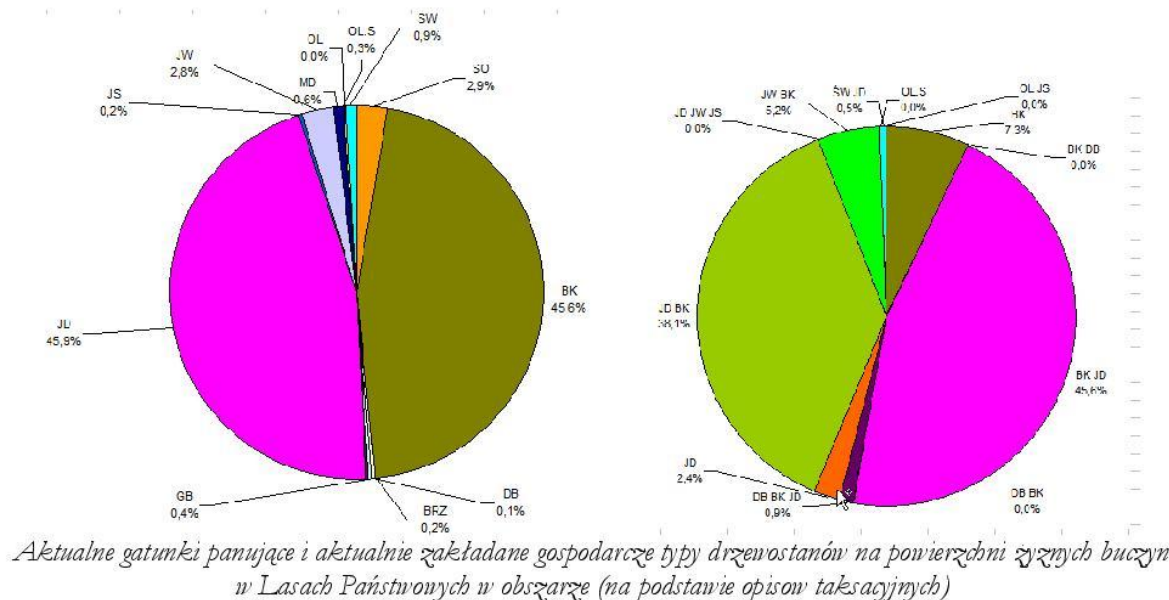
²³ W bukowych lasach pogórzy Europy Środkowej dla zachowania pełni różnorodności biologicznej konieczna jest obecność drzew w wieku 100-170 lat, w mieszanych lasach górskich, do których są najbardziej zbliżone rozważane lasy 160-220 lat (Moning i Müller 2009)

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

Przedmiot ochrony obszaru. Dominujące zbiorowisko leśne Karpat i Pogórza. Są to lasy z dominacją buka zwyczajnego *Fagus sylvatica* lub jodły pospolitej *Abies alba*. Proporcje jodły i buka w drzewostanie mogą być zmienne; udział tych gatunków w długiej perspektywie czasowej może fluktuować. W drzewostanie często pojawia się klon jawor *Acer pseudoplatanus*, znacznie rzadziej jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*. W niższych położeniach buczyny są wzbogacone w grab pospolity *Carpinus betulus*, lipy *Tilia platyphyllos*, *Tilia cordata*, dąb *Quercus robur*, przybierając tzw. formę podgórska, przejściową do grądów. Runo zazwyczaj jest bogate w gatunki, często bardzo bujne, budowane przez typowe dla eutroficznych siedlisk gatunki lasowe. Charakteryzuje je stały udział żywca gruczołowatego *Dentaria glandulosa* i żywca cebulkowego *Dentaria bulbifera* oraz wielu innych gatunków eutroficznych, takich jak: turzycza leśna *Carex sylvatica*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, przytulia wonna *Galium odoratum*, narecznica samcza *Dryopteris filix-mas*, żywokost sercowaty *Symphytum cordatum* i wiele innych. Żyzne buczyny występują w całym obszarze. Zajmują zarówno wyższe, jak i niższe położenia wzniesień, wykształcając wiele wariantów siedliskowych. Na stromych rumoszowych zboczach w wyższych położeniach pojawia się dość rzadko podzespół miesięcznicowy z miesięcznicą trwałą *Lunaria rediviva* i jaworem *Acer pseudoplatanus* (uwaga na możliwość pomyłki z siedliskiem jaworzyny 9180 – zob. przy opisie siedliska 9180). Interesujący jest też podzespół z dominacją czosnku niedźwiedziego *Allium ursinum*.

W Górach Słonnych to najbardziej rozpowszechnione zbiorowisko leśne, tworzące zręb jego szaty leśnej. Buczyny zajmują niepodzielnie wyższe partie. W niższych położeniach częstsze są na stokach północnych i pośrednich. Występują w dużych (kilkusethektarowych) kompleksach razem z kwaśnymi buczynami, żyznymi jedlinami oraz grądami subkontynentalnymi. Również w niewielkich smugach wzdłuż cieków wśród drzewostanów przedplonowych i obszarów nieleśnych. W drzewostanie najczęściej dominują buk lub jodła. Zdarzają się płaty pośrednie do siedliska 9110. Drzewostan zwykle różnowiekowy, co często jest skutkiem gospodarowania rębniami złożonymi. Rzadko schodzi poniżej wysokości 500 m. n. p. m. Oprócz unikatowych, wymienionych wyżej podzespółów *allietosum* i *lunatietosum* zróżnicowane na podzespół typowy *typicum* i zajmujący uboższe siedliska podzespół kostrzewowy *festucetosum drymejae*.

Buczyny w obszarze silnie kształtuje obecnie gospodarka leśna, zakładająca intensywne i bardzo wysokie pozyskanie drewna, ale gospodarkę rębniami złożonymi z długim okresem odnowienia. W aktualnych drzewostanach siedliska w Lasach Państwowych mniej więcej w równych proporcjach panuje buk lub jodła; udział innych gatunków drzew w roli gatunku panującego jest minimalny. Przyjmowane obecnie gospodarcze typy drzewostanów zakładają utrzymanie dominacji drzewostanów jodłowo-bukowych w różnych proporcjach mieszania tych gatunków.

Część buczyn podlega ochronie w rezerwach przyrody – w praktyce w większości obecnie praktykowana jest w nich bierna ochrona.

Buczyny obszaru odznaczają się w skali polskich Karpat nadzwyczajnymi walorami przyrodniczymi i obecnością wielu gatunków chronionych i zagrożonych – np. zgniotek cynobrowy, zagłębek bruzdkowany, ponurek Schneidea, bezlist okrywowy, widłoząb zielony (zob. dalej), granicznik płucnik (14 stanowisk), wiele innych unikatowych gatunków mchów, grzybów i chrząszczy (*Laeon lepidopterus* – znalezione w 2012 r. drugie stanowisko w Polsce po rezerwacie ściśłym Białowieskiego Parku Narodowego; *Eurythyrea austriaca*, *Sternodea baudii* – jedyne współczesne stanowisko w Polsce; *Carabus zavatzkii* – występujący w Polsce praktycznie jedynie na tym obszarze; *Euplectus frivaldszkii* który w Polsce występuje jeszcze tylko na Suchym Obyczu w Ostoi Przemyskiej i w Beskidzie Niskim; *Zeteotomus brevicornis* – niezwykle rzadko obserwowany drapieżny kusak współcześnie znany z Sudetów i Gór Świętokrzyskich; liczne gatunki chrząszczy saproksylicznych uważanych za wskaźniki lasu pierwotnego: *Tachysida gracilis*, *Ampedus melanurus*, *Ampedus tristis*, *Harminius undulatus*, *Ceruchus chrysomelinus*, *Dendrophagus crenatus*, *Thymalus limbatus*, *Peltis grossa*).

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – B. Obszar ma kluczowe znaczenie dla różnorodności biologicznej związanej z buczynami polskich Karpat, tu charakteryzują się one najbardziej naturalnym zestawem flory i fauny ekosystemu leśnego, w tym występowaniem gatunków gdzie indziej zanikłych, co uzasadnia wysoką ocenę ogólną.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Stan zachowania w obszarze: U1, głównie ze względu na niedostateczne zasoby martwego drewna grubowymiarowego (>3m długości i 50 cm grub.), choć stan zasobów martwego drewna jest wyraźnie lepszy niż w sąsiedniej Ostoji Przemyskiej. Średnio w siedlisku w obszarze jest aż 44,9m³/ha martwego drewna, ale tylko 2,76 kłody grubowymiarowej/ha. W płatach siedliska chronionych w rezerwatach martwego drewna jest 111,4m³/ha, a w strefach przypotokowych 47,2m³/ha²⁴. Rozmieszczenie martwego drewna grubowymiarowego jest skupiskowe: zaledwie na 15,8% powierzchni siedliska jego ilość przekracza 5 kłód grubowymiarowych / ha. Mimo dobrego stanu ilościowego ogólnych zasobów martwego drewna, cechy jego jakości (np. deficyt martwego drewna „świeżego”, ważnego dla zgniotka cynobrowego i ponurka Schneidera, mogą być problemem z punktu widzenia ochrony różnorodności biologicznej).

Zagrożenia: usuwanie martwych i umierających drzew, uszkodzanie gleb poprzez zrywkę drewna, bardzo intensywne pozyskanie drewna. Siedlisko nie jest silnie zagrożone. Wycinanie, w ramach gospodarki leśnej drzew zanim osiągną starość²⁵, może ograniczać związaną z siedliskiem różnorodność biologiczną, zarówno bezpośrednio, jak i ograniczając powstawanie grubowymiarowego martwego drewna.

²⁴ Ocena ilości martwego drewna na podstawie 72 powierzchni kołowych 0,05 ha w siatce systematycznej. Ocena liczby kłód grubowymiarowych na podstawie 202 zlokalizowanych w siedlisku powierzchni próbnych 1 ha, zakładanych do celów oceny siedliska chłazszczy.

²⁵ W bukowych lasach pogórzy Europy Środkowej dla zachowania pełni różnorodności biologicznej konieczna jest obecność drzew w wieku 100-170 lat, w mieszanych lasach górskich, do których są najbardziej zbliżone rozważane lasy 160-220 lat (Moning i Müller 2009)

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Przedmiot ochrony obszaru. Lasy dębowo-grabowe nizin środkowoeuropejskich. Grąd subkontynentalny reprezentuje grupę lasów dębowo-grabowych we wschodniej części Europy Środkowej oraz w Europie Wschodniej. Drzewostan z udziałem dębu, lipy, grabu, jaworu, klonu i in., także z domieszką (lecz raczej nie dominacją) buka i jodły. Maksymalna różnorodność biologiczna jest związana ze starymi, zbliżonymi do naturalnych drzewostanami.

W obszarze jest to drugie pod względem rozpowszechnienia, po buczynach, zbiorowisko leśne. Grądy zajmują niższą część Gór Słonnych, częstsze są na stokach południowych i pośrednich. Występują w kompleksach razem z buczynami i żyznymi jedlinami. W drzewostanie najczęściej dominuje grab lub dąb szypułkowy. Zdarzają się płaty pośrednie do siedliska 9130.

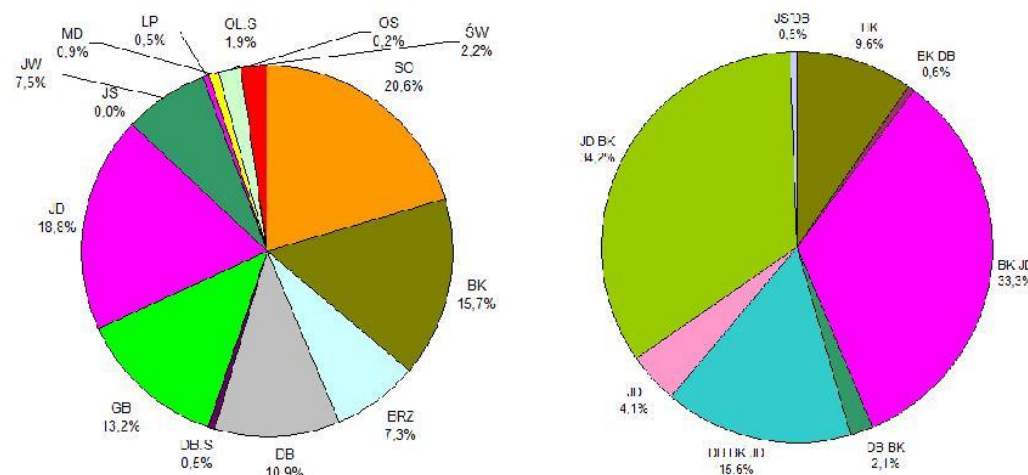
Długość wysokości ok. 360 m. n.p.m. grądy mają postać typową, a w piętrze 360-500 m. n.p.m. wykształcają się zwykle w formie podgórskiej, z udziałem buka.

Siedlisko (zbiorowisko) w obszarze zróżnicowane ekologicznie na podzespoły:

- *Tilio cordatae-Carpinetum betuli stachytosum* - grąd subkontynentalny czyścicowy (niski) – zajmujący siedliska wilgotne o najżyźniejszych glebach, w wariantach typowym lub (w wyższych położeniach) bukowym;
- *Tilio cordatae-Carpinetum betuli typicum* - grąd subkontynentalny typowy, w wariantach typowym lub (w wyższych położeniach) bukowym;
- *Tilio cordatae-Carpinetum betuli caricetosum pilosae* – grąd turzycowy, na siedliskach dość suchych; w wariantach typowym lub (w wyższych położeniach) bukowym;
- *Tilio cordatae-Carpinetum betuli melittetosum* - grąd subkontynentalny miodownikowy, występujący na pararendzinach brunatnych w ciepłych położeniach, na zboczach doliny Sanu, charakteryzujący się udziałem gatunków przynajmniej umiarkowanie ciepłolubnych: *Campanula persicifolia*, *Cephalanthera logifolia*, *Lathyrus niger*, *Melittis melisophyllum*,
- *Tilio cordatae-Carpinetum betuli luzuletosum* – grąd kosmatkowy, na najuboższych siedliskach.

Znamienna dla grądów obszaru jest ich lokalna specyfika florystyczna, m. in. udział gatunków o górskim typie zasięgu – np. występowanie *Doronicum austriacum* i *Veratrum lobelianum* w cienistych, wilgotnych grądach masywu Czulni oraz okolic, a w grądach na zboczach doliny Sanu także *Aconitum lasiocarpum*, *Aconitum moldaviocum*, *Pleurospermum austriacum*.

Grądy w obszarze silnie kształtuje obecnie gospodarka leśna. W aktualnych drzewostanach siedliska w Lasach Państwowych pojawia się szeroki zestaw gatunków panujących: buk, jodła, dąb grab i inne, choć zaskakująco duży jest udział sosny (wynika to zapewne z włączenia grądów regenerujących się pod sztucznymi sosnowymi drzewostanami). Przyjmowane obecnie gospodarcze typy drzewostanów nie w pełni uwzględniają specyfikę grądów i na znacznych powierzchniach mogą prowadzić do ich ujednolicania z buczynami.

Aktualne gatunki panujące i aktualnie zakładane gospodarcze typy drzewostanów na powierzchni grądów w Lasach Państwowych w obszarze (na podstawie opisów taksacyjnych)

Część grądów (niewielka – poniżej 5%) podlega ochronie w rezerwach przyrody – w praktyce w większości obecnie praktykowana jest w nich bierna ochrona.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – B. Grądy w obszarze ustępują buczynom, choć w skali polskich Karpat obszar gromadzi istotne ich zasoby.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1↑

Stan zachowania w obszarze: U1, głównie ze względu na niedostateczne zasoby martwego drewna, lokalnie także apofityzację i neofityzację. Stan zasobów martwego drewna jest nieco gorszy niż w buczynach. Średnio w siedlisku w obszarze jest 16m³/ha martwego drewna, ale tylko 1,73 kłody grubowymiarowej/ha²⁶. Rozmieszczenie martwego drewna grubowymiarowego jest skupiskowe: zaledwie na 6,7% powierzchni siedliska jego ilość przekracza 5 kłód grubowymiarowych / ha.

²⁶ Ocena ilości martwego drewna na podstawie 9 powierzchni kołowych 0,05 ha w siatce systematycznej. Ocena liczby kłód grubowymiarowych na podstawie 15 zlokalizowanych w siedlisku powierzchni próbnych 1 ha, zakładanych do celów oceny siedliska chęszczy.

Zagrożenia: gospodarka leśna, erozja i uszkodzanie gleby poprzez zrywkę drewna, przekształcanie składu gatunkowego drzewostanu przez preferowanie buka i jodły w gospodarce leśnej. Wycinanie, w ramach gospodarki leśnej drzew zanim osiągną starość, może ograniczać związaną z siedliskiem różnorodność biologiczną, zarówno bezpośrednio, jak i ograniczając powstawanie grubowymiarowego martwego drewna.

9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*)

Przedmiot ochrony obszaru. Wielogatunkowe, żyzne lasy jaworowe, jaworowo-bukowe i klonowo-lipowe rozwijające się na stromych stokach i zboczach skalnych, z reguły przy nachyleniu 30–50°, na glebach szkieletowych, często z występującym na powierzchni rumoszem, głazami i blokami skalnymi oraz silnie zaznaczającymi się, aktywnymi procesami erozyjnymi. W drzewostanie dominują jawor, klon zwyczajny lub lipa szerokolistna. W runie często: czerniec gronkowy *Actaea spicata*, odnowienia jaworu *Acer pseudoplatanus*, odnowienia wiązu górskiego *Ulmus glabra*, paprotnik kolczysty *Polystichum aculeatum*, miesięcznica trwała *Lunaria rediviva*, jęczyznik *Phyllitis scolopendrium*, odnowienia lipy szerokolistnej *Tilia platyphyllos*. Jaworzyny występują w niewielkich płatach na stromych, kamienistych zboczach zwykle eksponowanych ku północy lub wschodowi. Niekiedy zajmują skarpy głębokich jarów, z niewielkimi ciekami wodnymi. W występowaniu ograniczone są do obszarów górskich i podgórskich Polski południowej.

Jaworzyna z jęczyznikiem zwyczajnym *Phyllitido-Aceretum*, to wielogatunkowy las liściasty – zwykle z jaworem, wiązem, lipą i bukiem – z dobrym gatunkiem wyróżniającym runa – jęczyznikiem zwyczajnym *Phyllitis scolopendrium*, łatwo rozpoznawalnym. Stanowiska jęczyznika zwykle oznaczają zarazem stanowiska jaworzyny jęczyznikowej. To zbiorowisko zwykle dobrze odróżnia się fizjonomicznie i florystycznie od innych zbiorowisk leśnych, najczęściej występuje wyspowo w buczynach, w miejscach z grubym rumoszem skalnym.

Karpacka jaworzyna miesięcznicowa *Lunario-Aceretum* to las jaworowy, ew. jaworowo-bukowy, zwykle na stromych, rzadziej łagodnych stokach o ekspozycji północnej lub zbliżonej, chłodnym i wilgotnym mikroklimacie o małej amplitudzie temperatur. Jest to las z bujnym runem budowanym przez gatunki siedlisk żyznych i wilgotnych, z łanową dominacją miesięcznicy trwałej *Lunaria rediviva*. Charakterystyczny jest udział w runie, oprócz gatunków leśnych, gatunków ziołoroślowych przechodzących z klasy *Betulo-Adenostyletea*. Miesięcznica nie jest gatunkiem wiernym temu zbiorowisku: może występować i dominować także w podzespole miesięcznicowym żyznej buczyny *Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum*. Te dwa zbiorowiska – a zarazem dwa siedliska przyrodnicze 9130 i 9180 – mogą ze sobą sąsiadować i płynnie w siebie przechodzić, co może nastręczać problemy w ich wydzieleniu.

W Górach Słonnych jaworzyny 9180 występować mogą w dwu wymienionych wyżej podtypach: 9180-2 jaworzyna z jęczyznikiem zwyczajnym i 9180-3 karpackie jaworzyny miesięcznicowe. Identyfikacja pierwszego typu jaworzyny (*Phyllitido-Aceretum*) nie nastręcza trudności, gdyż cechą wyróżniającą jest występowanie rzadkiej paproci – jęczyznika zwyczajnego *Phyllitis scolopendrium*. W przypadku 9180-3 karpackich jaworzyn miesięcznicowych *Lunario-Aceretum* poważnym problemem jest odróżnienie od wilgotnego podzespołu żyznej buczyny karpackiej z miesięcznicą trwałą *Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum*. Z uwagi na podobny skład gatunkowy drzewostanu (jawor *Acer pseudoplatanus*, buk pospolity *Fagus sylvatica* oraz w domieszce wiąz górski *Ulmus scabra*, lipy *Tilia sp.*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*) oraz zbliżoną charakterystykę runa należy określić, które cechy można uznać za regionalnie identyfikujące oba te siedliska w regionie. Jest to o tyle istotne, że drzewostany ze znacznym udziałem jawora i miesięcznicowym runem są na terenie Gór Słonnych stosunkowo powszechne i zajmują powierzchnię kilkuset hektarów, zaś siedlisko jaworzyny 9180 jest uważane za rzadkie, występujące w niewielkich płatach i uznane jest za priorytetowe.

Wydaje się, że pracą na której warto się wesprzeć przy cech delimitacyjnych w rozważanym obszarze, jest praca Michalika i Szarego z sąsiedniego terenu Bieszczadów (Michalik S., Szary A. 1997). Opisano tam oba wymienione powyżej syntaksony, a zebrany obszerny materiał pozwala na wiarygodne ich porównanie. Dlatego też na podstawie tej pracy przygotowano wskazówki metodyczne do rozpoznawania siedliska 9180 jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach w obszarze Przemyskiej PLH180012 i Gór Słonnych PLH 180013:

Cecha	<i>Lunario-Aceretum</i> - siedlisko 9180	<i>Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum</i> - siedlisko 9130
Charakter siedliska	Strome skaliste stoki o nachyleniu przekraczającym 30 stopni (średnio 40°); gleby silnie szkieletowe (rumoszl) o charakterze rankerów, często gładzowiska i rumowiska. Duże nachylenie stoku = duża dynamika siedliska i stały udział gatunków postpionierskich w drzewostanie (jawor, wiąz lipa)	Stoki o nachyleniu nie przekraczającym 30 stopni (średnio 17°); doliny wciosowe, zakłębienia stoku, wypłaszczenia śródstokowe, lokalne siodła, a niekiedy nawet płaskie wierzchowiny. Gleby brunatne właściwe, niekiedy oglejone, głębokie, bez rumoszu na powierzchni
Dominacja jaworu w drzewostanie	Jawor najczęściej dominuje, udział buka rzadko przekracza 50%	Jawor wyjątkowo przekracza 50% udziału, zwykle dominuje buk
Gatunki typowe dla związku <i>Fagion</i> i charakterystyczne dla <i>Dentarioglandulosae-Fagetum</i>	Żywiec gruczołowaty <i>Dentaria glandulosa</i> sporadycznie, Szałwia lepka <i>Salvia glutinosa</i> sporadycznie, Kokorycz pusta <i>Corydalis cava</i> - nie występuje, Zdrojówka rutewkowata – <i>Isopyrum thalictroides</i> – nie występuje	W tym podzespole wśród wszystkich buczyn najwyższą stałość (V) osiąga żywielec gruczołowaty <i>Dentaria glandulosa</i> (tyle że trzeba być wiosną) Szałwia lepka <i>Salvia glutinosa</i> stałość III Kokorycz pusta <i>Corydalis cava</i> -stałość III Zdrojówka rutewkowata – <i>Isopyrum thalictroides</i> - stałość III
Udział gatunków ziołoroślowych charakterystycznych dla podzwiązku <i>Acerion</i> i klasy <i>Betulo-Adenostyletea</i>	Róża alpejska <i>Rosa pendulina</i> - stałość III Porzeczka skalna i alpejska <i>Ribes petreum</i> i <i>R. alpinum</i> - stałość IV Parzydło leśne <i>Aruncus dioicus</i> - stałość II suchodrzew czarny <i>Lonicera nigra</i> – stałość III W Górach Słonnych krzewy te raczej rzadko się zdarzają, to	Róża alpejska <i>Rosa pendulina</i> - nie występuje Porzeczka skalna i alpejska <i>Ribes petreum</i> i <i>R. alpinum</i> – nie występuje Parzydło leśne <i>Aruncus dioicus</i> - nie występuje Suchodrzew czarny <i>Lonicera nigra</i> - nie występuje

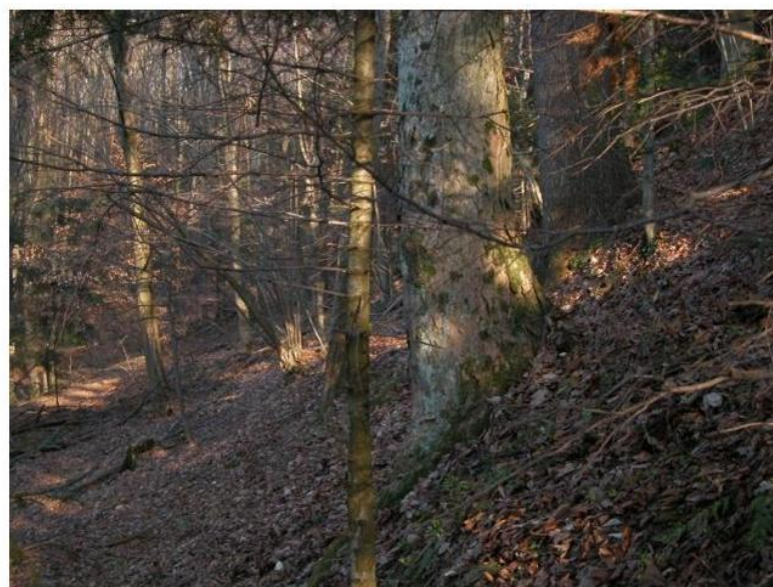
	dotyczy raczej Bieszczadów Wysokich	
--	--	--

Zacznie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – B, co wydaje się adekwatne. To siedlisko przyrodnicze jest generalnie rzadkie, w związku z czym nawet niewielkie powierzchnie, występujące w obszarze, są w skali polskich Karpat znaczące.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Stan zachowania w obszarze: FV

Zagrożenia: Nie stwierdzono aktualnych zagrożeń. Potencjalnie, siedlisko może być przypadkowo zniszczone jeżeli niezauważone, objęte zostanie wraz z sąsiadującym drzewostanem typowymi zabiegami gospodarki leśnej, a stan jaworzyny może się pogorszyć, gdy wskutek wykonania cięć w otaczających ją lasach zmienione zostaną warunki świetlne i mikroklimatyczne. Budowa dróg stokowych, które mogą fragmentować płaty jaworzyn (obsługiwano takie przypadki w obszarze).

Fot. Góra Ostrykowiec w Krościenku. Fot.: Stanisław Kucharczyk

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*)

Przedmiot ochrony obszaru. Siedlisko w Polsce obejmuje nadrzeczne lasy: olszynki olszy szarej, lasy olszy czarnej, wierzby białej i kruchej oraz topoli białej i czarnej, lasy olszowe na źródłiskach, a także górskie olszynki bagienne. Charakterystyczny jest związek z ruchomymi wodami.

W obszarze siedlisko obejmuje łęgi wierzbowe lub olszynki olszy szarej – jedno lub drugie zbiorowisko występuje nad większością rzek i potoków, choć niekiedy jako bardzo wąskie pasy. Płaty siedliska występują na terasach zalewanych corocznie i wyższych terasach rzadko zalewanych przy bardzo wysokich stanach wód. Nachylenie terenu zasadniczo nie przekracza 5 stopni, a często są tereny zupełnie płaskie. Niekiedy w lokalnych, podbagnionych wypłaszczeniach śródstokowych spotykane są zbiorowiska zbliżone do bagiennej olszyny górskiej. W dolinach Sanu, Strwiąża i Olszynki potencjalnie największych biotopach łęgowych, większość odpowiednich terenów zajęta jest przez trwałe użytki zielone, a nie lasy łęgowe. Z tego względu największe zachowane płaty występują w dolinach mniejszych rzek i większych potoków. Największe płaty łęgów występują w dolinie Stebnika.

Olszynka karpacka to zbiorowisko łęgowe zdominowane przez olszę szarą, czasami z jesionem i jaworem; dla warstwy krzewów znamienna obecność trzmieliny. Występuje nie tylko na terenach leśnych: tworzy także pasy wzdłuż cieków w dolinach, niekiedy przerywane i tworzące mozaikę z ziołoroślami nadpotokowymi, w tym skupieniami lepiężników. W płatach występujących w obszarze drzewostan zwykle jest dość młody. W płatach w pobliżu miejscowości częste jest zaśmiecenie.

Łęgi wierzbowe buduje wierzba biała lub krucha; tworzą one pasma wzdłuż cieków.

Do tego siedliska przyrodniczego powinny być klasyfikowane także występujące w obszarach górskich zabagnienia o charakterze olszynki górskiej *Alnus glutinosa* – *Caltha laeta*, także nie związane z ciekami.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – C. Występowanie siedliska jest przeciętne w skali polskich Karpat.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U2

Stan zachowania w obszarze: U2, przede wszystkim ze względu na powszechną i silną neofityzację; fragmentację płatów; także ze względu na deficyt starych drzew i zasobów rozkładającego się drewna.

Zagrożenia: Zaśmiecanie, gospodarka leśna, usuwanie martwych i umierających drzew, uszkodzanie gleb poprzez zrywkę drewna (wilgotność podłoża sprzyja powstawaniu głębokich kolein). Neofityzacja: rudbekia, niecierpek gruczołowaty, nawłóć późna, przymiotna, barszcz kaukaski i in. Płdrownicze wycinanie drzew (dotyczy płatów poza Lasami Państwowymi). Potencjalnie: niszczenie przy pracach utrzymaniowych i regulacyjnych cieków.

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące w obszarze²⁷

1381 Widłoząb zielony *Dicranum viride*

Projektowany przedmiot ochrony obszaru. Widłoząb zielony *Dicranum viride* (Sull. & Lasq.) Lindb. jest gatunkiem ortotropowego mchu o dominującym stadium gametofitu. Tworzy zbite, żółtobrunatne darnie. Łodyżki o długości 1–4 cm. Liście całobrzegie, przylegające do łodygi o długości 4 mm i szerokości 0,5 mm. Żebro grubości ok. 1/4 – 1/3 nasady blaszki liściowej. Szczyty liści są bardzo łamliwe i stanowią diaspory umożliwiające rozprzestrzenianie się. Puszka, bardzo rzadko spotykana w Polsce, jest prosta i gładka; wieczko z dzióbkiem. Występuje w Europie środkowej i rzadziej w jej części północnej, poza tym w rejonie Kaukazu, pospolicie w Ameryce Północnej. W Polsce stwierdzano ten gatunek m.in. w Ojcowie, na Górnym Śląsku i na Pomorzu. W Polsce występuje na pniach drzew liściastych, rzadziej iglastych; albo na kamieniach i skalach, rzadziej na glebie. Generalnie bardzo rzadki. Rozpoznanie wymaga praktyki briologicznej i zazwyczaj diagnozy pod mikroskopem. Fizjonomicznie gatunek łatwo pomylić z pospolitszym *Orthodicranum tauricum*. Nie jest możliwe wyszukiwanie i rozpoznawanie gatunku przez osobę bez doświadczenia bryologicznego.

²⁷ Przytoczone w tym rozdziale oszacowania zasobów poszczególnych gatunków w regionie alpejskim w Polsce podano za raportem przekazanym przez Polskę do Komisji Europejskiej w 2013 r. w trybie art. 17 dyrektywy siedliskowej.

Fot.: widłoząb zielony

Występowanie w obszarze: Do tej pory widłoząb zielony był podawany z terenu Gór Słonnych na 3 stanowiskach przez Stebla i współautorów (2011), co potwierdza, iż winien być uznany za przedmiot ochrony w obszarze. W ramach prac nad niniejszym planem nie zajmowano się weryfikowaniem stanowisk opublikowanych, ponieważ informacja o nich jest świeża. Wiedza o istniejących stanowiskach skłoniła wykonawców PZO do poszukiwania kolejnych stanowisk, co czyniono przy okazji monitoringu innego mszaka – *Buxbaumia viridis*. Poszukiwanie stanowisk wykonano jesienią 2012 i wiosną 2013. Jednak, nie udało się znaleźć nowych stanowisk. Gatunek w obszarze występuje zarówno na pniach żywych, jak i na pniakach martwych drzew. Ze względu na trudność wyszukania gatunku, można przypuszczać, że znane stanowiska najprawdopodobniej stanowią tylko niewielką część rzeczywistej populacji.

Zacznie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: nie ujęty dotąd w SDF, ale musi być do niego dodany z oceną B. Trzy stanowiska znane w obszarze to ok. 4% populacji znanej w Polsce i ok. 6% populacji z regionu alpejskiego.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Stan zachowania w obszarze: U1, przede wszystkim ze względu na niekorzystne perspektywy ochrony - wysokie zagrożenie przypadkowym zniszczeniem stanowisk w ramach gospodarki leśnej.

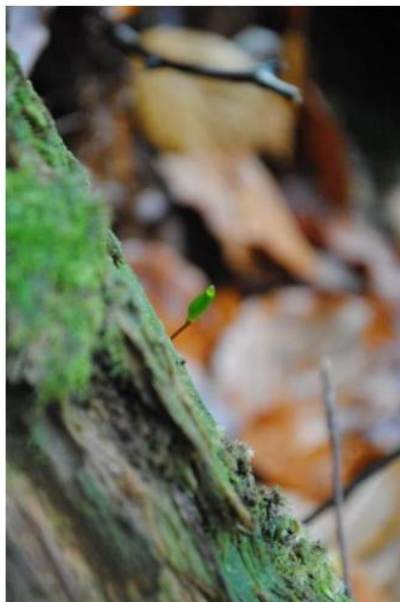
Zagrożenia: Największym zagrożeniem dla stanowisk *Dicranum viride* w obszarze jest gospodarka leśna – skutkująca możliwą wycinką forofitu (zasiedlonego drzewa) wraz z okazami widłozębu.

1386 Bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis*

Projektowany przedmiot ochrony obszaru. Bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis* (Lam. & DC.) Moug. & Nestl. jest gatunkiem ortotropowego, dwupiennego mchu o dominującym stadium sporofitu w postaci zielonkawej, asymetryczna puszki o dług. do 6 mm na czerwonej lub brunatnej, grubej secie. Gametofity są bardzo małe i trudne do zauważenia w naturalnym środowisku. Niewielkie osobniki męskie są widoczne tylko pod mikroskopem, bez łodyg, złożone z plemni (stojących wprost na spłтку) otoczonych jednym liściem. Osobniki żeńskie o nierozgałęzionej łodydze wys. do 1 mm. Sporofity pojawiają się jesienią i wczesną wiosną. Zarodniki dojrzewają późną wiosną, ich liczba jest duża (3,1–5,5 mln na puszkę). W Polsce bezlist występuje głównie w lasach bukowych i bukowo-jodłowych, zaś w innych obszarach zasięgu (np. w Skandynawii) także w lasach świerkowych. Unika miejsc pozostających pod wpływem człowieka. Preferuje miejsca ocienione, kwaśne i wilgotne. Z racji na wymagania siedliskowe zwykle związany jest z dolinami rzek i potoków, zwłaszcza na północnych i zacienionych zboczach wyniesień. Gatunek ten rośnie na próchniejącym drewnie, głównie na zbutwiałych pniach i murszejących kłodach, rzadziej na kamieniach i silnie humusowej glebie. Jest słabym konkurentem - zazwyczaj występuje w miejscach, gdzie nie ma zwartej pokrywy mszaków. W przypadku występowania na drewnie preferuje kłody silnie rozłożone i o dużej wilgotności. Zwarty zasięg w Europie rozciąga się od południowej Skandynawii, poprzez północną Bałtykę i Karpaty ku Alpom. Stanowiska bezlistu okrywowego w Polsce do niedawna były znane głównie z XIX i pierwszej połowy XX w. Na początku XXI w. jedynym potwierdzonym stanowiskiem był Tatrzański Park Narodowy. Dopiero ostatnie dziesięciolecie zaowocowało odkryciem kilkunastu nowych lokalizacji. Związane było to z wzrostem zainteresowania gatunkiem i wprowadzeniem jego monitoringu. Potwierdzono lub odkryto nowe stanowiska w Karpatach od Tatr i Pienin, poprzez pasma Beskidów po Bieszczady, w okolicach Kłodzka, na Roztoczu i Pomorzu Gdańskim.

Problematykę ochrony bezlistu okrywowego należy rozważać z uwzględnieniem dwóch czynników jakimi są możliwość „znalezienia” odpowiedniego miejsca do skolonizowania oraz ewolucji biocenotycznej zasiedlonego już siedliska – zarówno w kwestii przemian sukcesyjnych w obrębie powierzchni zasiedlonej przez osobnika, jak i procesów przemian siedliskowych (rozpad zasiedlonej kłody). Na ten drugi – jako czynnik naturalny – w aspekcie ochrony nie mamy wpływu. Przetrwanie populacji zależy więc od zapewnienia miejsca do skolonizowania – w tym przypadku martwego drewna jodłowego w różnych stadiach rozkładu na odpowiednim siedlisku – tj. w ciemnych i wilgotnych lasach jodłowo-bukowych i/lub świerkowych. Dlatego też dla ochrony bezlistu zaleca się wyłączenie siedlisk z użytkowania rębego. W Poradniku ochrony dla tego gatunku postuluje się „zachowanie rozległych płątów starodrzewu, wyłączonych z działalności gospodarczej i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego” (STEBEL 2004).

Gatunek nie jest łatwy do zauważenia dla osoby bez doświadczenia, ale jego zauważanie i rozpoznawanie jest wyuczalne. Ze względu na niewielkie rozmiary mchu, pełne wyszukanie jego stanowisk wymagałoby jednak bardzo gęstej penetracji jego biotopu.

Fot: Sporofit bezlistu okrywowego

Bezlist okrywowy z racji na znaczny ubytek siedlisk jest uznawany za narażony na wyginięcie („vulnerable”) w Europie, podlega ochronie na mocy Konwencji Berneńskiej i Dyrektywy Siedliskowej, a obszary jego występowania wymagają powołania specjalnych obszarów ochrony. W większości krajów Europy jest zagrożony wyginięciem, m.in.: Ex: Belgia; EN: Austria, Czechy, Finlandia, Niemcy, Słowacja, Wielka Brytania; VU: Bułgaria, Szwajcaria, Węgry. Spadek liczebności gatunku związany jest głównie z ubytkiem siedlisk tj. wilgotnych, ciemnych lasów bukowo-jodłowych z dużą ilością martwego drewna. Związane jest to z intensyfikacją gospodarki leśnej, zmniejszeniem ilości martwego drewna w lasach oraz regulacją potoków górskich.

Występowanie w obszarze: Znaleziono dotąd 28 stanowisk liczących łącznie 2942 sporofity, lecz jest to z pewnością tylko niewielka część lokalnej populacji. Największe zagęszczenie populacji stwierdzono w okolicach Arłamowa i Kwaszeniny - na obszarze dawnego ośrodka wypoczynkowego URM „Arłamów” – oraz w lesie Karaszyn. Pojedyncze, wyspowe stanowiska stwierdzono także poza lasami „arłamowskimi”. Duży potencjał siedliskowy na obszarze N2000 daje nadzieję na odnalezienie znacznej ilości kolejnych lokalizacji gatunku. Najczęstsze siedliska gatunku w obszarze to kłody rozkładającego się drewna w porośniętych starym drzewostanem dolinach potoków, szczególnie w dolinach V-kształtnych potoków, na północnych i wschodnich stokach masywów górskich. Stwierdzany został wyłącznie na kłodach i pniakach jodłowych, w różnych stadiach rozłożenia

(od świeżych do silnie rozłożonych) i o zróżnicowanych wymiarach.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: dotychczas nie ujęty w SDF obszaru, ale musi być do niego dopisany z oceną A. Stwierdzone zasoby to ponad 70% populacji krajowej, do tej pory kształtującej się na poziomie ok. 800 sporofitów (uwzględniono dane z równoległych poszukiwań na Pogórzu Przemyskim, gdzie odnaleziono 412 sporofitów). Jednocześnie odnaleziona populacja stanowi ponad 80% populacji z polskiej części regionu alpejskiego do tej pory na poziomie ok. 470 sporofitów. Siedliska dość dobrze zachowane. Występowanie rozproszone i częściowo izolowane (B). W tych okolicznościach gatunek powinien być dodany do SDF z oceną ogólną A.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV (Brak jednak danych porównawczych, do oceny trendu - jednokrotne obserwacje).

Stan zachowania w obszarze: U2 ze względu na niekorzystne perspektywy ochrony – większość znanych stanowisk znajduje się w lasach gospodarczych, w wydzieleniach z zaplanowanym pozyskaniem drewna, co stwarza wysokie ryzyko pogorszenia stanu siedlisk gatunku. W nadleśnictwie Bircza, gdzie jest największe skupienie stanowisk, strefy przypotokowe – odmiennie niż w niektórych innych nadleśnictwach karpackich – nie są wyłączone z użytkowania lasu.

Zagrożenia: Największym zagrożeniem dla stanowisk *Buxbaumia viridis* w Górach Słonnych jest rębna gospodarka leśna w dolinach potoków oraz ich bezpośrednim sąsiedztwie. Wycinka drzewostanu zwiększa dostęp światła do strefy runa, co powoduje zmniejszenie wilgotności, a co za tym idzie pogorszenie warunków siedliskowych gatunku. Wycięcie drzewostanu ogranicza także możliwość ‘dostawy’ nowych martwych starych jodeł – w ten sposób uniemożliwi także rozwój kolejnego pokolenia – potrzebującego nowych kłód do zasiedlenia. Z tej racji postuluje się objęcie ochroną strefową stwierdzonych stanowisk bezlistu okrywowego oraz ograniczenie gospodarki rębnej w dolinach potoków ze starym drzewostanem bukowo-jodłowym. Duże zagrożenie stanowi także wykorzystywani potoków jako drogi dojazdowe i szlaki zrywkowe. Podczas inwentaryzacji natknięto się także wielokrotnie na zanieczyszczenia, zarówno większe – takie jak opony, siatki ogrodzeniowe, jak i mniejsze, ale toksyczne – butelki po olejach silnikowych.

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące w obszarze²⁸

1337 Bóbr europejski *Castor fiber*

Projektowany przedmiot ochrony obszaru. Bóbr jest największym europejskim i północnoamerykańskim gryzoniem. Wielkość: długość ciała dorosłego bobra przekracza metr i sięga 140cm, w tym 20–34 cm przypada na ogon. Masa: dorosłego osobnika 15–29 kg, średnio 20 kg (dane dla suwalskiej populacji bobrów). jest zwierzęciem ziemnowodnym, przystosowanym do bytowania w wodzie. Aktywnie przekształca środowisko, budując na ciekach tamy piętrzące wodę; niekiedy także np. zatykając przepusty. Rozmnaża się w norach lub specjalnie budowanych żeremiach. jest ścisłym roślinożercą, przegryza i obala drzewa do 70 cm grubości, żywiąc się ich liśćmi, gałęziami i korą, a także roślinami zielnymi; może żerować także w ogrodach, na warzywach itp.

W obszarze podawany z wielu lokalizacji, m.in. istnieje tu rezerwat przyrody Bobry w Uhercach dawniej specjalnie dla niego powołany. Licznie raportowane są „szkody od bobrów”. Nie prowadzono wprawdzie specjalnej jego inwentaryzacji, ale przy okazji innych prac rejestrowano zgryzy bobrowe i tamy bobrowe oraz powstające w wyniku zatamowań rozlewiska na niektórych potokach, a także bezpośrednie obserwacje bobrów. Jest ‘gatunkiem zwornikowym’ – powstające w wyniku jego działalności rozlewiska są istotnymi biotopami płazów, mogą być w szczególności ważne dla traszek – grzebieniastej i karpackiej, są to bowiem jedyne naturalne trwalsze zbiorniki wody w krajobrazie górskim. Zarejestrowano w ten sposób aż 52 stanowiska, co świadczy o pospolitości gatunku w obszarze.

Ochrona gatunku w obszarze nie będzie wymagać szczególnych działań, ale będzie wymagać tolerancji dla spontanicznego rozwoju populacji bobrów w obszarze i dla powodowanych przez nie przekształceń środowiska. Wymaga to akceptacji dla pewnego poziomu strat. Stosowanie odstępstw od ochrony gatunkowej bobrów – dokonywane na podstawie przepisów odrębnych - powinno być w obszarze ograniczone do ew. likwidowania tam i rozlewisk wyłącznie w indywidualnych przypadkach, uzasadnionych zagrożeniem infrastruktury, zabudowań lub mienia znacznej wartości, z uprzednim rozważeniem rozwiązań alternatywnych w postaci środków technicznych rozwiązujących problem bez niszczenia tamy (np. rury przelewowe), z uwzględnieniem znaczenia rozlewisk bobrowych dla lokalnej różnorodności biologicznej, np. płazów.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: podstawowe, nie ujęty w SDF, będzie musiał być dopisany z oceną ogólną C. Gatunek znajduje w obszarze dogodne siedliska i jest stale, pospolicie obecny. Względna liczebność musi więc być oceniona jako C Siedliska gatunku są suboptymalne (C). Populacja nie jest izolowana (C).

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Stan zachowania w obszarze: Oceniono jako FV, ze względu na dobry stan populacji i brak widocznych zagrożeń.

²⁸ Przytoczone w tym rozdziale oszacowania zasobów poszczególnych gatunków w regionie alpejskim w Polsce podano za raportem przekazany przez Polskę do Komisji Europejskiej w 2013 r. w trybie art. 17 dyrektywy siedliskowej.

Zagrożenia: nie stwierdzono aktualnych zagrożeń. Zagrożeniem potencjalnym może być wandalizm – nielegalne niszczenie tam i schronień bobrowych, z intencją „pozbycia się” bobrów powodujących szkody gospodarcze.

1352 Wilk *Canis lupus*

Przedmiot ochrony obszaru. Wilk *Canis lupus* na pierwszy rzut oka przypomina owczarka niemieckiego. Ma jednak równy (nie pochyły) grzbiet, węższą, klinowatą klatkę piersiową i dłuższe, blisko siebie ustawione, wyglądające jak wciśnięte w klatkę piersiową, kończyny. Łokcie kończyn, umiejscowione niżej niż u psa, skierowane są do wewnątrz, a stopy na zewnątrz. Głowa wilka jest duża, z szerokim czołem, skośnie ustawionymi oczami i raczej krótkimi uszami. Osadzona jest na grubej, mocnej szyi zlewającej się z tułowiem. Pysk jest długi, masywny, tępo zakończony, z ciemnymi wargami, po bokach porośnięty krótką, jasną sierścią. Ogon jest długi, puszysty, zwykle zwieszony w dół lub uniesiony poziomo. Występuje w grupach osobniczych zwanych watahami, gdzie średnia liczba osobników waha się pomiędzy 4 a 5.

Rozmieszczenie wilka w Polsce, każdy z punktów odpowiada oczek siatki o wymiarach 10X10km (<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>).

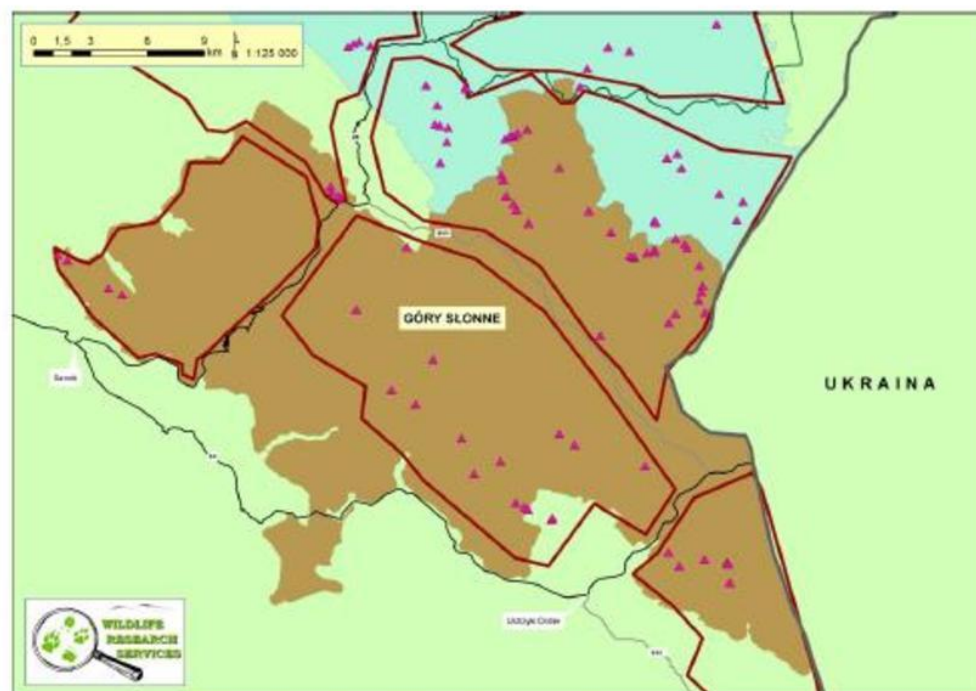
Liczebność i rozmieszczenie w Polsce: Obecnie wilki zasiedlają głównie północno-wschodnią, wschodnią i południową – Karpaty, część Polski. Ich liczebność szacowana jest na około 600–700 osobników (stan na 2007 r.). Największą, zwartą ostoją wilka w Polsce są Karpaty (od Bieszczadów po

Beskid Śląski) oraz Pogórze Karpackie – występuje tam łącznie około 250 osobników. Także około 250 wilków zasiedla rozległe, choć mniej zwarte kompleksy leśne północno-wschodniej Polski, a szczególnie region Puszczy Białowieskiej i Knyszyńskiej (80 osobników), Puszcze Augustowską i Kotlinę Biebrzańską (70 osobników), Lasy Napiwodzko-Ramuckie i Puszcze Piską (70 osobników), rejon Puszczy Rominckiej i Boreckiej (20 osobników). Kolejną ostoją wilka jest Roztocze, wraz z Lasami Janowskimi i Puszcza Solską, które zasiedla około 130 wilków. Pomimo dobrych warunków siedliskowych, bardzo mała i niestabilna jest populacja wilków w lasach Polski Centralnej i Zachodniej. Stwierdzono tam zaledwie 20–30 osobników, a ich rozmieszczenie zmienia się z roku na rok. W ostatnim czasie stwierdzono obecność osiadłych watah wilków w Borach Tucholskich, Puszczy Bydgoskiej, Lasach Wałęckich, Puszczy Rzepińskiej, Borach Dolnośląskich oraz Górach Świętokrzyskich (Jędrzejewski i in. 2010).

Status gatunku: Prawo międzynarodowe: Konwencja Berneńska – Załącznik II lecz w Polsce derogacja, Konwencja Waszyngtońska (CITES) – Załącznik II, Rozp. Rady (WE) 338/97 – Załącznik A, Dyrektywa Siedliskowa – Załącznik II (w Polsce derogacja od załącznika IV)
Prawo krajowe: Ochrona gatunkowa w Polsce – ochrona ścisła i ochrona strefowa – strefę ochrony okresowej (1.04–15.07) wyznacza się do 500 m od nory. Za szkody w pogłowie zwierząt gospodarczych przysługuje odszkodowanie od Skarbu Państwa.

Kategorie IUCN: Czerwona lista IUCN (1996) – LR/lc (wg Wolf Specialist Group), Europa – gatunek wysokiego ryzyka, narażony na wyginięcie (Włochy) lub gatunek niższego ryzyka, bliski zagrożenia i zależny od ochrony (Hiszpania, Portugalia i Polska); Polska czerwona lista – NT; Polska czerwona księga – NT; Lista dla Karpat – VU (w PL – VU)

Występowanie w obszarze: Dane w bazie *Ogólnopolskiej inwentaryzacji wilka i rysia* wykazują obecność wilków, (co najmniej 2-3 watah) na obszarze G. Słonnych, w latach 2000 - 2008. Podobnie raport z liczenia wilków i rysi na terenie RDLP Krosno, Magurskiego Parku Narodowego i Bieszczadzkiego Parku Narodowego w roku 2004 (Gula i Pirga, 2004) wykazuje obecność 3 watah wilczych na tym obszarze. Analiza zebranych danych oraz badania terenowe wykonane dla tego opracowania (2012-2013) wskazują, że lokalna populacja składa się potencjalnie z trzech lub czterech watah. Granice arealów watah wilczych na tym terenie wyznaczono na granicach kompleksów leśnych, w których stwierdzono obecność tropów. Dodatkowo zanotowano stwierdzenia pojedynczych osobników w części zachodniej obszaru, być może należących do czwartej watahy. Część zachodnia omawianego obszaru Natura 2000 jest oddzielona drogą krajową Przemyśl – Sanok (nr 28) o dużym natężeniu ruchu (na odcinku przebiegającym przez obszar Natura 2000 jest to średnio 2273 pojazdów na dobę – dane z 2010 r. z GDDKiA). W tej części obszaru zostały tropy pojedynczych wilków prawdopodobnie należących do osobnej watahy, co potwierdzają wywiady z pracownikami LP.

Potencjalne obszary występowania poszczególnych watah wilczych (oznaczone linią czerwoną ciągłą) oraz stwierdzenia śladów obecności wilków (fioletowe trójkąty).

W części środkowej obszaru wyznaczony został areał użytkowany przez watahę liczącą około 7-9 osobników (w tym osobniki młode). Areał ten jest ograniczony drogą krajową nr 28 od zachodu, od południa drogą nr 84, a od północy drogą wojewódzką nr 890. Nie można tu mówić o ścisłym ograniczeniu areału watahy (niewystarczająca ilość danych – jeden sezon zimowy), ale w trakcie tropień nie stwierdzono przekraczania tych dróg przez wilki. Powierzchnia areału tej watahy to około 200 km².

W południowej części obszaru została stwierdzona obecność watahy składającej się z 4-5 osobników. Jest to wataha, która była śledzona za pomocą telemetrii w latach 2002 – 2005 (Gula, 2008), a więc jej obecność na tym obszarze jest stała i dobrze udokumentowana. W trakcie prac terenowych zanotowano tropy wilków w bezpośredniej bliskości granicy polsko-ukraińskiej, wskazujące na możliwość przekroczenia granicy. Jest to spójne z wynikami badań telemetrycznych z 2003 roku gdzie część areału tej watahy wyznaczono poza granicą państwa. Powierzchnia areału tej watahy wyznaczona telemetrycznie to 126 km².

W części północnej obszaru wyznaczony został przybliżony areał watahy składającej się z 5 wilków (w przybliżeniu 180 km²). W trakcie

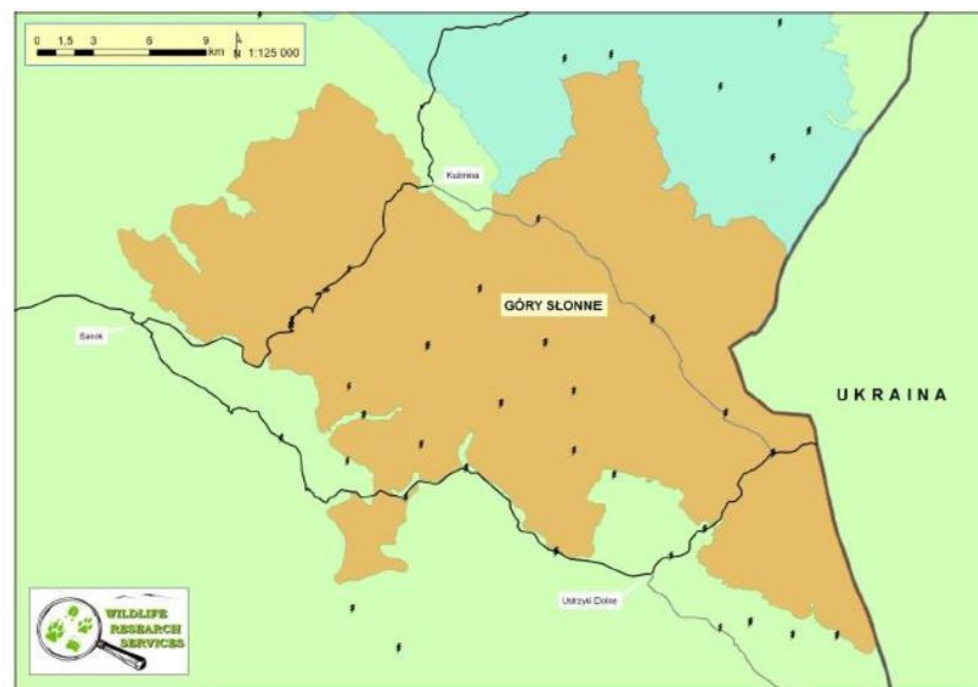
tropień znaleziona została nora wilcza, prawdopodobnie użytkowana w czasie ostatniego sezonu rozrodczego. Ponieważ ramy czasowe prac terenowych nie obejmowały okresu, w którym wilki korzystają z nory, to nie udało potwierdzić jej faktycznego stanu w obecnym sezonie rozrodczym. Lokalizacja nory została naniesiona na mapę znajdującą się w załączniku, stanowiącym materiał poufny ze względu na wrażliwość tego typu danych. Północna część arealu tej watahy położona jest na obszarze Natura 2000 Ostoja Przemyska, wskazując na ciągłość połączenia pomiędzy tymi obszarami. Uwzględniając rolę wilka, jako gatunku wskaźnikowego można powiedzieć, że oba obszary Natura 2000 stanowią korytarz migracyjny wiodący z północy na południe i rozciągający się na długości około 60 km. Korytarz ten może łączyć rezerwuar gatunków chronionych, jakim są Bieszczady z nizinną częścią województwa podkarpackiego i dalej południową częścią Rostocza.

W północno-zachodniej części obszaru zanotowano 3 stwierdzenia wilków prawdopodobnie należących do jednej z watah obecnych w obszarze. Wnioski takie nasuwa brak stwierdzeń przekroczenia przez te osobniki drogi krajowej Przemysł – Sanok (28). Takie przyporządkowanie tych wilków sugeruje również obecność w tym samym kompleksie leśnym watahy śledzonej telemetrycznie w 2004 (Gula i Pirga, 2004). Nie można jednak wykluczyć, że należą one do innej watahy penetrującej ten obszar np. z południa wzdłuż drogi nr 28. Niestety ograniczone ramy czasowe nie pozwoliły na dokładne sprawdzenie arealu każdej watahy.

Wilki zostały stwierdzone zarówno w bezludnych kompleksach leśnych (26.3 % stwierdzeń), na terenie otwartym (23.2%) jak i w bezpośredniej bliskości wiosek (8.1 %) sugerując, że antropopresja w badanym rejonie nie wpływa bardzo znacząco na stopień penetracji obszaru przez wilki (prawdopodobnie dlatego, że w ogóle nie jest duża). Rezultaty te potwierdzają wnioski wynikające z przeglądu literatury (Gula, 2009).

Gęstość sieci drogowej na terenie G. Słonnych wartość tego wskaźnika referencyjnego to $0,53 \text{ km/km}^2$, tj. znacznie więcej niż próg stanu właściwego wskazywany w metodyce oceny stanu siedliska wilka, wynoszący $0,1 \text{ km/km}^2$ (Jędrzejewski i in. 2010a, 2010b). Jednak Mech (1995) podaje dopiero zagęszczenie $0,76 \text{ dróg km/km}^2$ jako wpływające na wilki w sposób istotny statystycznie. Niewątpliwie temat wpływu dróg przeznaczonych dla ruchu kołowego na wilki w G. Słonnych wymaga dalszych badań szczególnie, jeśli uwzględnione zostaną licznie powstające nowoczesne drogi leśne, utwardzane tłuczniem i o zwiększonej szerokości. Nowe drogi przecinające kompleksy leśne oznaczają postępującą fragmentację środowiska naturalnego. Wilki unikają albo przebywają bardzo krótko w odległości mniejszej niż 400 m od krawędzi drogi, co jest związane z faktem, że wysoki poziom emisji chemicznej i świetlnej koncentruje się w pasie do 500 m od krawędzi drogi (Kurek, 2003).

Mapę rozmieszczenia śladów bytowania wilków uzupełniają dane dotyczące szkód wyrządzanych przez ten gatunek wśród zwierząt gospodarskich (Fig 4). W latach 1999 – 2012 wilki wyrządziły 274 zanotowane przypadki szkód, za które wypłacono odszkodowania (dane RDOŚ Rzeszów). Daje to średnią roczną 21,07 przypadków. Dla porównania w latach 1998 – 2004 w Bieszczadach było to 71,6 przypadków na rok (Gula, 2008). Pozwalają one stwierdzić obecność wilków w centralnej części obszaru. Obecność szkód wzdłuż dróg krajowych wynika z położenia gospodarstw i sposobu lokalizacji szkód przez RDOŚ (lokalizacja na poziomie miejscowości). Należy zauważyć, że w stosunku do np. Beskidu Żywieckiego czy Bieszczadów ilość szkód w G. Słonnych była mała.

Lokalizacja szkód wyrządzonych w gospodarstwach hodowlanych przez wilki

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – C, co powinno być podwyższone do B, ponieważ wykorzystująca obszar populacja to ok. 2-2,5% populacji krajowej i jeszcze wyższy % populacji karpackiej. Wilki w obszarze to element ciągłej populacji karpackiej. Wielkość watah i rozmiar arealów są bardzo podobne do wartości uznanych w Polsce za właściwe dla wilków (liczba wilków w grupie rodzinnej to od 2 do 10, najczęściej 4–5 osobników, a typowa wielkość arealu wynosi od ok. 100 do ok. 300 km²).

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Stan zachowania w obszarze: U1. Stan populacji i siedliska jest prawdopodobnie właściwy (FV). Wielkość watah i rozmiar arealów są bardzo podobne do wartości uznanych w Polsce za właściwe dla wilków (liczba wilków w grupie rodzinnej to od 2 do 10, najczęściej 4–5 osobników, a

typowa wielkość arealu wynosi od ok. 100 do ok. 300 km²). Wskaźniki liczby watah i szacowane zagęszczenie populacji lokują się wg metodyki GIOŚ w przedziale FV. Jeśli weźmiemy pod uwagę rozległość terenu, średnią lesistość (67.66%), niską gęstość sieci drogowej oraz gęstość zaludnienia średnio rzędu 20 osób/km², to wydaje się, że obszar ten stanowi dobre siedlisko dla dużych drapieżników, o czym świadczą liczne rejestracje śladów ich obecności, a także rozrodu. Sprzyjające są także zagęszczenia jelenia i dzika (1-1,5 jelenia/km² i 0,5-1 dzika/km²) oraz sarny (około 2 sarny/km²) (średnia dla nadleśnictw na obu obszarach Natura 2000). Tylko zagęszczenie dróg (0,53km/km²) znacznie przekracza optimum dla gatunku, lokując się w przedziale U2. Wydaje się jednak, że populacja nie reaguje dotychczas negatywnie na tą cechę siedliska, być może w związku ze stosunkowo niewielkim ruchem na większości dróg (prawdopodobne areale watah lokują się pomiędzy drogami bardziej uczęszczanymi). Ta cecha siedliska wilka wymaga jednak uwagi: jakiegokolwiek ewentualne nowe inwestycje drogowe w obszarze (także modernizacje i rozbudowy istniejących dróg mogące prowadzić do zwiększenia ruchu na nich bądź średniej prędkości pojazdów) są obciążone dużym ryzykiem pogorszenia stanu ochrony gatunku. Określenie, czy liczebność populacji poszczególnych drapieżników jest optymalna dla tego obszaru i czy wysycenie pojemności środowiska, wymaga dalszych badań terenowych. Pełne rozpoznanie stanu i zasięgu arealów poszczególnych watah wilczych czy osobników rysia i niedźwiedzia na terenie obu obszarów Natura 2000 wymaga szerzej zakrojonych badań terenowych, oraz regularnego monitoringu populacji drapieżników we wszystkich zasiedlanych kompleksach leśnych (zgodnie z metodyką zawartą w Poradniku monitoringu populacji gatunków chronionych w ramach sieci Natura 2000). Ponadto należałoby prowadzić zbiór prób do badań genetycznych z odchodów drapieżników, dla oceny pokrewieństwa z innymi populacjami tego gatunku, łączności pomiędzy nimi, oraz stopnia zróżnicowania genetycznego. Badania takie pozwolą ocenić „jakość” genetyczną populacji, a tym samym perspektywę jej przetrwania w większej skali czasowej, zbadać drożność korytarzy migracyjnych oraz wspomogą procesy decyzyjne w dziedzinie działań ochronnych. Ocena ogólna U1 wynika z wątpliwości co do perspektyw ochrony – wysokie jest ryzyko narastania antropopresji i pogarszania parametrów siedliska (sieć drogowa): istnieją np. plany rozbudowy drogi Makowa-Jureczkowa, ośrodka w Arłamowie.

Zagrożenia: Kłusownictwo – skala zjawiska niemożliwa do oszacowania w ramach PZO. W czasie badań prowadzonych przez Gulę (Theuerkauf, 2007) w południowej części obszaru G. Słonnych, jeden z wilków wyposażonych w obrożę telemetryczną oraz 4 inne zostały zastrzelone przez kłusowników. W ustaleniu, jak lokalne kłusownictwo wpływa na wielkość i przetrwanie populacji wilków pomogłyby badania telemetryczne, jednak nawet w tej chwili powinno zostać podjęte skuteczne przeciwdziałanie kłusownictwu, które prawdopodobnie obecnie ogranicza rozwój populacji.

Legalne i nielegalne zabijanie po stronie ukraińskiej: przynajmniej jedna z watah związanych z obszarem ma transgraniczny areal, a polowania na wilki odbywają się na Ukrainie regularnie i istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że mają one wpływ na redukcję osobników w watahach bytujących w bezpośredniej bliskości granicy państwa.

Wypadki komunikacyjne na istniejącej drodze 28 i 84 (jakkolwiek rdzeniowe części arealu watah lokują się prawdopodobnie pomiędzy drogami).

Istotnym zagrożeniem będzie planowana rozbudowa drogi Makowa – Jureczkowa, w przypadku realizacji planów jej poszerzenia, co musiałoby doprowadzić do wzrostu natężenia ruchu. Jeśli zostanie poszerzona to stanie się drogą pierwszego wyboru łączącą Przemyśl z przejściem granicznym w Krościenku i dalej w Bieszczady. Można spodziewać się wzrostu liczby pojazdów do powyżej tysiąca dziennie, podobnie jak stało to się na drodze Krościenko – Ustrzyki Dolne. Obecnie jest to wartość około 100 – 200 pojazdów na dobę. Droga ta przebiega z kierunku północnego na południe przez środek obszaru gdzie bytują wszystkie gatunki dużych drapieżników. W tym rejonie zlokalizowany jest również obszar rozrodu wilków. Rejon

ten jest w większości pokryty zwartymi kompleksami leśnymi, które umożliwiają zwierzętom bezpieczne migracje wzdłuż granicy państwa. Jest to areał jednej z watah wilków i w wypadku jego przecięcia ruchliwą drogą zostanie on prawdopodobnie ograniczony. Trzeba pamiętać, że jeśli część tego terytorium zostanie odebrane wilkom, to zostaną one zmuszone do ekspansji w kierunku, którego w warunkach optymalnych by unikały. Jeśli pozostaną w części przygranicznej, to jest prawdopodobne, że będą penetrować ukraińską stronę granicy głębiej niż dotąd, co spowoduje redukcję liczebności watahy w wyniku polowań. W wypadku pozostania po zachodniej stronie drogi, będą penetrować tereny otwarte i zurbanizowane, co spowoduje najprawdopodobniej konflikt z rolnikami i hodowcami.

1354 Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*

Przedmiot ochrony obszaru. Jest to największy drapieżnik lądowy, o krępej budowie, a masa ciała dorosłych karpackich osobników niekiedy przekracza 300 kg. Niedźwiedź prowadzi samotniczy tryb życia. Wyjątkiem są młode prowadzone przez matki przez 1,5 lub 2,5 roku oraz okresowe wspólne przebywanie samców i samic w okresie rui. Znane są także zgrupowania niedźwiedzi na szczególnie atrakcyjnych żerowiskach. Okresem krytycznym dla niedźwiedzia są miesiące lipiec – wrzesień, kiedy zwierzę gromadzi niezbędne dla zimowania zapasy tłuszczu. W polskiej części Karpat za okres zimowania należy uznać grudzień, styczeń i luty. Okres gawrowania niedźwiedzi w polskiej części Karpat wynosi ok. 3,5 miesiąca. W Polsce liczebność jest szacowana na 95 osobników. Niegdyś obecny w puszczach całej Polski, dzisiaj występuje już tylko w Karpatach.

Rys.: Rozmieszczenie niedźwiedzia w Polsce, każdy z punktów odpowiada oczkowi siatki o wymiarach 10X10km (<http://www.iop.krakow.pl/raporty/KE>)

Rozmieszczenie geograficzne: Od czasu ponownego zasiedlenia przez niedźwiedzia w polskiej części Karpat istnieje pięć jego stałych ostoj: Beskid Żywiecki, Tatry, Beskid Sądecki, Beskid Niski i Bieszczady, choć wędrujące zwierzęta można spotkać także w innych rejonach Karpat, a nawet daleko na niżu. Warto podkreślić, że ostoje te, z wyjątkiem Bieszczad, stanowią jedynie obrzeża dużych obszarów zasiedlonych przez niedźwiedzia, a położonych na terenie Słowacji. Istotne jest, że największa ostoja - bieszczadzka jest przedłużeniem licznej wschodniokarpackiej populacji

niedźwiedzia, a Beskid Niski stanowi obszar przejściowy. Ostoje w Tatrach, Beskidzie Sądeckim i Żywieckim zaliczyć należy do zachodniokarpackiej populacji, której centrum arealu znajduje się na Słowacji.

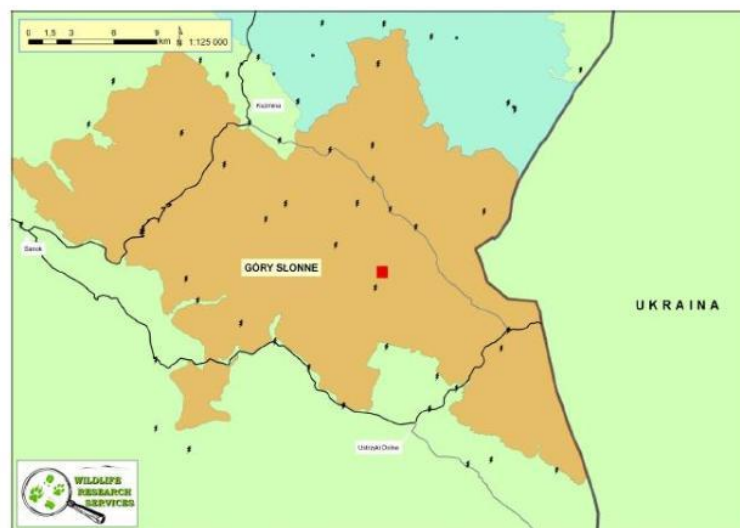
Status gatunku: Prawo międzynarodowe: Konwencja Berneńska – Załącznik II i Rekomendacja nr 74; Konwencja Waszyngtońska – Załącznik II; Rozp. Rady (WE) 338/97 – Załącznik A; Dyrektywa Siedliskowa – Załącznik II i IV

Prawo krajowe: ochrona gatunkowa w Polsce – ochrona ścisła i ochrona strefowa – strefę ochrony okresowej wyznacza się do 500 m od gawry (1.11–31.03). Za szkody w pasiekach, pogłowie zwierząt gospodarskich oraz w uprawach rolnych przysługuje rekompensata od Skarbu Państwa

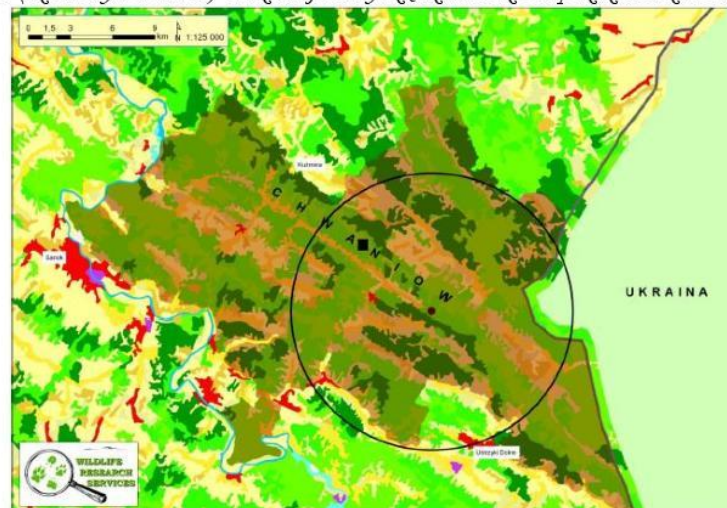
Kategorie IUCN: Polska czerwona lista – EN, Polska czerwona księga – EN, Lista dla Karpat – EN (w PL – EN)

Występowanie w obszarze: W wyniku prac terenowych na obszarze Gór Słonnych został stwierdzony jeden niedźwiedź. Poza tym, jak wynika z wywiadów z pracownikami LP oraz żołnierzami Straży Granicznej ślady obecności niedźwiedzi stwierdzane są regularnie w nadleśnictwie Ustrzyki Dolne (dawniej Brzegi Dolne) szczególnie w rejonie przygranicznym (Stebnik). Niedźwiedź był tam obserwowany również w roku 2004 przez naukowców PAN wykonujących badania wilków w tym rejonie. Dane z obserwacji terenowych są uzupełnione przez zapis szkód wyrządzanych przez niedźwiedzie, głównie w pasiekach (Fig 6). W latach 1999 – 2012 niedźwiedzie wyrządziły 111 odnotowanych przypadków szkód w gospodarstwach rolnych (dane RDOŚ Rzeszów). Biorąc pod uwagę zakres czasowy, nie jest to duża ilość. Głównym problemem jest wykazanie czy niedźwiedzie zanotowane na tym obszarze są osobnikami osiadłymi (gawrującymi) czy też są to osobniki migrujące.

Stwierdzony w obszarze niedźwiedź prawdopodobnie zimą 2012/2013 r. gawrował w granicach obszaru. Ze względu na krótki okres prowadzenia prac terenowych (jeden sezon zimowy) nie udało się ustalić dokładnego położenia gawry niedźwiedziej, jednak tropy niedźwiedzia, który ją opuścił zaobserwowano na początku kwietnia. Zgodnie z Przewodnikiem Metodycznym stosowanym obecnie przy monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000 należy przyjąć, że za osobniki osiadłe uznaje się wszystkie niedźwiedzie stwierdzone w ternie do końca kwietnia. Można zatem przyjąć, że niedźwiedź stwierdzony podczas prac terenowych w okolicy Ropienki jest osobnikiem dorosłym (ze względu na szerokość łapy przedniej przekraczającej 12 cm) i osiadłym w momencie stwierdzenia znajdującym się w okolicy od 5 do 10 km od gawry (Przewodnik Metodyczny, 2008). Możliwe też było wyznaczenie potencjalnego obszaru jego gawrowania potwierdzonego również w czasie wywiadu z pracownikami LP (Fig 7). W wyniku wywiadu z mieszkańcami Kuźminy uzyskano dane o niedźwiedzicy z młodym w paśmie Chwaniowa, która była obserwowana latem 2012 roku w rejonie szczytów Margiel (604 m) i Poręby Wysokiej (618 m). Przypuszczalnie jest to ten sam niedźwiedź (młode rodzą się co 2 – 3 lata). Konieczne jest powtórzenie tropień w następnym okresie zimowym w celu lokalizacji gawry.

Lokalizacja tropu niedźwiedzia (czerwony kwadrat) oraz miejsca wyrządzania szkód przez niedźwiedzie (oznaczone kolorem czarnym).

Potencjalny obszar gawrowania (czarny okrąg) oraz prawdopodobne miejsce gawrowania niedźwiedzia (czarny kwadrat).

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – D, jednak na podstawie zebranych informacji, należy uznać obecność niedźwiedzia w obszarze za nieprzypadkową i stałą i podnieść ocenę do C, uznając tym samym za przedmiot ochrony w obszarze.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1↓

Stan zachowania w obszarze: Według metodyki GIOŚ musi być oceniona na U2 ze względu na liczebność populacji, chociaż nie wyraża to prawidłowo stanu ochrony gatunku. Na ocenę FV wymagane byłoby występowanie ponad 20 niedźwiedzi w obszarze, co w ogóle nie wydaje się możliwe do osiągnięcia na jego powierzchni. Stan siedliska jest natomiast właściwy.

Zagrożenia: Wypadki komunikacyjne. Wysoka i wzrastająca antropopresja na terenach leśnych (intensywna i rozproszona gospodarka leśna), brak terenów 'bezdrożnych' i dużych terenów spokojnych – nie obejmowanych pracami leśnymi. Potencjalnie: ograniczenia łączności ekologicznej z innymi częściami populacji.

1355 Wydra *Lutra lutra*

Przedmiot ochrony obszaru. Wydra *Lutra lutra* jest ssakiem drapieżnym z rodziny łasicowatych (*Mustelidae*), ściśle związanym ze środowiskiem wodnym, przystosowanym do ziemnowodnego trybu życia. Jej tułów i ogon są wydłużone, o niewielkim grzbietowobrzusznym spłaszczeniu, głowa natomiast jest wyraźnie spłaszczona. Krótki odcinek szyjny tego zwierzęcia cechuje się bardzo mocnym umięśnieniem oraz silnym połączeniem kręgów z częścią tułowiową i czaszką. Całe ciało wydry jest gibkie, co stwarza możliwości sprawnego pływania i wykonywania skomplikowanych ruchów w wodzie oraz swobodnego poruszania się na lądzie. Występuje w Europie, Azji i północnej Afryce. W Polsce obecna na terenie całego kraju. W granicach swego rozległego zasięgu zasiedla różnorodne środowiska nadwodne: brzegi rzek, jezior i strumieni, a także wybrzeże morskie. W Europie, w drugiej połowie XX w., wydry były poważnie zagrożone z powodu zanieczyszczenia wód i degradacji środowiska naturalnego. Niezależnie od tego, że sytuacja wydry obecnie znacznie się poprawiła, w wielu krajach (m.in. w Danii, Holandii, Belgii, Szwajcarii) gatunek ten wciąż występuje bardzo nielicznie i jest zagrożony wyginięciem. Polska należy do krajów, w których populacja wydry jest niezagrożona (Romanowski 2006).

Obecność gatunku jest widoczna po pozostawianych śladach: tropach, odchodach pozostawianych na eksponowanych kamieniach, śladach żerowania (charakterystyczne pozostałości ryb lub małży).

Wydra.

W Unii Europejskiej wydry są otoczone szczególną ochroną (Dyrektywa Siedliskowa Rady 92/43/EWG, załączniki II i IV). Gatunek ujęty również w: Konwencja Berneńska – Załącznik II, Konwencja Waszyngtońska – Załącznik I, Rozp. Rady (WE) 338/97 – Załącznik A. W Polsce objęty ochroną gatunkową – ochrona częściowa.

Występowanie w obszarze: Do oceny stanu populacji wydry w obszarze zastosowano metodę OVC (one-visit census) - jednorazowa kontrola. Jest

ona uznana i zalecana do oceny stanu populacji wydry (Romanowski J., Orłowska L., Zajac T., 2011). Metoda ta nie dostarcza szczegółowych informacji o wielkości populacji wydr na badanym terenie, stosowana jednak długoterminowo w sposób powtarzalny obrazuje trendy liczebności i rozmieszczenia populacji, a więc parametry najistotniejsze z punktu widzenia stanu zachowania gatunku. Metoda polega na wstępnym wytypowaniu sieci pokrywających obszar potencjalnych punktów monitoringowych na potokach, a następnie na sprawdzeniu śladów obecności wydr w tych miejscach: na początku grudnia kontroluje się jeden brzeg ciek (lub brzeg zbiornika) do odległości 300 m w górę i 300 m w dół od punktu, przerywając z chwilą znalezienia śladów obecności wydry. Na wąskich ciekach przeciwny brzeg jest dokładnie obserwowany, natomiast na szerszych rzekach obserwacja drugiego brzegu jest pobieżna i prowadzona przez lornetkę, głównie w poszukiwaniu tropów. Dla każdego punktu stwierdzana jest obecność (1) lub brak (0) śladów (tropów lub innych śladów) wydry.

Zastosowanie tej metody w obszarze przyniosło potwierdzenie obecności wydry w 18 z 45 punktów (40% „wysycenia” potencjalnych siedlisk), co znaczy, że gatunek jest dość częsty, ale nie powszechny w obszarze. Jest to najprawdopodobniej konsekwencja kształtu granic obszaru. Przez wykrojenie z granic obszaru dolin i z nimi szerszych i większych potoków pozbawiono tym samym obszar Natura 2000 lepszych siedlisk dla bytowania wydry. Rzeczywisty procent nasycenia potencjalnych biotopów jest zapewne nieco większy (metoda nie zawsze wykrywa obecność wydry, dodatkowo badania przeprowadzono w niesprzyjających warunkach atmosferycznych).

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – B, co wydaje się adekwatne.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Stan ochrony w obszarze: U1, ponieważ najdogodniejsze siedliska wydr – większe rzeki i potoki – znajdują się w większości poza granicami obszaru, a w obszarze są głównie górne, leśne odcinki strumieni, będące siedliskami suboptymalnymi.

Ponieważ w ramach prac nad występowaniem ryb i tak wykonywano elektropułowy ryb, które są z założenia nieselektywne, wykorzystano tę okazję, by scharakteryzować potencjalny element siedliska wydry jakim jest baza żerowa – rybność cieków (biomasa ryb). Uzyskano następujące wyniki (dane z jednego elektropułowy):

- Wyrwa: N 49° 32,941', E 022° 40,227': 980g=4,9g/mb rzeki,
- Mszaniec: N 49° 35,608', E 22° 33,814': 574g=3,83g/mb rzeki,
- Wiar k. Łódzińskiego Potoku: N 49° 39,858', E 022°34,121': 840g=5,6g/mb rzeki,
- Olszanka k. drogi na Myczkowce: N 49° 27,048', E 022°23,540': 895g=5,97g/mb rzeki,
- Strwiąż: N 49° 28,686', E 022°41,280': 3128g=15,64g/mb rzeki,
- Stebnik: N 49° 26,489', E 022°40,224': 1322g=6,61g/mb rzeki,
- Wańkówka: N 49° 30,445', E 022°27,533': 2743g=18,29g/mb rzeki; 3843g=25,62g/mb rzeki wliczając dodatkowe obserwacje,
- Serebnica: N 49° 29,486', E 022°30,722': 1137g=5,69g/mb rzeki, 1537g=7,69g/mb rzeki wliczając dodatkowe obserwacje,

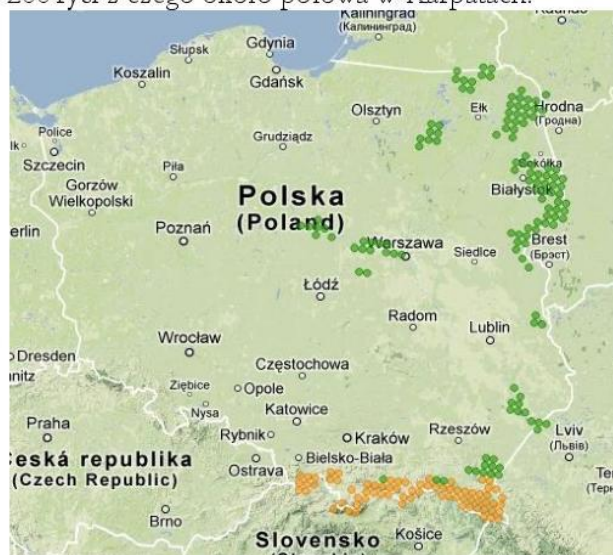
- Wujski Potok: N 49° 33,143', E 022°17,830': 267g=1,34g/mb rzeki,
- Tyrawka: N 49° 36,203', E 022°18,618': 2333g=15,55g/mb rzeki; 3333g=22,22g/mb wliczając dodatkowe obserwacje.

Wyniki te mogą być cenne do porównania w przyszłości, obecnie skąpa jest potencjalna baza porównawcza, zwłaszcza dotycząca obszarów górskich i podgórskich. Jednak, zakres wartości dla większości cieków jest nieco niższy od przedziałów interpretowanych w nielicznych na razie badaniach tego typu, co prawda prowadzonych w zupełnie innych warunkach ekologicznych (np. Bożęcka, Buras i Gasiński 2002), jako dobry poziom biomasy. Jest także nieco niższy niż poziom notowane w sąsiedniej Ostoji Przemyskiej, dlatego wstępnie oceniono go jako niezadowalający, co jednak może wynikać z warunków naturalnych.

Zagrożenia: Zagrożeniem dla wydry w obszarze jest gęsta sieć komunikacyjna biegnąca wzdłuż dolin rzek i potoków, przecinając w ten sposób miejsca i siedliska zajmowane przez wydrę. Stwarza to zagrożenie wypadkami komunikacyjnymi. Wpływ na populację może mieć też zaśmiecanie potoków oraz wszelkie czynniki ograniczające rybność cieków (bazę żerową wydry), np. ich regulacje i konserwacje.

1361 Ryś *Lynx lynx*

Przedmiot ochrony obszaru. Ryś euroazjatycki jest największym z europejskich kotowatych. Ciało: długość dorosłego osobnika może dochodzić do 150 cm, w tym ok. 20 cm przypada na krótki ogon. Masa ciała: u dorosłego osobnika od 12 do 35 kg, Średnio ok. 20 kg; 260–360 g w chwili narodzenia. Ryś jest zwierzęciem zamieszkującym duże kompleksy leśne i prowadzi bardzo skryty tryb życia. Zwierzę o aktywności nocnej, w ciągu dnia odpoczywa i śpi. W Polsce występuje około 200 rysi z czego około połowa w Karpatach.

Rozmieszczenie rysia w Polsce, każdy z punktów odpowiada oczku siatki o wymiarach 10X10km (<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>)

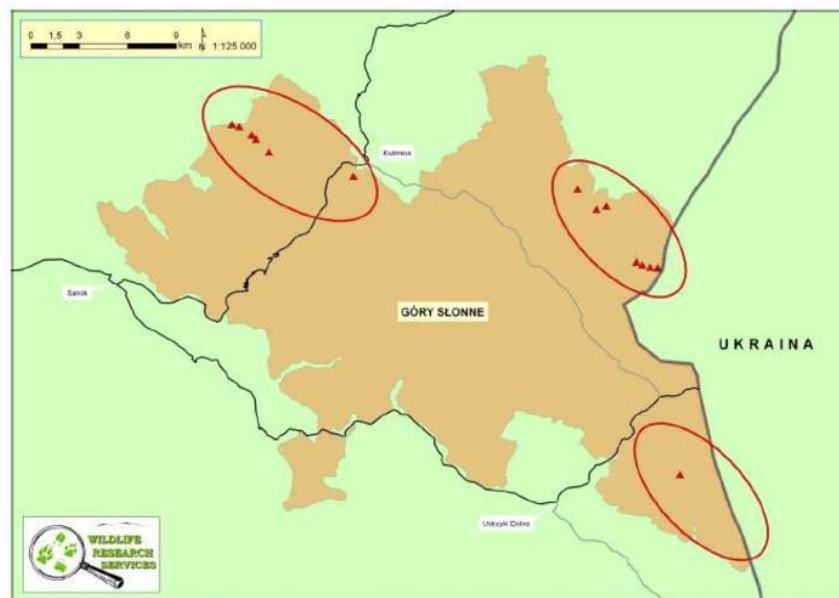
Liczebność i rozmieszczenie: Zasięg rozciąga się od Europy Środkowej i Skandynawii, przez Turcję, Irak, Iran, Rosję i Mongolię, aż do Mandżurii. Po całkowitym wytępieniu został ponownie reintrodukowany do Szwajcarii, Francji, Czech, Włoch, Niemiec i Słowenii. W Polsce ryś występuje w dwóch izolowanych regionach: w północno-wschodniej (populacja nizinna) i południowo-wschodniej (populacja karpacka) części kraju. Populacja nizinna występuje w Puszczy Białowieskiej, Knyszyńskiej, Augustowskiej, Piskiej, Rominckiej, Boreckiej i lasach Napiwodzko-Ramuckich. Od 1993 r. niewielka reintrodukowana populacja występuje w Puszczy Kampinoskiej i lasach Gostynińsko-Włocławskich. Populacja karpacka zajmuje Pogórze Przemyskie, Bieszczady, Beskid Niski, Beskid Sądecki, Gorce, Tatry, Pieniny i Beskid Żywiecki. Na terytorium Polski bytuje około 200 rysi, przy czym największa zwarta populacja licząca około 100 osobników występuje w Karpatach. Rejon północno-wschodniej Polski zasiedla około 65 rysi, a grupa

tych kotów reintrodukowana w Puszczy Kampinoskiej liczy około 25 sztuk. Całkowitą liczebność rysy bytujących w Polsce uzupełnia nieliczna grupa (kilka osobników) z terenu Roztocza.

Status gatunku: Prawo międzynarodowe: Konwencja Berneńska – Załącznik III, Konwencja Waszyngtońska – Załącznik II, Rozp. Rady (WE) 338/97 – Załącznik A. Dyrektywa Siedliskowa – Załącznik II i IV. Prawo krajowe: ochrona gatunkowa w Polsce – ochrona ścisła.

Kategorie IUCN: Czerwona lista IUCN (2002) – NT, Polska czerwona lista – NT, Polska czerwona księga – NT, Lista dla Karpat – EN (w PL – EN). Ocena IUCN: świat – nieumieszczony na liście; Polska – gatunek niższego ryzyka, ale bliski zagrożenia (near threatened).

Występowanie w obszarze: Jak wynika z danych *Inwentaryzacji wilka i rysia* jest to obszar zasiedlony przez kilkanaście osobników, jednak z danych przesłanych przez nadleśnictwa do RDOŚ (Inwentaryzacja przyrodnicza Lasów Państwowych) wynika, że w roku 2007 rys nie był obecny na tym terenie. Wynik ten jest sprzeczny zarówno z rezultatami wywiadów z pracownikami leśnymi, jak i efektami zimowych tropień jednoczesnych. Analiza baz danych oraz wywiadów z leśnikami i robotnikami leśnymi, a także żołnierzami Straży Granicznej oraz rezultaty prac terenowych wskazują, że w latach 2008 - 2012 rysie były regularnie obecne na tym obszarze. Widywane były zarówno kocice z młodymi jak i samotne osobniki. Wskazuje to, że obszar G. Słonnych jest miejscem rozrodu rysy. Czynnikiem sprzyjającym może być wysoka liczebność sarny w lasach Podkarpacia, wynosząca najprawdopodobniej ok. 2 osobników na km² (Pielowski 1984). Podczas badań terenowych stwierdzone została obecność 3 rysy na obszarze G. Słonnych. Rysie stwierdzono w części południowej, północnej i zachodniej obszaru. Nie stwierdzono rysy w części centralnej obszaru, ale należy pamiętać, że rysie są znacznie mniej mobilne, a tym samym trudniejsze do wykrycia niż wilki (Jędrzejewski i in., 2010b), nie oznacza więc to, że tam nie występują. Poza tropieniami zanotowano w RDOŚ Rzeszów w 2009 r. stwierdzenie 3 szkód wyrządzonych przez rysia w Paszowej (centralna część obszaru), w owcach i kozach, co jest dowodem, że osobnik tego gatunku jest tam obecny. Zgłoszenia szkód od rysia są ewenementem w skali Karpat.

Lokalizacje rysia ustalone w wyniku tropień (czerwone trójkąty). Pętle oznaczają tropy pozostawione przez tego samego osobnika

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – C, co powinno być podwyższone do B, ponieważ wykorzystująca obszar populacja to ok. 3% populacji karpackiej (alpejski region biogeograficzny).

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1↓ (Obecnie obserwuje się wiele oddziaływań/zagrożeń, które już wpływają na populację rysia, a w przyszłości mogą znacząco pogorszyć zarówno stan zachowania populacji, jak i wymaganych przez gatunek siedlisk. Są to m.in. z: postępująca fragmentacja siedlisk - m.in. poprzez intensywny rozwój infrastruktury drogowej i turystycznej, ułatwiony dostęp do siedlisk i zwiększona penetracja ludzi).

Stan zachowania w obszarze: XX. Siedlisko rysia, poza zbyt gęstą siecią dróg, wydaje się być w stanie właściwym FV. Jednak, po jednorocznych badaniach trudno jest podać górną granicę oszacowania populacji. Gdyby populacja była rzeczywiście ograniczona do 4 stwierdzonych osobników (a tylko 1 się rozmnażał), zagęszczenia rysia musiałyby być uznane za niskie i populacja oceniona jako U2.

Zagrożenia: Potencjalnie wypadki komunikacyjne na istniejącej drodze 28 i 84. Istotnym zagrożeniem będzie planowana rozbudowa drogi Makowa –

Jureczkowa, w przypadku realizacji planów jej poszerzenia, co musiałoby doprowadzić do wzrostu natężenia ruchu. Jeśli zostanie poszerzona, to stanie się drogą pierwszego wyboru łączącą Przemyśl z przejściem granicznym w Krościenku i dalej w Bieszczady. Można spodziewać się wzrostu liczby pojazdów do powyżej tysiąca dziennie, podobnie jak stało to się na drodze Krościenko – Ustrzyki Dolne. Obecnie jest to wartość około 100 – 200 pojazdów na dobę. Droga ta przebiega z kierunku północnego na południe przez środek obszaru gdzie bytują wszystkie gatunki dużych drapieżników. W tym rejonie zlokalizowany jest również stwierdzony areal rysia.

1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*

Przedmiot ochrony obszaru. Traszka grzebieniasta jest największą krajową traszką, osiągającą 15 cm długości. Powierzchnia ciała pokryta jest licznymi brodawkami nadającymi jej chropowaty wygląd, a charakterystyczną cechą godujących samców jest wykształcenie wyraźnego, nieregularnie wcinanego fałdu grzbietowego, biegnącego od głowy do końca ogona, z wyraźną przerwą u jego nasady. W porównaniu do innych traszek preferuje jako miejsca rozrodu zbiorniki zdecydowanie większe i głębsze niż pozostałe gatunki traszek, preferuje również zbiorniki o dobrze rozwiniętej roślinności wodnej. Dorosłe osobniki często pozostają w zbiornikach na długo po zakończeniu lęgów. Występuje na obszarze całego kraju wspólnie z innymi gatunkami traszek, na pogórzu głównie traszką górską i karpacką, jest jednak od niej zazwyczaj mniej liczna.

Traszka grzebieniasta jest gatunkiem nizinnym, występującym zasadniczo do wysokości 700 m n.p.m., przy czym na większych wysokościach jest bardzo nieliczna. Dodatkowo ważnym czynnikiem ograniczającym zasięg gatunku są preferencje w stosunku do zbiorników, w których przebiega rozród. Takie stosunkowo duże, głębokie i wieloletnie zbiorniki są nieliczne na obszarach górskich, w tym również na obszarze Gór Słonnych. Traszka grzebieniasta była stwierdzona w trakcie badań sąsiedniej Ostoi Przemyskiej, jak również wcześniej na obszarze Pogórza Przemyskiego, m.in. z okolic Kałwarii Pałacowskiej (Świerad 1988 w: Głowaciński i Rafiński 2003), a także z terenu miasta Przemyśl (Piórkowska 1977 w: Juszczuk 1987). Była również notowana na terenie całych Bieszczadów (Głowaciński i Rafiński 2003).

Półczyńska-Konior (2008) kontrolując wybrane zbiorniki na terenie całego obszaru PLH180013 Ostoja Góry Słonne znalazła liczne miejsca jej rozrodu (traszki grzebieniaste wykryto w 16 z 24 zbadanych zbiorników), a także uznała ten gatunek za najliczniejszy gatunek traszki w tym obszarze, liczniejszy od traszki karpackiej.

W ramach prac terenowych nie stwierdzono traszki grzebieniastej w żadnym z badanych kwadratów próbnych ani w zbiornikach sprawdzanych uzupełniająco. Należy jednak podkreślić, że stosowana metodyka jest optymalna w przypadku monitoringu gatunków typowo górskich, np. traszki karpackiej i kumaka górskiego, natomiast znacznie gorzej sprawdza się w przypadku traszki grzebieniastej. Nie ma podstaw do zanegowania wniosków Półczyńskiej-Konior (2008) i na ich podstawie traszka grzebieniasta powinna być dodana do przedmiotów ochrony obszaru. Zapewne jednak jej rozmieszczenie jest nierównomierne, a określenie dokładnego jej zasięgu wymagałoby przeprowadzenia dodatkowych badań skupionych głównie na większych, trwałych zbiornikach.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – D, co powinno być poprawione na C. Populacja nie jest możliwa do oceny, jednak z pewnością stanowi <2% populacji regionu kontynentalnego w Polsce (C). Siedliska gatunku nie są optymalne (C). Populacja nie jest izolowana (C).

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: XX

Stan zachowania w obszarze: XX

1193 Kumak górski *Bombina variegata*

Przedmiot ochrony obszaru. Kumak górski jest niewielkim płazem bezogonowym o długości ciała do 6 cm, z wyglądu przypominający nieco ropuchę, jednak znacznie od niej mniejszy. Cechą charakterystyczną kumaków jest również silnie kontrastowe ubarwienie brzusznej strony ciała, które zwierzę w momencie zaniepokojenia pokazuje poprzez uniesienie kończyn do góry i wygięcie grzbietu. Pora godowa tego gatunku jest silnie uzależniona od warunków pogodowych, a czynnikiem wyzwalającym składanie jaj jest każdorazowy silniejszy opad deszczu, a okres godów sięga od kwietnia do sierpnia. Rozwój kijanek do metamorfozy trwa zazwyczaj 2-2,5 miesiąca, a głównym okresem przeobrażania się kijanek na pogórzach jest sierpień, jednak w sprzyjających warunkach kijanki mogą zimować i przeobrażać się w kolejnym roku. Kumaki górskie wybierają na miejsca rozrodu wszelkie dostępne zbiorniki wody, poczynając od oczek wodnych i rozlewisk górskich strumieni, a kończąc na najmniejszych nawet kałużach i koleinach na drogach gruntowych. Żywi się bezkręgowcami, w tym w dużej mierze lądowymi, gdyż niewielkie, nietrwałe zbiorniki na obszarach górskich mają zazwyczaj słabo rozwiniętą faunę wodną. Zbiorniki, w których spędza okres rozrodu, opuszcza we wrześniu lub na początku października i zimuje na łądzie, we wszelkich dogodnych kryjówkach.

Gatunek jest w Polsce związany prawie wyłącznie z Karpatami i ich pogórzem. W wielu rejonach występuje masowo, w Beskidzie Niskim i Bieszczadach osiąga największą liczebność i jest dominującym gatunkiem wśród płazów. Północna granica zasięgu tego gatunku przebiega w pobliżu Przemyśla, gdzie stwierdzono wstępowanie hybrydyzacji kumaków górskich z kumakami nizinnymi.

Na badanym obszarze kumak górski był najczęściej stwierdzanym gatunkiem płaza, obecność dorosłych osobników zanotowano w 88% wykrytych zbiorników, a rozród (obecność skrzeku lub larw) w 60% spośród nich (50% ogólnej liczby zbiorników). Rozród kumaków stwierdzano w każdym kwadracie, w którym wykryto obecność odpowiednich zbiorników. Obecność i rozród kumaka górskiego stwierdzono też we wszystkich spośród zbiorników skontrolowanych poza powierzchniami badawczymi. Jednocześnie informacje ustne uzyskane od innych osób prowadzących w tym terenie badania przyrodnicze wskazują, że gatunek ten jest na całym jego obszarze powszechny i regularnie stwierdzany. Spośród badanych zbiorników kumaki górskie najczęściej zasiedlały wypełnione wodą koleiny na nieutwardzonych drogach, najczęściej powstałe w wyniku prac ciężkiego sprzętu leśnego. Zazwyczaj koleiny te powstały jeszcze przed okresem lęgów, jednak stwierdzono również powstawanie nowych kolein pomiędzy kontrolami, w szczególności na użytkowanych drogach i placach manewrowych.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – B, nie ma podstaw do zmiany tej oceny.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Stan zachowania w obszarze: XX, ponieważ metoda monitoringu płazów przyjęta w Państwowym Monitoringu Środowiska oparta jest na trendach wskaźników i ocena jest możliwa dopiero po drugiej obserwacji. Jednak biorąc pod uwagę pospolitość gatunku w obszarze i brak aktualnych zagrożeń, stan ochrony gatunku w obszarze wydaje się właściwy.

Zagrożenia: Potencjalnie: regulacja rzek i potoków, ujmująca ich koryta w kamienne kanały; utwardzanie, asfaltowanie lokalnych dróg. Gatunek zależny od nietrwałych drobnych zbiorników, w tym kałuż i kolein na drogach, zagrożeniem byłyby suche warunki pogodowe oraz każde zaburzenie procesów dynamicznego powstawania takich zbiorniczków. Niekiedy uważa się, że jednym z zagrożeń dla gatunku jest gospodarka leśna, w szczególności wykorzystanie ciężkiego sprzętu w pracach leśnych. Ruch kołowy może prowadzić do zabijania dorosłych osobników gromadzących się w kałużach i koleinach. Jednocześnie zdecydowana większość skontrolowanych zbiorników, w których stwierdzono rozród powstała właśnie w wyniku prac przy pozyskaniu drewna, zatem gospodarka leśna, przyczyniając się do powstawania nowych miejsc rozrodu może być dla kumaków i traszek gatunków korzystnym czynnikiem.

2001 Traszka karpacka *Triturus montandoni*

Przedmiot ochrony obszaru. Traszka karpacka ogólnym pokrojem ciała i wielkością przypomina traszkę zwyczajną, jednak odróżnia się od niej szeregiem cech, wśród których charakterystyczna jest powierzchnia grzbietowa, która jest silnie spłaszczona z biegnącymi wzdłuż krawędzi fałdami gruczołowymi nadającymi ciału w przekroju kształt „tarczy herbowej”, oraz występująca u samców w okresie godowym spłaszczona bocznie nóżka. Traszka ta przystępuje do lęgów w różnego rodzaju wodach stojących lub wolno płynących, a na pogórzu również w okresowo wysychających stawkach, rozlewiskach wody deszczowej na łąkach, rowach przydrożnych, a nawet płytkich kałużach. Pierwsze godujące osobniki pojawiają się na pogórzu już w drugiej połowie marca, a czynnikiem wyzwalającym składanie jaj jest rosnąca temperatura wody. Czasami składanie jaj rozpoczyna się już w kwietniu, jednak głównym okresem jest maj i czerwiec. Rozwój jaja od chwili zapłodnienia do opuszczenia osłonek jajowych trwa ok. 30 dni, a całkowity rozwój larw trwa ok. 3 miesięcy. Przeobrażenie następuje od połowy lipca do końca września, przy czym w wyżej położonych rejonach larwy mogą zimować. Po zakończeniu godów, na pogórzu z końcem czerwca, a w górach z końcem lipca, dorosłe traszki opuszczają zbiorniki i przechodzą do lądowej fazy życia. Są aktywne głównie nocą, w podczas opadów- deszczu również w ciągu dnia, a ich pokarmem są głównie dżdżownice, gąsienice, małe ślimaki i stawonogi. Preferują lasy wilgotne, o dobrze wykształconej ściółce i często przebywają w pobliżu źródeł i zbiorników wód powierzchniowych. W niższych położeniach tworzy mieszańce z traszką zwyczajną.

Samica traszki karpackiej w nietrwałym zbiorniku – koleinie na drodze gruntowej. Fot. Michał Śmielak

Traszka karpacka jest subendemitem karpackim, którego zasięg ogranicza się prawie wyłącznie do zachodnich i wschodnich Karpat. Występuje od wysokości 200-300 aż do wysokości 1500-1600 m n.p.m. W Polsce występuje na obszarze Karpat i jest gatunkiem stosunkowo licznym, szczególnie we wschodniej ich części, jednak w odróżnieniu od kumaka górskiego rzadko występującym masowo. Wg opinii literaturowych w Górach

Słonnych i Bieszczadach jest znana z wielu stanowisk i w całym regionie jest płazem pospolitym. Północna granica zasięgu przebiega, podobnie jak u kumaka górskiego, w pobliżu linii Sanu pod Przemysłem.

Stan populacji w Górach Słonnych okazał się jednak dość słaby. Połczyńska-Konior w 2008 r. obserwowała ten gatunek tylko w 3 z 24 badanych zbiorników wodnych. Podobny wynik uzyskano w pracach nad niniejszym planem, notując traszkę karpacką tylko w jednym z 12 zbiorników na systematycznych powierzchniach próbnych (8%), co jest wskaźnikiem pięciokrotnie niższym niż średni udział zbiorników, w których stwierdzono traszki wśród obiektów badanych w trakcie monitoringu gatunku w ramach Państwowego Monitoringu Przyrody, jak również wielokrotnie niższym niż wyniki dla Ostoi Gorczańskiej (89%) czy Bieszczadów (75%), a dwukrotnie niższym niż w Ostoi Magurskiej (14%). Traszki karpackie były obserwowane znacznie rzadziej niż w trakcie analogicznych badań Ostoi Przemyskiej. Stwierdzono ich występowanie w 2 spośród dodatkowo skontrolowanych zbiorników. Co ciekawe, Połczyńska-Konior (2008) w swoich badaniach stosowała odmienną metodykę nakierowaną na kontrolę większych zbiorników i stwierdziła w ponad połowie z nich rozród traszki grzebieniastej, który to gatunek uznała za dominujący wśród traszek, podczas gdy traszkę karpacką stwierdziła wyłącznie na 3 stanowiskach. Jest to interesujący wynik, gdyż Juszczyk (1987) podaje, że jest mniej liczna niż np. traszka zwyczajna. Jednocześnie Głowaciński i Rafiński (2003) podają, że na niektórych stanowiskach górskich bywa liczniejsza niż traszka zwyczajna.

Połczyńska-Konior nie podaje niestety opisu kontrolowanych przez siebie zbiorników. Píše jednak, że lokalizowała je na podstawie zdjęć lotniczych. Można zatem przypuszczać, że w swoich badaniach skupiła się ona na większych zbiornikach, które stanowią mogą miejsce rozrodu traszki grzebieniastej. Traszka karpacka natomiast, oprócz takich zbiorników często przystępuje do rozrodu również np. w niewielkich, płytkich kałużach na leśnych drogach, zatem ze względu na zastosowaną metodykę jej liczebność mogła być w tych badaniach zaniżona. Zlokalizowanie takich zbiorników wymaga dokładnej penetracji terenu, np. w kwadratach wyznaczonych zgodnie z metodyką GIOŚ. W niniejszych badaniach terenowych na 5 kontrolowanych kwadratach nie stwierdzono występowania traszki grzebieniastej, stwierdzono natomiast rozród traszki karpackiej. W celu określenia udziału poszczególnych gatunków w zespole należy zatem wziąć pod uwagę zarówno większe zbiorniki, jak i rozproszone na całym obszarze niewielkie, efemeryczne zbiorniki w koleinach czy kałużach. Chociaż zbiorniki te są zazwyczaj mniejsze, a tym samym stanowią mogą miejsce rozrodu mniejszej liczby osobników, to jednocześnie sama liczba takich zbiorników jest miejscami duża, a zatem ich uwzględnienie w ogólnych wynikach może pomóc uniknąć niedoszacowania liczebności tego gatunku.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – B, co w świetle uzyskanych danych powinno być zredukowane do C: Populacja nie jest możliwa do oceny, jednak z pewnością stanowi <2% populacji regionu alpejskiego w Polsce (C). Siedliska gatunku nie są optymalne, ale te które są, zachowały się w dobrym stanie (B). Populacja nie jest izolowana (C). Ze względu na deficyt trwalszych zbiorników wodnych obszar jest dla tego gatunku tylko suboptymalny, mimo to występowanie gatunku ma charakter stały i nieprzypadkowy, nie odbiegający in minus od występowania w innych pasmach Karpat,

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Stan zachowania w obszarze: XX, ponieważ metoda monitoringu płazów przyjęta w Państwowym Monitoringu Środowiska oparta jest na trendach wskaźników i ocena jest możliwa dopiero po drugiej obserwacji. Jednak biorąc pod uwagę deficyt trwałych zbiorników, obszar wydaje się suboptymalny dla gatunku.

Zagrożenia: Potencjalnie: regulacja rzek i potoków, ujmująca ich koryta w kamienne kanały; odwadnianie młak, utwardzanie, asfaltowanie lokalnych dróg. Potencjalnie niszczenie stanowisk rozrodczych (odwadnianie terenu, zasypywanie lub zanieczyszczanie niewielkich zbiorników wodnych); zarybianie stawków lub przekształcanie ich dna i brzegów tak, że stają się nieoptymalne dla traszek. Gatunek częściowo zależny od nietrwałych drobnych zbiorników, w tym kałuż i kolein na drogach, zagrożeniem byłyby suche warunki pogodowe oraz każde zaburzenie procesów dynamicznego powstawania takich zbiorniczków. Niekiedy uważa się, że jednym z zagrożeń dla gatunku jest gospodarka leśna, w szczególności wykorzystanie ciężkiego sprzętu w pracach leśnych. Ruch kołowy może prowadzić do zabijania dorosłych osobników gromadzących się w kałużach i koleinach. Jednocześnie zdecydowana większość skontrolowanych zbiorników, w których stwierdzono rozród powstała właśnie w wyniku prac przy pozyskaniu drewna, zatem gospodarka leśna, przyczyniając się do powstawania nowych miejsc rozrodu może być dla kumaków i traszek gatunków korzystnym czynnikiem.

1146 Koza złotawa *Sabanejewia aurata*

Projektowany przedmiot ochrony. Koza złotawa jest małą rybą (do 10 cm długości) związaną z dnem cieków wodnych. Ciało wydłużone i bocznie spłaszczone. Głowa mała, stanowi około 21% długości całkowitej ciała. Oczy małe, wysoko osadzone na głowie. Otwór gębowy mały, dolny, otoczony trzema parami wąsików: pierwsza leży pośrodku wargi górnej, druga nieco dalej, a trzecia, najdłuższa (jej końce mogą sięgać do połowy średnicy oka), znajduje się w kąciakach otworu gębowego. Pod okiem dwudzielny, silny kolec, grubszy niż u kozy. Ciało pokrywają małe łuski, których długość jest mniejsza niż szerokość. Za płetwą grzbietową po obu stronach jest kil skórnny, szczególnie wyraźnie widoczny w części grzbietowej. Wszystkie płetwy lekko zaokrąglone, tylko ogonowa jest prawie równo ścięta. Ciało koloru jasnożółtego. Wzdłuż grzbietu ciągnie się rząd średnio 12–13 ciemnych, dużych, brązowych plam. Podobne plamy w liczbie od 9 do 18 tworzą rzędy po bokach ciała. Plamy te są nieregularne lub prawie kwadratowe. Między szeregiem plam grzbietowych i bocznych ciało jest gęsto pigmentowane w drobne, nieregularne, porozrzucane ciemne plamki, które pokrywają także głowę i pokrywę skrzelową. Brzuch i dolne partie głowy jaśniejsze, prawie białe. Płetwy koloru żółtawego. Płetwy grzbietowa i ogonowa pokryte rzędami drobnych, ciemnych plamek, tworzących odpowiednio 3–4 i 4–6 pasów w poprzek. Przy nasadzie płetwy ogonowej znajdują się dwie wyraźne, ciemne plamy, które czasami leżą blisko siebie.

Biologia gatunku jest słabo poznana. Koza złotawa preferuje czyste wody o dość szybkim przepływie wody, ale spotykana jest także w miejscach z wolno płynącą wodą. Wybiera dno kamieniste lub piaszczyste.

Rozsiedlenie kozy złotawej na terenie Polski jest mało poznane. Znane są stanowiska z Wisły, dopływów Bugu, Odry. Na Podkarpaciu występuje w środkowym Sanie i w Strwiążu.

W obszarze dotychczas stwierdzona w Strwiążu z dopływami, gdzie badania prowadził Kukuła (2008 r.) w ramach Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego, stwierdzając, że w Strwiążu gatunek zaliczony został do gatunków rzadkich. W badaniach ichtiologicznych trafiał się rzadko, ale regularnie łowionych jest po kilka osobników. W stosunku do populacji krajowej wielkość populacji kozy złotawej w Strwiążu oceniono na poniżej 1% (ale na pewno jest to co najmniej kilka, jeśli nie kilkadziesiąt % populacji regionu alpejskiego). Siedlisko gatunku zachowało się w bardzo dobrym stanie. Populacja w stosunku do reszty populacji polskich jest izolowana. Wartość obszaru dla ochrony gatunku ma wg Kukuły (2008) najwyższą kategorię.

Inne cieki obszaru nie były badane pod kątem tego gatunku. Odłowy przeprowadzone w sierpniu 2013 roku na 11 stanowiskach, na całej szerokości koryta, wykorzystując elektryczne urządzenie połowowe. Szerokość strefy połowu wynosiła od 1 do 15 metrów. Zastosowano technikę połowu z brodzeniem w górę rzeki. Odławiano odcinki o długości od 100 do 200m. Potwierdzona na 1 stanowisku: na Strwiążu.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – nie ujęta, jednak podstawie badań Kukuły (2008) oraz badań zrealizowanych pod czas prac nad niniejszym planem powinno być co najmniej C. Ocena względnej liczebności na poziomie C, siedliska B, izolacja C

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: XX

Stan zachowania w obszarze: U1

Ocenę obniża brak obecności na wielu dogodnych stanowiskach.

Zagrożenia: Zanieczyszczenie wody, niszczenie siedlisk poprzez wydobywanie kruszywa z koryta rzeki, zabudowa progowa, budowanie zapór, regulacje i „utrzymywanie” rzek. regulacje i „utrzymywanie” rzek i potoków, zarybianie zbyt dużą ilością drapieżników (np. pstrągiem)

1163 Głowacz białopłetwy *Cottus gobio*

Przedmiot ochrony obszaru. Głowacz białopłetwy jest małą rybą prowadzącą przydenny tryb życia. Ciało głowacza jest krępe, silnie zwężające się ku tyłowi, spłaszczone grzbietobrzusznie. Głowę ma dużą i szeroką. Charakterystyczne są bardzo duże płetwy piersiowe. Ubarwienie ciała jest zwykle szarobrazowe z nieregularnymi poprzecznymi plamami. Płetwy grzbietowe, ogonowa i piersiowe mają poprzeczne paski na promieniach. W odróżnieniu od bardzo podobnego, a w Górach Słonnych znacznie pospolitszego głowacza przegopłetwego *C. poecilopus*, płetwy brzuszne i odbytowa są u głowacza białopłetwego bez prążków. Maksymalna osiągana przez ten gatunek długość to 17 cm, ale w karpackich dopływach Wisły zwykle nie przekracza 12 cm. Tarło odbywa się w marcu i kwietniu. Jaja składane są pod kamieniami w prostym gnieździe budowanym na żwirowo-kamienistym dnie. Samiec opiekuje się ikrą oraz wylęgiem. Pokarmem są głównie larwy muchówek, chrzączek i jętek. Głowacz białopłetwy żyje w środkowym biegu podgórskich rzek. Występuje także w nizinnych potokach z dobrze natlenioną wodą. Wybiera kamienisto-żwirowe fragmenty dna o małej głębokości. Wrażliwy na brak ciągłości ekologicznej; nawet progi o wysokości ok. 20 cm mogą być dla niego przeszkodą, powodując izolację populacji. W dorzeczu górnej Wisły głowacz białopłetwy występuje m.in. w górnym Sanie, w Wiarze, dolnej Oślawie, w środkowym Wisłoku, w Stobnicy, w górnej i środkowej Wisłoce.

Prowadzi przydenny, skryty i mało aktywny tryb życia, większość czasu spędzając ukryty między kamieniami. Najwyższą aktywność wykazuje o zmierzchu i brzasku. Strategią odżywiania się jest oszukiwanie i polowanie na aktywnie poruszające się lub dryfujące bezkręgowce makrozoobentosowe, zwłaszcza larw owadów wodnych i kielże. W okresie tarła zwiększa swoją aktywność poszukując miejsc na założenie gniazd; nie odbywa jednak typowych wędrówek tarłowych, rozmnażając się w pobliżu swoich żerowisk i refugium spoczynkowych.

Gatunek jest podany w SDF, ale nie ma danych z konkretnych stanowisk. W ramach badań WZS w 2008 r. nie stwierdzono go w Strwiążu i dopływach, ale inne cieki obszaru nie były pod tym kątem w ogóle badane. Odłowy przeprowadzone w sierpniu 2013 roku na 11 stanowiskach, na całej szerokości koryta, wykorzystując elektryczne urządzenie połowowe. Szerokość strefy połowu wynosiła od 1 do 15 metrów. Zastosowano technikę połowu z brodeniem w górę rzeki. Odławiano odcinki o długości od 100 do 200m. Potwierdzony na 4 stanowiskach: Olszance/Olszanicy, Jamnince, Strwiążu i Stebniku, gdzie występował zwykle obok pospolitszego głowacza przegopłetwego *Cottus poecilopus*.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – C. Nie ma przesłanek do zmiany tej oceny.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Stan zachowania w obszarze: U2.

Ocenę obniża brak obecności na wielu dogodnych stanowiskach

Zagrożenia: Zanieczyszczenie wody, niszczenie siedlisk poprzez wydobycie kruszywa z koryta rzeki, zabudowa progowa, budowanie zapór, regulacje i „utrzymywanie” rzek. regulacje i „utrzymywanie” rzek i potoków, zarybianie zbyt dużą ilością drapieżników (np. pstrągiem)

2482 Minóg ukraiński *Eudontomyzon spp.*

Przedmiot ochrony obszaru. Minóg ukraiński, zarówno dorosły, jak i jego forma larwalna, ma wydłużony, robakowaty kształt ciała. Otwór gębowy dorosłych minogów zaopatrzony jest w przyssawki. Larwy natomiast mają przyssawkę niewykształconą, a oczy ukryte pod skórą. Długość przeobrażonych osobników wynosi od 12 do 18 cm. Larwy żyją zagrzebane w podłożu, w odcinkach cieków o piaszczystym dnie, z dużą ilością osadów organicznych. Po 3–6 latach przechodzą w okresie lipiec-wrzesień metamorfozę. Tarło trwa od końca kwietnia do połowy maja (lub później – wymagana temperatura wody 11-16°C) w żwirowych, płytkich (0,2-0,3m) odcinkach z umiarkowanym lub szybkim prądem wody. W poszukiwaniu takich miejsc mogą podejmować migracje w górę rzeki, niekiedy na znaczne długości. Osobniki dorosłe nie pobierają pokarmu i w ciągu 2 – 3 tygodni po tarle wszystkie osobniki giną. Larwy żywią się detrytusem, szczątkami roślin oraz glonami.

Typowe miejsce występowania minoga ukraińskiego to górne odcinki podgórskich potoków. Gatunek ten spotykany jest także w nizinnych strumieniach z silnym prądem i żwirowo-piaszczystym dnem. Wymaga wody dobrze natlenionej i czystej. Minóg ukraiński jest gatunkiem podejmującym wędrówki w bardzo ograniczonym zakresie i to tylko w związku z tarłem.

Główny obszar występowania minoga ukraińskiego to zlewnie rzek wpadających do Morza Czarnego, ale występuje także w dorzeczu Wisły. W Polsce minóg ukraiński najliczniej występuje w dopływach Narwi, Biebrzy i Bugu.

W obszarze udokumentowane jest występowanie minoga ukraińskiego w Strwiążu (Kukuła 2008). W tekście raportu Kukuły (2008) mowa jest także o występowaniu w dopływie Stebnik, choć może być to błąd bo w 2014 r. Autor neguje, żeby tam go stwierdził. W Strwiążu minóg zaliczony został do gatunków rzadkich, ale regularnie reprezentowanych w odławianych próbach. Wg doświadczeń z 2014 r. K. Kukuła uważa, że gatunek jest obecny w Strwiążu stale i często, w szczególności był stwierdzono np. w badaniach Katedry Biologii Środowiska w 2013 r. Jest to prawdopodobnie cała populacja tego gatunku na Podkarpaciu, będąca fragmentem ciągłego zasięgu gatunku w zlewisku Morza Czarnego. W ramach prac nad PZO zbadano 11 stanowisk w obszarze, występowanie tego gatunku nie zostało w tych badaniach potwierdzone. Nie udało się złowić go w Strwiążu, nie ma jednak podstaw, by wątpić w aktualność danych z 2008 r., tym bardziej w świetle informacji Kukuły o łowieniu go tam w 2013 r.

W stosunku do populacji krajowej wielkość populacji minoga ukraińskiego w Strwiążu oceniono na poniżej 1%. Siedlisko przyrodnicze zachowało się w bardzo dobrym stanie. Populacja w stosunku do reszty populacji polskich jest izolowana. Wartość obszaru dla ochrony gatunku ma najwyższą kategorię.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – B, co wymaga nawet podniesienia do A, występowanie gatunku w regionie alpejskim podawane dotąd tylko z Podtatrza, ale tam od dawna nie potwierdzane.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: XX

Stan zachowania w obszarze: XX

Zagrożenia: Zanieczyszczenie wody, niszczenie siedlisk poprzez wydobycie kruszywa z koryta rzeki, zabudowa progowa, budowanie zapór, regulacje i „utrzymywanie” rzek. regulacje i „utrzymywanie” rzek i potoków, zarybianie zbyt dużą ilością drapieżników (np. pstrągiem)

2503 Brzanka *Barbus meridionalis*

Przedmiot ochrony obszaru. Brzanka jest rybą średnich rozmiarów, a największe okazy rzadko osiągają 30 cm długości. Ciało brzanki jest wydłużone, wrzecionowate. Grzbiet jest brunatny, a boki złotawe. Powyżej linii bocznej, na głowie oraz płetwach grzbietowej i ogonowej występują brunatne plamki. Płetwy brzuszne, odbytowa i dolny płąt ogonowej są żółtopomarańczowe. Brzanka posiada dwie pary wąsików. Krótsze znajdują się na wardze górnej przy końcu pyska, druga para znajduje się w kącikach ust. Najwyraźniejszą cechą umożliwiającą odróżnienie brzanki od bardzo podobnej do niej brzany jest pierwszy twardy promień płetwy grzbietowej, który u brzanki jest pozbawiony ząbków. Tarło brzanki odbywa się w okresie od maja do czerwca w płytkiej wodzie na podłożu kamienisto - żwirowym. Pokarm brzanki stanowi fauna denną, głównie larwy muchówek, chrzączek i jętek. Brzanka zasiedla górne biegi rzek o dużym spadku. Jest typową rybą rzeczną, optymalny biotop to rzeka o zróżnicowanej morfologii, z fragmentami o wolniejszym i szybszym prądzie. Występuje głównie w podgórskich rzekach i potokach średniej wielkości, czasem dochodząc do górskiej strefy potoków. Jeszcze dość licznie występuje w karpackich dopływach górnej Wisły. Wybiera miejsca płytsze z kamienistym dnem i szybko płynącą wodą. Gatunek ten można spotkać: w Sanie od Tarnawy w górnym biegu po Przemyśl oraz w większych dopływach Sanu (Wołosaty, Solinka, Wetlina, Hoczewka, Oślawa, Sanoczek, Olszanka, Stupnica, Wiar), w Wisłoku, w górnej i środkowej Wisłoce oraz w Jasiołce. Liczny jest także w Strwiążu. W niektórych rzekach jest liczna m.in. w dopływach górnego Sanu. Sporadycznie brzanka występowała także w Sanie poniżej Przemyśla do ujścia Wisłoka i w dolnym Wisłoku.

W obszarze dotychczas stwierdzona w Strwiążu z dopływami, gdzie badania prowadził Kukuła (2008 r.) w ramach Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego. Inne cieki obszaru nie były badane pod kątem tego gatunku, jednak siedliska wydają się dla brzanki bardzo dogodne. W 2013 roku podczas badań związanych z PZO na 11 stanowisk stwierdzona na 4 stanowiskach: Wiar k. potoku Łodzińskiego, Olszanka/Olszanica, Strwiąż, Stebnik.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: podstawowe, wg standardowego formularza danych – C. Nie ma przesłanek do zmiany tej oceny.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Stan zachowania w obszarze: U2. Ocenę obniża brak obecności na wielu dogodnych stanowiskach, istnienie przegród poprzecznych uniemożliwiających migrację.

Zagrożenia: Zanieczyszczenie wody, niszczenie siedlisk poprzez wydobywanie kruszywa z koryta rzeki, zabudowa progowa, budowanie zapór, regulacje i „utrzymywanie” rzek i potoków, zarybianie zbyt dużą ilością drapieżników (np. pstrągiem).

1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri*

Projektowany przedmiot ochrony obszaru. Minóg strumieniowy *Lampetra planeri* zarówno dorosły, jak i jego forma larwalna, ma wydłużony, robakowaty kształt ciała. Otwór gębowy dorosłych minogów zaopatrzony jest w przyssawki. Larwy natomiast mają przyssawkę niewykształconą a oczy ukryte pod skórą. Długość przeobrażonych osobników wynosi od 12 do 18 cm. Larwy żyją zagrzebane w podłożu, w odcinkach cieków o piaszczystym dnie z dużą ilością osadów organicznych. Po 3–6 latach przechodzą metamorfozę, która kończy się przed tarłem. Tarło trwa od końca kwietnia do połowy maja w żwirowych odcinkach z szybko płynącą wodą. Osobniki dorosłe nie pobierają pokarmu i w ciągu 2 – 3 tygodni po tarle wszystkie osobniki giną. Larwy żywią się detrytusem, szczątkami roślin oraz glonami. Typowym miejscem występowania minoga strumieniowego jest górny bieg wyżynnych i podgórskich potoków (do wysokości 300 m n.p.m.). Spotykany jest także w nizinnych strumieniach z silnym prądem i żwirowato-piaszczystym dnem. Minóg strumieniowy jest gatunkiem podejmującym wędrówki w bardzo ograniczonym zakresie i to tylko w związku z tarłem. W Polsce minóg strumieniowy jest jeszcze względnie często spotykany. W dorzeczu Wisły mało liczny. W karpackich dopływach spotykany jest sporadycznie. W dorzeczu Sanu występuje m.in. w potokach: Stupnica oraz w Wiarze.

Dla rozeznania występowania, wykonano w obszarze 11 prób polegających na elektropołowach na wybranych odcinkach cieków. Na obszarze Natura2000 Ostoja Góry Słonne stwierdzony w 6 lokalizacjach: na Mszańcu, Wiarze, Olszance/Olszanicy, Wańkówce, Serednicy i Tyrawce.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – nie ujęty. Proponowana wartość: B. W dotychczasowej wersji SDF brak tego gatunku. Ponieważ jest nieliczny w dorzeczu Wisły, a w karpackich dopływach bardzo rzadko stwierdzany, obszar gdzie występuje stosunkowo licznie zdaje się mieć duże znaczenie dla zachowania krajowych zasobów w tym regionie biogeograficznym. Ocena względnej liczebności na poziomie B, siedliska B, izolacja C.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: XX

Stan zachowania w obszarze: U1

Ocenę obniża brak obecności gatunku na wielu dogodnych stanowiskach, obecność w wielu ciekach znacznej ilości drapieżników pochodzących prawdopodobnie z zarybień, a także przekształcenia siedliska - miejscowe wybieranie żwiru oraz prowadzenie prac przeciwpowodziowych

powodujących zniszczenie stadium larwalnego minogów. Na większości stanowisk minoga stwierdzano tylko jako pojedyncze osobniki, co może świadczyć o nasileniu czynników ograniczających jego populację.

Zagrożenia: Zanieczyszczenie wody, niszczenie siedlisk poprzez wydobywanie kruszywa i piasku z koryta rzeki, usuwanie drzew nadrzecznych, zabudowa progowa, budowanie zapór, regulacje i „utrzymywanie” rzek. regulacje i „utrzymywanie” rzek i potoków, zarybianie zbyt dużą ilością drapieżników (np. pstrągiem)

2511 Kiełb Kesslera *Gobio kessleri*

Projektowany przedmiot ochrony obszaru. Pokrój ciała kiełbia Kesslera jest zbliżony do kiełbia białopłetwego. Ma ciało wydłużone i walcowate. Głowa jest stosunkowo masywna, a ciało niskie, prawie nie wygrzbiecone. Długie wąsiki sięgają do tylnej krawędzi oka. Łuski w części grzbietowej pomiędzy głową a płetwą grzbietową mają charakterystyczne żeberka. Grzbiet kiełbia Kesslera jest barwy stalowoszarej, a boki są jaśniejsze, srebrzystobiałe. Po bokach ciała występują, zwykle rozmyte, ciemne plamy. Płetwa grzbietowa i ogonowa ma delikatne jasne plamki. W płetwie grzbietowej znajduje się od 8 do 9 promieni miękkich, rzadko jest ich 7. W polskich wodach ryba ta osiąga maksymalnie 12 cm długości. Kiełb Kesslera żywi się głównie zwierzętami bezkręgowymi zasiedlającymi dno. Gatunek ten preferuje odcinki z szybszym prądem wody.

Główna część populacji kiełbia Kesslera występująca w Polsce znajduje się w Sanie i w Wiśloku. Stanowiska te znajdują się na północnej granicy zasięgu gatunku.

W obszarze nie było wcześniejszych danych o konkretnych stanowiskach gatunku, a tylko ogólna informacja o jego występowaniu w ciekach. Również od użytkownika rybackiego – PZW – nie uzyskano informacji o stanowiskach gatunku. Dla rozeznania występowania, w 2013 roku wykonano w obszarze 11 prób polegających na elektropołowach na wybranych odcinkach cieków, Kiełb został odłowiony na 1 stanowisku: w Olszance.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych: nie ujęty, jednak powinien mieć ocenę co najmniej B. Kiełb Kesslera występuje w Polsce nielicznie, dlatego każde jego stwierdzone stanowisko ma duże znaczenie dla zachowania krajowych zasobów. Ocena względnej liczebności na poziomie C, siedliska C, izolacja C

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U2

Stan zachowania w obszarze: U2

Na taką ocenę ma wpływ bardzo nieliczne występowanie tego gatunku na badanym obszarze, mimo obecności dogodnych siedlisk.

Zagrożenia: Zanieczyszczenie wody, niszczenie siedlisk poprzez wydobycie kruszywa z koryta rzeki, zabudowa progowa, budowanie zapór, regulacje i „utrzymywanie” rzek. regulacje i „utrzymywanie” rzek i potoków, zarybianie zbyt dużą ilością drapieżników (np. pstrągiem).

1078 Krasopani hera *Callimorpha quadripunctaria*

Projektowany przedmiot ochrony obszaru. Motyl, rozpiętość skrzydeł 52–58 mm. Przednie skrzydło czarne, z ukośnymi białymi paskami. Tylne skrzydło pomarańczowoczerwone, z trzema owalnymi czarnymi plamami. Odwłok podobnej barwy jak tylne skrzydło, z rzędem drobnych czarnych kropek na stronie grzbietowej. Ćma z dziennym trybem życia. Ekologicznie związana z obecnością sadźca konopiastego *Eupatorium cannabinum* L. Dla niespecjalisty możliwość pomyłki z podobnym gatunkiem występującym w podobnych siedliskach na obszarze Natura 2000 Ostoja Przemyska PLH180012 – z krasopani poziomkówką *Callimorpha dominula* (zamiast pasków na skrzydle ma kropki). Gatunek cechuje się znacznymi fluktuacjami w liczebności pomiędzy kolejnymi latami.

Fotografia: Krasopani hera, fot.: Kateryna Borysenko

W obszarze gatunek był planowany do badań. Okazało się jednak że był stwierdzony w 2 stanowiskach z PMŚ: Bykowce (rezerwat Polanki) i Monasterzec (rezerwat Góra Sobień) – oba stwierdzenia z 2007 roku. Błędnie nie ujęty w SDF. W trakcie badań nad niniejszym Planem potwierdzone opisane występowanie na 2 leśnych odcinkach pobocza drogi Jureczkowa-Arłamów. Znamy więc łącznie 4 lokalizacje gatunku w obszarze.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: nie ujęty w SDF, lecz powinien być do niego dodany z oceną C. Ocena względnej liczebności na poziomie C, siedliska C, izolacja C.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: XX

Stan zachowania w obszarze: XX, ze względu na brak rozpoznania rzeczywistej liczby i siły stanowisk. Istnieje ryzyko co do zachowania gatunku w obszarze z uwagi na zagrożenie 2 nowo odkrytych stanowisk zniszczeniem związanym z przebudową i modernizacją poboczy drogi Jureczkowa – Arłamów (zniszczeniem siedliska gatunku – sadzca konopiastego).

Zagrożenia: niszczenie rośliny żywicielskiej – sadzca konopiastego. Stanowisko przy drodze Jureczkowa-Arłamów jest zagrożone zniszczeniem w związku z niszczeniem roślinności poboczy w ramach przebudowy – modernizacji drogi.

1086 Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*

W chwili rozpoczynania prac - projektowany przedmiot ochrony obszaru. W październiku 2013 r., przed zakończeniem prac nad niniejszym planem, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wprowadził do SDF informację o gatunku, w wyniku czego stał się on aktualnym przedmiotem ochrony obszaru. Gatunek chrząszcza z rodziny zgniotkowatych, do niedawna znany tylko z Puszczy Białowieskiej, ale ostatnio odkryto także inne stanowiska – m. in. właśnie na Pogórzu Przemyskim i w Górach Słonnych, a także w Beskidzie Niskim, w lasach łęgowych w dolinie Odry po Słubice i w lasach świętokrzyskich oraz lubelskich. Jest to gatunek saproksylobiontyczny, wymagający do rozwoju drzew martwych lub częściowo obumarłych, w których tylko jest w mniej lub bardziej zaawansowanym stadium rozkładu, zaś drewno jest w początkowym stadium tego procesu. Cały rozwój larwalny odbywa się w środowisku podkorowym stojących lub leżących drzew i zajmuje minimum dwa lata. Makrosiedliskiem zgniotka cynobrowego są lasy i zarośla drzewiasto-krzewiaste, które zachowały, choćby częściowo, charakter naturalny, przynajmniej w zakresie zasobności w obumierające i martwe drzewa. Niedawno przeprowadzone badania w Czechach wykazały zasiedlanie przez ten gatunek także biotopów silnie zniekształconych przez człowieka – prześwietlonych plantacji topolowych i zadrzewień przydrożnych. Z badań przeprowadzonych w Puszczy Białowieskiej i z szeregu innych obserwacji z Polski i krajów skandynawskich wynika jednak, że gatunek ten preferuje stanowiska zacienione i wilgotne, o charakterze naturalnym. O preferencjach warunków o dużej wilgotności świadczyć też może fakt, iż 80% spośród stwierdzonych larw zgniotka cynobrowego w Puszczy Białowieskiej znaleziono na drzewach leżących.

W Puszczy Białowieskiej owad ten zasiedla niemal wyłącznie mikrośrodowiska podkorowe różnych gatunków drzew liściastych, z dość wyraźną preferencją jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior*, wynikającą najprawdopodobniej z dostępności obumierających i martwych drzew tego gatunku. Na Pogórzu Przemyskim i w Górach Słonnych preferuje martwe jodły. Oprócz tego znajdowany był na: klonie zwyczajnym, olszy czarnej, dębie szypułkowym, osice, wierzbach, wiązach, lipie drobnolistnej, brzozie brodawkowatej, grabie, a także sośnie i świerku. Przy zasiedleniach preferowane są drzewa o dużych rozmiarach, choć stwierdzono zasiedlanie także stosunkowo cienkich drzew (średnica pnia ok. 30 cm). Zaznaczyć należy, że średnica 30cm jest wartością minimalną dla optymalnego środowiska dla tego gatunku. Najlepsze warunki zapewniają kłody o większej średnicy. Pod względem rodzajowym, jako mikrosiedliska tego gatunku dominują pnie, w następnej kolejności grube konary. Zdecydowana większość stwierdzeń gatunku w Ostoi miała miejsce na stojących martwych drzewach, najczęściej jodłach.

Zgniotek cynobrowy wymieniony jest w Konwencji Berneńskiej (załącznik II), Dyrektywie Siedliskowej (załączniki II i IV), objęty ochroną gatunkową w Polsce, ujęty na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce. Ujęcie w załączniku IV Dyrektywy Siedliskowej oznacza m. in., że prawo europejskie wymaga uniknięcia nawet nieumyślnego niszczenia siedlisk rozmnażania się tego gatunku.

Zgniotek cynobrony. Fot. R. Michalski

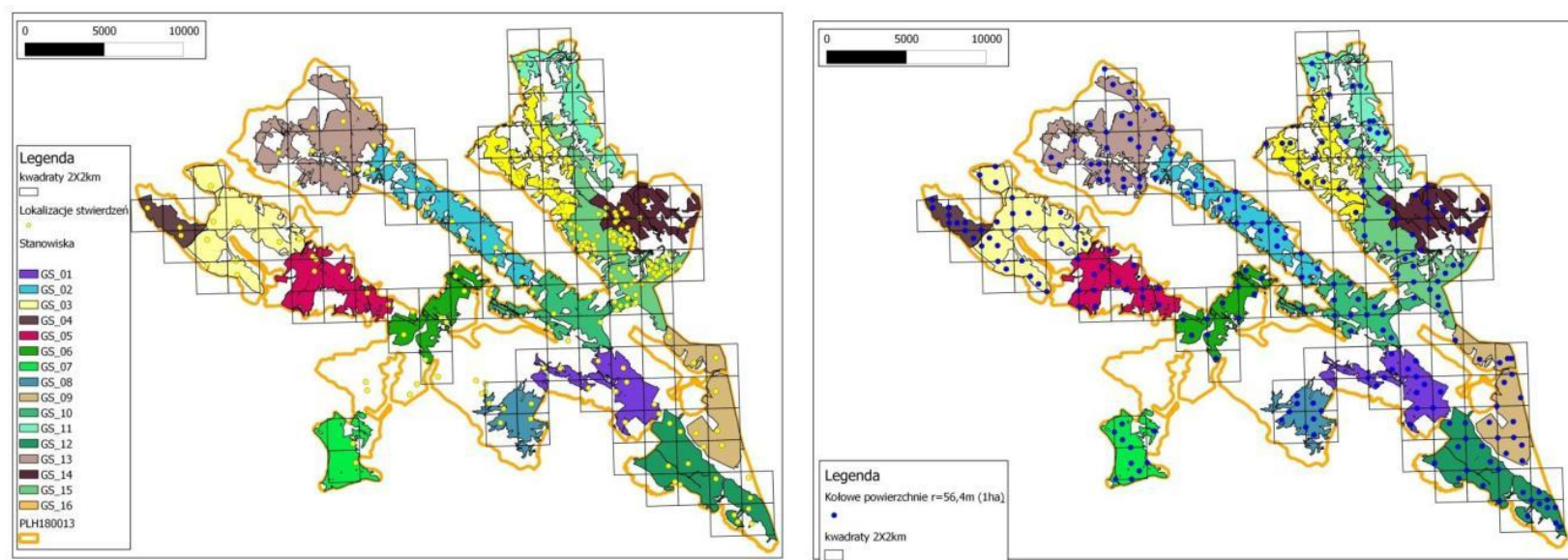
W obszarze do 2010 r., nie było nowych informacji o gatunku, choć np. w 2007 r. we wnioskach do planu urządzenia lasu nadleśnictwa Bircza postulowano (Klub Przyrodników) rozpoznanie zagadnienia jego ew. występowania w ramach prac nad Programem Ochrony Przyrody, co nie zostało jednak uwzględnione. W latach 2010 – 2012 w obszarze przeprowadzono (Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze) zakrojone na szeroką skalę poszukiwania tegoż gatunku. Stwierdzono kilkaset miejsc jego występowania. Szczegółowe informacje przytaczają Buchholz i inni (2013).

W ramach prac nad niniejszym planem przeprowadzono uszczegółowione badania populacji i siedliska zgniotka na terenie obszaru, pokrywające całość lasów obszaru, zgodnie z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyznaczono 16 obszarowych stanowisk monitoringowych²⁹ o powierzchni od 507,27ha do 2499,0ha. Sumaryczna powierzchnia obszarowych stanowisk monitoringowych wyniosła 24.348,55 ha. Na obszar lasu, składający się na każde ze stanowisk, nałożono siatkę kwadratów 2 x 2 km, dzieląc w ten sposób obszar leśny na części leżące w poszczególnych kwadratach. W lasach w każdym z kwadratów szukano następnie gatunku do pierwszego znalezienia lub do przeszukania z wynikiem negatywnym 20 potencjalnych mikrosiedlisk gatunku (wielkowymiarowe martwe drewno w I i II stadium rozkładu – drzewo pokryte co najmniej w 50% dość ściśle przylegającą korą). Obecność gatunku stwierdzono niemal we wszystkich kwadratach! Następnie, na kołowych powierzchniach próbnych po 1 ha, oceniono stan siedliska, w szczególności ilość i jakość zasobów martwego drewna.

²⁹ Metoda oceny stanu populacji i siedliska zgniotka posługuje się terminem „stanowisko” na oznaczenie obszaru leśnego, w którym bada się występowanie zgniotka i cechy jego siedliska, tj. względnie jednolitego obszaru lasu o powierzchni 250-2500 ha. Lasy obszaru podzielono na 12 tak rozumianych „stanowisk obszarowych”. Pojęcia tego nie należy mylić z potocznym rozumieniem terminu „stanowisko”, oznaczającym punkt, w którym występuje gatunek (=zasiedlone drzewo).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

nazwa obszarowego stanowiska badawczego	kod stanowiska	powierzchnia stanowiska w ha	liczba kwadratów badawczych 2X2km	Liczba kwadratów 2X2km ze stwierdzoną obecnością gatunku	liczba kołowych powierzchni monitoringowych (1ha)
Łodyna	GS_01	1366,71	8	8	14
Zawadka	GS_02	1843,14	11	10	19
Wujskie	GS_03	2194,83	8	7	22
Liszna	GS_04	507,27	3	3	10
Manasterzec	GS_05	1528,26	6	5	15
Wańkowa	GS_06	1131,58	7	7	11
Lesko	GS_07	983,16	2	2	10
Ustjanowa	GS_08	824,89	4	4	9
Krościenko	GS_09	1649,03	7	7	16
Leszczowate	GS_10	1396,55	7	7	14
Trójca	GS_11	1184,54	8	5	11
Bandrów	GS_12	2058,09	10	9	22
Kreców	GS_13	2499,00	10	9	25
Kwaszenina	GS_14	1298,98	6	5	12
Jureczkowa	GS_15	2487,04	11	11	24
Trzcianiec	GS_16	1395,48	7	5	13
SUMA		24348,55	115	104	247

Ryc.: Z lewej: występowanie gatunku (żółte punkty) na tle wyróżnionych obszarowych stanowisk monitoringowych do oceny stanu populacji i siedliska oraz zastosowanej siatki 2x2 km do oceny populacji. Z prawej: rozmieszczenie (niebieskie punkty) kołowych powierzchni próbnych po 1 ha, użytych do oceny siedliska gatunku.

Wyniki badań potwierdziły powszechne występowanie gatunku w lasach obszaru – co czyni ten obszar jedną z najważniejszych ostoi gatunku w Polsce (w Ostoje gatunek stwierdzony w 6 kwadratach UTM, co oznacza, że w Górach Słonnych występuje 35,3% współcześnie znanej populacji z regionu biogeograficznego Alpejskiego).

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: kluczowe, obszar gromadzi większość znanej polskiej populacji (liczebność A). Siedliska średnio zachowane (B), a populacja nie jest izolowana (C), ocena ogólna wg SDF B, choć powinna być A.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1↑

Stan zachowania w obszarze: U1. Pomimo bardzo silnej populacji gatunku, badanie cech siedliska wykazało niedostateczną aktualnie ilość martwego drewna grubowymiarowego (>30cm), a w szczególności brak ciągłości zasobów martwego drewna. Bardzo słabo była reprezentowana I klasa rozkładu, która jako jedyna może być wykorzystywana przez zgniotka do rozwoju larw (dla jednego z obszarowych stanowisk monitoringowych odsetek posuszu stojącego o średnicy >30cm w I klasie rozkładu, a więc aktualnie mogącego być wykorzystanym przez zgniotka cynobrowego,

wyniósł jako średnia z 11 kołowych powierzchni monitoringowych (promień 56,4m, powierzchnia 1ha) 0 martwych drzew na hektar – co oznacza że takich drzew na tym stanowisku prawie nie ma - co może być rezultatem prowadzonej aktualnie bardzo intensywniej gospodarki leśnej i bieżącego usuwania niemal wszystkich wydzielających się martwych drzew i wywrotów. Obecny dobry stan populacji gatunku może być reliktem mniej intensywnego pozyskania drewna (w tym mniej intensywnego usuwania zamierających i martwych drzew) w przeszłości – tym samym nie musi gwarantować dobrych perspektyw na przyszłość, gdyż może być przykładem tzw. „długu wymierania” (extinction debt) – znanej w teorii ochrony przyrody sytuacji, gdy gatunek jest pozornie liczny i nie zagrożony, ale istnieją już – nie zawsze oczywiste i widoczne - czynniki znacznie osłabiające jego długoterminowe możliwości przetrwania, np. zmiany jakości siedlisk, takie jak zmniejszenie się ilości dopływającego do środowiska wielkowymiarowego martwego drewna w pożądanych klasach rozkładu. Problemem dla „dostawy” martwego drewna o odpowiednich parametrach może być wycinanie drzew zanim zdążą osiągnąć zaawansowany wiek i rozmiary i zanim w starszym wieku i przy okazałych rozmiarach będą miały szansę zamrzeć, dostarczając optymalnych biotopów dla zgniotka.

Warto tu zauważyć, że szczególne znaczenie dla ochrony gatunku może mieć strefa lasów przy potokach. Z uwagi na ukształtowanie terenu, martwe drewno gromadzi się w tej strefie szybciej i w większych ilościach. Dodatkowo jest to miejsce, gdzie prowadzenie gospodarki leśnej jest znacznie utrudnione. W tej strefie martwe drzewa są zwykle (ale nie zawsze!) pozostawiane, co odzwierciedla się w ich nagromadzeniu. Maksymalne wartości dla ilości kłód o średnicy >30cm /ha, wykazywane były właśnie z punktów, które wypadały w buforze 30m od potoku (do 67 takich drzew/ha).

Zagrożenia: usuwanie martwych i zamierających drzew, przede wszystkim jodeł >30 cm grubości.

1920 Ponurek Schneidera *Boros schneideri*

Projektowany przedmiot ochrony obszaru. Chrząszcz, ciało długości 10–14 mm, brązowe lub ciemnobrązowe, błyszczące, nieowłosione, w zarysie smukłe i wydłużone, wypukłe. Skrajnie rzadko spotykany chrząszcz z obejmującej w faunie światowej zaledwie 4 gatunki rodziny ponurkowatych. Relikt lasów pierwotnych. Z obszaru podawany sprzed 1939 roku. Współcześnie potwierdzony badaniami entomologicznymi w sezonie 2011 i 2012, generalnie rzadki, choć częstszy niż w sąsiedniej Ostoi Przemyskiej (znane 16 stanowisk). Odnajdywany w starodrzewach Puszczy Karpackiej lub w drzewostanach przylegających, niekiedy zaskakująco także w porolnych drzewostanach sosnowych lub modrzewiowych. Najczęściej pod korą zwykle na zamierających, zwykle stojących jodłach, w początkowym stadium rozkładu; wymagania ekologiczne podobne do zgniotka cynobrowego.

Starodrzewy w obszarze to jedno z najważniejszych miejsc występowania gatunku w środkowej Europie.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – brak, w świetle uzyskanych danych musi być dopisany z oceną A. Obszar gromadzi na pewno ponad 15% polskiej populacji (A). Siedlisko zachowane dość dobrze (B), występowanie częściowo izolowane (B).

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: XX

Stan zachowania w obszarze: U2. Stan ochrony oceniono metodą jak dla zgniotka cynobrowego, ponieważ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dotąd nie zaproponowano metody monitoringu i oceny stanu ochrony ponurka, sugerując tylko możliwość zastosowania metody „zgniotkowej” także do tego gatunku. Na wskaźnik rzutuje przede wszystkim niezadowalająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 1,7-3,14ha lasu). Jeśli obecny model gospodarowania, uwzględniający intensywne bieżące usuwanie martwego drewna utrzyma się, będzie to stwarzać zagrożenie dla gatunku. Istotne dla perspektyw ochrony tego bardzo rzadkiego gatunku są także zdarzające się epizody nieumyślnego niszczenia stanowisk i osobników podczas gospodarki leśnej.

Zagrożenia: gospodarka leśna w miejscu występowania, usuwanie drzew martwych i zamierających oraz wycinanie drzew żywych o grubości ponad 30cm (ograniczanie dopływu materiału żywicielskiego), usuwanie drzew martwych w drzewostanach sąsiadujących z macierzystym starodrzewem – usuwane martwe drewno może działać jak pułapka ekologiczna. Gospodarka leśna może powodować nieumyślne ścinanie i wywożenie drzew zasiedlonych przez ten gatunek. W obszarze obserwowane były kilkakrotnie sytuacje, gdy larwy ponurka Schneidera znalezione były w drewnie oczekującym na wywóz. Ponieważ gatunek jest generalnie bardzo rzadki, ten czynnik śmiertelności może być istotny.

4026 Zagłębek bruzdkowany *Rhysodes sulcatus*

W chwili rozpoczynania prac - projektowany przedmiot ochrony obszaru. W październiku 2013 r., przed zakończeniem prac nad niniejszym planem, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wprowadził do SDF informację o gatunku, w wyniku czego stał się on aktualnym przedmiotem ochrony obszaru. Chrzaszcz, ciało długości 6,5–8 mm, brunatne lub ciemnobrunatne, silnie błyszczące, nieowłosione, w zarysie smukłe i wydłużone, wypukłe.

Jest jednym z rzadziej spotykanych w Polsce gatunków, zaliczany do reliktyw lasów pierwotnych. Każde współczesne odkrycie stanowisk tego chrząszcza jest istotne dla jego ochrony, a także ochrony przedstawicieli szeregu innych grup organizmów związanych z pozostałościami lasów naturalnych. Wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi Bezkręgowców z kategorią EN (zagrożony wyginięciem). Szczególnie wrażliwy na jakiekolwiek zmiany w środowisku spowodowane gospodarką leśną. Środowiskiem życia są potężne, martwe leżące pnie, głównie buków lub jodeł, o średnicy co najmniej 40cm i zaawansowanym stopniu rozkładu. W takich pniach rozwijają się larwy (prawdopodobnie przez 2 lata), odżywiające się gnijącymi szczątkami drewna. Ważne dla ich rozwoju jest odpowiednie uwilgotnienie kłody i zaawansowane stadium rozkładu tkanki drzewnej. Chrzaszcz wychodzi z poczwerek w lipcu, a roją się na przełomie maja i czerwca następnego roku. W okresie godowym często wybierają miejsca oświetlone, siadając np. w plamce słońca na zmurszałym pniu lub na kartce papieru. Żyją i zimują w ukryciu, w martwym drewnie lub pod odstającą korą.

W większości lasów w Polsce wyginął. Nie występuje w lasach w przeszłości przekształconych, nawet jeśli obecnie są tam środowiska rozwoju w postaci martwego drewna. Uchodzi za gatunek o słabej dyspersji i praktycznie zerowej zdolności do rekolonizacji utraconych terenów, istniejące populacje są więc rzeczywistymi „reliktami” lasów naturalnych. Współcześnie znany jedynie z Puszczy Białowieskiej, Lasów Świętokrzyskich, Lasów Strzeleckich na Lubelszczyźnie oraz Ostoi Przemyskiej i Gór Słonnych. W Polsce *Rhysodes sulcatus* jest objęty ochroną gatunkową (załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r., poz. 1419, w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt), umieszczony na polskiej Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych oraz w II wydaniu Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt ze statusem EN (zagrożony). Jest wymieniony w załączniku II do Dyrektywy Siedliskowej UE.

Fot. Zagłębek bruzdkowany. Fot. Łukasz Koba.

Z obszaru aż do 2010 r., nie było informacji o gatunku, choć np. w 2007 r. we wnioskach do planu urządzenia lasu nadleśnictwa Bircza postulowano (Klub Przyrodników) rozpoznanie zagadnienia jego ew. występowania w ramach prac nad Programem Ochrony Przyrody, co nie zostało jednak uwzględnione. W latach 2010 – 2012 w obszarze przeprowadzono (Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze) zakrojone na szeroką skalę poszukiwania tegoż gatunku. Obserwowano go na kilkunastu stanowiskach w Górach Słonnych (Buchholz i inni 2011, 2013).

W ramach prac nad niniejszym PZO podjęto dalsze wyszukiwanie metodą przepatrywania rozkładających się kłód i wypatrywania gatunku, znajdując dalszych kilkadziesiąt stanowisk. Zgodnie z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie danych o obserwacjach gatunku wyznaczono 40 obszarowych stanowisk monitoringowych³⁰, pokrywających wszystkie znane stanowiska gatunku w obszarze, a następnie oceniono stan siedliska w tych obszarach za pomocą metody Państwowego Monitoringu Środowiska, polegającej na wizualnej ocenie struktury gatunkowej i wiekowej lasu oraz jego naturalności oraz badaniu stanu i struktury zasobów martwego drewna grubszego niż 40cm przez liczenie takich fragmentów drewna na 5 losowo rozrzuconych³¹ w ramach obszarowego stanowiska monitoringowego transektach po 100x10 m.

Starodrzewy w obszarze są jednym z najważniejszych miejsc występowania gatunku w środkowej Europie.

³⁰ Metoda oceny stanu populacji i siedliska zagłębka posługuje się terminem „stanowisko” na oznaczenie względnie jednolitego, nie podzielonego fragmentu lasu o powierzchni 50-100 ha, w którym gatunek był stwierdzony. Pojęcia tego nie należy mylić z potocznym rozumieniem terminu „stanowisko”, oznaczającym punkt, w którym zaobserwowano chrząszcza lub larwę.

³¹ Do losowego zlokalizowania transektów w ramach obszarowego stanowiska monitoringowego zastosowano systematyczną siatkę punktów bazującą na siatce UTM.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – kluczowe, obszar gromadzi większość znanej polskiej populacji (liczebność A). Siedliska średnio zachowane (B), a populacja nie jest izolowana (C), ocena ogólna wg SDF B, choć powinna być A.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U2↑

Stan zachowania w obszarze: U2 ze względu na niedostateczne – z punktu widzenia wymagań gatunku – zasoby rozkładającego się drewna odpowiedniej grubości. W 12 z 40 stanowisk monitoringowych U1 (były 3-4 kłody o średnicy >40cm na 100x10-metrowy transekt - stan U1). W 28 z 40 stanowisk – mniej niż 3 takie kłody /transekt, czyli U2, w 3 stanowiskach, po zaokrągleniu do liczb całkowitych, takich kłód było 0.

Zagrożenia: Gospodarka leśna w miejscu występowania, jakakolwiek ingerencja w drzewostan. Gatunek ma bardzo wysokie wymagania pod względem zasobów martwego drewna (jako stan FV ocenianych jest 5 lub więcej kłód >40cm grubości na 100x10m transekcje), które mogą być zaspokojone praktycznie tylko w warunkach ochrony biernej – gdy wszystkie drzewa mają naturalną szansę dożywać do starości, grubych rozmiarów i naturalnej śmierci i gdy drzewa grubsze od 40 cm nie są zabierane, a wcześniej czy później wszystkie przekształcają się w martwe drewno o odpowiednich rozmiarach.

4014 Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*

Przedmiot ochrony obszaru. Duży chrząszcz z rodziny biegaczowatych, z charakterystycznymi wgłębieniami w pokrywach. Spotykane w terenie chrząszcze zwykle pokryte warstwą błota, gromadzącego się szczególnie w zagłębieniach pokryw. Jest to specyficzny dla gatunku kamuflaż. Charakterystyczna rzeźba pokryw i kamuflaż błotny są cechami na tyle istotnymi, że gatunek trudno pomylić z innymi biegaczowatymi.

Biegacz urozmaicony jest związany ze środowiskami wilgotnymi, poluje na obrzeżach wód na drobne bezkręgowce. Aktywny głównie nocą. Potrafi polować także pod wodą, np. w potokach, przebywając pod wodą nawet pół godziny z krótkimi przerwami na zaczerpnięcie do przetchlinek tułowiowych zapasu powietrza. Szczyt liczebności i rójka w maju-czerwcu, larwy przepoczwarczają się w martwych, silnie rozłożonych pniakach w pobliżu wód, a w przypadku ich braku - w glebie; zimują zwykle w kolebkach poczwarkowych. Związany ekologicznie z okolicą niewielkich strumyków i potoków. Także imagines jako dziennych i zimowych kryjówek używają murszejących kłód znajdujących się w pobliżu potoków.

W obszarze stwierdzany wielokrotnie. W 2011 stanowisko nad pot. Olchowskim k. Sanoka ujęto w Państwowym Monitoringu Środowiska, co prawda stwierdzając słabe zagęszczenie populacji. W latach 2011-2012 gatunek (16 osobników) odkryty został na 16 nowych stanowiskach zlokalizowanych na terenie „Ostoi Przemyskiej” i „Gór Słonnych” oraz w ich najbliższym sąsiedztwie (Buchholz i in. 2013).

W ramach prac nad niniejszym planem próbowano obecność za pomocą serii żywołownych pułapek w 4 miejscach – potwierdzając gatunek w 3 z nich, co znaczy, że nad potokami obszaru jest pospolity i dość powszechny.

Fot.: Cztery osobniki biegacza urozmaiconego w pułapce żywotowej, w trakcie badań nad niniejszym planem.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – B, co wydaje się adekwatne

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Stan zachowania w obszarze: U1, z formalnych przyczyn dotyczących cech siedliska. Jednak, zarówno populacja, jak i np. zasobność stref przypotokowych w martwe drewno, a także naturalność stref przypotokowych, są właściwe.

Zagrożenia: Potencjalnie regulacje rzek i potoków, zanieczyszczenie wody, gospodarka leśna prowadzona w obszarze potoków i zubażająca tę strefę w martwe drewno.

9001 Biegacz Zawadzkiego *Carabus zawadzkii*

Przedmiot ochrony obszaru. Duży chrząszcz z rodziny biegaczowatych. Znany z Karpat Wschodnich. Bardzo podobny do *Carabus scheidleri*, trudny do odróżnienia przez nie specjalistę. Rzadko spotykany i niemal niezbadany. Biologia i ekologia mało poznana, nie wiadomo z jakimi dokładnie biotopami jest związany, czym się odżywia, jaka jest jego fenologia, jak wygląda jego larwa itp. Prawdopodobnie związany z obszarami źródliskowymi potoków, młakami, strefami nadpotokowymi.

W obszarze znajdowany prawdopodobnie przed 1939 rokiem. Później obecność długo nie potwierdzana, jednak w wyniku badań do celów niniejszego planu znaleziony między Rozpuciem a Krecowem.

*Fot.: Biegacz Zawadzkiego, fot. Radosław Michalski, Zbiory IMUZ w Krakowie
Okaz sprzed 1939 roku z Pogórza Przemyskiego / Gór Sanocko-Turczańskich*

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w alpejskim regionie biogeograficznym: wg standardowego formularza danych – D, co w świetle współczesnego znalezienia żywych osobników tego bardzo rzadkiego gatunku w obszarze będzie musiało być podwyższone co najmniej do oceny B. **Jest to gatunek rzadko spotykany i niemal niezbadany.** Każde współczesne znalezienie żywych osobników tego bardzo rzadkiego gatunku stawia miejsce znalezienia wśród miejsc istotnych dla tego gatunku. Liczebność względną szacujemy ostrożnie na C, siedliska są dość dobrze zachowane (B), a populacja łączy się ze znanym dotychczas obszarem występowania w Bieszczadach i ze stanowiskami na Pogórzu Przemyskim.

Stan zasobów w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: XX

Stan zachowania w obszarze: XX

Zagrożenia: Nieznane

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Typ siedliska	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska	Uwagi
Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i>	3150	Starorzecze Ol-szanki w rez. Bobry w Uhercach – jedyne stanowisko w obszarze	Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze		FV	U1	Ocena niewłaściwa głównie ze względu na kadłubowe (lecz to typowe dla regionu alpejskiego) wykształcenie siedliska w zakresie planktonu i roślinności naczyniowej. Także ze względu na lądowanie i wypływanie się zbiornika, co jest naturalnym procesem. Presje antropogeniczne nie są kluczowe dla obniżenia oceny.
				Trend powierzchni siedliska		U1		
				Fragmentacja		FV		
				SYNTETYCZNIE POW.		U1		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu (*)		U1		
				Gatunki wskazujące na degenerację siedliska (*)		FV		
				Barwa wody (*)		FV		
				Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne) (*)		XX		
				Przezroczystość wody (*)		U1		
				Odczyn wody (wskaźnik pomocniczy)		FV		
				Plankton: Fitoplankton		FV		
				Plankton: Zooplankton		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Typ siedliska	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik ³²	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska	Uwagi
Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220	Jaminka - Trójca	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Przykładowe stanowisko opisane szczegółowo pod względem parametrów i wskaźników. Ocenę obniża ekspansja mozgi trzcinowatej, obecność poj. neofitów, zarastanie krzewami, niepewne perspektywy ochrony.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Szerokość kamieńców		FV		
				Pokrycie kamieńców przez roślinność zielną		FV		
				Wysokość warstwy zielnej		U1		
				Gatunki ekspansywnych roślin zielnych (*)		U1		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		U1		
				Gatunki krzewów		U1		
				Zwarcie krzewów na transekcje (*)		U1		
				Udział gatunków drzewiastych (powyżej 1,5 m wys.)		FV		
				Obecność kompleksu siedlisk nadrzecznych: 3220, 3230, 3240, 91E0 (*)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220	Olszanka (Olszani-ca)	Powierzchnia	Powierzchnia		U1	U1	Przykładowe stanowisko opisane szczegółowo pod względem parametrów i wskaźników. Ocenę obniża niewielka szerokość kamieńca, obecność pjd. ekspansywnej mozgi trzcinowatej, obecność poj. nie-
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Szerokość kamieńców		U2		
				Pokrycie kamieńców przez roślinność zielną		U1		
				Wysokość warstwy zielnej		FV		

³² Metodyka oceny tego typu siedliska, przyjęta w Państwowym Monitoringu Środowiska, koncentruje się na aktualnym stanie i strukturze roślinności poszczególnych kamieńców, co nie przekłada się bezpośrednio na potrzeby ochrony siedliska w obszarze – mającego dynamiczny charakter, zależnego od ciągłego tworzenia i przemodelowywania przez wody cieków, zwłaszcza w stanach wezbraniowych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Gatunki ekspansywnych roślin zielnych (*)		U1		cierpka gruczołowatego, niepewne perspektywy ochrony.
				Obce gatunki inwazyjne (*)		U1		
				Gatunki krzewów		FV		
				Zwarcie krzewów na transekcje (*)		FV		
				Udział gatunków drzewiastych (powyżej 1,5 m wys.)		FV		
				Obecność kompleksu siedlisk nadrzecznych: 3220, 3230, 3240, 91E0 (*)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220	Tyrawka w Tyrawie Wołoskiej	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Przykładowe stanowisko opisane szczegółowo pod względem parametrów i wskaźników. Ocenę obniża przede wszystkim obecność szerokiego zestawu gat. inwazyjnych - w niewielkich kępach i pojedynczo: <i>Cirsium vulgare</i> , <i>Robinia pseudacacia</i> , <i>Impatiens glandulifera</i> , <i>Echinochloa crus-galli</i> , <i>Erigeron annuus</i> , <i>Reynoutria japonica</i> , <i>Matricaria maritima</i> subsp. <i>inodora</i> , <i>Conyza canadensis</i> , <i>Setaria viridis</i> , <i>Solidago gigantea</i> , <i>Thlaspi arvense</i> , <i>Cichorium intybus</i> , także niepewne perspektywy ochrony.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Szerokość kamieńców		U1		
				Pokrycie kamieńców przez roślinność zielną		U1		
				Wysokość warstwy zielnej		U1		
				Gatunki ekspansywnych roślin zielnych (*)		U1		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		U2		
				Gatunki krzewów		U1		
				Zwarcie krzewów na transekcje (*)		FV		
				Udział gatunków drzewiastych (powyżej 1,5 m wys.)		FV		
				Obecność kompleksu siedlisk nadrzecznych: 3220, 3230, 3240, 91E0 (*)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			U1		
Pionierska	3220	Stebnik	Powierzchnia	Powierzchnia		U1	U1	Przykładowe stanowisko opisane

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

roślinność na kamieńcach górskich potoków		środek		SYNTETYCZNIE POW.		FV		szczegółowo pod względem parametrów i wskaźników. Ocenę obniża niewielka szerokość kamieńca, obecność poj. ekspansywnej mozgi trzcinowatej, obecność poj. przymiotna, jednak jest to jeden z lepiej zachowanych kamieńców.
			Struktura i funkcje	Szerokość kamieńców		U1		
				Pokrycie kamieńców przez roślinność zielną		U1		
				Wysokość warstwy zielnej		U1		
				Gatunki ekspansywnych roślin zielnych (*)		U1		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		U1		
				Gatunki krzewów		U1		
				Zwarcie krzewów na transekcje (*)		FV		
				Udział gatunków drzewiastych (powyżej 1,5 m wys.)		FV		
				Obecność kompleksu siedlisk nadrzecznych: 3220, 3230, 3240, 91E0 (*)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220	Stebnik północ	Powierzchnia	Powierzchnia		U1	U1	Przykładowe stanowisko opisane szczegółowo pod względem parametrów i wskaźników. Unikutowy kamieniec z udziałem wżeśni porzeżnej (rozproszonej, nie jest to jeszcze siedlisko 3230). Ocenę obniżają cechy naturalne: niewielka szerokość kamieńca, str. roślinności, obecność poj. przymiotna, jednak jest to jeden z lepiej zachowanych kamieńców.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Szerokość kamieńców		FV		
				Pokrycie kamieńców przez roślinność zielną		U1		
				Wysokość warstwy zielnej		U1		
				Gatunki ekspansywnych roślin zielnych (*)		U1		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		U1		
				Gatunki krzewów		U1		
				Zwarcie krzewów na transekcje (*)		U1		
				Udział gatunków drzewiastych (powyżej 1,5 m wys.)		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Obecność kompleksu siedlisk nad-rzecznych: 3220, 3230, 3240, 91E0 (*)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220	98 płatów siedliska w dol. potoków: Strwiąż, Wiar, Stebnik, Olszanica (Olszan-ka), Wy-rwa I, Królówka, Jamninka, Tyrawka. Opis i oceny parametrów i wskaźników dla 5 przykładowych stanowisk zamiesz-czone w raporcie eksperta.	Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze		FV	U1	Ocena syntetyczna dla obszaru wyprowadzona na podstawie naj-częstszej wartości poszczególnych wskaźników, na podstawie 5 płatów opisanych szczegółowo i do-świadczenia eksperta z wizji pozo-stałych płatów. Ocena U1 dla po-wierzchni oraz struktury i funkcji wyraża raczej nieoptymalne wa-runki wykształcania się siedliska, wynikające z naturalnych przyczyn fizjograficznych (małe płaty, pionierska roślinność, miejscami poje-dyncze neofity, ekspansja mozgi trzcinowatej) niż presję antropoge-niczną o charakterze degradacyj-nym. Jednak ocena U1 dla perspek-tyw ochrony wyraża niepewność do przyszłości siedliska, ze wzglę-du na prace regulacyjne i utrzyma-niowe, nielegalne pobory żwiru, przypadki zaśmiecania.
				Trend powierzchni siedliska		FV		
				Fragmentacja		FV		
				SYNTETYCZNIE POW.		U1		
			Struktura i funkcje	Szerokość kamieńców		U1		
				Pokrycie kamieńców przez roślin-ność zielną		U1		
				Wysokość warstwy zielnej		U1		
				Gatunki ekspansywnych roślin ziel-nych (*)		U1		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		U1		
				Gatunki krzewów		U1		
				Zwarcie krzewów na transekcje (*)		FV		
				Udział gatunków drzewiastych (po-wyżej 1,5 m wys.)		FV		
				Obecność kompleksu siedlisk nad-rzecznych: 3220, 3230, 3240, 91E0 (*)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Typ siedliska	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska	Uwagi
Bogate florystyczne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia</i>)	6230	Leszczowate – Dolny Koniec (Brelików w monitoringu PMŚ z 2007 r.	Powierzchnia	Powierzchnia		U2	U2	Skrajnie mały płat, bez szans na zachowanie.
				SYNTETYCZNIE POW.		U2		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		U1		
				Gatunki dominujące		U2		
				Bogactwo gatunkowe		U2		
				Obce gatunki inwazyjne		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych (*)		U2		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew (*)		FV		
				Eutrofizacja		FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska (*)		U2		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Bogate florystyczne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia</i>)	6230	Łodyna	Powierzchnia	Powierzchnia		U2	U2	Bardzo mały, izolowany, bez szans na zachowanie.
				SYNTETYCZNIE POW.		U2		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		FV		
				Gatunki dominujące		U2		
				Bogactwo gatunkowe		U2		
				Obce gatunki inwazyjne		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych (*)		U2		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew (*)		FV		
				Eutrofizacja		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Struktura przestrzenna płatów siedliska (*)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Bogate florystyczne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia</i>)	6230	Olszanica	Powierzchnia	Powierzchnia		U2	U2	Fragment łąki wrzosowego na niewielkiej wierzchołku o nazwie Kołatnowa. W monitoringu 2007 ujęty jako stanowiska Magura i Serebnica. Nie mylić ze stanowiskiem podanym w 2007 r. jako Olszanica, które zanikło. Gleba miejscami nieprzepuszczalna i tam lokalnie niewielkie zatorfienia. Najbardziej rozległy płat siedliska odnaleziony w Górach Słonnych przez mgr Adama Szarego.
				SYNTETYCZNIE POW.		U2		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		FV		
				Gatunki dominujące		U2		
				Bogactwo gatunkowe		U2		
				Obce gatunki inwazyjne		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych (*)		U2		
				Ekspansja krzewów i podrośtu drzew (*)		FV		
				Eutrofizacja		FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska (*)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Bogate florystyczne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia</i>)	6230	Wujskie Pitoniówka	Powierzchnia	Powierzchnia		U2	U2	Stanowisko nowo znalezione w 2013 r. przez S. Kucharzyka. Fragment suchej łąki na grzbiecie Góry Pitoniówka (599 m n.p.m.) Płat w kompleksie rozległych pastwisk wypasanych ekstensywnie przez owce. W otoczeniu żyzniejsze pastwiska z zespołu <i>Festuco-Cynosuretum</i> i sukcesyjne traworośla trzcinika piaskowego <i>Calamagrostis epigejos</i> .
				SYNTETYCZNIE POW.		U2		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		U1		
				Gatunki dominujące		U2		
				Bogactwo gatunkowe		U2		
				Obce gatunki inwazyjne		U1		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych (*)		U2		
				Ekspansja krzewów i podrośtu drzew (*)		FV		
				Eutrofizacja		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Struktura przestrzenna płatów siedliska (*)		U1		Płat prawidłowo wypasany (ekstensywny wypas owiec), ale i tak następuje ekspansja gatunków łąkowych i inwazyjnego, choć rodzimego, trzcinnika piaskowego.
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
		Perspektywy ochrony				U2		

Bogate florystyczne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia</i>)	6230		Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze		U2	U2	Syntetyczna ocena dla obszaru. Ocena została dokonana w 2007 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i w 2013-2013 ponownie, na tych samych stanowiskach, w ramach prac nad PZO, przez innego eksperta. Jedno stanowisko (Olszanica 2007) zanikło i w 2013 r. nie zostało opisane. W 2013 znaleziono i opisano jedno dodatkowe stanowisko. Różnice w ocenach – pozorne zmiany ‘na korzyść’ - są różnicami stosowanej metodyki oraz pewnymi podejściami ekspertów, a nie realną zmianą. Niezależnie od różnic, stan U2 ze względu na bardzo złe perspektywy ochrony siedliska w obszarze, w wyniku zaniku wypasu, zwłaszcza na uboższych siedliskach, na których to wykształcają się murawy bliźniczkowe.
				Trend powierzchni siedliska	U2	U2		
				Fragmentacja		FV		
				SYNTETYCZNIE POW.	U2	U1		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)	U1	FV		
				Gatunki dominujące		U2		
				Bogactwo gatunkowe		U2		
				Obce gatunki inwazyjne	U1	FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych (*)	U2	U2		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew (*)	U2	FV		
				Eutrofizacja	U2	FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska (*)	U2	U1		
			SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.	U2	U1			
			Perspektywy ochrony		U2	U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Typ siedliska	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska	Uwagi
Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	Kwaszenina	Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze		FV	U1	Przykładowe stanowisko. Nieco uproszczony skład gatunkowy i niewielka różnorodność florystyczna – być może z przyczyn naturalnych. Łąka koszona optymalnie i prawidłowo, dwa razy do roku.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska		FV		
				Gatunki charakterystyczne		FV		
				Gatunki dominujące		U1		
				Obce gatunki inwazyjne		U1		
				Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew		FV		
				Udział dobrze zachowanych płatów siedliska		FV		
				Wojłok (martwa materia organiczna)		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	Cały obszar, ocena syntetyczna	Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze		FV	U1	Ocena syntetyczna dla obszaru na podstawie wiedzy eksperckiej i znajomości łąk w obszarze. Ocena U1 ze względu na dość znaczny udział płatów porzuconych o zaznaczającej się ekspansji drzew oraz silne zagrożenie neofityzacją, przede wszystkim ekspansją barszczu
				Trend powierzchni siedliska		U1		
				Fragmentacja		FV		
				SYNTETYCZNIE POW.		U1		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska		FV		
				Gatunki charakterystyczne		FV		
				Gatunki dominujące		U1		
				Obce gatunki inwazyjne		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV		Sosnowskiego. Perspektywy ochrony obniżone na podstawie licznych obserwacji świadczących o nieoptymalnym użytkowaniu, szczególnie wykaszaniu z rozdrobnieniem i pozostawieniem na powierzchni skoszonego siana.
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew		U1		
				Udział dobrze zachowanych płatów siedliska		FV		
				Wojłok (martwa materia organiczna)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Typ siedliska	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik ³³	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska	Uwagi
Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	7220	Źródło w rez. Polanki	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Ocenę obniżają tylko cechy naturalne – ubóstwo roślinności
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		U1		
				Gatunki dominujące*		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV		
				Obce gatunki inwazyjne		FV		
				Gatunki wskazujące na eutrofizację siedliska		FV		
				Obecność i pokrycie wątrobowców		U2		
				Proces wytrącania się martwicy wapiennej (*)		U1		
				Występowanie martwicy wapiennej (*)		FV		
				Stan uwodnienia (*)		FV		
				Erozja wsteczna (*)		FV		
				Erozja zboczowa (*)		FV		
				Erozja denną koryta cieków (*)		FV		
				Erozja chemiczna (*)		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Źródłiska	7220	Monaste-	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Ocenę obniża nisko tu wytrącanie

³³ Metodyka oceny tego siedliska, przyjęta w Państwowym Monitoringu Środowiska, jest dyskusyjna. Molenda i Nejfeld (2012) przedstawili jej krytykę, proponując rezygnację z niektórych, trudnych do odpowiedniej oceny wskaźników, a w zamian wprowadzenie wskaźników hydrochemicznych. Podstawowymi proponowanymi kryteriami oceny byłyby: sama obecność martwic wapiennych, stałość wypływu wody oraz wskaźnika nasycenia wód wobec kalcytu (*saturation index to calcite*) SIC.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

wapienne ze zbioro- wiskami <i>Cratoneurion commutati</i>		rzec	Struktura i funkcje	SYNTETYCZNIE POW.		FV		się martwicy wapiennej oraz eks- pansywna roślinność wokół.
				Gatunki charakterystyczne (*)	FV			
				Gatunki dominujące*	U1			
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	FV			
				Obce gatunki inwazyjne	U1			
				Gatunki wskazujące na eutrofizację siedliska	U1			
				Obecność i pokrycie wątrobowców	FV			
				Proces wytrącania się martwicy wapiennej (*)	U1			
				Występowanie martwicy wapiennej (*)	FV			
				Stan uwodnienia (*)	FV			
				Erozja wsteczna (*)	FV			
				Erozja zboczowa (*)	FV			
				Erozja denną koryta cieków (*)	FV			
				Erozja chemiczna (*)	FV			
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.	U1			
			Perspektywy ochrony	FV				
Źródłiska wapienne ze zbioro- wiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	7220	Synte- tycznie dla obszaru	Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze	FV	U1	Syntetyczna ocena dla obszaru, dokonana na podstawie znanych dotąd stanowisk (3 lokalizacje, w tym 2 opisane wyżej). Ocenę obni- żają tylko czynniki naturalne – dość uboga kompozycja roślinności. Presja antropogeniczna nie decydu- je o obniżeniu oceny.	
				Trend powierzchni siedliska	FV			
				Fragmentacja	FV			
				SYNTETYCZNIE POW.	FV			
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)	U1			
				Gatunki dominujące*	U1			
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	FV			
				Obce gatunki inwazyjne	FV			
				Gatunki wskazujące na eutrofizację siedliska	FV			
				Obecność i pokrycie wątrobowców	FV			

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Proces wytrącania się martwicy wapiennej (*)		FV		
				Występowanie martwicy wapiennej (*)		FV		
				Stan uwodnienia (*)		FV		
				Erozja wsteczna (*)		FV		
				Erozja zboczowa (*)		FV		
				Erozja denną koryta cieków (*)		FV		
				Erozja chemiczna (*)		FV		
				SYNTEZYCZNE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Typ siedliska	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska	Uwagi
Sciany skalne i urwiska krzemienne ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	8220	Duży Kamień	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Ocena U2 w związku z ubóstwem siedliska, wynikającym z przyczyn naturalnych. Pomnik przyrody.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje		U2		
				Gatunki charakterystyczne (*)		U2		
				Gatunki dominujące		FV		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		FV		
				Pokrycie przez gatunki traw (*)		FV		
				Martwa materia organiczna		FV		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew		FV		
				Występowanie jeżyn, malin, dzikiego bzu czarnego i bzu koralowego (*)		FV		
				Ocienienie muraw		FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska		U2		
				Ślady wspinaczki lub wydeptywania (*)		FV		
				Ślady ognisk w pobliżu ścian skalnych		FV		
				Inne przypadki dewastacji siedliska		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Sciany skalne i urwiska krzemienne	8220	Mały Kamień	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Ocena U2 w związku z zajęciem tylko części skał przez roślinności, z przyczyn naturalnych. Ślady nielegalnej wspinaczki także wpływają
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje		U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

nowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>				Gatunki charakterystyczne (*)		U1		na obniżenie oceny. Pomnik przyrody.
				Gatunki dominujące		FV		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		FV		
				Pokrycie przez gatunki traw (*)		FV		
				Martwa materia organiczna		FV		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew		FV		
				Występowanie jeżyn, malin, dzikiego bzu czarnego i bzu koralowego (*)		FV		
				Ocienienie muraw		FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska		FV		
				Ślady wspinaczki lub wydeptywania (*)		U1		
				Ślady ognisk w pobliżu ścian skalnych		FV		
				Inne przypadki dewastacji siedliska		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Sciany skalne i urwiska krzemienowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	8220	Orli Kamień	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Ocena U1 w związku z zajęciem tylko części skał przez roślinności, z przyczyn naturalnych. Ślady nielegalnej wspinaczki także wpływają na obniżenie oceny. Pomnik przyrody.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje		U2		
				Gatunki charakterystyczne (*)		U1		
				Gatunki dominujące		FV		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		FV		
				Pokrycie przez gatunki traw (*)		FV		
				Martwa materia organiczna		FV		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew		FV		
				Występowanie jeżyn, malin, dzikiego bzu czarnego i bzu koralowego (*)		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Ocienienie muraw		FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska		FV		
				Ślady wspinaczki lub wydeptywania (*)		U1		
				Ślady ognisk w pobliżu ścian skalnych		FV		
				Inne przypadki dewastacji siedliska		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	8220	Orle Skały	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Ocena U1 w związku z zajęciem tylko części skał przez roślinności, z przyczyn naturalnych. Ślady nielegalnej wspinaczki także wpływają na obniżenie oceny.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje		U2		
				Gatunki charakterystyczne (*)		FV		
				Gatunki dominujące		FV		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		FV		
				Pokrycie przez gatunki traw (*)		FV		
				Martwa materia organiczna		FV		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew		FV		
				Występowanie jeżyn, malin, dzikiego bzu czarnego i bzu koralowego (*)		FV		
				Ocienienie muraw		FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska		FV		
				Ślady wspinaczki lub wydeptywania (*)		U1		
				Ślady ognisk w pobliżu ścian skalnych		U1		
				Inne przypadki dewastacji siedliska		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Perspektywy ochrony			FV		
Sciany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	8220	Sobień	Powierzchnia	Powierzchnia		U1	U1	Ocena U1 głównie za niewielką powierzchnię, z przyczyn naturalnych.
				SYNTETYCZNIE POW.		U1		
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje		FV		
				Gatunki charakterystyczne (*)		U1		
				Gatunki dominujące		FV		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		FV		
				Pokrycie przez gatunki traw (*)		FV		
				Martwa materia organiczna		U1		
				Ekspansja kizewów i podrostu drzew		FV		
				Występowanie jeżyn, malin, dzikiego bzu czarnego i bzu koralowego (*)		FV		
				Ocienienie muraw		FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska		FV		
				Ślady wspinaczki lub wydeptywania (*)		FV		
				Ślady ognisk w pobliżu ścian skalnych		FV		
				Inne przypadki dewastacji siedliska		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Sciany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z	8220	Syntetyczne zasoby w obszarze	Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze		FV	FV	
				Trend powierzchni siedliska		FV		
				Fragmentacja		FV		
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje		FV		
				Gatunki charakterystyczne (*)		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

<i>Androsacion vandellii</i>				Gatunki dominujące		FV		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		FV		
				Pokrycie przez gatunki traw (*)		FV		
				Martwa materia organiczna		FV		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew		FV		
				Występowanie jeżyn, malin, dzikiego bzu czarnego i bzu koralowego (*)		FV		
				Ocienienie muraw		FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska		FV		
				Ślady wspinaczki lub wydeptywania (*)		U1		
				Ślady ognisk w pobliżu ścian skalnych		FV		
				Inne przypadki dewastacji siedliska		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Typ siedliska	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska	Uwagi
Kwaśne buczyny	9110	Ropienka Dolna	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	FV	Jedliny na pd. stromym stoku Pasma Chwaniowa. Zbiorowisko <i>Abies alba-Oxalis acetosella</i> - żyzna jedlina karpacka. Dobre zasoby martwego drewna – 30m3/ha, grubowymiarowych 30 szt./ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna fitocenoz (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu) (*)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Udział gatunków pionierskich (wczesno sukcesyjnych) w drzewostanie		FV		
				Martwe drewno (łączne zasoby)		FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Kwaśne buczyny	9110	Trójca	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Jedliny na północnych zboczach Kiczery (565 m n.p.m.). Zbiorowisko <i>Abies alba-Oxalis acetosella</i> - żyzna jedlina karpacka. Zasoby martwego drewna 30m3/ha, grubowymiarowego 5 szt./ha. Znaczny udział sosny i brzozy.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna fitocenoz (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu) (*)		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Udział gatunków pionierskich (wczesno sukcesyjnych) w drzewostanie		U1		
				Martwe drewno (łącznie zasoby)		FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		U1		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Kwaśne buczyny	9110	Las Kara-szyn	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	FV	Jedliny na północnym zboczu wzgórza 595 m n.p.m. Zbiorowisko <i>Abies alba-Oxalis acetosella</i> - żyzna jedlina karpacka. Po cięciach
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna fitocenoz (*)		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		częściowych; szlaki zrywkowe i drogi leśne. Dobre zasoby martwego drewna (22m ³ /ha, grubowymiarowego 15 szt./ha)
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu) (*)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U1		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Udział gatunków pionierskich (wczesno sukcesyjnych) w drzewostanie		FV		
				Martwe drewno (łącznie zasoby)		FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		U1		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
Kwaśne buczyny	9110	Między-brodzie	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Płat wydzielony ze zwartego kompleksu kwaśnych buczyn (około 600 ha) w paśmie Orlego Kamienia (518 m n.p.m.) i góry Krzyż (456 m n.p.m.) (Pasma Olchowieckie). Dość niskie zasoby martwego drewna – ogólnie 11m ³ /ha,
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna fitocenoz (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie (*)		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		grubowymiarowego tylko 2 kłody / ha.
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu) (*)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Udział gatunków pionierskich (wczesno sukcesyjnych) w drzewostanie		FV		
				Martwe drewno (łącznie zasoby)		U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		U2		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		U1		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Kwaśne buczyny	9110	Orli Ka- mień	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Kwaśna buczyna - płat wydzielony ze zwartego kompleksu kwaśnych buczyn (około 600 ha) w paśmie Orlego Kamienia (518 m n.p.m.). Bardzo słabe zasoby martwego drewna – 3m3/ha, grubowymiarowe 1 szt./ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna fitocenoz (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu) (*)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Udział gatunków pionierskich (wczesno sukcesyjnych) w drzewostanie		FV		
				Martwe drewno (łącznie zasoby)		U2		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		U2		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Kwaśne buczyny	9110	Kwasze-nina	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Jedliny na południowo-zachodnich zboczach góry Pecyków (572 m n.p.m.). Zbiorowisko <i>Abies alba-Oxalis acetosella</i> - żyźna jedlina karpacka. Dość słabe zasoby martwego drewna – 11m3/ha, grubowymiarowych 3 szt./ ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna fitocenozy (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu) (*)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Udział gatunków pionierskich (wczesno sukcesyjnych) w drzewostanie		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Martwe drewno (łącznie zasoby)		U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		U1		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Kwaśne buczyny	9110	Łaski (Tyrawa Wołoska)	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Kwaśna buczyna górska na południowo-zachodnim zboczu pasma z najwyższym wzniesieniem Margiel (517 m n.p.m.) w kompleksie z buczynami żyznymi. Słabe zasoby martwego drewna: 10m3/ha, grubowymiarowego 3 szt./ha, po cięciach częściowych, szlaki zrywkowe.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna fitocenoz (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		U1		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu) (*)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Udział gatunków pionierskich (wczesno sukcesyjnych) w drzewostanie		U1		
				Martwe drewno (łącznie zasoby)		U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		U1		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Kwaśne buczyny	9110	Ocena syntetyczna dla obszaru	Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze		FV	U1	Syntetyczna ocena dla obszaru, na podstawie: - ocen w/w przykładowych stanowisk (jednak bez założenia, że stanowią one próbę reprezentatywną) – metodyka obejmowała m. in. zliczenie martwego drewna na transekcie 0,4 ha i przeliczenie na ha; - oceny eksperckiej dot. całego obszaru dokonanej na podst. doświadczenia eksperta z ocen w/w przykładowych stanowisk i znajomości całego obszaru; - analizy danych opisu taksacyjnego Lasów Państwowych dla całych zasobów siedliska w LP w obszarze w zakresie zgodności gatunków panujących z naturalnym składem drzewostanów siedliska, udziału gatunków ekologicznie obcych (przyczynę do oceny wskaźnika Charakterystyczna Kombinacja Florystyczna), wskaźnika Wiek Drzewostanu, przyjętych docelowych GTD (przyczynę do oceny Perspektyw Ochrony);
				Trend powierzchni siedliska		FV		
				Fragmentacja		FV		
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna fitocenozy (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu) (*)		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Udział gatunków pionierskich (wczesno sukcesyjnych) w drzewostanie		FV		
				Martwe drewno (łącznie zasoby)		U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		U1		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		- pomiaru martwego drewna na siatce kołowych powierzchni próbnych (ocena wskaźników Mar-
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Perspektywy ochrony			FV	twe Drewno). Dobry stan w zakresie kompozycji florystycznej, brak neofityzacji i silniejszej apofityzacji (choć istnieje zagrożenie apofityzacji w zw. z masowym rozwojem jeżyn w dość silnie prześwietlonych drzewostanach. Na 59% pow. drzewostanów w ich strukturze drzewostanów są obecne stare drzewa przynajmniej w domieszce $\geq 10\%$. Średnio w siedlisku w obszarze jest aż 39,3m³/ha martwego drewna, ale tylko 1,87 kłody grubowymiarowej/ha. W strefach przypotokowych jest 54,3m³/ha martwego drewna³⁴. Rozmieszczenie martwego drewna grubowymiarowego jest skupiskowe: tylko na 13,04% powierzchni siedliska jego ilość przekracza 5 kłód grubowymiarowych / ha. Przyjęte docelowe typy drzewostanów o stosunkowo dużej różnorodności, zarówno z dominacją buka, jak i jodły, co odpowiada charakterowi siedliska w obszarze i zróżnicowaniu na podtyp buczyn i jedlin.
--	--	--	---------------------	--	--	----	---

³⁴ Ocena ilości martwego drewna na podstawie 20 powierzchni kołowych 0,05 ha w siatce systematycznej. Ocena liczby kłód grubowymiarowych na podstawie tej samej siatki powierzchni oraz dodatkowo na 23 zlokalizowanych w siedlisku powierzchni próbnych 1 ha, zakładanych do celów oceny siedliska chłazszczy.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Typ siedliska	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska	Uwagi
Żyzne buczyny	9130	Jureczkowa Górna	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Płat wydzielony ze zwartego kompleksu buczyn i jedlin żyznych w Pasmach Braniowa i Jamnej. Na północno-zachodnich zboczach wzniesienia o wysokości 598 m n.p.m. <i>Dentario glandulosae-Fagetum typicum</i> - żyzna buczyna karpacka podzespół typowy. Buczyna przejściowa do zbiorowiska <i>Abies alba-Oxalis acetosella</i> - żyzna jedlina karpacka. Cięcia częściowe, liczne szlaki zrywkowe, prześwietlenie i ekspansja jeżyn. Dobre zasoby martwego drewna: 36m ³ /ha, grubowymiarowego 25 szt./ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		FV		
				Udział w drzewostanie gatunków buczynowych*		FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*		FV		
				Martwe drewno (łączne zasoby) Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu		FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości* Próg grubości może być obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości		FV		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		U1		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		U1		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		U1		
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Żyzne buczyny	9130	Między-brodzie	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Płat wydzielony ze zwartego kompleksu buczyn żyznych i kwaśnych w Paśmie Olchowieckim. Na północnych zboczach Góry Krzyż (457 m n.p.m.). <i>Dentario glandulosae-Fagetum festucetosum drymeiae</i> - żyzna buczyna karpacka, podczepół suchy. Umiarkowane zasoby martwego drewna: 12m3/ha, grubowymiarowego < 3 szt./ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		FV		
				Udział w drzewostanie gatunków buczynowych*		FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*		FV		
				Martwe drewno (łączne zasoby)		U1		
				Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości* Próg grubości może być obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości		U2		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Żyzne buczyny	9130	Góra Ostrykowiec w Krościenk	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Płat wydzielony ze zwartego kompleksu buczyn żyznych w Paśmie Ostrykowiec. Na północnych zboczach Góry
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		u		Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		FV		Ostrykówiec (596 m n.p.m.). <i>Dentario glandulosae-Fagetum typicum</i> - żyzna buczyna karpacka, podzespół typowy. Umiarkowane zasoby martwego drewna: 10m3/ha, grubowymiarowego 4 szt./ha.
				Udział w drzewostanie gatunków buczynowych*		FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*		FV		
				Martwe drewno (łącznie zasoby) Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu		U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości* Próg grubości może być obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości		U1		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Żyzne buczyny	9130	Góra Osoń	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	FV	Płat wydzielony ze zwartego kompleksu buczyn żyznych w Paśmie Chwaniowa. Na południowo-wschodnich zboczach Góry Osoń (620 m n.p.m.). <i>Dentario glandulosae-Fagetum typicum</i> - żyzna buczyna karpacka, podzespół typowy. Dobre zasoby martwego drewna: 22m ³ /ha, grubowymiarowe 6 szt./ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		FV		
				Udział w drzewostanie gatunków buczynowych*		FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*		FV		
				Martwe drewno (łączne zasoby) Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu		FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości* Próg grubości może być obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości		FV		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
Żyzne buczyny	9130	Oratyk pld. zbocze	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	FV	Płat wydzielony ze zwartego kompleksu buczyn żyznych w Paśmie Oratyk. Na południowych zboczach Góry Oratyk (643 m n.p.m.). <i>Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum</i> - żyzna buczyna karpacka, podzespół miesięcznicowy. Stan niemal właściwy, zabrakło tylko martwego drewna grubowymiarowego. Zasoby martwego drewna 23m3/ha, grubowymiarowe 5 szt./ha
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		FV		
				Udział w drzewostanie gatunków buczynowych*		FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*		FV		
				Martwe drewno (łączne zasoby)		FV		
				Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości* Próg grubości może być obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości		U1		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
Żyzne buczyny	9130	Oratyk kota 633,1 m	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Płat wydzielony ze zwartego kompleksu buczyn żyznych w Paśmie Oratyk. Na zachodnich zboczach wzniesienia 633 m n.p.m.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		FV		<i>Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum</i> - żyzna buczyna karpacka, podzespół miesięcznicowy. Dość zasoby martwego drewna: 30m3/ha, grubowymiarowego 5 szt./ha.
				Udział w drzewostanie gatunków buczynowych*		FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*		FV		
				Martwe drewno (łączne zasoby) Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu		FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości* Próg grubości może być obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości		U1		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Żyzne buczyny	9130	Monasteczec	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Buczyny na wschodnim zboczu wzniesienia o wysokości 498 m n.p.m. Płat siedliska wydzielony ze zwartego i zasadniczo ciągłego kompleksu buczyn w Paśmie Słonnego. <i>Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum</i> - żyzna buczyna karpacka, podzespół miesięcznicowy. W powszechnej inwentaryzacji siedlisk w LP zakwalifikowane błędnie jako siedlisko 9180. Słabe zasoby martwego drewna: 10m3/ha, grubowymiarowego < 3 szt/ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		FV		
				Udział w drzewostanie gatunków buczynowych*		FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*		FV		
				Martwe drewno (łącznie zasoby) Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu		U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości* Próg grubości może być obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości		U2		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		U1		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		U2		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Żyzne buczyny	9130	Oratyk kota 630,8 m	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	FV	Płat wydzielony ze zwartego kompleksu buczyn żyznych w Paśmie Oratyk. Na wschodnich zboczach wzniesienia 630 m n.p.m. <i>Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum</i> - żyzna buczyna karpacka, podzespół miesięcznicowy. Na fragmencie płat zbliżony do <i>Lunario-Aceretum</i> - jaworzyna z miesięcznicą trwałą, ale bez rumoszu. W czasie powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych całe wydzielanie zaliczone do siedliska 9180. Dobre zasoby martwego drewna:
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		FV		
				Udział w drzewostanie gatunków buczynowych*		FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*		FV		
				Martwe drewno (łączne zasoby)		FV		
				Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości* Próg grubości może być obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości		FV		31m3/ha, grubowymiarowe 15 szt./ha.
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
Żyzne buczyny	9130	Braniów (Jureczkowa)	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	FV	Płat wydzielony ze zwartego kompleksu buczyn i jedlin żyznych w Paśmie Braniowa. Na wschodnich zboczach Góry
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		FV		Braniów (555 m n.p.m.). <i>Dentario glandulosae-Fagetum typicum</i> - żyzna buczyna karpacka, podzespół typowy. Zasoby martwego drewna 10m3/ha, ale aż 8szt./ha grubowymiarowego.
				Udział w drzewostanie gatunków buczynowych*		FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*		FV		
				Martwe drewno (łącznie zasoby) Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu		U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości* Próg grubości może być obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości		FV		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
Żyzne buczyny	9130	Krościenko - g. Klewa	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Płat wydzielony ze zwartego kompleksu buczyn i jedlin żyznych w Paśmie Braniowa. Na wschodnich zboczach wzniesienia Klewa (581 m n.p.m.). <i>Dentario glandulosae-Fagetum typicum</i> - żyzna buczyna karpacka, podzespół typowy. Poza transektem także <i>Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum</i> - żyzna buczyna karpacka, podzespół miesięcznicowy. Martwe drewno 15m ³ /ha, grubowymiarowego 5 szt./ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		FV		
				Udział w drzewostanie gatunków buczynowych*		FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*		FV		
				Martwe drewno (łączne zasoby) Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu		U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości* Próg grubości może być obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości		U1		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		-		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		-		
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		-		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Żyzne buczyny	9130	Ocena syntetyczna dla obszaru	Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze		FV	U1	Syntetyczna ocena dla obszaru, na podstawie: - ocen w/w przykładowych stanowisk (jednak bez założenia, że stanowią one próbę reprezentatywną) – metodyka obejmowała m. in. zliczenie martwego drewna na transekcje 0,4 ha i przeliczenie na ha; - oceny eksperckiej dot. całego obszaru dokonanej na podst. doświadczenia eksperta z ocen w/w przykładowych stanowisk i znajomości całego obszaru; - analizy danych opisu taksacyjnego
				Trend powierzchni siedliska		FV		
				Fragmentacja		FV		
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		FV		
				Udział w drzewostanie gatunków buczynowych*		FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Martwe drewno (łącznie zasoby) Wskaźnik zalecany w przyszłym monitoringu		FV	Lasów Państwowych dla całych zasobów siedliska w LP w obszarze w zakresie zgodności gatunków panujących z naturalnym składem drzewostanów siedliska (przyczynę do oceny wskaźnika Gatunki Dominujące), wskaźnika Udział Gatunków Buczynowych, wskaźnika Udział Gatunków Ekologicznie Obcych, wskaźnika Wiek Drzewostanu, przyjętych docelowych GTD (przyczynę do oceny Perspektyw Ochrony); - pomiaru martwego drewna na siatce kołowych powierzchni próbnych (ocena wskaźników Martwe Drewno). Dobry stan w zakresie kompozycji florystycznej, brak neofityzacji i silniejszej apofityzacji (choć istnieje zagrożenie apofityzacji w zw. z masowym rozwojem jeżyn w dość silnie prześwietlonych drzewostanach). Na większości powierzchni drzewostanów w ich strukturze drzewostanów są obecne stare drzewa przynajmniej w domieszcze $\geq 10\%$. Średnio w siedlisku jest aż 44,9m3/ha martwego drewna, ale
			Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości* Próg grubości może być obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości		U1	
			Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)		U1	
			Naturalne odnowienie drzewostanu		FV	
			Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV	
			Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		FV	
			Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		FV	
			Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		U1	
			Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV	
			Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		U1	
			SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1	

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Perspektywy ochrony			FV		tylko 2,76 kłody grubowymiarowej/ha. Rozmieszczenie martwego drewna grubowymiarowego jest skupiskowe: zaledwie na 15,8% powierzchni siedliska jego ilość przekracza 5 kłód grubowymiarowych / ha. Powszechne są zniszczenia runa i naruszenia gleby związane z pozyskaniem drewna. Specyfiką lokalną jest obecność plejady gatunków 'puszczańskich', (owady, mchy, porosty) nie w pełni tolerujących prowadzoną gospodarkę leśną.
--	--	--	------------------------	--	--	----	--	---

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Typ siedliska	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska	Uwagi
Grądy	9170	Krościenk o przy granicy	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Fragmenty grądów na zachodnim zboczu wzgórza 570 m n.p.m. w dolinie Strwiąża. <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli typicum</i> - grąd subkontynentalny typowy. Fragmenty grądów przechodzące w buczyny i żyzne jędrzyny. Martwe drewno grubowymiarowe < 3 szt./ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		U2		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Grądy	9170	Stebnik środek	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Fragmenty grądów na południowym zboczu wzgórza 560 m n.p.m. w dolinie Stebnika. <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli typicum</i> -
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna (*)		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		grąd subkontynentalny typowy. Fragmenty grądów przechodzące w buczyny i żyzne jedliny. Ekspansja jeżyny gruczołowatej (apofit). Martwe drewno grubowymiarowe < 3 szt./ha.
				Ekspansywne gatunki rodzime w runie (*)		U1		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U1		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		U2		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Grądy	9170	Liszna	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	FV	Grądy na północno-zachodnim zboczu doliny Sanu. Płat częściowo poza granicami obszaru PLH180013 - z uwagi na dobry stan zachowania warty do włączenia w całości do ostoji. <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli typicum</i> - grąd subkontynentalny typowy. Grąd o charakterze przejściowym do buczyny karpackiej. Martwe drewno grubowymiarowe 6 szt./ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
Grądy	9170	Zwierzyni-Czulnia	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	FV	Grądy na stromym zachodnim zboczu masywu Czulni 571 m n.p.m. w dolinie Saru. Płat siedliska wydzielony ze zwartego kompleksu grądów (około 100 ha) w masywie Czulni. <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli typicum</i> - grąd subkontynentalny typowy. Niektóre z grądów błędnie kwalifikowano jako jaworzyny. Ekspansja jeżyn gruczołowatej (apofit). Brak starych drzew. Martwe drewno grubowymiarowe 3 szt./ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
Grądy	9170	Rez. Grąd w Średniej Wsi	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	FV	Grądy na południowym zboczu wzgórza o wysokości 423 m n.p.m. w dolinie Sanu. Płat siedliska wydzielony ze zwartego kompleksu grądów (około 70 ha) w rezerwacie. <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli typicum</i> - grąd subkontynentalny typowy. W dolinach cieków także fragmenty grądów niskich. Martwe drewno grubowymiarowe 10 szt./ha. Rezerwat przyrody.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
Grądy	9170	Siemuszo wa	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Południowe zbocze wzgórza o wysokości 489 m n.p.m. <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli typicum</i> - grąd subkontynentalny typowy. W górnych partiach płatu również zbiorowiska przejściowe do
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna (*)		U1		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Ekspansywne gatunki rodzime w runie (*)		FV		buczyn. Neofit przymiotno białe. Brak starych drzew, drogi stokowe, grodzone uprawy. Martwe drewno grubowymiarowe < 3 szt./ha.
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		U2		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		U1		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Grądy	9170	rez. Sobień	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Płat siedliska w rezerwacie Sobień wokół ruin zamku. Po stronie południowej wzgórza zamkowego grądy typowe i ciepłolubne, po stronie północnej zbiorowiska przejściowe do buczyn. Szczegółowa mapa roślinności: Durak T. 2010: Zmiany roślinności rezerwatu "Góra Sobień" w Beskidach Wschodnich Źródło: Roczniki Bieszczadzkie. T.18, s. 74-90. <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli typicum</i> - grąd subkontynentalny typowy. Również <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli melittetosum</i> - grąd
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		U1		
				Ekspansywne gatunki rodzime w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		U2		subkontynentalny miodownikowy. Neofityzacja niecierpkim drobnokwiatowym. Brak starych drzew. Martwe drewno grubowymiarowe < 3 szt./ha. Zaśmieszczenie przez odwiedzających ruiny zamku.
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		U1		
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Grądy	9170	Ocena syntetyczna dla obszaru	Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze		FV	U1	Syntetyczna ocena dla obszaru, na podstawie: - ocen w/w przykładowych stanowisk (jednak bez założenia, że stanowią one próbę reprezentatywną) – metodyka obejmowała m. in. zliczenie martwego drewna na transekcie 0,4 ha i przeliczenie na ha; - oceny eksperckiej dot. całego obszaru dokonanej na podst. doświadczenia eksperta z ocen w/w przykładowych stanowisk i znajomości całego obszaru; - analizy danych opisu taksacyjnego Lasów Państwowych dla całych zasobów siedliska w LP w obszarze w zakresie zgodności gatunków
				Trend powierzchni siedliska		FV		
				Fragmentacja		FV		
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna (*)		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime w runie (*)		FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie (*)		U1		
				Martwe drewno – ogólne zasoby ³⁶		U1		

³⁶ Ten wskaźnik nie został ujęty w roboczej metodyce monitoringu tego typu siedliska (2013 r.), najprawdopodobniej omyłkowo, bo jest przewidywany dla wszystkich innych siedlisk leśnych. Mimo to, w ramach prac na d PZO zebrano dane o ilości martwego drewna za pomocą siatki powierzchni kołowych; wskaźnik oceniono analogicznie, jak dla buczyn.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości (*)		U1	panujących z naturalnym składem drzewostanów siedliska, udziału gatunków ekologicznie obcych (przyczynę do oceny wskaźnika Charakterystyczna Kombinacja Florystyczna), wskaźnika Wiek Drzewostanu, przyjętych docelowych GTD (przyczynę do oceny Perspektyw Ochrony); - pomiaru martwego drewna na siatce kołowych powierzchni. Większość drzewostanów bez drzew starych (ponad 100-letnich). Częsty deficyt martwego drewna grubowymiarowego. Stan zasobów martwego drewna jest nieco gorszy niż w buczynach. Średnio w siedlisku w obszarze jest 16m³/ha martwego drewna, ale tylko 1,73 kłody grubowymiarowej/ha³⁵. Rozmieszczenie martwego drewna grubowymiarowego jest skupiskowe: zaledwie na 6,7% powierzchni siedliska jego ilość przekracza 5 kłód grubowymiarowych / ha. Względnie często spotykana neofityzacja niecierpkim drobnokwiatowym. Przyjęte gospodarcze typy drzewostanów różnorodne, ale w zbyt dużym stopniu preferujące buka i jodłę, co będzie zacierać odrębność grądów od buczyn.
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV	
				Inne zniekształcenia antropogeniczne		FV	
				Charakterystyczna kombinacja florystyczna (*)		FV	
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		U1	
				Ekspansywne gatunki rodzime w runie (*)		FV	
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		FV	
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)		U1	
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1	
		Perspektywy ochrony				U1	

³⁵ Ocena ilości martwego drewna na podstawie 9 powierzchni kołowych 0,05 ha w siatce systematycznej. Ocena liczby kłód grubowymiarowych na podstawie tej samej siatki powierzchni oraz dodatkowo na 15 zlokalizowanych w siedlisku powierzchni próbnych 1 ha, zakładanych do celów oceny siedliska chrząszczy.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Typ siedliska	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska	Uwagi
Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach	9180	Góra Osoń	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	FV	Jaworzyna z jęczmieniem. Brak warstwy a2.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		FV		
				Gatunki dominujące		FV		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV		
				Gatunki ziołoroślowe i nitrofilne		FV		
				Struktura drzewostanu (*)		FV		
				Pionowa struktura roślinności		U1		
				Gatunki obce w drzewostanie (*)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Przekształcenia związane z użytkowaniem		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach	9180	Góra Ostrykowiec w Krościenku	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Jaworzyna z jęczmieniem. Niezbyt wiele gatunków charakterystycznych.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		U1		
				Gatunki dominujące		FV		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV		
				Gatunki ziołoroślowe i nitrofilne		FV		
				Struktura drzewostanu (*)		FV		
				Pionowa struktura roślinności		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Gatunki obce w drzewostanie (*)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Przekształcenia związane z użytkowaniem		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach	9180	Międzybródzie	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Jaworzyna z jęczmikiem na urwistym zboczu nad Sanem. Niezbyt wiele gatunków charakterystycznych. Na północnym zboczu wzgórza o wysokości 437 m n.p.m.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		U1		
				Gatunki dominujące		FV		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV		
				Gatunki ziółoroślowe i nitrofilne		FV		
				Struktura drzewostanu (*)		FV		
				Pionowa struktura roślinności		FV		
				Gatunki obce w drzewostanie (*)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Przekształcenia związane z użytkowaniem		FV		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach	9180	Stebnik kota 560,2 m	Powierzchnia	Powierzchnia		U1	U1	<i>Lunario-Aceretum</i> - jaworzyna z miesięcznicą trwałą Zbiorowisko przejściowe do <i>Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum</i> - żyźnej buczyny karpackiej w podzespole miesięcznicowym. Podcięcie przez drogi stokowe ogranicza powierzchnię płatu.
				SYNTETYCZNIE POW.		U1		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		U1		
				Gatunki dominujące		FV		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV		
				Gatunki ziółoroślowe i nitrofilne		FV		
				Struktura drzewostanu (*)		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Pionowa struktura roślinności		U1		
				Gatunki obce w drzewostanie (*)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U1		
				Przekształcenia związane z użytkowaniem		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach	9180	Synte-tyczna ocena dla obszaru	Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze		FV	FV	Ocena na podstawie opisów dokonanych na 4 stanowiskach oraz opinii eksperckiej na podstawie oglądu szerszego spektrum płatów.
				Trend powierzchni siedliska		FV		
				Fragmentacja		FV		
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		FV		
				Gatunki dominujące		FV		
				Obce gatunki inwazyjne (*)		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV		
				Gatunki ziołoroślowe i nitrofilne		FV		
				Struktura drzewostanu (*)		FV		
				Pionowa struktura roślinności		FV		
				Gatunki obce w drzewostanie (*)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu				
				Przekształcenia związane z użytkowaniem				
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Typ siedliska	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska	Uwagi
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	91E0	Jamninka-Jamna Dolna	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	FV	Łęg w dolinie potoku Jamninka. Po obu stronach cieku. <i>Salicetum albo-fragilis</i> - łęg wierzbowy. Zasoby martwego drewna > 10% miąższości drzewostanu.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		FV		
				Gatunki dominujące (*)		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV		
				Martwe drewno (*)		FV		
				Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm średnicy)		FV		
				Naturalność koryta rzecznego (stosować tylko, jeżeli występowanie łęgu jest związane z ciekami)		FV		
				Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują (*)		FV		
				Wiek drzewostanu		U1		
				Pionowa struktura roślinności		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	91E0	Potok Kwaszenina	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Łęg w dolinie potoku Kwaszenina. Po obu stronach cieku. <i>Alnetum incanae</i> - nadrzeczna olszyna górską. Olszyna przejściowa do <i>Carici remotae-Fraxinetum</i> . Ekspansywna pokrzywa, brak naturalnego odnowienia, martwych drzew grubowymiarowych < 3 szt./ha.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		U1		
				Gatunki dominujące (*)		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		U1		
				Martwe drewno (*)		FV		
				Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm średnicy)		U2		
				Naturalność koryta rzeczno-		FV		
				(stosować tylko, jeżeli występowanie łęgu jest związane z ciekim)		FV		
				Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują (*)		FV		
				Wiek drzewostanu		U1		
				Pionowa struktura roślinności		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U2		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	91E0	Stebnik środek	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Łęg w dolinie potoku Stebnik. Stanowisko <i>Matteucia struthiopteris</i> . <i>Alnetum incanae</i> - nadrzeczna olszyna górską. Brak starych drzew, nieliczne naturalne odnowienie, niewiele martwego drewna.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		FV		
				Gatunki dominujące (*)		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		U1		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV		
				Martwe drewno (*)		FV		
				Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm średnicy)		FV		
				Naturalność koryta rzecznoego (stosować tylko, jeżeli występowanie łęgu jest związane z ciekim)		U1		
				Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują (*)		FV		
				Wiek drzewostanu		U1		
				Pionowa struktura roślinności		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	91E0	Strwiąż - Brzegi Dolne	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Łęg w dolinie potoku Strwiąż. Stanowisko <i>Aconitum lasiocarpum</i> i czosnku niedźwiedziego. <i>Alnetum incanae</i> - nadrzeczna olszyna górską. Nieliczne odnowienie drzewostanu. Niewielkie zasoby martwego drewna, zwłaszcza grubowymiarowego.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		FV		
				Gatunki dominujące (*)		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV		
				Martwe drewno (*)		U1		
				Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm średnicy)		U2		
				Naturalność koryta rzeczno-ego (stosować tylko, jeżeli występowanie łęgu jest związane z ciekiem)		FV		
				Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują (*)		FV		
				Wiek drzewostanu		FV		
				Pionowa struktura roślinności		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U1		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	91E0	Rezerwat przyrody Bobry w Uhercach	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U1	Łęg w dolinie potoku Olszanka, w rezerwacie bobrów w Uhercach. <i>Salicetum albo-fragilis</i> - łęg wierzbowy. Zubożona kombinacja florystyczna. Silna neofityzacja – niecierpek gruczołowy, rudbekia. Ubogie zasoby martwego drewna. Rezerwat przyrody.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		U1		
				Gatunki dominujące (*)		U1		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		U1		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV		
				Martwe drewno (*)		U1		
				Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm średnicy)		U1		
				Naturalność koryta rzeczno-łęgu (stosować tylko, jeżeli występowanie łęgu jest związane z ciekiem)		FV		
				Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują (*)		FV		
				Wiek drzewostanu		FV		
				Pionowa struktura roślinności		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U1		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	91E0	Tyrawa Wołoska	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Dolina potoku Tyrawka. Znacznie przekształcony łęg wierzbowy. Ubogie zasoby drzew starych i martwego drewna, zwłaszcza grubowymiarowego. Silna neofitycja – rudbekia i rdestowce.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		FV		
				Gatunki dominujące (*)		U1		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		U2		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV		
				Martwe drewno (*)		U2		
				Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm średnicy)		U2		
				Naturalność koryta rzecznego (stosować tylko, jeżeli występowanie łęgu jest związane z ciekami)		FV		
				Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują (*)		FV		
				Wiek drzewostanu		U2		
				Pionowa struktura roślinności		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		XX		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			U1		
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	91E0	Stebnik Płn	Powierzchnia	Powierzchnia		FV	U2	Dolina potoku Stebnik. Olszyna karpacka przecięta przez lokalną drogę. Stanowisko <i>Matteucia struthiopteris</i> . <i>Alnetum incanae</i> - nadrzeczna olszyna górską. Fragmentacja przez drogę. Nieco zubożona kombinacja florystyczna. Przesuszenie. Słabe zasoby martwego drewna. Neofityzacja – chrzan, przymiotno białe.
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		U1		
				Gatunki dominujące (*)		U1		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		FV		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV		
				Martwe drewno (*)		U2		
				Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm średnicy)		U2		
				Naturalność koryta rzecznoego (stosować tylko, jeżeli występowanie łęgu jest związane z ciekim)		FV		
				Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują (*)		U1		
				Wiek drzewostanu		U2		
				Pionowa struktura roślinności		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		U1		
				Inne zniekształcenia		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		U1		
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	91E0	Ocena syntetyczna dla obszaru	Powierzchnia	Zasoby siedliska w obszarze		FV	U2	Syntetyczna ocena dla obszaru, na podstawie: - ocen w/w przykładowych stanowisk (jednak bez założenia, że stanowią one próbę reprezentatywną) – metodyka obejmowała m. in. oszacowanie wzorkowe ilości martwego drewna w proporcji do żywego drzewostanu; - oceny eksperckiej dot. całego obszaru dokonanej na podst. doświadczenia eksperta z ocen w/w przykładowych stanowisk i znajomości całego obszaru; - analizy danych opisu taksacyjnego Lasów Państwowych dla wydziałów, sklasyfikowanych w LP jako ten typ siedliska – ze świadomością, że próba ta nie jest w pełni reprezentatywna, ponieważ znaczna część łągów w obszarze jest poza Lasami Państwowymi, a w LP granice łągów nie odpowiadają granicom wydziałów. Przeanalizowano gatunki panujące (przyczynę do oceny wskaźnika Charakterystyczna Kombinacja Florystyczna), wskaź-
				Trend powierzchni siedliska		FV		
				Fragmentacja		FV		
				SYNTETYCZNIE POW.		FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne (*)		FV		
				Gatunki dominujące (*)		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (*)		U1		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		FV		
				Martwe drewno (*)		U1		
				Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm średnicy)		U2		
				Naturalność koryta rzecznego (stosować tylko, jeżeli występowanie łągu jest związane z ciekami)		FV		
				Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują (*)		FV		
				Wiek drzewostanu		U1		
				Pionowa struktura roślinności		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		FV		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Inne zniekształcenia		FV	nik Wiek Drzewostanu, przyjęte docelowych GTD (przyczynę do oceny Perspektyw Ochrony); - pomiaru martwego drewna na siatce kołowych powierzchni. Większość drzewostanów bez drzew starych (ponad 100-letnich). Częsty deficyt martwego drewna grubowymiarowego. Silna i częsta neofityzacja.
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)		FV	
				SYNTETYCZNIE STR. I FUNK.		U2	
			Perspektywy ochrony		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki roślin	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Widłoząb zielony	1381	3 znane stanowiska, stanowiące prawdopodobnie tylko niewielką część rzeczywistej populacji. Ocena stanowisk domniemana z opisu literaturowego.	Populacja	Powierzchnie dami		U1	U1	Znane stanowiska są słabe i niewielkie, z damią o niewielkiej powierzchni, co rzutuje na oceny populacji i siedliska. Gatunek w obszarze występuje na pniach drzew. Jedno z trzech znanych stanowisk jest zabezpieczone w rezerwacie przyrody, jedno znajduje się prawdopodobnie w strefie deklarowanej jako wyłączona z użytkowania, a jedno w lesie gospodarczym z zaplanowanym pozyskaniem drewna, co stwarza ryzyko ich nieumyślnego zniszczenia przez wycięcie, dlatego perspektywy ochrony oceniono jako niezadowalające.
				Liczba dami		U1		
				Typ rozmieszczenia dami (rozproszony, skupiskowy)		U1		
				Stwierdzone choroby, pasożyty, zniszczenia mechaniczne itp.		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Powierzchnia potencjalnego siedliska		U1		
				Powierzchnia zajętego siedliska		U2		
				Ocienienie przez drzewa i krzewy		U1		
				Gatunki ekspansywne (zwarcie warstwy mszysto-porostowej)		FV		
				Gatunki inwazyjne		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki roślin	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Bezlist okrywowy	1386	Odnogi górnego biegu potoku Czerterze.	Populacja	Liczba sporofitów		FV	U2	Przykładowe stanowisko gatunku – skupienie 5 zasiedlonych kłód, łącznie 28 sporofitów. Poza obszarami chronionymi, w wydzieleniu objętym planami pozyskania drewna. W wilgotnej dolinie potoku. Stan dobry, ale perspektywy ochrony złe ze względu na plany pozyskania.
				Areał populacji		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Liczba zasiedlonych pni		FV		
				Powierzchnia zajmowanego siedliska		FV		
				Fragmentacja siedliska		FV		
				Ocienienie		FV		
				Wilgotność powietrza		FV		
				Zwarcie drzew i krzewów		FV		
				Zwarcie runi lub runa		U1		
				Zwarcie i charakterystyka warstwy mszystej		FV		
				Konkurencyjne gatunki mszaków		U1		
				Gatunki ekspansywne		FV		
				Gatunki obce, inwazyjne		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		FV		
			Perspektywy ochrony	Forma ochrony przyrody		FV		
				Zabezpieczenie stanowiska		U2		
				SYNTETYCZNIE PERSPEKTYWY OCHRONY		U2		
Bezlist okrywowy	1386	Odnogi górnego biegu potoku Wyrwa	Populacja	Liczba sporofitów		FV	U2	Przykładowe stanowisko gatunku – skupienie 11 zasiedlonych kłód, łącznie 352 sporofity. Poza obszarami chronionymi, w wydzieleniu objętym planami pozyskania drewna. W wilgotnej dolinie potoku. Stan dobry, ale
				Areał populacji		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Liczba zasiedlonych pni		U1		
				Powierzchnia zajmowanego siedliska		FV		
				Fragmentacja siedliska		FV		
				Ocienienie		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Wilgotność powietrza		FV		perspektywy ochrony zle ze względu na plany pozyskania.
				Zwarcie drzew i krzewów		FV		
				Zwarcie runi lub runa		U1		
				Zwarcie i charakterystyka warstwy mszystej		FV		
				Konkurencyjne gatunki mszaków		FV		
				Gatunki ekspansywne		FV		
				Gatunki obce, inwazyjne		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		FV		
			Perspektywy ochrony	Forma ochrony przyrody		FV		
				Zabezpieczenie stanowiska		U2		
				SYNTETYCZNIE PERSPEKTYWY OCHRONY		U2		
Bezlist okrywowy	1386	Dziewięć kłód jodłowych w dolinie odnogi górnego biegu potoku Jamianka	Populacja	Liczba sporofitów		FV	U2	Przykładowe stanowisko gatunku – skupienie 9 zasiedlonych kłód, łącznie 202 sporofity. Poza obszarami chronionymi, w wydzielaniu objętym planami pozyskania drewna. W wilgotnej dolinie potoku. Zbyt niskie ocienienie. Stan dość dobry, ale perspektywy ochrony zle ze względu na plany pozyskania.
				Areał populacji		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Liczba zasiedlonych pri		FV		
				Powierzchnia zajmowanego siedliska		FV		
				Fragmentacja siedliska		FV		
				Ocienienie		FV		
				Wilgotność powietrza		FV		
				Zwarcie drzew i krzewów		FV		
				Zwarcie runi lub runa		U1		
				Zwarcie i charakterystyka warstwy mszystej		FV		
				Konkurencyjne gatunki mszaków		U2		
				Gatunki ekspansywne		FV		
				Gatunki obce, inwazyjne		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U1		
			Perspektywy ochrony	Forma ochrony przyrody		FV		
				Zabezpieczenie stanowiska		U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				SYNTETYCZNIE PERSPEKTYWY OCHRONY		U2		
Bezlist okrywowy	1386	Lewy dopływ potoku Jamianka	Populacja	Liczba sporofitów		FV	U2	Przykładowe stanowisko gatunku – skupienie 9 zasiedlonych kłód, łącznie 202 sporofity. Zbyt niskie ocenie. Poza obszarami chronionymi, w wydzieleniu objętym planami pozyskania drewna. W wilgotnej dolinie potoku. Stan dość dobry, ale perspektywy ochrony złe ze względu na plany pozyskania.
				Areał populacji		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Liczba zasiedlonych pni		FV		
				Powierzchnia zajmowanego siedliska		FV		
				Fragmentacja siedliska		FV		
				Ocienienie		FV		
				Wilgotność powietrza		FV		
				Zwarcie drzew i krzewów		FV		
				Zwarcie runi lub runa		U1		
				Zwarcie i charakterystyka warstwy mszystej		FV		
				Konkurencyjne gatunki mszaków		FV		
				Gatunki ekspansywne		FV		
				Gatunki obce, inwazyjne		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U1		
			Perspektywy ochrony	Forma ochrony przyrody		FV		
				Zabezpieczenie stanowiska		U2		
				SYNTETYCZNIE PERSPEKTYWY OCHRONY		U2		
Bezlist okrywowy	1386	28 stanowisk znanych w obszarze, stanowiąc ych prawdopo dobnie tylko niewielką część	Populacja	Liczba sporofitów		FV	U2	Silna populacja w obszarze. O niewłaściwej (U1) ocenie siedliska decyduje fakt, że na większości stanowisk zaznacza się przeświecenie spowodowane ciąćiami w drzewostanie na samym stanowisku lub w jego otoczeniu. Większość (16 z 28) stanowisk jest dość ‘słaba’ – zasiedlonych na stanowisku jest zwykle 1-3 kłody, wynika to z deficytu kłód o
				Areał populacji		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Liczba zasiedlonych pni		U1		
				Powierzchnia zajmowanego siedliska		FV		
				Fragmentacja siedliska		FV		
				Ocienienie		U1		
				Wilgotność powietrza		U1		
				Zwarcie drzew i krzewów		U1		
				Zwarcie runi lub runa		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		rzeczywistej populacji. Opis i oceny poszczególnych stanowisk zamieszcz. w raporcie eksperta		Zwarcie i charakterystyka warstwy mszystej		FV	parametrach odpowiednich do zasiedlenia. Zdecydowana większość (26 z 28) stanowisk nie jest w żaden sposób zabezpieczona, są zlokalizowane w wydzieleniach leśnych z zaplanowanym pozyskaniem drewna w cięciach rębnych lub przedrębnych, co stwarza ryzyko ich zniszczenia i zmusza do oceny perspektyw ochrony na U2. Tym bardziej ryzyko takie dotyczy stanowisk niezainwentaryzowanych.
				Konkurencyjne gatunki mszaków		FV	
				Gatunki ekspansywne		FV	
				Gatunki obce, inwazyjne		FV	
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1	
			Perspektywy ochrony	Forma ochrony przyrody		U2	
				Zabezpieczenie stanowiska ³⁷		U2	
				SYNTETYCZNIE PERSPEKTYWY OCHRONY		U2	

³⁷ W stosunku do opublikowanej metodyki GIOŚ, uszczegółowiono interpretację parametru „Perspektywy zachowania”, w sposób oddający prawdopodobne intencje Autora metodyki. Pierwotna propozycja oceny „rodzaju ochrony” (ściska-czynna-krajobrazowa) ma sens tylko dla stanowisk w parkach narodowych i rezerwach przyrody, tylko tam bowiem stosuje się wymienione formy ochrony. Dlatego miast wskaźnika „Rodzaj ochrony” zastosowano wskaźnik „Zabezpieczenie stanowiska”, szacujący ryzyko – także w warunkach gospodarki leśnej – wykonania na stanowisku prac, które mogłyby zaszkodzić gatunkowi. Przyjęto: FV = stanowisko zabezpieczone w parku narodowym lub w rezerwie przyrody przewidującym ochronę bierną w miejscu stanowiska i prawdopodobna ciągłość dostawy, a w konsekwencji istnienia zasobów martwego drewna; stanowisko niezabezpieczone formalnym statusem ochrony biernej, ale równocześnie nieplanowane w znanej perspektywie do pozyskiwania drewna (*brak zaplanowanej w tym miejscu wskazówki gospodarczej w planie urządzenia lasu, przebudowy drzewostanów w parku lub rezerwie*), równocześnie prawdopodobna ciągłość dostawy, a w konsekwencji istnienia zasobów martwego drewna, U2 = stanowisko objęte istniejącymi planami działań związanych z pozyskaniem drewna *lub* prawdopodobny brak martwego drewna do zasiedlania w przyszłości.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Bóbr	1337	cały obszar	Populacja	Liczebność		FV	FV	Brak ustalonej metodyki z Państwowego Monitoringu Środowiska. Przyjęto ujęcie autorskie. Ślady obecności gatunku dość często obserwowane w obszarze. Cieki obszaru mają charakter górsko-podgórski, bobry przekształcają jednak je skutecznie na optymalne dla siebie siedlisko, budując tamy i tworząc rozlewiska. Baza żerowa w sąsiedztwie cieków obfita, choć głównie bud. przez olszę szarą i wierzbę. Sieć drogowa o zagęszczeniu wprawdzie istotnie poniżej średniej krajowej, ale wiele dróg w pobliżu potoków. Mimo to, siedlisko oceniono jako właściwe.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Charakter cieków		FV		
				Baza żerowa w sąsiedztwie cieków		FV		
				Zagrożenia komunikacyjne (sieć drogowa)		U1		
			Perspektywy ochrony	SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		FV		
						FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Wilk	1352*	cały obszar	Populacja	Zagęszczenie populacji		FV	U1	Obecny stan siedliska i populacji właściwy. W obszarze 3-4 watahy/580km ² tj. >0,5 watahy/100km ² zagęszczenie watah i ich liczebność kształtują się podobnie jak w dobrze zachowanych populacjach wilka. Wysoka lesistość 67%, brak izolacji siedlisk, wysokie zagęszczenie zwierzyny 1-1,5 jelenia, 0,5-1 dzika, 2 samy/km ² . Tylko gęstość sieci drogowej wysoka: 0,53km/km ² , co odpowiada wskaźnikowi U2. Perspektywy ochrony ocenione na U1 ze względu na wysokie ryzyko narastania antropopresji i pogarszania parametrów siedliska (sieć drogowa): plany rozbudowy drogi Makowa-Jureczkowa, ośrodka w Arłamowie; silna antropopresja w związku z intensyfikacją gospodarki leśnej.
				Liczba watah		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Lesistość		FV		
				Fragmentacja siedliska		FV		
				Dostępność bazy pokarmowej		FV		
				Zagęszczenie dróg		U2		
				Stopień izolacji siedlisk		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		FV		
			Perspektywy ochrony			U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Niedźwiedź brunatny	1354*	cały obszar	Populacja	Liczebność		U2	U2	Ocena populacji U2 wymuszona metodyką, nie odzwierciedla stanu ochrony gatunku w obszarze. Na stan FV populacja musiałaby liczyć ponad 20 osobników, co w granicach obszaru nie wydaje się realne. Stan siedliska jest dobry. Perspektywy ochrony nieznane, ponieważ zależne od czynników zewnętrznych, w szczególności od dynamiki całej populacji karpackiej – obszar leży na skraju jej arealu i występowanie niedźwiedzia w obszarze jest pochodną stanu i trendów przestrzennych całej populacji. W obszarze istnieje ryzyko nasilania się antropopresji, co może pogarszać jakość siedlisk z punktu widzenia niedźwiedzia.
				Rozród		U2		
				Płodność		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Zalesienie		FV		
				Fragmentacja siedliska		FV		
				Sieć drogowa		FV		
				Zaludnienie		FV		
				Turystyka		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		FV		
			Relacja niedźwiedź - człowiek	Szkody w gospodarstwach rolnych		U1		
				Przypadki agresji		FV		
				Przypadki synantropizacji		FV		
			Perspektywy ochrony			XX		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Wydra	1355	cały obszar	Populacja	Wysycenie potencjalnych biotopów		U1	U1	Brak ustalonej metodyki z Państwowego Monitoringu Środowiska. Przyjęto ujęcie autorskie. Wydra została stwierdzona tylko w ok. 40% punktów próbnych – istotnie mniej, niż w Ostoi Przemyskiej w Bieszczadach. Wynika to z faktu, że najlepsze dla niej siedliska pozostały poza granicami obszaru. Stan taki oznacza obniżenie oceny populacji, ze świadomością, że brak możliwości jej poprawy. Sieć drogowa o zagęszczeniu istotnie poniżej średniej krajowej, w tym obszarze Natura 2000 słabiej korelująca z siecią hydrograficzną. Rybność cieków zróżnicowana, od 1,3 do 25 kg/km biegu cieku, nieco niższa niż przeciętna dla Ostoi Przemyskiej, więc oceniona prowizorycznie na U1, co jednak może wynikać z przyczyn naturalnych.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Naturalność cieków		FV		
				Rybostan		U1		
				Zagrożenia komunikacyjne (sieć drogowa)		FV		
			Perspektywy ochrony	SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
						FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Ryś	1361	cały obszar	Populacja	Zagęszczenie populacji		XX	XX	Ocena populacji niemożliwa. Wykryto co najmniej 3 rysie, ale ze względu na skrytość gatunku nie wiadomo, jaka jest rzeczywista liczebność populacji ani parametry rozrodu. Oszacowanie wymaga wieloletnich prac. Dobry stan siedliska: wysoka lesistość 67%, brak izolacji siedlisk, wysokie zagęszczenie zwierzyny 1-1,5 jelenia, 0,5-1 dzika, 2 samy/km ² . Tylko gęstość sieci drogowej wysoka: 0,53km/km ² , co odpowiada wskaźnikowi U2. Perspektywy ochrony ocenione na U1 ze względu na wysokie ryzyko narastania antropopresji i pogarszania parametrów siedliska (sieć drogowa): plany rozbudowy drogi Makowa-Jureczkowa, ośrodka w Arłamowie; silna antropopresja w związku z intensyfikacją gospodarki leśnej.
				Liczba samic prowadzących młode		XX		
				Średnia liczba młodych na samicę		XX		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		XX		
			Siedlisko	Lesistość		FV		
				Fragmentacja siedliska		FV		
				Dostępność bazy pokarmowej		FV		
				Zagęszczenie dróg		U2		
				Stopień izolacji siedlisk		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		FV		
			Perspektywy ochrony			U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Traszka grzebieniasta	1166	cały obszar	Populacja			XX	XX	Brak możliwości oceny stanu populacji i siedliska. Połczyńska-Konior (2008) stwierdzała ją w 16 z 24 badanych zbiorników uznając za najpospolitszą traszkę w obszarze; w próbach do celów niniejszego planu gatunek w ogóle się nie pojawił. Prawdopodobnie związana z większymi zbiornikami wodnymi, które są dość nierzadkie.
			Siedlisko			XX		
			Perspektywy ochrony			XX		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Kumak górski	1193	cały obszar	Populacja	Liczba zbiorników, w których stwierdzono rozród gatunku		XX	XX	Metodyka PMS wymaga oceny na podstawie trendów wskaźników, a nie ich wartości, ocena nie jest więc możliwa po jednorazowym wykonaniu obserwacji w ramach prac nad niniejszym planem. Jednak gatunek wysyca ponad 80% istniejących zbiorników wodnych (w obszarze głównie zbiorniki tymczasowe), populacja wydaje się być silna i w dobrym stanie.
				Liczba zbiorników, w których wykryto obecność gatunku		XX		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		XX		
			Siedlisko	Liczba wszystkich zbiorników		XX		
				Liczba zbiorników stałych		XX		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		XX		
			Perspektywy ochrony			FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Traszka karpacka	2001	Cały obszar	Populacja	Liczba zbiorników, w których stwierdzono rozród gatunku		XX	XX	Metodyka PMS wymaga oceny na podstawie trendów wskaźników, a nie ich wartości, ocena nie jest więc możliwa po jednorazowym wykonaniu obserwacji w ramach prac nad niniejszym planem. Gatunek wysyca ok. 8-13% istniejących zbiorników wodnych (w obszarze głównie zbiorniki tymczasowe, a traszka lepiej czuje się w zbiornikach stałych), obszar jest prawdopodobnie biotopem suboptymalnym.
				Liczba zbiorników, w których wykryto obecność gatunku		XX		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		XX		
			Siedlisko	Liczba wszystkich zbiorników		XX		
				Liczba zbiorników stałych		XX		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		XX		
			Perspektywy ochrony			FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Koza złotawa	1146	Strwiąż	Populacja	Struktura wiekowa		U1	U1	Gatunek rozpoznany w ramach prac WZS w dorzeczu Strwiąża przez Kukulę (2008). Wpływ na tak niską ocenę ogólną ma stosunkowo niskie zagęszczenie 0,0054 os./m ² oraz obecność niewielkich progów przegradzających całą szerokość koryta
				Zagęszczenie		U1		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Głowacz białopłetwy	1163	Stebnik	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Decydujący wpływ na niską ocenę ma niski przepływ (płyiczny o głębokości do 5 cm występowały na całej szerokości koryta, co stwarza niekorzystne warunki życia ryb), bardzo niskie zagęszczenie 0,003 os./m ² , a także obecność progów przy ujściu
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		U1		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		
		Olszanka / Olszanica	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Wpływ na taką ocenę ma bardzo niskie zagęszczenie 0,001 os./m ² oraz prace regulacyjne związane z budową mostu
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		U1		
				Materiał budujący dno koryta		U1		
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		U1		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		Strwiąż	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Wpływ na taką ocenę miało niskie zagęszczenie 0,001 os./m ² oraz obecność niewielkich progów przegradzających całą szerokość koryta
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		
Głowacz białopłetwy	1163	Syntetycznie w obszarze	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Ocenę obniża brak obecności gatunku na wielu dogodnych stanowiskach oraz liczne niekorzystne oddziaływania antropogeniczne (obecność progów wodnych, prace w korycie).
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		U1		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		U1		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Minóg ukraiński	2482	Syntetycznie w obszarze	Populacja	Struktura wiekowa		XX	XX	Gatunek rozpoznany w ramach prac WZS w dorzeczu Strwiąża przez Kukułę (2008), gdzie potem potwierdzany kilkakrotnie, ostatnio w badaniach Katedry Biologii Środowiskowej URz w 2013 r. (informacja K. Kukuły npbl. z 2014). Jednak dostępne dane nie wystarczają do oceny stanu, a podczas własnych badań nie udało się stwierdzić gatunku.
				Zagęszczenie		XX		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		XX		
			Siedlisko	Geometria koryta		XX		
				Materiał budujący dno koryta		XX		
				Przepływ		XX		
				Charakter i modyfikacje brzegów		XX		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		XX		
				Ciągłość rzeki		XX		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		XX		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		XX		
			Perspektywy ochrony			XX		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Brzanka	2503	Wiar k. Łodziński ego Potoku	Populacja	Struktura wiekowa		FV	U1	Względna liczebność wynosiła 0,025 os./m ² .
				Zagęszczenie		U1		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		U1		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		FV		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
		Olszanka / Olszanica	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Część koryta (na długości ok. 100m) była regulowana przy okazji budowy nowego mostu; względna liczebność 0,008 os./m ²
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		U1		
				Materiał budujący dno koryta		U1		
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		U1		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		Strwiąż	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Wpływ na tak niską ogólną ocenę ma bardzo niskie zagęszczenie 0,0036 os./m ² obecność tylko 1 kategorii wiekowej oraz obecność niewielkich progów przegradzających całą szerokość koryta
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
		Stebnik	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Decydujący wpływ na ogólną niską ocenę ma niski przepływ, powodujący powstawanie płycizn o głębokości 5 cm na całej szerokości koryta, bardzo niskie zagęszczenie 0,003 os./m ² a także obecność progów przy ujściu do Strwiąża
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		U2		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		
Brzanka	2503	Syntetyczny w obszarze	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Ocenę obniża brak obecności gatunku na wielu dogodnych stanowiskach, oraz istnienie przegród poprzecznych
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Materiał budujący dno koryta		FV		uniemożliwiających migrację.
				Przepływ		U1		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Kiełb Kesslera <i>Romanogobio kessleri</i>	2511	Olszanka/Olszanica	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Wpływ na taką ocenę ma bardzo niskie zagęszczenie oraz prowadzone prace w korycie rzeki
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		U1		
				Materiał budujący dno koryta		U1		
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		U1		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	1096	Tyrawka	Populacja	Struktura wiekowa		FV	U1	Wpływ na taką ocenę ma bardzo niskie zagęszczenie 0,02 os./m ² oraz obecność znacznej ilości dużych pstrągów potokowych pochodzących prawdopodobnie z zarybień
				Zagęszczenie		U1		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		FV		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		FV		
			Perspektywy ochrony			U1		
		Mszaniec	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Wpływ na taką ocenę ma bardzo niskie zagęszczenie 0,002 os./m ² oraz niewielka ilość drzew zacieniających lustro wody – zabezpieczających przed przegrzaniem
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		U1		
				Przepływ		U1		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		Wiar k. Łodziński ego Potoku	Populacja	Struktura wiekowa		FV	FV	Liczna i zróżnicowana wiekowo populacja
				Zagęszczenie		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		FV		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
		Olszanka / Olszanica	Populacja	Struktura wiekowa		FV	FV	Bardzo liczna i zróżnicowana wiekowo populacja
				Zagęszczenie		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		FV		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		FV		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		FV		
			Perspektywy ochrony			FV		
		Wańkówk a	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Wpływ na taką ocenę ma bardzo niskie zagęszczenie 0,002 os./m ² oraz obecność znacznej ilości dużych pstrągów potokowych
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Materiał budujący dno koryta		U1		pochodzących prawdopodobnie z zarybiń
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		U2		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		U1		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
		Srednica	Populacja	Struktura wiekowa		U2	U2	Wpływ na taką ocenę ma bardzo niskie zagęszczenie 0,002 os./m ² oraz obecność znacznej ilości dużych pstrągów potokowych pochodzących prawdopodobnie z zarybiń
				Zagęszczenie		U2		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		FV		
				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		
Minóg strumienia wy <i>Lampetra planeri</i>	1096	Syntetycz nie w obszarze	Populacja	Struktura wiekowa		U1	U1	Ocenę obniża brak obecności gatunku na wielu dogodnych stanowiskach, obecność w wielu ciekach znacznej ilości drapieżników pochodzących prawdopodobnie z zarybiń, a także przekształcenia siedliska -
				Zagęszczenie		U1		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Geometria koryta		FV		
				Materiał budujący dno koryta		FV		
				Przepływ		FV		
				Charakter i modyfikacje brzegów		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Łączność koryta z obszarem zalewowym, mobilność koryta		FV		miejscowe wybieranie żwiru oraz prowadzenie prac przeciwpowodziowych powodujących zniszczenie stadium larwalnego minogów. Na większości stanowisk minoga stwierdzano tylko jako pojedyncze osobniki, co może świadczyć o nasileniu czynników ograniczających jego populację.
				Ciągłość rzeki		U1		
				Ogólna ocena hydromorfologiczna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Krasopanihera	1078	Jureczkowa-Arlamów	Populacja	Liczba osobników		FV	U2	Siedlisko fizycznie niszczone w ramach prac przy modernizacji drogi powiatowej Jureczkowa-Arlamów.
			Siedlisko			FV		
			Perspektywy ochrony			U2		
Krasopanihera	1078	Syntetyczne w obszarze	Populacja	Liczba osobników		XX	XX	Rozmieszczenie ani liczebność nie rozpoznana (znane stanowisko znaleziono przypadkowo), nie ma podstaw do oceny stanu w skali całego obszaru.
			Siedlisko	Powierzchnia		XX		
			Perspektywy ochrony			XX		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Zgniotek cynobrowy	1086	Łodyna	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Niezadowalająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 4,67ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowalających perspektyw ochrony.
				Areał zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Zawadka	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Niezadowalająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 1,9ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowalających perspektyw ochrony.
				Areał zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Wujskie	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Zła jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o
				Areał zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Jakość martwego drewna		U2		średnicy > 30cm na 2ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowalających perspektyw ochrony.
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISSKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Liszna	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Zła jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy > 30cm na 10ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowalających perspektyw ochrony.
				Areał zajmowany przez populację		U1		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U2		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		U1		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISSKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Manasterzec	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Niezadowalająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy > 30cm na 3ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowalających perspektyw ochrony.
				Areał zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		U1		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISSKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek	1086	Wańkowa	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Niezadowalająca jakość martwego

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

cynobrowy				Areal zajmowany przez populację		FV		drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 2,7ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowalających perspektyw ochrony.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		U1		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Lesko	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Zła jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 5ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowalających perspektyw ochrony.
				Areal zajmowany przez populację		U1		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U2		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		U1		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Ustjanowa	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Zła jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 3ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowalających perspektyw ochrony.
				Areal zajmowany przez populację		U1		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		U1		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Krościenko	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Niezadowalająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 2,7ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowalających perspektyw ochrony.
				Areal zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		U1		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISSKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Leszczowate	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Zła jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 7ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowalających perspektyw ochrony.
				Areal zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U2		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		U1		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISSKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Trójca	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Niezadowalająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (bardzo mało stojących martwych drzew w I klasie rozkładu o średnicy >30cm
				Areal zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		nie udało się znaleźć ani jednego na 11 powierzchniach monitoringowych po 1 ha każda). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowolających perspektyw ochrony.
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Bandrów	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Niezadowolająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 3,1ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowolających perspektyw ochrony.
				Areał zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Kreców	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Niezadowolająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 4,2ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowolających perspektyw ochrony.
				Areał zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek	1086	Kwaszeni	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Niezadowolająca jakość martwego

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

cynobrowy		na		Areal zajmowany przez populację		FV		drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 6ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowolających perspektyw ochrony.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
				Siedlisko	Ilość martwego drewna	FV		
					Jakość martwego drewna	U1		
					Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego	FV		
					Intensywność gospodarowania	U1		
					SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO	U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Jureczkow a	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Niezadowolająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 1,7ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowolających perspektyw ochrony.
				Areal zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Trzcianiec	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Zła jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 3,2ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowolających perspektyw ochrony.
				Areal zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U2		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Perspektywy ochrony			U1		
Zgniotek cynobrowy	1086	Ostoja - syntetyczn ie	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Pomimo dość powszechnego występowania gatunku, silnej populacji i ogólnie dość wysokich zasobów martwego drewna, na niewłaściwą ocenę stanu siedliska i perspektyw ochrony rzutuje deficyt „świeżych” martwych drzew (I klasa rozkładu), związany z istniejącą obecnie praktyką usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych.
				Areal zajmowany przez populację		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Pomurek Schneidera	1920	Bandrów	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Niezadawalająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 3,14ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadawalających perspektyw ochrony.
				Areał zajmowany przez populację		U1		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISSKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		
Pomurek Schneidera	1920	Jureczkowa	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Niezadawalająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk (średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 1,7ha lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadawalających perspektyw ochrony.
				Areał zajmowany przez populację		U1		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		
				Jakość martwego drewna		U1		
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISSKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		
Pomurek Schneidera	1920	Ostoja - syntetyczne	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na wskaźnik rzutuje przede niezadawalająca jakość martwego drewna, mało odpowiednich mikrosiedlisk. Mimo dość dużych
				Areał zajmowany przez populację		U1		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Ilość martwego drewna		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Jakość martwego drewna		U1		ogólnych ilości martwego drewna, problemem jest deficyt martwego drewna „świeżego”, stanowiącego siedlisko tego gatunku średnio jedno stojące martwe drzewo w I klasie rozkładu o średnicy >30cm na 1,7-2,42 lasu). Stosowane praktyki usuwania drzew zamierających i świeżych drzew martwych są przyczyną niezadowalających perspektyw ochrony, mogą także powodować nieumyślne niszczenie osobników gatunku.
				Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego		FV		
				Intensywność gospodarowania		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_1	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_2	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Na niezadowalającą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_3	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Na niezadowalającą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_4	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Na niezadowalającą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
						U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U2		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_5	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_6	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Na niezadowalającą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISSKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_7	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISSKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_8	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_9	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_10	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Na niezadowalającą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_11	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_1 2	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_1 3	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Na niezadowalającą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku. Jak również zbyt niski wiek drzewostanu na stanowisku (poniżej 100 lat).
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U2		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_14	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_15	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U2		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_16	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Na niezadowalającą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach > 40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_17	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		kłód o wymiarach >40cm) i niezadawalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISSKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_18	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISSKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_19	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_21	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Na niezadowalającą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_22	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_24	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_25	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_26	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_28	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Na niezadowalającą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_29	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
						U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_30	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i złą jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_31	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		fdp_rhy_31	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		FV		kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		FV		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_32	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U2		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_37	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_45	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_46	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U1	Na niezadowalającą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U1		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			U1		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_51	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
						FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_66	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U2		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_67	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_68	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_69	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i złą jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_70	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_71	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku.
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		
Zagłębek bruzdkowany	4026	fdp_rhy_73	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i zła jakość martwego drewna na stanowisku.
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Zagłębek bruzdkowa ny	4026	Ostoja - syntetyczn ie	Populacja	Obecność gatunku na stanowisku		FV	U2	Na złą ocenę stanu ochrony rzutuje przede wszystkim zbyt mała ilość (niewystarczająca ilość kłód o wymiarach >40cm) i niezadowalająca jakość martwego drewna na stanowisku
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Stopień naturalności lasu		U1		
				Stopień naturalności lasów otaczających		U1		
				Skład gatunkowy drzewostanu na stanowisku		FV		
				Skład gatunkowy drzewostanu w otoczeniu stanowiska		FV		
				Wiek drzew w drzewostanie		U1		
				Ilość martwego drewna		U2		
				Jakość martwego drewna		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIŚKO		U2		
			Perspektywy ochrony			U2		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Biegacz urozmaicony	4014	Kreców – dopływ – Rogatka	Populacja	Względna liczebność		FV	U2	Nieco za niskie zasoby martwego drewna w strefie przypotokowej. Struktura siedliska teoretycznie nieoptymalna (z przyczyn naturalnych) jednak biegacze nic sobie z tego nie robią, występując w silnej populacji (30os./10 pułapek/30 dób)
				Stałość występowania		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Pokrycie roślinnością zielną		U2		
				Zwarcie roślinności zielnej		U2		
				Obecność martwego drewna		U1		
				Dominujący typ podłoża		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U2		
			Perspektywy ochrony			FV		
Biegacz urozmaicony	4014	Jankowce – dopływ – Glinny Potok	Populacja	Względna liczebność		U1	U1	Struktura siedliska teoretycznie nieoptymalna (z przyczyn naturalnych). Niewielka populacja – 2,81os./10 pułapek/30 dób)
				Stałość występowania		U1		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U1		
			Siedlisko	Pokrycie roślinnością zielną		U1		
				Zwarcie roślinności zielnej		U1		
				Obecność martwego drewna		FV		
				Dominujący typ podłoża		U2		
				SYNTETYCZNIE SIEDLISKO		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Biegacz urozmaicony	4014	Łodyna – dopływ – Uniaczka	Populacja	Względna liczebność		FV	U1	Struktura siedliska teoretycznie nieoptymalna (z przyczyn naturalnych) jednak biegacze nic sobie z tego nie robią, występując w silnej populacji (152,81os./10 pułapek/30 dób)
				Stałość występowania		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		U2		
			Siedlisko	Pokrycie roślinnością zielną		FV		
				Zwarcie roślinności zielnej		U2		
				Obecność martwego drewna		U1		
				Dominujący typ podłoża		U1		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Biegacz urozmaicony	4014	Kwaszenia – Kwaszeniański Potok	Populacja	Względna liczebność		FV	U1	Struktura siedliska teoretycznie nieoptymalna (z przyczyn naturalnych) jednak biegacze nie robią sobie z tego nie robą, występując w silnej populacji (83,43os./10 pułapek/30 dób)
				Stalność występowania		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Pokrycie roślinnością zielną		U1		
				Zwarcie roślinności zielnej		U1		
				Obecność martwego drewna		FV		
				Dominujący typ podłoża		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		
Biegacz urozmaicony	4014	Syntetyczny w obszarze	Populacja	Względna liczebność		FV	U1	Ocena niezadowolająca z formalnego względu na teoretycznie nieoptymalne siedlisko, w którym jednak biegacze występują w silnej populacji. Gatunek stwierdzany równomiernie z wielu punktów w obszarze. Prawidłowe zasoby martwego drewna w strefach przypotokowych (średnio w obszarze dochodzące w strefie przy potokach do 45-55 m3/ha).
				Stalność występowania		FV		
				SYNTETYCZNIE POPULACJA		FV		
			Siedlisko	Pokrycie roślinnością zielną		U1		
				Zwarcie roślinności zielnej		U2		
				Obecność martwego drewna		U1		
				Dominujący typ podłoża		U1		
				SYNTETYCZNIE SIEDLIKO		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Gatunki zwierząt	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochr. na podst. dost. danych	Ocena stanu ochrony po weryfikacji	Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	Uwagi
Biegacz Zawadzkiego	9001	Syntetyczne w obszarze	Populacja			XX	XX	Nieznana biologia gatunku uniemożliwia ocenę. 3 stwierdzenia w ciągu 4 lat z terenu Ostoi wskazują jednak, że obszar jest istotny dla gatunku.
			Siedlisko			XX		
			Perspektywy ochrony			XX		

4. Analiza zagrożeń

Lp.	Przedmiot ochrony	Nr stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
1.	3150 - Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i>	Zasoby siedliska w obszarze.	Zaśmiecenie (H05.01).	Powolne zamulenie i lądowanie zbiornika (K01.02).
2.	3220 - Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	Zasoby siedliska w obszarze.	Nielegalne pozyskanie żwiru z potoków (C01.01) Prace utrzymaniowe prowadzone na potokach – usuwanie odsypisk (J02.02) oraz umacnianie brzegów, nawet na małych odcinkach, określana jako prace utrzymaniowe (J02.03.02), ograniczanie erozji bocznej, w tym próby stabilizacji wyryw, osuwisk w górnym biegu potoków (J03.03). Zakłócenie procesów powstawania i transportu rumowiska rzeczno i zahamowanie powstawania nowych siedlisk kamieńcowych (J03.03, J02.05). Zaśmiecenie (H05.01). Inwazja obcych gatunków roślin (I.01) – dotyczy m.in.: przymiotno kanadyjskie <i>Comyza canadensis</i> , przymiotno białe <i>Erigeron annuus</i> , niecierpek gruczołowaty <i>Imaptiens glanduligera</i> , chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> , rdestowiec japoński <i>Reynoutria japonica</i> , rumianek bezpromieniowy <i>Matricaria maritima subsp. inodora</i> , włośnica zielona <i>Setaria viridis</i> , nawłóć późna <i>Solidago gigantea</i> .	Regulacje potoków i działania inwestycyjne w ich korytach. Próby stabilizacji koryt potoków na odcinkach roztokowych z kamieńcami. Zabudowa progowa blokująca transport rumowiska rzeczno (J02.03.02). Rozszerzanie się zasięgu obcych gatunków roślin (I01).
3.	6230 - Bogate florystyczne	Zasoby siedliska w obszarze.	Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu (A03.03). Siedlisko zależne od wypasu, zaniknie w przypadku jego braku.	Zalesianie terenów otwartych (B01). Zabudowa rozproszona (E01.03) – bezpośrednio niszczyłyby płaty

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia</i>)			siedliska, gdyby zostały w nich zlokalizowane.
4.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowe ekstensywnie	Zasoby siedliska w obszarze.	Zabudowa rozproszona (E01.03) Zaniechanie / brak koszenia (A03.03). Ekspansja drzew i krzewów na skutek zaniechania ekstensywnego użytkowania w miejscach do tej pory użytkowanych. Intensyfikacja użytkowania (A03.01) np. intensyfikacja koszenia, próby podsiewania, melioracje agrotechniczne). Mulczowanie (A11). Koszenie bez zbioru pokosu (A11). Zmiana sposobu uprawy (A02), np. przekształcanie w grunty orne lub uprawy wieloletnie. Szczegóły stosowanego reżimu koszenia (oraz zróżnicowanie reżimów koszenia w skali krajobrazowej) mogą wpływać na różnorodność biologiczną utrzymywaną przez siedlisko, choć nie zagrażają samemu istnieniu siedliska. Inwazja obcych gatunków roślin (I.01) – dotyczy m.in.: nawłóć późna <i>Solidago gigantea</i> , przymiotno białe <i>Erigeron annuus</i> , barszcz kaukaski <i>Heracleum mantegazzianum</i>	Zamiana na grunty orne (A02.02). Zalesianie terenów otwartych (B01), zabudowa rozproszona (E01.03) – bezpośrednio niszczyłyby płaty siedliska, gdyby zostały w nich zlokalizowane. Także lokalizacja zabudowy/zalesień w sąsiedztwie może wywierać wpływ na płaty siedliska. Zajmowanie płątów siedliska pod zabudowę przemysłową, np. ogniwa fotowoltaiczne (E02). Rozszerzanie się zasięgu obcych gatunków roślin (I01).
5.	7220 - Źródła wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	Zasoby siedliska w obszarze.	Nie stwierdzono zagrożeń (X)	Ryzyko przypadkowego zniszczenia lub uszkodzenia, przy pracach leśnych, nierozpoznanych dotąd stanowisk siedliska (B02.03). Ryzyko przypadkowego zniszczenia nierozpoznanych dotąd stanowisk siedliska przy pracach rolnych (A01) lub wskutek prób poboru lub ujmowania wód np. jako wodopoi dla zwierząt (J02.06). Zakłócenia alimentacji warstw wodonośnych lub pobór wód z warstw zasilających źródła (J02.15).
6.	8220 - Ściany skalne i	Zasoby siedliska w obszarze.	Wspinanie się na skały, rekreacyjne palenie ognisk pod skałami (G01.04).	Zmiany mikroklimatu wskutek osłonięcia skał w wyniku zabiegów gospodarki leśnej (B02.02).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	rumowiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacetalia vandellii</i>			
7.	9110 - Kwaśne buczyny	Zasoby siedliska w obszarze.	Przypadkowe niszczenie przy pracach leśnych (B02) stanowisk cennych gatunków, ważnych dla różnorodności biologicznej utrzymywanej przez siedlisko (dot. np. unikatowych gatunków chrząszczy, mchów, porostów, grzybów, typowych dla lasów o charakterze zbliżonym do naturalnego). Nadmierne preferowanie jodły (B02.01) zacierające odrębność bukowego podtypu kwaśnych buczyn. Usuwanie martwych i zamierających drzew (B02.04), skutkujące deficytem martwego drewna grubowymiarowego w początkowych fazach rozkładu, mimo generalnie dość wysokich łącznych zasobów martwego drewna.	Ewentualna fragmentacja w przypadku budowy/rozbudowy dróg leśnych (B07, D01.01). Intensywne użytkowanie lasu i wycinanie drzew (B02.02) przed osiągnięciem biologicznej starości, ograniczające udział drzew starych i martwego drewna grubowymiarowego.
8.	9130 - Żyzne buczyny	Zasoby siedliska w obszarze.	Przypadkowe niszczenie, przy pracach leśnych (B02) stanowisk cennych gatunków, ważnych dla różnorodności biologicznej utrzymywanej przez siedlisko (dot. np. unikatowych gatunków chrząszczy, mchów, porostów, grzybów, typowych dla lasów o charakterze zbliżonym do naturalnego). Intensywne użytkowanie lasu i wycinanie drzew (B02.02) przed osiągnięciem biologicznej starości, ograniczające udział drzew starych i martwego drewna grubowymiarowego, ograniczające – charakterystyczną dla obszaru – różnorodność biologiczną gatunków „puszczańskich” w buczynach. Usuwanie martwych i zamierających drzew (B02.04), skutkujące deficytem martwego drewna grubowymiarowego w początkowych fazach rozkładu,	Ewentualna fragmentacja w przypadku budowy/rozbudowy dróg leśnych (B07, D01.01).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			mimo generalnie dość wysokich łącznych zasobów martwego drewna.	
9.	9170 - Grądy środkowoeuropejskie i subkontynentalne	Zasoby siedliska w obszarze.	Ryzyko przypadkowego zniszczenia przy pracach leśnych (B02) stanowisk cennych gatunków, ważnych dla różnorodności biologicznej utrzymywanej przez siedlisko (dot. np. unikatowych gatunków chrząszczy, mchów, porostów, grzybów, typowych dla lasów o charakterze zbliżonym do naturalnego). Nadmierne preferowanie jodły (B02.01) zacierające odrębność grądów. Usuwanie martwych i zamierających drzew (B02.04), skutkujące deficytem martwego drewna grubowymiarowego w początkowych fazach rozkładu, mimo generalnie dość wysokich łącznych zasobów martwego drewna. Neofityzacja (I01)	Ewentualna fragmentacja w przypadku budowy/rozbudowy dróg leśnych (B07, D01.01). Intensywne użytkowanie lasu i wycinanie drzew (B02.02) przed osiągnięciem biologicznej starości, ograniczające udział drzew starych i martwego drewna grubowymiarowego.
10.	9180 - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach	Około 40 znanych płatów siedliska o łącznej powierzchni około 100 ha	Zmiana warunków mikroklimatycznych w płatach jaworzyn, wskutek cięć rębnych w ich bezpośrednim sąsiedztwie (B02.02). Ryzyko przypadkowego zniszczenia nierozpoznanych i nieskartowanych płatów wskutek gospodarki leśnej (B02.02) lub budowy dróg stokowych.	Zabiegi gospodarcze w płatach jaworzyn, powodujące przekształcenie ich struktury (B02.02).
11.	91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Zasoby siedliska w obszarze.	Niszczenie przy okazji regulacji potoków i in. przedsięwzięć inwestycyjnych na potokach (J02.03), usuwanie drzew w ramach tzw. „utrzymywania wód” (J02.02). Ryzyko przypadkowego zniszczenia przy pracach gospodarczych (B02) stanowisk cennych gatunków, ważnych dla różnorodności biologicznej utrzymywanej przez siedlisko (dot. np. unikatowych gatunków chrząszczy, mchów, porostów, grzybów, typowych dla lasów o charakterze zbliżonym do	Użytkowanie lasu, pozyskanie drewna (B02.02); zwłaszcza gdy łęgi niewydzielone jako odrębne pododdziały. Intensywne płaźdrownicze pozyskanie drewna (B02.02) możliwe w lasach prywatnych oraz w zadrzewieniach nadpotokowych. Uszkodzenie strefy brzegowej i ekotonu łęg-potok przy zrywce drewna, (B02.02) oraz przy nielegalnym pozyskaniu żwiru z potoków (C01.01) i przy pracach tzw. „utrzymywaniowych” (J02.02)

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			naturalnego). Zaśmiecenie 9H05.01). Inwazja obecnych gatunków roślin (I01) – w szczególności rudbekia (<i>Rudbeckia spp.</i>), nawłóć późna (<i>Solidago gigantea</i>), niecierpek gruczołowaty (<i>Impatiens glandulifera</i>), przymiotno kanadyjskie (<i>Conyza canadensis</i>), przymiotno białe (<i>Erigeron annuus</i>).	
12	1381 Widłoząb zielony	Znane 3 stanowiska w obszarze, lecz stanowią one prawdopodobnie tylko niewielką część rzeczywistej populacji	Nie stwierdzono zagrożeń (X).	Ryzyko przypadkowego zniszczenia lub uszkodzenia, przy pracach leśnych, stanowisk gatunku, w tym stanowisk dotąd niezauważonych, niezinventaryzowanych i nieznanach (B02). Cięcia rębne w sąsiedztwie stanowisk, zmieniające warunki mikroklimatyczne (B02.02).
13.	1386 Bezlist okrywowy	Znanych 28 stanowiska w obszarze, lecz stanowią one prawdopodobnie tylko niewielką część rzeczywistej populacji	Cięcia rębne w sąsiedztwie stanowiska (B02.02), zmieniające warunki mikroklimatyczne. Wycinanie drzew zanim osiągną starość i zamrą, zostaną wyrócone lub złamane, uzupełniając zasoby martwego drewna (B02.02). Usuwanie drzew martwych i zamierających, ograniczające akumulację zasobów martwego drewna (B02.04).	Ryzyko przypadkowego zniszczenia lub uszkodzenia, przy pracach leśnych (B02.02), stanowisk gatunku, w tym stanowisk dotąd niezauważonych, niezinventaryzowanych i nieznanach.
14.	1337 Bóbr europejski	Zasoby gatunku w obszarze	Nie stwierdzono zagrożeń (X)	Kłusownictwo (F03.02.03). Niszczenie tam bobrowych (G05.04)
15.	1352 Wilk	Cały obszar	Kłusownictwo (F03.02.03). Negatywne postawy społeczne wobec gatunku, inspirowane szkodami w zwierzętach gospodarskich (F03.02.04). Polowania (F03.01) i przypadki nielegalnego odstrzału (F03.02.04) po stronie ukraińskiej. Wypadki komunikacyjne (D01.02, G05.11). Projekty nowych inwestycji drogowych (rozbudowy	Ograniczenia bazy żerowej, w przypadku zbyt intensywnego pozyskania łowieckiego jeleni (F03.01). Niepokojenie, w przypadku masowego rozwoju turystyki (G01.02) oraz niepokojenie w wyniku prac leśnych (B02), w tym potencjalne niepokojenie w miejscach rozrodu. Bariera ekologiczna w przypadku wzrostu ruchu na drogach krajowych 28 i 84, drodze wojewódzkiej 890 lub drogach powiatowej Jureczkowa-Arłamów (D01.02)

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			dróg), w szczególności drogi Makowa-Jureczkowa (D01.02). Rozbudowa i modernizacja sieci dróg leśnych (D01.01), zwiększająca dostępność lasu i poziom antropopresji. Rajdy i zawody samochodowe (G01.03.02). Zabieranie upolowanych ofiar (J03.01.01), z przyczyn sanitarno-weterynaryjnych.	
16.	1354 Niedźwiedź brunatny	Cały obszar	Wypadki komunikacyjne (D01.02, G05.11). Rozbudowa i modernizacja sieci dróg leśnych, zwiększająca dostępność lasu. Redukcja powierzchni 'terenów bezdrożnych', stanowiących dla niedźwiedzia siedliska wysokiej jakości (D01.01). Rozwój turystyki i bazy noclegowej, skutkujący zwiększeniem antropopresji (G01.02). Projekty nowych inwestycji drogowych (rozbudowy dróg), w szczególności drogi Makowa-Jureczkowa (D01.02). Bariera ekologiczna na ruchliwych drogach krajowych 28, 84 (D01.02). Rajdy i zawody samochodowe (G01.03.02).	Kłusownictwo (F03.02.03). Przypadki odstrzałów po stronie ukraińskiej (F03.02.03). Niepokojenie w wyniku prac leśnych (B02), w tym potencjalne niepokojenie w miejscach rozrodu. Bariera ekologiczna w przypadku wzrostu ruchu na drogach krajowych 28 i 84, drodze wojewódzkiej 890 lub drogach powiatowej Jureczkowa-Arłamów (G01.03.02).
17.	1355 Wydra	Cały obszar	Kłusownictwo (F03.02.03). Wypadki komunikacyjne (D01.02, G05.11).	Potencjalne ograniczenia bazy żerowej – spadek rybności cieków, w szczególności w wyniku ich antropogenicznych przekształceń, zabudowy, regulacji, istnienia progów przerywających ciągłość ekologiczną, zanieczyszczeń wody (J02.03.02).
18	1361 Ryś	Cały obszar	Wypadki komunikacyjne (D01.02, G05.11). Rozbudowa i modernizacja sieci dróg leśnych zwiększająca dostępność lasu. Redukcja powierzchni 'terenów bezdrożnych' (D01.01). Projekty nowych inwestycji drogowych (rozbudowy dróg), w szczególności drogi Makowa-Jureczkowa (D01.02).	Kłusownictwo (F03.02.03). Przypadki odstrzałów po stronie ukraińskiej (F03.02.03). Niepokojenie, w przypadku rozwoju turystyki (G01.02). Niepokojenie w wyniku prac leśnych (B02), w tym potencjalne niepokojenie w miejscach rozrodu. Bariera ekologiczna w przypadku wzrostu ruchu na drogach krajowych 28 i 84, drodze wojewódzkiej 890 lub

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Bariera ekologiczna na ruchliwych drogach krajowych 28, 84 (D01.02). Rajdy i zawody samochodowe (G01.03.02). Zabieranie upolowanych ofiar (J03.01.01), z przyczyn sanitarno-weterynaryjnych.	drogach powiatowej Jureczkowa-Arlamów (D01.02).
19.	1166 Traszka grzebieniasta	Zasoby gatunku w obszarze	Nie stwierdzono zagrożeń (X)	Regulacje potoków (J02.03) i prace utrzymaniowe (J02.02), likwidacja małych rozlewisk, podmoklik, zastoisk i stawków (J02) lub ich zarybianie (F02)
20	1193 Kumak górski	Zasoby gatunku w obszarze	Nie stwierdzono zagrożeń (X)	Modernizacja i ulepszanie dróg leśnych (B07, D01.01), ich przebudowa z gruntowych na ulepszone (zanik kałuż). Regulacje potoków (J02.03) i prace utrzymaniowe (J02.02), likwidacja małych rozlewisk, podmoklik, zastoisk i stawków (J02) lub ich zarybianie (F02)
21	2001 Traszka karpacka	Zasoby gatunku w obszarze	Nie stwierdzono zagrożeń (X)	Regulacje potoków (J02.03) i prace utrzymaniowe (J02.02), likwidacja małych rozlewisk, podmoklik, zastoisk i stawków (J02) lub ich zarybianie (F02)
22.	1146 Koza złotawa	Zasoby gatunku w obszarze	Prace regulacyjne (J02.03), „utrzymaniowe” (J02.02) i inwestycje hydrotechniczne na ciekach, progi i stopnie przerywające ciągłość morfologiczną cieków (J02.05.05) Wycinanie zadrzewień przy potokach (likwidacja ocenienia, J02.10). Zrywka drewna potokami (B07). Wędkarstwo (także zarybianie gatunkami drapieżnymi – np pstrągiem) (F02.03)	Niszczanie koryt rzecznych przez pobór żwiru (C01.01). Spływy z dróg i terenów zabudowanych, zanieczyszczające wody cieków. Inne zanieczyszczenia wody cieków (H01.09)
23.	1163 Głowacz białopłetwy	Zasoby gatunku w obszarze	Prace regulacyjne (J02.03), „utrzymaniowe” (J02.02) i inwestycje hydrotechniczne na ciekach, progi i stopnie przerywające ciągłość morfologiczną cieków (J02.05.05) Wycinanie zadrzewień przy potokach (likwidacja ocenienia, J02.10). Zrywka drewna potokami (B07).	Niszczanie koryt rzecznych przez pobór żwiru (C01.01). Spływy z dróg i terenów zabudowanych, zanieczyszczające wody cieków. Inne zanieczyszczenia wody cieków (H01.09)

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			Wędkarstwo (także zarybianie gatunkami drapieżnymi – np pstragiem) (F02.03)	
24.	2482 Minóg ukraiński	Zasoby gatunku w obszarze	Prace regulacyjne (J02.03), „utrzymaniowe” (J02.02) i inwestycje hydrotechniczne na ciekach, progi i stopnie przerywające ciągłość morfologiczną cieków (J02.05.05) Wycinanie zadrzewień przy potokach (likwidacja ocenienia, J02.10). Zrywka drewna potokami (B07). Wędkarstwo (także zarybianie gatunkami drapieżnymi – np pstragiem) (F02.03)	Niszczanie koryt rzecznych przez pobór żwiru (C01.01). Spływy z dróg i terenów zabudowanych, zanieczyszczające wody cieków. Inne zanieczyszczenia wody cieków (H01.09)
25.	2503 Brzanka	Zasoby gatunku w obszarze	Prace regulacyjne (J02.03), „utrzymaniowe” (J02.02) i inwestycje hydrotechniczne na ciekach, progi i stopnie przerywające ciągłość morfologiczną cieków (J02.05.05) Wycinanie zadrzewień przy potokach (likwidacja ocenienia, J02.10). Zrywka drewna potokami (B07). Wędkarstwo (także zarybianie gatunkami drapieżnymi – np pstragiem) (F02.03)	Niszczanie koryt rzecznych przez pobór żwiru (C01.01). Spływy z dróg i terenów zabudowanych, zanieczyszczające wody cieków. Inne zanieczyszczenia wody cieków (H01.09)
26.	2511 kielb Kesslera	Zasoby gatunku w obszarze	Prace regulacyjne (J02.03), „utrzymaniowe” (J02.02) i inwestycje hydrotechniczne na ciekach, progi i stopnie przerywające ciągłość morfologiczną cieków (J02.05.05) Wycinanie zadrzewień przy potokach (likwidacja ocenienia, J02.10). Zrywka drewna potokami (B07). Wędkarstwo (także zarybianie gatunkami drapieżnymi – np pstragiem) (F02.03)	Niszczanie koryt rzecznych przez pobór żwiru (C01.01). Spływy z dróg i terenów zabudowanych, zanieczyszczające wody cieków. Inne zanieczyszczenia wody cieków (H01.09)
27	1096 Minóg	Zasoby gatunku w obszarze	Prace regulacyjne (J02.03), „utrzymaniowe” (J02.02) i inwestycje hydrotechniczne na ciekach, progi i stopnie	Niszczanie koryt rzecznych przez pobór żwiru (C01.01). Spływy z dróg i terenów zabudowanych,

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	strumieniowy		przerywające ciągłość morfologiczną cieków (J02.05.05) Wycinanie zadrzewień przy potokach (likwidacja ocenienia, J02.10). Zrywka drewna potokami (B07). Wędkarstwo (także zarybianie gatunkami drapieżnymi – np pstrągiem) (F02.03)	zanieczyszczające wody cieków. Inne zanieczyszczenia wody cieków (H01.09)
28	1078 Krasopanihera	Zasoby gatunku w obszarze	Niszczenie stanowisk przy poszerzaniu dróg, przy prowadzeniu prac melioracyjnych przy drogach (D01.01, D01.02). Brak pełnej wiedzy o rozmieszczeniu, stwarzający zagrożenie przypadkowym zniszczeniem płatów siedliska (U).	Nie stwierdzono
29.	1086 Zgniotek cynobrowy	Zasoby gatunku w obszarze	Usuwanie martwych i zamierających drzew, w szczególności grubych jodeł (B02.04). Uwaga: dobry obecny stan populacji (liczne występowanie gatunku) może być obciążony przez „extinction debt” i nie musi gwarantować dobrych perspektyw na przyszłość.	Gospodarka leśna prowadzona w sposób uniemożliwiający dorastanie drzew do grubych rozmiarów, usuwanie drzew zamierających (B02.02).
30.	1920 Ponurek Schneidera	Zasoby gatunku w obszarze	Usuwanie drzew martwych i zamierających: Niszczenie rozkładających się kłód (B02.04).	Gospodarka leśna prowadzona w sposób uniemożliwiający dorastanie drzew do grubych rozmiarów, usuwanie drzew zamierających (B02.02).
31.	4026 Zagłębek bruzdkowany	Zasoby gatunku w obszarze	Usuwanie drzew martwych i zamierających: Niszczenie rozkładających się kłód (B02.04).	Gospodarka leśna prowadzona w sposób uniemożliwiający dorastanie drzew do grubych rozmiarów, usuwanie drzew zamierających (B02.02).
32.	4014 Biegacz urozmaicony	Zasoby gatunku w obszarze	Zrywka drewna potokami (B07). Cięcia rębne w sąsiedztwie dolin potoków (B02.02), zmieniające warunki mikroklimatyczne.	Usuwanie martwych i zamierających drzew w strefach przypotokowych (B02.02). Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych (J02.03) oraz prace „utrzymaniowe” na ciekach (J02.02). Budowa zbiorników małej retencji (J02.05.05).
33.	9001 Biegacz Zawadzkiego	Zasoby gatunku w obszarze	Nieznane (U)	Nieznane (U)

GOSPODARKA LEŚNA

Gospodarka leśna w obszarze jest – zwłaszcza na tle przeciętnego obrazu lasów Polski, a nawet tylko lasów Karpat - prowadzona w sposób w wysokim stopniu „ekologiczny”. Drzewostany – w większości reprezentujące żyzną buczynę karpacką - są prowadzone w kierunku drzewostanów bukowo-jodłowych o zróżnicowanej strukturze i składzie odzwierciedlającym warunki mikrosiedliskowe i naturalną dynamikę odnowień. Na siedliskach grądowych są prowadzone drzewostany dębowo-bukowe, jodłowo-bukowe i jodłowe: w pewnym stopniu może to zacierać odrębność grądów od buczyn, ale generalnie różnorodność stosowanych typów drzewostanów umożliwia zachowanie różnorodności lasów. Bezwzględnie dominuje stosowanie rębni stopniowej udoskonalonej IVd z długim okresem odnowienia (przeciętnie 40 lat, występują pewne różnice między nadleśnictwami), której wykonanie polega na stosowaniu różnych rodzajów cięć w odpowiedzi na spontaniczne lub zainicjowane procesy dynamiki lasu i odnowienia drzew. W rezultacie powstają drzewostany zróżnicowane pod względem struktury pionowej i poziomej, co generalnie zapewnia w nich dość powszechny udział starych drzew i sprzyja ich różnorodności biologicznej, mierzonej różnorodnością występujących gatunków. Ceną za to jest jednak równoczesne prowadzenie cięć w wielu fragmentach lasu – np. do zlokalizowania cięć rębnych w ciągu dziesięciolecia planowane jest ok. połowy powierzchni drzewostanów. Takie rozproszenie pozyskania stwarza zapotrzebowanie na udostępnienie lasu siecią dobrych dróg leśnych. Bardzo wysoka i wciąż rosnąca jest także intensywność pozyskania drewna w cięciach rębnych, wynikająca z sumy ‘potrzeb hodowlanych drzewostanów’; częściowo – ale tylko częściowo – znajdująca wyjaśnienie we wzroście zasobności drzewostanów.

W terenie obserwowano jednak odstępstwa od deklarowanych zasad prowadzenia gospodarki leśnej, w tym wycinanie martwych jodeł o wysokim prawdopodobieństwie zasiedlenia przez zgniotka cynobrowego, świadomy wywóz drewna martwych drzew nawet mimo wiedzy o jego zasiedleniu przez owady chronione, zrywkę korytami potoków. Deklarowane jest, a w niektórych nadleśnictwach także zapisane w planie urządzenia lasu (Programie Ochrony Przyrody), wyłączenie z cięć pasów lasu przy potokach, jako miejsc, gdzie może i powinno akumulować się martwe drewno – z drugiej strony jednak obserwuje się w terenie ścinę i zrywkę bezpośrednio przy potokach.

Oddziaływania gospodarki leśnej dotyczą przede wszystkim „wielkopowierzchniowych” leśnych siedlisk przyrodniczych - 9110, 9130, 9170 - a także związanych z drzewami (żywymi lub martwymi) gatunków: zgniotka cynobrowego, zagłębka bruzdkowanego, ponurka Schneidera, biegacza urozmaconego, bezlistu okrywowego, widłozębu zielonego. Mogą także dotyczyć małopowierzchniowych lub smugowych siedlisk rozproszonych w lasach i gatunków związanych z krajobrazem leśnym, choć słabiej związanych z konkretnymi, modyfikowanymi przez gospodarkę elementami struktury lasu – od płązów po duże drapieżniki.

W przypadku **leśnych wielkoobszarowych siedlisk przyrodniczych** – buczyn i grądów – prowadzona w obszarze gospodarka leśna zachowuje ich skład gatunkowy, kształtuje zróżnicowaną strukturę drzewostanów i, jak na razie, przynajmniej zapewnia dość powszechny udział drzew starych, ponad 100-letnich. Dość wysokie w skali Polski, choć nieco tylko wyższe od przeciętnej dla RDLP Krosno, są zasoby rozkładającego się drewna, kształtujące się w leśnych siedliskach przyrodniczych na poziomie 20-30m³/ha (co jest oceniane jako poziom FV). Grubych kłód jest jednak tylko ok. 1-1,5 szt./ha (co jest oceniane jako U2). Na wynik ten wpływają znaczne zasoby rozkładającego się drewna zakumulowane w jarach i dolinach potoków – w strefie 30m od koryt cieków, w leśnych siedliskach Naturowych, zasobność martwego drewna wynosi ok. 47 m³/ha, a w rezerwatach – 113 m³/ha; takie ilości stwarzają już dobre warunki do życia ksylobiontów.

Właściwy stan siedlisk leśnych oceniany jest między innymi poprzez udział drzew grubych w drzewostanie oraz obecność martwego drewna. Gospodarka leśna (niezależnie od intensywności) zawsze prowadzić będzie do obniżenia udziału drzew grubych i posuszu. Z drugiej strony nie można zakładać, że drzewostany wyłączone z użytkowania będą cechowały się stale rosnącym udziałem drzew grubych i martwych z uwagi na naturalną dynamikę lasu. Konieczne jest wypracowanie kompromisu pomiędzy gospodarką leśną a potrzebą ochrony siedlisk.

W przeciętnym karpackim obszarze leśnym taka gospodarka leśna, jak prowadzona obecnie w Górach Słonnych nie byłaby zagrożeniem dla cech leśnych siedlisk przyrodniczych. Dla lasów z obszaru znamienne jest jednak występowanie w całym obszarze – a ze szczególnym natężeniem w Lasach Turnickich, na górze Karaszyn, w paśmie Chwaniowa - unikatowej, nie spotykanej w innych lasach Karpat różnorodności biologicznej i całego zespołu gatunków „puszczańskich” – zarówno chrząszczy, jak i porostów, grzybów i mchów (dotyczy nie tylko gatunków „naturowych”, ale całej różnorodności biologicznej, w tym gatunków z Czerwonych list i Ksiąg). Gatunki te, typowe dla lasów o naturalnym charakterze, źle tolerują jakąkolwiek gospodarkę. Ich liczne występowanie w Lasach Turnickich jest uważane za relikty ponad 20-letniego okresu bardzo umiarkowanego i ekstensywnego gospodarowania w okresie funkcjonowania w Arłamowie i okolicach ośrodka łowieckiego dla prominentów. Ta różnorodność biologiczna związana z lasami jest cechą specyficzną leśnych siedlisk przyrodniczych ostoi (przede wszystkim żyznych buczyn 9130), wymagającą zachowania, a zagrożoną przez gospodarkę leśną.

Trzy gatunki ksylobiontów z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej – **zgniotek cynobrowy, zagłębek bruzdkowany, ponurek Schneidera** – są w Górach Słonnych wciąż jeszcze znacznie częstsze, niż gdzie indziej w Karpatach, a zgniotek cynobrowy jest wręcz liczny. Można by więc sądzić, że znajdują w obszarze dobre siedliska. Jednak, należy pamiętać, że w większości lasów Karpat i Polski zostały one jednak wytępione przez gospodarkę leśną, a liczebność populacji nie oznacza automatycznie korzystnych perspektyw jej ochrony, może ona bowiem być obciążona tzw. "długiem wymierania" – zmianami, które już zaszły albo właśnie zachodzą, i choć ich skutki nie uwidaczniają się jeszcze w liczebności populacji, to nieuchronnie zadecydują o jego przyszłości. Ze względu na kluczowe znaczenie, jakie obszar ma w skali całej Polski dla tych trzech gatunków, ich ochrona musi tu być szczególnie skrupulatna i prowadzona ze szczególną ostrożnością. Wskaźniki stanu siedliska tych gatunków, zaproponowane przez polskich ekspertów entomologów na użytek ogólnokrajowego monitoringu wskazują, że takie elementy siedliska jak martwe drzewa stojące (np. dla zgniotka w obszarze kluczowe są martwe jodły) oraz grubowymiarowe kłody są jednak w obszarze deficytowe.

Dla **zgniotka cynobrowego** wskaźniki stanu siedliska okazują niepokojącą nieciągłość w dostępności poszczególnych klas rozkładu martwego drewna, w szczególności niewielką liczbę „świeżych” martwych drzew grubowymiarowych (>30cm grubości). Bardzo słabo była reprezentowana I klasa rozkładu, która jako jedyna może być wykorzystywana przez zgniotka do rozwoju larw. Przykładowo, dla jednego z obszarowych stanowisk monitoringowych odsetek posuszu stojącego o średnicy >30cm w I klasie rozkładu, a więc aktualnie mogącego być wykorzystanym przez zgniotka cynobrowego, wyniósł jako średnia z 11 jedno hektarowych powierzchni badawczych 0 sztuk martwego drzewa na hektar (!) - czyli drzew tej wielkości w I klasie rozkładu prawie nie ma – co może być rezultatem prowadzonej aktualnie bardzo intensywnej gospodarki leśnej i bieżącego usuwania niemal wszystkich wydzielających się martwych drzew i wywrotów. Obecny dobry stan populacji zgniotka może być reliktem mniej intensywnego pozyskania drewna (w tym mniej intensywnego usuwania zamierających i martwych drzew) w przeszłości – tym samym nie musi gwarantować dobrych perspektyw na przyszłość.

Fot.: larwa żgniotka cynobrowego na stosie kłód jodłowych - pozyskanych martwych drzew stojących (posuszku jałowego) – przygotowanych do wynieżenia, 13.05.2013, fot.: Radosław Michalski

Podobny charakter mają zagrożenia dla **ponurka Schneidera**, mającego biologię podobną jak żgniotek, lecz jest on gatunkiem znacznie rzadszym i silniej zagrożonym. W przypadku tego gatunku, dodatkowym zagrożeniem może być „pułapka ekologiczna” stwarzana przez drzewostany sosnowe i modrzewiowe na gruntach porolnych, sąsiadujące z lasami o naturalnym charakterze, wchodzące w fazę wzmożonego zamierania i wydzielania się drzew o większych dymensjach. Takie zamierające drzewa, mimo, że sosna i modrzew nie są zgodne z siedliskiem, wabią chrząszcze na tyle silnie, że mogą być zasiedlane, drenując w ten sposób populację w naturalnych buczynach. Następnie, usuwane w ramach cięć sanitarnych, trzebieży lub (jak najbardziej zasadnej z innych powodów przyrodniczych) przebudowy drzewostanów, nie umożliwiają larwom ponurka dokończenia rozwoju. Gatunek jest na tyle rzadki, że nawet epizodycznie zdarzające się takie przypadki muszą być traktowane jako zagrożenie.

Zagłębek bruzdkowany ma na tyle wysokie wymagania względem zasobów martwego drewna (optimalne siedlisko to 50 i więcej kłód grubszych niż 40cm na hektar lasu), że mogą one być zaspokojone tylko w warunkach niewycinania i niezabierania drzew z lasu tak, że drzewa mają szansę dorastać do grubych dymensji, a wszystkie drzewa grube docelowo przekształcają się w dłuższej perspektywie czasowej w drzewa martwe. Jest to jeden z nielicznych gatunków, dla którego istota gospodarki leśnej jako takiej – czyli samo zjawisko wycinania i zabierania z lasu grubszych drzew – jest zagrożeniem.

W przypadku **bezlistu okrywowego** cięcia w drzewostanie mogą zmieniać warunki mikroklimatyczne w miejscach występowania tego cienio- i wilgociolubnego gatunku. Ponadto, gospodarka leśna – w ramach której drzewa są zwykle wycinane i usuwane zanim osiągną starość i kres swojego naturalnego życia – ogranicza dostawę do dna lasu grubych kłód martwego drewna nawet, gdy – jak się to stosuje w ramach dobrych praktyk leśnych – są pozostawiane drzewa martwe i część drzew zamierających. Tymczasem, ciągłość występowania grubych kłód w odpowiednim stopniu rozkładu, warunkowana ciągłością ich dostawy, jest warunkiem zachowania siedliska bezlistu. Gatunkowi dobrze służy bierna ochrona rezerwatowa. Natomiast

w warunkach gospodarki leśnej zagrożeń tych nie da się całkiem wyeliminować zwłaszcza, że rozmieszczenie gatunku w obszarze nie jest i nigdy nie będzie w pełni skartowane i zinwentaryzowane. Nawet przy próbach ochrony znanych stanowisk, zagrożenie będzie dotyczyć licznych stanowisk, które nie zostały dotąd zarejestrowane, a z pewnością istnieją w terenie. Można minimalizować zagrożenie, korzystając z faktu, że stanowiska bezlistu koncentrują się przy potokach, oraz korzystając z od dawna już przyjętego w karpackich nadleśnictwach podejścia oszczędzania w cięciach pasów drzewostanu bezpośrednio przy ciekach. Najprawdopodobniej ochronę większości stanowisk bezlistu i jego siedliska w obszarze zapewniłoby pozostawianie bez użytkowania pasów na 30m w każdą stronę od wszystkich potoków i strumieni; w pasie tym drzewa powinny być pozostawiane do naturalnej śmierci i rozkładu, a odnowienie lasu pozostawione spontanicznym procesom. Natomiast wokół znanych i skartowanych stanowisk bezlistu strefy pozostawione bez użytkowania powinny mieć postać koła o promieniu 100m. Przyjęcie takich zasad jest zbieżne z potrzebami ochrony kilku innych gatunków, np. zgniotka cynobrowego i biegaczy.

W przypadku **widłozębu zielonego**, podstawowym zagrożeniem jest ryzyko zniszczenia jego stanowisk przez wycięcie forofitu – drzewa porastanego przez ten mech. Ponadto, cięcia w drzewostanie mogą zmieniać warunki mikroklimatyczne w miejscach występowania gatunku, choć jest on nieco mniej wrażliwy na takie zmiany, niż bezlist. Podobnie jak w przypadku bezlistu, rozmieszczenie gatunku w obszarze nie jest i nigdy nie będzie w pełni skartowane i zinwentaryzowane. Gatunek jest bardzo rzadki, wstępuje w rozproszeniu, nie ma preferencji do ograniczonych mikrobiotopów, jest trudno zauważalny i nierozpoznawalny bez badania mikroskopowego, nie ma więc szans na jego zauważenie w ramach przeglądu powierzchni przed cięciem, a angażowanie w tym celu wykwalifikowanego bryologa byłoby skrajnie nieefektywne. Jedyną metodą uniknięcia tych zagrożeń jest bierna ochrona rezerwatu, a w ramach gospodarki leśnej, ryzyko zniszczenia lub pogorszenia siedliska stanowisk, które nie zostały wcześniej znalezione i zinwentaryzowane, nie da się wyeliminować. Kompromisem między potrzebą ochrony gatunku a wymogami gospodarki leśnej, minimalizującym ryzyko negatywnego oddziaływania w skali obszaru, może być zapewnienie wystarczająco dużej części lasów nieużytkowanych, np. w ramach rezerwatów przyrody, przy równoczesnej ochronie znanych stanowisk bezlistu poza takimi lasami w formie wyłączenia z użytkowania wydzieleni drzewostanowych, luk kolistych stref o promieniu 50m wokół stanowiska mchu.

W przypadku **biegaczy**, strefa przypotokowa, będąca biotopem tych gatunków jest często, lecz nie zawsze oszczędzana przy cięciach, co sprzyja kształtowaniu właściwego biotopu tych chrząszczy, zależnych od mikroklimatu i naturalnego charakteru potoków wraz z ich otoczeniem, a także od zasobów zakumulowanego przy potokach martwego drewna.

Beneficjentem gospodarki leśnej jest pospolity w obszarze **kumak górski**, rozmnażający się w kałużach i okresowych zbiorniczkach wodnych – koleinach gruntowych dróg leśnych, powstających w związku z wywozem drewna. Stan populacji tego gatunku sugeruje, że pozytywny wpływ powstawania takich kałuż i kolein przewyższa ew. śmiertelność powodowaną przez poruszający się po nich sprzęt.

Lasy są podstawowym biotopem **dużych drapieżników**. Struktura lasu kształtowana gospodarką leśną nie wpływa na te gatunki negatywnie, ale niepokój wnoszony przez prace leśne – zwłaszcza wobec bardzo intensywnego pozyskania, rozproszenia przestrzennego prac i objęcia nimi corocznie znacznych powierzchni – już może taki wpływ wywierać. Np. dotkliwie są rozległe przerzedzenia drzewostanu powstające w miejscach typowo wybieranych przez wilki do wychowu młodych czy przez niedźwiedzie do gawrowania. Pozbawia to koniecznej osłony i eliminuje przydatność tych obszarów dla pełnienia kluczowej roli w życiu drapieżników. Należy tu wskazać, że w Górach Słonnych z wysokim prawdopodobieństwem są miejsca gawrowania niedźwiedzi oraz rozrodu wilków i rysi. Rozbudowa i modernizacja sieci dróg leśnych sprawia, że kompleksy leśne przecięte drogami dostępne są cały rok, także zimą, co wnosi do nich niepokój, który może być istotny z punktu widzenia populacji drapieżników.

Przypadkowym zniszczeniom podczas prowadzenia gospodarki leśnej mogą ulegać drobne, nieznane leśnikom, bo nie w pełni zinwentaryzowane siedliska rozproszone w lasach – np. **źródlika wapienne** (7220) czy nawet płaty **jaworzyn** (9180).

GOSPODARKA ŁOWIECKA

Wpływa na bazę pokarmową **dużych drapieżników**. Jednak, wg ocen eksperckich, obecny stan populacji jelenia, sarny i dzika (choć nieznany dokładnie – występują znaczne rozbieżności w oszacowaniach, np. zagęszczenie saren wg danych RDLP szacowane na 7 szt./km², a wg opinii ekspertów wynoszące ok. 2szt./km³) stanowi dostateczną bazę pokarmową drapieżników i nie ogranicza ich liczebności; ten element siedliska drapieżników jest oceniany jako znajdujący się w stanie właściwym.

Wspomnieć jednak trzeba o problemie planowania łowieckiego, które obecnie realizowane jest zgodnie z zasadami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Środowiska, ale w sposób fikcyjny: w planie zakłada się, że ubytki zwierzyny będą następować wyłącznie w wyniku planowanego pozyskania i na tej podstawie ustala się plan pozyskania; następnie od planu pozyskania w trakcie roku łowieckiego odlicza się stwierdzone (odnalezione) upadki zwierzyny z przyczyn naturalnych, w tym znalezione ofiary dużych drapieżników. Poza systemem pozostają ofiary drapieżników nieznalezione przez ludzi. Taki system planowania w obecnej rzeczywistości, biorąc pod uwagę także niepewność szacowania populacji zwierzyny i manipulowanie tymi oszacowaniami w celu uzyskania racjonalnego efektu końcowego, nie generuje wprawdzie szkód przyrodniczych i negatywnego oddziaływania na obszar, ale jest nielogiczny i ma negatywne oddziaływanie społeczne, ponieważ efekty żerowania drapieżników są lokowane w świadomości jako „strata” w planowanym pozyskaniu, a nie jako naturalny czynnik śmiertelności, która ma miejsce obok pozyskania.

Uwzględnienie udziału drapieżnictwa wilka i rysia w dynamice populacji jeleniowatych powinno powodować, że roczny plan rzeczywistego pozyskania jelenia (od którego nie byłyby już jednak odliczane ofiary drapieżników) nie powinien przekraczać 15%, a sarny 25% rzeczywistego zimowego stanu pogłowia danego gatunku (Nowak i in., 2005). Wymagałoby to jednak zmiany systemu planowania łowieckiego na poziomie rozporządzenia Ministra Środowiska.

Sygnalizowanym przez interesariuszy problemem jest zabieranie drapieżnikom ich niezjedzonych jeszcze ofiar, gdy zostaną odnalezione przez ludzi. Ma to wynikać z przepisów sanitarno-weterynaryjnych. Nie udało się jednak odnaleźć konkretnego przepisu, który zobowiązywałby do usuwania i utylizowania zwłok zabitych przez drapieżniki zwierząt dzikich. Oczywiście, zabieranie drapieżnikom ich upolowanego pokarmu jest ewidentnym negatywnym oddziaływaniem na te gatunki i nie powinno mieć miejsca.

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

Zmiany obecnej struktury przestrzennej obszaru, w tym w szczególności postęp jego urbanizacji, byłyby niekorzystne z punktu widzenia przedmiotów ochrony. Oczwistym oddziaływaniem jest potencjalne niszczenie **siedlisk przyrodniczych** oraz **siedlisk gatunków** w wyniku lokalizacji w nich budynków. Jednak lokalizacja nowej zabudowy nawet poza arealem siedlisk przyrodniczych, ale przyczyniająca się do rozpraszania zabudowy (pojedyncze budynki poza miejscowościami), także w ramach tzw. zabudowy siedliskowej, albo do wzrostu barierowości linearnych pasm zabudowy (budynki lokalizowane linearnie poza obecnymi obszarami miejscowości), także oddziaływałaby negatywnie. Kumulacja takich drobnych sytuacji prowadziłaby do istotnego pogorszenia cech siedliska dużych drapieżników: wilka, rysia i niedźwiedzia.

Szczególnym pogorszeniem jakości siedliska dużych drapieżników byłby rozwój sieci drogowej w porównaniu do stanu obecnego. Już obecnie

współczynnik długości dróg w obszarze jest wysoki i oceniany jako krytyczny dla jakości siedliska. Zagrożeniem jest nie tylko budowa dróg zupełnie nowych, ale także modernizacja i rozbudowa dróg istniejących, dająca im parametry i jakość zachęcającą do ich częstszego wykorzystywania i większych prędkości. Czynnikiem oddziałującym jest nie tyle sama sieć fizycznie istniejących dróg, co struktura przestrzenna i czasowa ruchu na nich (przestrzenny i czasowy rozkład natężenia ruchu), ale to zależy bezpośrednio od istnienia, nawierzchni i jakości dróg.

W szczególności, krytycznym zagadnieniem jest modernizacja drogi Makowa – Jureczkowa. Droga ta przebiega z kierunku północnego na południe przez środek obszaru, gdzie bytują wszystkie gatunki dużych drapieżników. Planowana jest jej modernizacja. Jeżeli w jej wyniku droga ta stanie się wygodniejsza dla kierowców, można oczekiwać znacznego zwiększenia ruchu, co wygeneruje negatywne oddziaływanie. Jeśli chodzi o przewidywaną ruchliwość tej drogi, to można ją porównać ze zwiększeniem ruchu na drodze Krościenko – Ustrzyki Dolne po otwarciu przejścia granicznego. Jeśli zostanie poszerzona, to stanie się drogą pierwszego wyboru łączącą Przemysł z przejściem granicznym w Krościenku i dalej w Bieszczady. Można spodziewać się wzrostu liczby pojazdów do powyżej tysiąca dziennie, podobnie jak stało to się na drodze Krościenko – Ustrzyki Dolne. Obecnie jest to wartość około 100 – 200 pojazdów na dobę.

Inwestycje drogowe, zarówno w zakresie dróg publicznych, jak i leśnych, stwarzają ryzyko przypadkowych zniszczeń drobnych, ale istotnych dla przedmiotów ochrony elementów środowiska przyrodniczego obszaru – jak stare zarośla sadzka konopiastego na poboczach dróg (biotop **krasopani hera**), kałuże i inne drobne, nawet nietrwałe zbiorniczki wodne (kluczowe dla **kumaka górskiego** i **traszki karpackiej**), fragmenty biotopów przepływowych (kluczowe dla **biegacza urozmaiconego** czy **biegacza Zawadzkiego**).

Negatywne oddziaływanie na siedlisko **dużych drapieżników** będzie wywierać rozbudowa ośrodka wypoczynkowego w Arłamowie. Ośrodek jest położony na terenach dawnej wsi Arłamów i jest obecnie na etapie przebudowy we Wschodnioeuropejskie Centrum Kongresowo-Sportowe. Ośrodek do tej pory posiadał 154 miejsca parkingowe, jednak w okresie zimowym korzysta z niego około 1000 osób i jest planowane stworzenie 597 nowych miejsc parkingowych (dane z Raportu o Oddziaływaniu na Środowisko wymienionej inwestycji). Sama lokalizacja tak skoncentrowanej bazy noclegowej jest, wg metodyki GIOŚ, pogorszeniem stanu siedliska niedźwiedzia, a to ze względu na przewidywaną aktywność osób nocujących, generującą wzmożoną antropopresję na obszar. Taka baza noclegowa będzie także generować ruch kołowy, który będzie musiał korzystać z drogi Makowa-Jureczkowa. Istotnie negatywnie będą oddziaływać, zwłaszcza rozpatrywane w kumulacji, drobne obiekty powiązane.

Elementem zainwestowania w obszarze jest sieć dróg leśnych. Tradycyjne gruntowe, niekiedy trudno przejezdne w warunkach górskich drogi, prawdopodobnie nie oddziałują negatywnie przynajmniej na **wilki** i **rysie**. Jednak ich przebudowa do parametrów nowoczesnych dróg tłuczniowych (zwykle standard szerokości 5m z obustronnymi rowami, co skutkuje bezleśnym pasem kilkunastometrowej szerokości; często nawierzchnie tłuczniowe stabilizowane substancjami bitumicznym lub niekiedy nawierzchnie asfaltowe - parametry zbliżone do dróg publicznych!), może wywoływać takie oddziaływania, zmieniając zachowania przestrzenne zwierząt, które w niektórych okolicznościach mogą takich dróg unikać, a w innych – wykorzystywać. Dobra jakość dróg leśnych będzie zawsze związana z ich częstszym wykorzystywaniem i ze zwiększeniem prawdopodobieństwa obecności ludzi we wnętrzu zwartych kompleksów leśnych; w skali krajobrazu rozbudowę takiej sieci dróg trzeba więc przyjąć jako czynnik eliminujący „spokojność” siedliska, a tym samym negatywnie oddziałujący na siedlisko dużych drapieżników. Szczególne znaczenie będzie mieć to oddziaływanie wobec niedźwiedzia, który zwłaszcza w okresie gawrowania szczególnie preferuje obszary „spokojne”, tymczasem dobre drogi leśne, odśnieżane także zimą, otwierają na presję prac leśnych i wywozu drewna potencjalne rejony gawrowania, dawniej zimą trudno dostępne i dlatego spokojne. Odśnieżane i utrzymywane zimą drogi wpływają na zachowania przestrzenne dużych drapieżników – czego skutki jest trudno ocenić. W pobliskich Bieszczadach

niedźwiedzie przemieszczają się takimi drogami między łąskami, gdzie żerują na kukurydzy, a więc wpływają one na ich przemieszczanie się i sprzyjają spotkaniom z ludźmi, co nie jest korzystne (sprzyja kłusownictwu, a także atakom na ludzi). Wilki polują na drogach i wędrują nimi. Może to ułatwiać kłusownictwo. Wobec przejezdności dróg dla samochodów osobowych, częstsze stają się nieuprawnione wjazdy do lasu; drogi bywają wykorzystywane zwłaszcza przez lokalnych mieszkańców, niekiedy także turystów. Tzw. obszary bezdrożne, pozbawione jakichkolwiek dróg i ścieżek, a już tym bardziej szerokich nowoczesnych dróg leśnych są wskazywane jako kluczowy i ważny element siedliska niedźwiedzia (Selva i in., 2012). Istnieje kuriozalna praktyka (np. interpretacja starostwa w Sanoku) niekwalifikowania w ogóle dróg leśnych jako obiektów budowlanych (z argumentem, że są one „lasem”), w wyniku czego budowa takich dróg umyka jakimkolwiek procedurom oceny ich oddziaływania na środowisko i na obszar Natura 2000.

Zalesianie może mieć dwojaki wpływ na obszar. Wprowadzanie nowych zalesień (nasadzeń) może negatywnie oddziaływać na nieleśne siedliska przyrodnicze i na gatunki środowiska nieleśnych. Z drugiej strony, dolesienia, zwłaszcza o charakterze łączników ekologicznych pomiędzy kompleksami leśnymi, są elementem środowiska korzystnym dla dużych drapieżników. Ogólnie obecna lesistość obszaru jest zbliżona do optymalnej z przyrodniczego punktu widzenia. Nasadzanie nowych zalesień może nasuwać obawy negatywnego oddziaływania na przyrodę obszaru, w szczególności wymaga każdorazowego upoważnienia się, czy zalesione nie byłyby pozostałości muraw bliźniczkowych lub innych cennych ekosystemów.

Jednak, generalnie w obszarze, z wyjątkiem areału **nieleśnych siedlisk przyrodniczych (w szczególności muraw bliźniczkowych i łąk świeżych)**, można akceptować procesy zalesiania w wyniku zachodzącej naturalnej sukcesji. Oznacza to możliwość wsparcia finansowego w ramach programu rolnośrodowiskowego wg schematu „zalesianie przez wykorzystanie naturalnej sukcesji”, ale nie dla schematu „zalesianie przez nasadzanie”. W kolejnym planie zadań ochronnych po 10 latach zagadnienie to powinno być zweryfikowane. Gdyby proces zarzucania gospodarki rolnej i naturalnej sukcesji w kierunku leśnym przybrał charakter masowy, wymagałby ekspertyzy co do oddziaływania na przyrodę obszaru i na jego rolę w sieci Natura 2000, a dalsze decyzje powinny być oparte na wynikach takiej ekspertyzy.

GOSPODARKA ROLNA I PRZESTRZEŃ ROLNICZA

Aktualny sposób gospodarowania na użytkach zielonych dość dobrze zachowuje w obszarze łąki świeże. Pozytywne jest, że 80% ich areału jest koszonych. Co prawda, dość intensywne użytkowanie i zabiegi pratotechniczne (np. podsiewanie) nieco upraszczają ich strukturę gatunkową i różnorodność biologiczną. Niestety, często spotykana w obszarze jest praktyka wykaszania łąk z mulczowaniem (rozdrabnianiem i pozostawianiem) skoszonego siana (mimo, że jest to naruszenie tzw. minimalnych norm, będących warunkiem otrzymywania nawet płatności bezpośrednich, nie mówiąc już o programach rolnośrodowiskowych), negatywnie wpływająca na wszystkie **łąkowe i murawowe siedliska przyrodnicze**.

Istotnym zagrożeniem jest natomiast zanik wypasu i przemiennej gospodarki łąkowo-pastwiskowej, pod wpływem której wykształciły się murawy bliźniczkowe. Kilka ostatnich pozostałości tego typu siedliska po zarzuceniu wypasu zarasta i zanika w wyniku sukcesji. Ochrona tego typu siedliska przyrodniczego będzie wymagać „punktowego” zastosowania wypasu jako działania ochronnego. Już po 10-20 lat od zaprzestania wypasu ustępują gatunki ściśle związane z dawną formą użytkowania. Jedyną szansą na „reanimację” siedliska jest ponowne wprowadzenie wypasu (najlepiej owiec lub kóz); żadna forma zastępcza (koszenie, usuwanie krzewów) nie może zahamować procesu zanikania płatów murawy bliźniczkowej. Nawet wypas nie

daje pełnej gwarancji utrzymania / wykształcenia się siedliska. Może okazać się, że nawet w warunkach wypasu sukcesja będzie prowadzić w kierunku *Festuco-Cynosuretum*, a nie utrzymywania się psiary. Jednak bez przywrócenia / utrzymania wypasu siedlisko 6230 zaniknie w obszarze.

Gospodarka rolna może skutkować nieświadomym niszczeniem drobnych, ale istotnych dla przedmiotów ochrony elementów środowiska przyrodniczego obszaru – jak **źródełka wapienne**, drobne **młaki**.

UTRZYMYWANIE I KSZTAŁTOWANIE WÓD

Większość potoków i strumieni w obszarze zachowała się w naturalnym stanie, ale niektóre są hydromorfologicznie przekształcone. Wpływa to na zły stan ochrony siedliska **ryb**. Szczególnie szkodliwa jest zabudowa progowa. Zagrożeniem jest dalsza zabudowa potoków i ich odcinków, w tym budowa umocnień brzegowych (opaski kamienne, opaski gabionowe, umacnianie tzw. wyrw brzegowych), a w szczególności gurtów dennych. Umacnianie brzegów rzek i zabudowa wyrw brzegowych może być wymuszane w przypadku zabudowy zlokalizowanej zbyt blisko cieków. Sam fakt istnienia takiej zabudowy w strefie potencjalnie zalewowej lub strefie potencjalnej migracji koryta cieku należałoby więc przyjmować jako zagrożenie. Potencjalnie, uproszczenie i uszczuplenie hydromorfologii cieków, może wywrzeć negatywny wpływ na ich rybność, a tym samym na bazę żerową **wydry**.

Oprócz oddziaływania na ryby, regulacja – lub odcinkowe umacnianie – brzegów i koryta potoków, jest zagrożeniem dla **kamieńców nadrzecznych**. Siedlisko to zależne jest od transportu rumowiska rzecznego, a więc od zabierania przez potoki osadów z miejsc erodowanych, transportu tego materiału i następnie jego osadzania. Wszelkie działania, które zaburzają któryś z tych procesów, muszą być traktowane jako zagrożenie dla siedliska. Istotnym zagrożeniem dla ryb i minogów jest powszechne w obszarze na większości cieków - zarybianie pstrągiem.

Naturalne doliny potoków są biotopem wielu gatunków, prace w takich dolinach mogą powodować nieumyślne niszczenie siedlisk i stanowisk: **biegacza urozmaconego**, **krasopani hera** (nadpotokowe skupienia sadzka konopiastego), **płazów**.

AKTYWNOŚCI REKREACYJNE

Zjawiskiem o dużym negatywnym oddziaływaniu na populację **dużych ssaków drapieżnych** są organizowane cyklicznie rajdy samochodów sportowych i terenowych (np. „Rajd Bircza”). Są organizowane zwłaszcza w rejonie Trójcy i dol. Jamnej. Mają wpływ na funkcjonowanie wspólnej populacji dużych drapieżników korzystających z terenu Ostoi Przemyskiej i Gór Słonnych. Rajdy oraz treningi urządzane są na terenie zarządzanym przez gminy i nadleśnictwa. Szczególna intensyfikacja tego rodzaju rozrywki następuje wczesną wiosną (np. trening zawodników, który odbył się 25-26/04/2013) w okresie, kiedy zwierzyna jest szczególnie wrażliwa ze względu na okres rozrodczy (marcowanie rysi czy wyszukiwanie nor przez wilki). Według naocznych świadków motocykle crossowe jeżdżą wtedy po łąkach w rejonie Trójcy, a hałas silników słyszalny jest np. w Kwaszeninie. Jest to niewytłumaczalne, jak tego typu impreza może odbywać się na obszarze o tak dużej wartości przyrodniczej, w okresie rozrodczym większości

gatunków. Jedynym właściwym rozwiązaniem byłby tutaj wprowadzenie przynajmniej okresowego (od 1 marca do 30 lipca) zakazu rekreacji motorowej na tym obszarze.

GATUNKI OBCE

Pomimo położenia z dala od dużych centrów cywilizacyjnych i komunikacyjnych, obszar cechuje się dość silnym narażeniem na ekspansję inwazyjnych gatunków obcych. Szczególnym problemem jest, w niektórych rejonach (Kwaszenina, Trzcianiec, Krościenko), masowe występowanie barszczu Sosnowskiego. Obecność neofitów jest powszechna w **łęgach** (niecierpek gruczołowaty, nawłóć późna, przymiotno, rdestowce, barszcz Sosnowskiego, klon jesionolistny, kolczurka klapowana, słonecznik bulwiasty, aster nowobelgiski), na **kamieńcach** (przymiotło, niecierpek gruczołowaty, chwastnica, włośnica zielona, nawłóć późna, rumianek bezpromieniowy); częsta w **grądach** (niecierpek drobnokwiatowy) i zdarzająca się na **łakach** (barszcz Sosnowskiego, nawłocie). Tylko w stosunku do niektórych gatunków (barszcz Sosnowskiego, rdestowce, klon jesionolistny) realne – choć niełatwe – wydaje się podjęcie działań zwalczania. Za zagrożenie należy uważać wszystkie stanowiska inwazyjnych gatunków obcych znajdujących się w obszarze – nie tylko ich aktualną obecność w „naturowych” siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków. Ew. program zwalczania i ograniczania gatunków obcych musi dotyczyć całego obszaru, a nie tylko siedlisk naturowych.

5. Cele działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i>	U1	Zachowanie występowania siedliska i naturalnych procesów jego ewolucji.	Osiągnięcie przyjętego celu nie zapewni stanu FV, a nawet można oczekiwać, że zbiornik będzie powoli łądował i zarastał. Przeciwdziałanie temu i dążenie do stanu FV byłoby jednak niecelowe w przypadku pojedynczego starorzecza położonego w rezerwacie przyrody.
3220 - Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	U1	Umożliwienie naturalnej dynamiki kamieńców przez zachowanie naturalnej dynamiki potoków, w tym procesu erozji dostarczającej rumowiska rzeczne, procesów transportu tego rumowiska i jego osadzania się. Zagwarantowanie zachowania, w warunkach ochrony biernej, naturalnego charakteru szczególnie cennego kompleksu kamieńców oraz łęgów w dolinie Stebnika, w tym różnorodności florystycznej kamieńców, w szczególności występowania wrześni nadbrzeżnej.	Osiągnięcie przyjętego celu jest realne w okresie PZO, nie będzie to jednak oznaczało stanu FV, ze względu na naturalne cechy kamieńców w obszarze (niewielka powierzchnia, kadłubowe kompleksy siedlisk) oraz prawdopodobne utrzymywanie się występowania neofitów, których zwalczanie byłoby bardziej szkodliwe dla siedliska, niż oczekiwana w jego wyniku poprawa stanu.
6230 - Bogate florystyczne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia</i>)	U2	Zachowanie istniejących płatów siedliska w miejscowościach Łodyna, Olszanica i Wujskie, z niepomniejszonym bogactwem florystycznym. Wyjaśnienie czy w obszarze występują inne stanowiska siedliska i - w przypadku znalezienia - ich zachowanie.	Osiągnięcie przyjętego celu jest realne, choć niełatwe, w okresie PZO. Nie będzie jednak oznaczało osiągnięcia stanu FV, gdyż nawet utrzymane murawy bliźniczkowe pozostaną tylko 'reliktami' dawniejszych, dziś porzuconych systemów gospodarowania i co najwyżej uda się w ten sposób 'zakonserwować' stan U2. Mimo wszystko ochrona siedliska jest celowa, w związku z powszechnym jego zagrożeniem w polskich Karpatach.
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowe ekstensywnie	U1	Utrzymanie niepomniejszonego arealu i różnorodności florystycznej łąk oraz wyeliminowanie wadliwych praktyk prądoteknicznych, w szczególności pozostawiania rozdrobnionego siana na łąkach. Uzyskanie dokładnej wiedzy o rozmieszczeniu siedliska w obszarze i o zróżnicowaniu wartości przyrodniczej łąk.	Osiągnięcie celu jest realne w okresie PZO i prawdopodobnie może doprowadzić do osiągnięcia stanu FV.
7220 - Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami	U1	Zachowanie znanych stanowisk, w tym zapewnienie im ochrony przed użytkowaniem gospodarczym bezpośredniego otoczenia, które mogłoby negatywnie	Stan U1 wynika z cech naturalnych źródeł występujących w obszarze (np. względne ubóstwo wyst. wątrobowców) i nie zakłada się dążenia do jego poprawy.

<i>Cratoneurion commutati</i>		wpłynąć na stan źródeł. Poprawa wiedzy o właściwościach źródeł i o ich rozmieszczeniu w obszarze. Wdrożenie dobrych praktyk w gospodarce leśnej, zapewniających unikanie niszczenia wszelkich źródeł, wysięków i wypływów wód podziemnych, by wśród nich zachować także nie zidentyfikowane dotąd, a występujące w obszarze, obiekty reprezentujące chroniony typ siedliska.	
8220 - Ściany skalne i rumowiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacetalia vandellii</i>	FV	Utrzymanie stabilnych warunków mikroklimatycznych wychodni skalnych i zabezpieczenie istniejącej roślinności naskalnej przed uszkodzeniem.	Osiągnięcie celu jest realne w okresie PZO i powinno zapewnić właściwy stan ochrony siedliska.
9110 - Kwaśne buczyny	U1	Utrzymanie właściwej struktury gatunkowej jedlin i buczyn i pełnego zróżnicowania ich form, w tym udziału zespołu kwaśnej buczyny górskiej <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>. Utrzymanie niepomniejszonego arealu dojrzałych postaci siedliska, rozumianych jako płyty ekosystemu ze ponad 120-letnim drzewostanem nie przerzedzonym w wyniku inicjacji cięć rębnych. Dopuszczenie naturalnej ewolucji jodłowych postaci siedliska, nawet gdyby prowadziła do przekształcania się jedlin w inne typy siedlisk (9130 lub 9170). Odtworzenie i następnie utrzymanie: - zasobów martwego drewna nie mniejszych niż obecne i nie mniejszych niż średnio 20m³/ha; w tym ponad 5 kłód > 3m > 50cm/ha lasu, w tym przez pozostawianie wykrotów i złomów oraz zamierających i martwych drzew. - grup i kęp drzew mogących osiągać naturalną starość i naturalny kres wieku, a następnie tworzyć zasoby martwego drewna grubowymiarowego, w formie pasów przy wszystkich potokach oraz grup i kęp stanowiących nie mniej niż 5% powierzchni wszystkich użytkowanych drzewostanów.	Cel długofalowy, wymagający kilkudziesięciu lat; okres PZO jest niewystarczający na jego pełne osiągnięcie. Jednak osiągnięcie tego celu będzie osiągnięciem stanu FV.

9130 - Żyzne buczyny	U1	Utrzymanie struktury gatunkowej jako lasów jodłowo-bukowych o zróżnicowanych proporcjach jodły i buka, w niższych położeniach z dopuszczeniem udziału gatunków przechodzących z łąk. Utrzymanie niepomniejszonego arealu dojrzałych postaci siedliska, rozumianych jako płyty ekosystemu ze ponad 120-letnim drzewostanem nie przerzedzonym w wyniku inicjacji cięć rębnych. Zachowanie zróżnicowania buczyn, w tym występowania ich unikatowych podzespołów. Utrzymanie w całym obszarze, ze szczególnym uwzględnieniem terenów kluczowych dla zachowania różnorodności biologicznej związanej z lasami naturalnymi, pełni związanej z siedliskiem, a unikatowej w skali Karpat różnorodności biologicznej gatunków „puszczańskich”, w tym zagwarantowanie istnienia dużych terenów buczyn objętych ochroną biemą, stwarzająca sprzyjające warunki dla elementów różnorodności biologicznej związanej z lasami naturalnymi. Utrzymanie ochronnej roli buczyn wobec innych przedmiotów ochrony: jaworzyn, źródeł wapiennych, potoków i źródeł, stanowisk unikatowych gatunków mchów, rejonów preferowanych do rozmnażania się i odpoczynku przez duże drapieżniki. Odtworzenie i następnie utrzymanie, na całym areale siedliska w obszarze: - zasobów martwego drewna nie mniejszych niż obecne i nie mniejszych niż 20m³/ha średnio; ponad 5 kłód >3m >50cm/ha lasu, w tym przez pozostawianie wykrotów i złomów oraz zamierających i martwych drzew. - grup i kęp drzew mogących osiągać naturalną starość i naturalny kres wieku, a następnie tworzyć zasoby martwego drewna grubowymiarowego, w formie pasów przy wszystkich potokach i źródłach oraz grup	Cel długofalowy, wymagający kilkudziesięciu lat; okres PZO jest niewystarczający na jego pełne osiągnięcie. Jednak osiągnięcie tego celu będzie osiągnięciem stanu FV. W niektórych wskaźnikach, ze względu na szczególne znaczenie buczyn obszaru dla zachowania związanej z siedliskiem różnorodności biologicznej w skali wszystkich buczyn Polski, cel dla obszaru, uwzględniając jego rolę w sieci Natura 2000 w skali kraju, musi przewyższać standardowe wartości wskaźników stanu FV przyjmowane przeciętnie w Polsce.
----------------------	----	--	---

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		i kęp stanowiących nie mniej niż 5% powierzchni wszystkich użytkowanych drzewostanów.	
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	U1	Utrzymanie swoistości gatunkowej grądów i ich odrębności od jedlin i buczyn, z dopuszczeniem szerokiej i elastycznie rozumianej strefy przejścia między tymi siedliskami. Eliminacja, w toku gospodarki leśnej, gatunków obcych ekologicznie z drzewostanów. Bierna ochrona i dopuszczenie spontanicznych procesów przyrodniczych na co najmniej 10% powierzchni grądów w obszarze, w tym kompleksów dobrze zachowanych grądów na Lisznej i Czulni. Utrzymanie pełni związanej z siedliskiem różnorodności florystycznej, w tym specyfiki florystycznej grądów podgórskich Gór Słonnych i ich zróżnicowania na podzespoły, z udziałem ciepłolubnego grądu miodownikowego. Odtworzenie i następnie utrzymanie: - zasobów martwego drewna nie mniejszych niż obecne i nie mniejszych niż średnio 20m³/ha; w tym ponad 5 kłód >3m >50cm/ha lasu, w tym przez pozostawianie wykrotów i złomów oraz zamierających i martwych drzew. - grup i kęp drzew mogących osiągać naturalną starość i naturalny kres wieku, a następnie tworzyć zasoby martwego drewna grubowymiarowego, w formie pasów przy wszystkich potokach i źródłach oraz grup i kęp stanowiących nie mniej niż 5% powierzchni wszystkich użytkowanych drzewostanów.	Cel długofalowy, wymagający kilkudziesięciu lat; okres PZO jest niewystarczający na jego pełne osiągnięcie. Jednak osiągnięcie tego celu będzie osiągnięciem stanu FV.
9180 - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach	FV	Zachowanie i dopuszczenie naturalnej dynamiki oraz zapewnienie ochrony przed zmianami w sąsiedztwie. Poprawa wiedzy o rozmieszczeniu siedliska w obszarze.	Realne w okresie PZO i będzie oznaczać utrzymanie stanu FV.
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	U2	Zachowanie areалу występowania i naturalnych procesów siedliskowych (hydromorfologii powiązanych cieków) kształtujących łęgi. Wyłączenie z użytkowania i usuwania drzew, także zamierających i martwych. Zabezpieczenie	Cel realny do osiągnięcia w okresie PZO. Jednak nie będzie oznaczał osiągnięcia stanu FV, ze względu na niemożliwą do pełnego usunięcia neofityzację. Występowanie niemożliwych do zwalczania gatunków obcych – niecierpka

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		przed pogłębianiem zaśmiecienia i neofityzacji. Eliminacja występowania barszczu Sosnowskiego i rdestowców.	gruczołowatego, przymiotna, astrów, nawłoci i in., w stosunku, do których nie istnieją skuteczne techniki eliminacji.
1381 Widłoząb zielony	U1	Zapewnienie znanym stanowiskom zabezpieczenia przed zniszczeniem w wyniku gospodarki leśnej oraz stabilnych warunków mikroklimatycznych. Zapewnienie w obszarze udziału lasów wyłączonych z pozyskania drewna, stanowiących bezpieczne naturalne biotopy gatunku. Poprawa rozpoznania stanowisk gatunku.	Realne w okresie PZO jest osiągnięcie celu, co umożliwiłoby znaczną poprawę perspektyw ochrony gatunku i poprawę stanu ochrony – trudno jednak orzec, czy do poziomu FV, bo nawet przy właściwych perspektywach ochrony, będzie to zależeć także od czynników naturalnych na poszczególnych stanowiskach.
1386 Bezlist okrywowy	U2	Zapewnienie dogodnych siedlisk gatunku, zapewniających akumulację i ciągłość występowania martwego drewna, bezpiecznych przed zniszczeniem w wyniku gospodarki leśnej, w formie pasm przypotokowych. Zapewnienie ochrony warunków mikroklimatycznych oraz przyszłej dostawy martwego grubowmiarowego, na znanych stanowiskach gatunku, w formie stref ochronnych. Poprawa rozpoznania stanowisk gatunku.	Realne w okresie PZO jest osiągnięcie celu, co umożliwiłoby znaczną poprawę perspektyw ochrony gatunku i poprawę stanu ochrony – trudno jednak orzec, czy do poziomu FV, bo nawet przy właściwych perspektywach ochrony, będzie to zależeć także od czynników naturalnych na poszczególnych stanowiskach.
1337 Bóbr europejski	FV	Zachowanie niepogorszonego stanu populacji i umożliwienie jej naturalnego rozwoju, a także umożliwianie powodowania przez bobry przekształceń mikrohdrologicznych, w tym budowy tam i tworzenia rozlewisk (nawet, gdyby punktowo powodowały konflikt z ochroną łągów 91E0, powodując ich zalewanie, zabagnianie i olsowienie, choć z dopuszczeniem punktowych wyjątków, gdyby powodowały zagrożenie dla zabudowy mieszkalnej lub elementów infrastruktury komunikacyjnej). Zachowanie tam i rozlewisk bobrowych w stanie naturalnym (także jako biotopów dla płazów).	Realne w okresie PZO i będzie oznaczać utrzymanie właściwego stanu populacji i siedliska,
1352 Wilk	U1	Utrzymanie obecności wilka w całym obszarze, na poziomie nie niższym niż 3-4 watahy. Sieć dróg publicznych i struktura ruchu na nich nie zagęszczona w stosunku do stanu obecnego. Akceptacja społeczna obecności wilka. Zapewnienie wilkom bezpieczeństwa i zapewnienie drożności powiązań z innymi obszarami	Osiągnięcie celu jest realne w okresie PZO, choć częściowo zależne od czynników zewnętrznych, np. współpracy międzynarodowej. Osiągnięcie celu oznaczałoby utrzymanie stanu FV.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		zasiedlanymi przez wilki. Zapewnienie spokojnych siedlisk do potencjalnego rozmnażania się.	
1354 Niedźwiedź brunatny	U2	Utrzymanie stałej obecności niedźwiedzia w obszarze. Utrzymanie obszaru jako dogodnego siedliska dla niedźwiedzia, szczególnie pod kątem struktury krajobrazu, braku barier, poziomu antropopresji, obecności „siedlisk wysokiej jakości” do potencjalnego gawrowania i rozmnażania się. Zapewnienie ew. przybywającym w obszarze niedźwiedziom bezpieczeństwa i zapewnienie drożności powiązań obszaru z innymi obszarami zasiedlanymi przez niedźwiedzie.	Osiągnięcie celu jest realne w okresie PZO. Uzyskanie w granicach obszaru stanu FV wg parametrów i wskaźników Państwowego Monitoringu Środowiska jest zupełnie nierealne, ponieważ wymagałoby uzyskania nierealnych zagęszczeń niedźwiedzi.
1355 Wydra	U1	Utrzymanie naturalnych potoków z ich ichtiofauną jako podstawowego elementu siedliska gatunku. Utrzymanie populacji co najmniej na obecnym poziomie, tj. wydry jako gatunku stosunkowo powszechnie występującego przy ciekach obszaru.	Osiągnięcie celu jest realne w okresie PZO, jednak ze względu na charakter obszaru (większe rzeki pozostają poza jego granicami) nie należy się spodziewać, by wysycenie stanowisk nadpotokowych występowaniem wydry wzrosło powyżej 50%, czyli nadal będzie to stan oceniany jako U1.
1361 Ryś	XX	Utrzymanie występowania rysia w całym obszarze. Utrzymanie obszaru jako dogodnego siedliska dla rysia, szczególnie pod kątem struktury krajobrazu, braku barier, poziomu antropopresji, zagęszczenia saren. Zapewnienie siedlisk wysokiej jakości do potencjalnego rozmnażania się. Zapewnienie rysiom bezpieczeństwa i zapewnienie drożności powiązań obszaru z innymi obszarami zasiedlanymi przez rysie.	Osiągnięcie celu jest realne w okresie PZO, jednak nie można orzec, czy będzie to oznaczało osiągnięcie stanu FV.
1166 Traszka grzebieniasta	XX	Pogłębienie wiedzy o występowaniu gatunku w obszarze. Zachowanie wszystkich trwałych (tj. utrzymujących się zwykle przez cały rok) zbiorniczków wodnych, w tym trwałych kałuż, rozlewisk bobrowych itp., i nie pogorszenie ich przydatności dla płazów.	Osiągnięcie celu jest być może realne, ale może zależeć od warunków klimatyczno-pogodowych. Z naturalnych względów fizjograficznych obszar pozostanie najwyżej suboptymalnym siedliskiem dla gatunku i stan siedliska nigdy nie osiągnie poziomu FV.
1193 Kumak górski	XX	Zachowanie wszystkich trwałych (tj. utrzymujących się zwykle przez cały rok) zbiorniczków wodnych, w tym trwałych kałuż, rozlewisk bobrowych itp., i nie pogorszenie ich przydatności dla płazów. Zachowanie niepomniejszonego zagęszczenia zbiorniczków	Osiągnięcie celu jest być może realne, ale może zależeć od warunków klimatyczno-pogodowych. Metodyka oceny stanu ochrony bazuje na ocenie trendów, a więc nie pogorszona liczba zbiorniczków i nie pogorszony procent ich zasiedlenia przez gatunek zostanie uznany za

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		nietrwałych, przez utrzymanie czynników ich powstawania.	stan FV.
2001 Traszka karpacka	XX	Zachowanie wszystkich trwałych (tj. utrzymujących się zwykle przez cały rok) zbiorniczków wodnych, w tym trwałych kałuż, rozlewisk bobrowych itp., i niepogorszenie ich przydatności dla płazów. Zachowanie niepomniejszonego zagęszczenia zbiorniczków nietrwałych, przez utrzymanie czynników ich powstawania.	Osiągnięcie celu jest być może realne, ale może zależeć od warunków klimatyczno-pogodowych. Metodyka oceny stanu ochrony bazuje na ocenie trendów, a więc niepogorszona liczba zbiorniczków i niepogorszony procent ich zasiedlenia przez gatunek zostanie uznany za stan FV.
1146 Koza złotawa	U1	Osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego jednolitych części wód i utrzymanie niepogorszonego ich stanu, wg wymagań wynikających z przepisów odrębnych. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfologicznych kształtujących koryta cieków w ramach 'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu hydrograficznego w całym obszarze.	Osiągnięcie dobrego stanu wód wymagane prawem do 2015 r. Osiągnięcie pozostałych aspektów celu realne w okresie PZO i powinno oznaczać osiągnięcie stanu FV siedliska gatunku, choć istnieje niepewność co do reakcji populacji.
1163 Głowacz białopłetwy	XX	Osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego jednolitych części wód i utrzymanie niepogorszonego ich stanu, wg wymagań wynikających z przepisów odrębnych. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfologicznych kształtujących koryta cieków w ramach 'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu hydrograficznego w całym obszarze.	Osiągnięcie dobrego stanu wód wymagane prawem do 2015 r. Osiągnięcie pozostałych aspektów celu realne w okresie PZO i powinno oznaczać osiągnięcie stanu FV siedliska gatunku, choć istnieje niepewność co do reakcji populacji.
2482 – Minóg ukraiński	XX	Osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego jednolitych części wód i utrzymanie niepogorszonego ich stanu, wg wymagań wynikających z przepisów odrębnych. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfologicznych kształtujących koryta cieków w ramach 'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu	Osiągnięcie dobrego stanu wód wymagane prawem do 2015 r. Osiągnięcie pozostałych aspektów celu realne w okresie PZO i powinno oznaczać osiągnięcie stanu FV siedliska gatunku, choć istnieje niepewność co do reakcji populacji.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		hydrograficznego w całym obszarze.	
2503 Brzanka	U2	Osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego jednolitych części wód i utrzymanie nie pogorszonego ich stanu, wg wymagań wynikających z przepisów odrębnych. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfologicznych kształtujących koryta cieków w ramach 'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu hydrograficznego w całym obszarze. Zapewnienie szczególnej ochrony części populacji i siedliska w dolinie Stebnika, przez bierną ochronę na większym obszarze potoku i szczególnie cennego przyrodniczo kompleksu związanych z nim siedlisk.	Osiągnięcie dobrego stanu wód wymagane prawem do 2015 r. Osiągnięcie pozostałych aspektów celu realne w okresie PZO i powinno oznaczać osiągnięcie stanu FV siedliska gatunku, choć istnieje niepewność co do reakcji populacji.
1096 Minóg strumieniowy	U1	Osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego jednolitych części wód i utrzymanie nie pogorszonego ich stanu, wg wymagań wynikających z przepisów odrębnych. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfologicznych kształtujących koryta cieków w ramach 'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu hydrograficznego w całym obszarze.	Osiągnięcie dobrego stanu wód wymagane prawem do 2015 r. Osiągnięcie pozostałych aspektów celu realne w okresie PZO i powinno oznaczać osiągnięcie stanu FV siedliska gatunku, choć istnieje niepewność co do reakcji populacji.
2511 Kiełb Kesslera	U2	Osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego jednolitych części wód i utrzymanie nie pogorszonego ich stanu, wg wymagań wynikających z przepisów odrębnych. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfologicznych kształtujących koryta cieków w ramach 'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu hydrograficznego w całym obszarze.	Osiągnięcie dobrego stanu wód wymagane prawem do 2015 r. Osiągnięcie pozostałych aspektów celu realne w okresie PZO i powinno oznaczać osiągnięcie stanu FV siedliska gatunku, choć istnieje niepewność co do reakcji populacji.
1078 Krasopani hera	XX	Uwzględnianie potrzeby zachowania skupień sadyżka konopiastego przy wszystkich ingerencjach w środowisko. Uzupełnienie wiedzy o występowaniu gatunku.	Realna w okresie PZO jest ochrona siedliska, niezależnie od rozpoznania rozmieszczenia motyla. Perspektyw y osiągnięcia stanu FV nie są możliwe do oceny przy nie

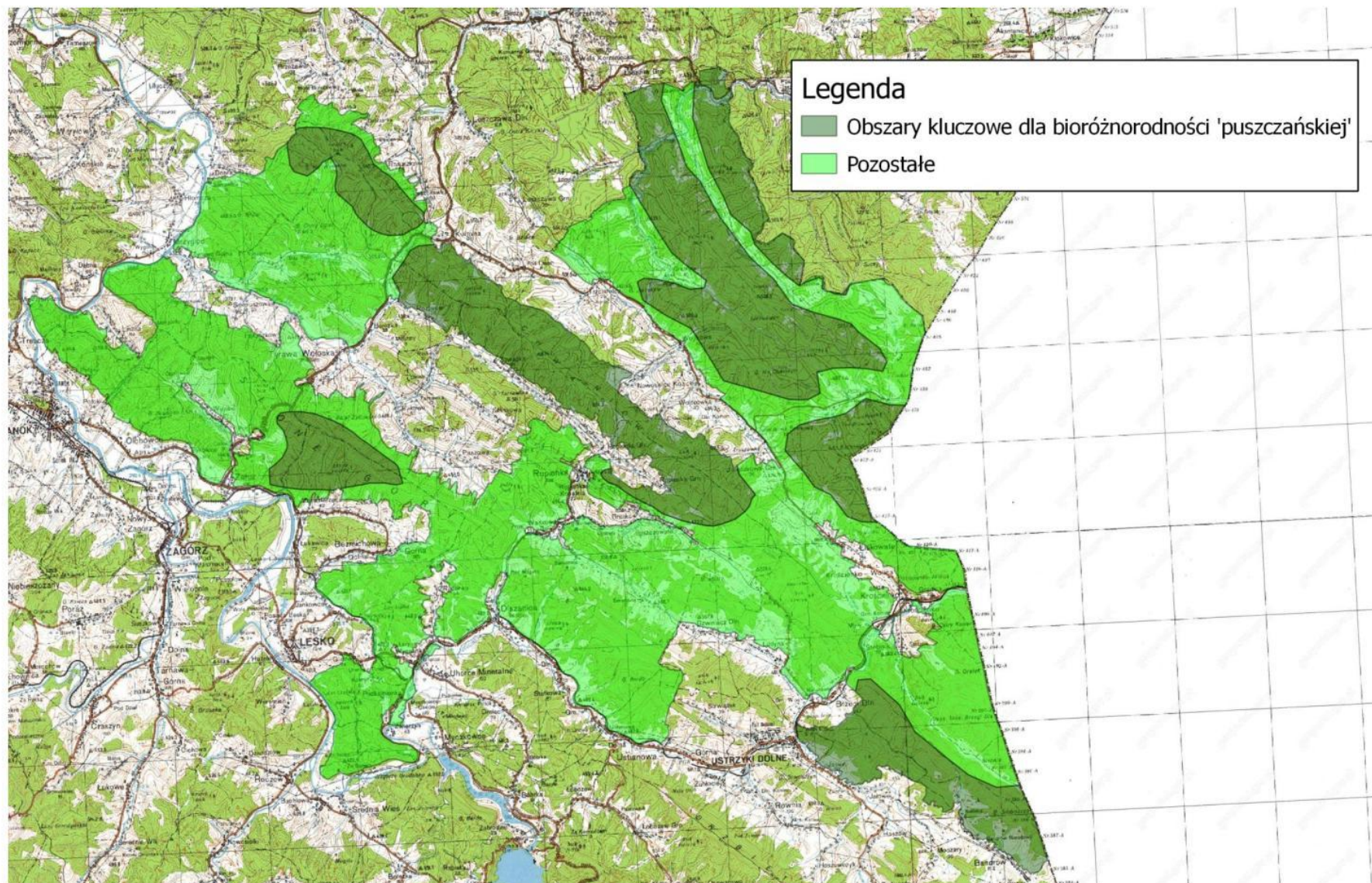
Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			rozpoznanym stanie obecnym.
1086 Zgniotek cynobrowy	U1	Utrzymanie rozsiedlenia gatunku w całym obszarze i jego populacji. Optymalizacja stanu siedliska poprzez wdrożenie konsekwentnego pozostawiania złomów, wykrotów, stojących zamierających i martwych jodeł, stanowiących kluczowe siedlisko zgniotka. Zwiększenie zasobów martwego drewna grubowymiarowego. Wykluczenie usuwania z lasu drzew o wysokim prawdopodobieństwie zasiedlenia przez zgniotka.	Większość aspektów celu realna do osiągnięcia w okresie PZO. Odtworzenie zasobów martwego drewna może wymagać dłuższego czasu. Nawet przy pełnych staraniach będzie zależne od tempa zamierania drzew i akumulacji zasobów. Jednak osiągnięcie tego celu będzie osiągnięciem stanu FV.
1920 Pomurek Schneidera	U2	Utrzymanie rozsiedlenia gatunku w obszarze i jego populacji. Zachowanie udziału lasów o naturalnym charakterze, nieużytkowanych, zdominowanych przez naturalne procesy dynamiki lasu i akumulacji martwego drewna, jako „źródło” w metapopulacji gatunku. Odtworzenie w obszarze zasobów martwego drewna grubowymiarowego i zapewnienie, że martwe drewno w toku rozkładu nie jest przekształcane i niszczone. Ograniczenie ryzyka przypadkowego niszczenia osobników gatunku w wyniku pozyskania drewna w drzewostanach sąsiadujących ze stanowiskami gatunku.	Większość aspektów celu realna do osiągnięcia w okresie PZO. Odtworzenie zasobów martwego drewna może wymagać dłuższego czasu. Nawet przy pełnych staraniach będzie zależne od tempa zamierania drzew i akumulacji zasobów. Jednak osiągnięcie tego celu będzie osiągnięciem stanu FV.
4026 Zagłębek bruzdkowany	U2	Utrzymanie rozsiedlenia gatunku w obszarze i jego populacji. Zachowanie udziału lasów o naturalnym charakterze, nieużytkowanych, jak również zapewnienie naturalnych procesów dynamiki lasu i akumulacji martwego drewna wokół znanych miejsc występowania gatunku. Zabezpieczenie co najmniej 50% znanych stanowisk w warunkach ochrony bierniej dużych terenów, a pozostałych stanowisk w formie mniejszych fragmentów lasów wyłączonych z pozyskania drewna.	Większość aspektów celu realna do osiągnięcia w okresie PZO. Odtworzenie zasobów martwego drewna może wymagać dłuższego czasu. Nawet przy pełnych staraniach będzie zależne od tempa zamierania drzew i akumulacji zasobów. Jednak osiągnięcie tego celu będzie osiągnięciem stanu FV.
4014 Biegacz urozmaicony	U1	Zachowanie w stanie naturalnym potoków i stref przypotokowych.	Osiągnięcie celu realne w okresie PZO i powinno zachować właściwy stan populacji, jednak prawdopodobnie z naturalnych przyczyn fizjograficznych (np. kamieniste podłoża, naturalne zacienienie ograniczające rozwój roślinności przypotokowej, stan siedliska) pozostanie formalnie oceniany jako niewłaściwy U1.

9001 Biegacz Zawadzkiego	XX	Zachowanie w stanie naturalnym potoków i stref przypotokowych. Pogłębienie wiedzy o rozmieszczeniu w obszarze.	Osiągnięcie celu realne w okresie PZO. Ocena aktualnego i prognozowanego stanu ochrony niemożliwa zarówno ze względu na niedostateczną wiedzę o gatunku, jak i brak metodyki referencyjnej.
--------------------------	----	--	---

Cele ochrony stawiane dla poszczególnych przedmiotów ochrony – gatunków i siedlisk – powinny brać pod uwagę cel ogólny, jaki należy postawić wobec ochrony całego obszaru Natura 2000, a który wyraża rolę, jaką ten obszar pełni w sieci Natura 2000 w regionie alpejskim. Najważniejszą cechą obszaru, determinującą tę rolę, jest fakt, że obszar - w skali całych polskich Karpat – jest unikatowym miejscem skupiania się różnorodności biologicznej gatunków „puszczańskich”, typowych dla lasów naturalnych, o randze porównywalnej z szeroko znaną Puszczą Białowieską. Obszar gromadzi m. in. najsilniejsze znane obecnie w Polsce i polskich Karpatach populacje „naturowych” chrząszczy ksylobiontycznych, ale skupia także – w siedlisku żyznych buczyn karpackich 9130 - wiele elementów flory i fauny niebędących bezpośrednio przedmiotami ochrony sieci Natura 2000, lecz kluczowych dla różnorodności biologicznej Polski i Karpat, krytycznie zagrożonych i niewystępujących nigdzie indziej. Zachowanie tej cechy obszaru i tej cechy specyficznej żyznych buczyn (9130) w obszarze jest podstawowym wkładem obszaru do sieci Natura 2000 w skali kraju. Upodobnienie buczyn obszaru pod względem ich różnorodności biologicznej do „przeciętnych”, nawet dobrze wykształconych i zachowanych buczyn w bardziej na zachód położonych pasmach karpackich, byłoby istotną stratą dla sieci Natura 2000, nawet mimo formalnego zachowania progowych wskaźników „stanu właściwego”. Wymóg „podejmowania środków ochrony odpowiednich do ekologicznych wymagań siedlisk.” z art. 6.1 Dyrektywy Siedliskowej oznacza w przypadku tego obszaru środki ochrony zachowujące unikatowe cechy obszaru w zakresie jego roli dla fauny i flory „puszczańskiej”.

Fragmenty obszaru kluczowe dla zachowania różnorodności biologicznej w zakresie gatunków „typowych dla lasów naturalnych” przedstawia mapa. Obejmują one: Lasy Turnickie, Karaszyn, Chwaniów, pasmo Wysokiego, grupę Słonnego, pasmo Orlika i Czeniny. Dla zachowania walorów Gór Słonnych, w tym unikatowych lokalnych cech siedliska przyrodniczego 9130, szczególnie tam konieczne jest wzmocnienie ochrony rezerwatowej (biernych form ochrony)

Moduł C**6. Ustalenie działań ochronnych**

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
3150 - Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Nie planuje się					
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Nie planuje się					
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
3220 - Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Utrzymanie naturalnej dynamiki	Utrzymanie naturalnego charakteru potoków, w tym naturalnych procesów erozji bocznej, transportu rumowiska rzeczno-akumulacji odsypów żwirowych, z wyjątkiem umacniania brzegów potoków w miejscach niezbędnych do ochrony istniejącej na chwilę ustanowienia planu zabudowy mieszkalnej oraz obiektów infrastruktury komunikacyjnej, na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wymaganej przepisami odrębnymi.	Strwiąż, Wiar, Stebnik, Olszanica (Olszanka) Wyrwa I, Królówka, Jamninka, Tyrawka.	Cały okres planu	Nie wydzielane	RZGW jako zarządca potoków
	Zapewnienie ochrony biernej kompleksu kamieńców, łęgów i siedlisk unikatowych gatunków ryb w dolinie Stebnika	Wdrożenie reżimu ochrony zapewniającego bierną ochronę potoku wraz z kamieńcami i łęgami, na przykład przez opracowanie dokumentacji i uznanie za rezerwat przyrody, albo w inny sposób.	Dolina Stebnika	2014	20	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
6230 - Bogate florystyczne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia</i>)	Działania związane z ochroną czynną					
	Wypas	Wypas owcami, kozami lub krowami o natężeniu 0,5 DJP/ha, realizowany na podstawie porozumienia z właścicielami gruntów jako działanie ochronne, w przypadku braku zainteresowania właścicieli wypasem własnym.	Płaty Łodyna, Olszanica, Wujskie + płat Jałowe po włączeniu w granice obszaru Natura 2000	Cały okres planu	2/ha x rok = do 50 w okresie planu	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Utrzymanie użytkowania pastwiskowego lub kośno-pastwiskowego.	Obligatoryjne: utrzymanie użytkowania pastwiskowego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych; bez zmiany sposobu użytkowania, w przypadku koszenia z obowiązkowym usuwaniem pokosu, tj. bez stosowania mulczowania. Fakultatywnie: wypas o natężeniu 0,4-1 DJP/ha, realizowany samodzielnie jako użytkowanie pastwiskowe bądź przemiennie po użytkowaniu kośnym. W tym jesienne wykaszanie niedojadów. Gospodarowanie bez bronowania,	Wszystkie płaty siedliska (ok. 2,5 ha)	Cały okres planu	Działania fakultatywne - 2 / ha x rok = do 50 w okresie planu	Właściciele i posiadacze gruntów, w zakresie działań fakultatywnych po uzyskaniu płatności rolnośrodowiskowo-klimatycznych lub na podstawie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		wałowania, podsiewania traw, wypalania, stosowania insektycydów i herbicydów z wyj. ew. selektywnego zwalczania gat. obcych i ekspansywnych.				umowy w Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Monitoring skutków programów rolnośrodowiskowych	Wg ustalonych zasad ogólnopolskich.	Obszar wdrażania programów	Cały okres planu	Nie wydzielane	ARiMR
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Wyszukiwanie płatów siedliska	Terenowa inwentaryzacja nieleśnych siedlisk przyrodniczych	Tereny nieleśne w całym obszarze	Pierwsze 3 lata realizacji planu	85 km ² x 2 / km ² = 170	RDOŚ w Rzeszowie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Działania związane z ochroną czynną					
	Ograniczanie występowania inwazyjnych obcych gatunków roślin	Program ograniczania występowania inwazyjnych obcych gatunków roślin – działanie horyzontalne, opis w dalszej części dokumentacji.	Cały obszar	Cały okres planu	5000	RDOS w Rzeszowie
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Utrzymanie użytków zielonych i tradycyjnego sposobu ich zagospodarowania	Obligatoryjne: utrzymanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych; bez zmiany sposobu użytkowania, z obowiązkowym usuwaniem pokosu, tj. bez stosowania mulczowania. Zarośla tarnin, róż i głógów i pojedyncze drzewa zajmujące łącznie do 10% powierzchni działki rolnej, jako stanowiące siedliska gatunków chronionych, uznaje się za niepodlegające wycięciu zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody. Fakultatywnie: użytkowanie jedno- lub dwukośne między 15 czerwca a 30 października, z pozostawianiem w kolejnych pokosach każdorazowo innej części nieskosiwanej stanowiącej 5-15% powierzchni działki; z dopuszcz. uzupełniającego wypasu do 0,5 DJP, zakaz bronowania, wałowania, podsiewania traw, nawożenia,	Wszystkie płaty siedliska w obszarze, w tym .	Cały okres planu	2 / ha = ok. 5000 rocznie = 50000 w okresie realizacji planu	Właściciele i posiadacze gruntów, w zakresie działań fakultatywnych po uzyskaniu płatności rolnośrodowiskowo-klimatycznych lub na podstawie umowy w Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		stosowania insektycydów i herbicydów z wyj. ew. selektywnego zwalczania gat. obcych i ekspansywnych.				
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Monitoring skutków programów rolnośrodowiskowyc h	Wg zasad ustalonych ogólnopolskich	Obszar wdrażania programó w	Cały okres planu	Nie wydzielane	ARiMR
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Inwentaryzacja siedliska w obszarze.	Terenowe kartowanie metodą marszrutową, z wykorzystaniem podkładu zdjęć lotniczych / fotomapy.	Tereny nieleśne w obszarze	Pierwsze 3 lata realizacji planu	85 km ² x 2 / km ² = 170	RDOŚ w Rzeszowie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
7220 - Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Ochrona bierna źródła z otoczeniem	Ochrona bierna źródła ze 100m buforem wokół niego.	Miejsca występowania siedliska	Cały okres planu	Nie wydzielana	Właściciele i zarządcy gruntów, Gminy (możliwość uznania źródła za pomnik przyrody lub stanowisko dokumentacyjne)
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Rozpoznanie zasilania hydrologicznego	Wykonanie ekspertyzy hydrologicznej wyznaczającej obszar alimentacyjny źródła; wykluczenie w wyznaczonej zlewni działań mogących wpływać na zasilanie źródła.	Miejsca występowania siedliska	2016-2018	120	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
8220 - Ściany skalne i rumowiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacetalia vandellii</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Ochrona bierna skały z otoczeniem	Ochrona bierna skały ze 50m buforem wokół niej	Miejsca występowania siedliska	Cały okres planu	Nie wydzielana	Właściciele gruntów, Gminy (możliwość uznania skały za pomnik przyrody lub stanowisko dokumentacyjne)
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Nie planuje się					
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
9110 - Kwaśne buczyny	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Utrzymanie udziału dojrzałych postaci siedliska w lasach państwowych	Zagwarantowanie, w planach urządzenia lasu, w każdym nadleśnictwie, w granicach obszaru, niepomniejszonego arealu dojrzałych postaci siedliska, rozumianych jako drzewostany siedliska przyrodniczego z dominacją powierzchniową drzew 120 letnich lub starszych, w których nie zainicjowano cięć rębnych.	Siedlisko w Lasach Państwowych	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwa
	Modyfikacje gospodarki leśnej w Lasach Państwowych	Ujęcie w planach urządzenia lasu i wdrożenie w praktyce gospodarki leśnej środków ochrony – wg opisu dalej.	Siedlisko w Lasach Państwowych	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwa

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Modyfikacje gospodarki leśnej w lasach niepaństwowych	Obligatoryjne: Modyfikacja lub utrzymanie gospodarki leśnej w lasach niepaństwowych: Obligatoryjne: gospodarka leśna z założeniem na siedliskach lasowych składów gatunkowych Bk-Jd lub Jd-Bk, odnawiania naturalnego, rębni IV lub V. Nie wprowadzanie na siedliskach lasowych So, Md, Db. Dbcz ani innych obcych geograficznie ani ekologicznie. Św najwyżej jako nieliczna domieszka. Fakultatywnie ³⁸ : pozostawianie martwego drewna w lasach, pozostawianie fragmentów drzewostanu użytkowanego rębnie na przyszłe pokolenie, do naturalnej śmierci i rozpadu, ochrona stref przypotokowych, pozostawianie drzewostanów przeszłorębnych.	Siedlisko w lasach niepaństwowym	Cały okres planu	Działania fakultatywne ok. 2-5/ ha x rok Przyjęto do kalkulacji 500 ha x 3,5/ha rocznie x 10 lat = 17500 w okresie realizacji planu, wspólnie dla wszystkich leśnych siedlisk przyrodniczych	Starostowie RDOŚ w Rzeszowie
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
Monitoring wdrożenia modyfikacji gospodarki leśnej	Monitoring zapisów w planach urządzenia lasu i ich wdrożenia w zakresie ochrony przyrody.	Wszystkie zasoby siedliska	Cały okres planu - ciągły	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
Nie planuje się					
Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					

³⁸ Działania fakultatywne w przypadku ujęcia w programie Rozwoju Obszarów Wiejskich działania „programy leśnośrodowiskowe” lub „leśne płatności Natura 2000” mogą być finansowane z tego źródła. W przeciwnym razie mogą być finansowane w ramach umów zawieranych przez RDOŚ z właścicielami lasów niepaństwowych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Unaturalniająca przebudowa drzewostanów porolnych	Przebudowa drzewostanów sosnowych i świerkowych na gruntach porolnych w kierunku drzewostanów Bk, BkJd lub JdBk w pełni wykorzystujących potencjał siedliska.	Potencjalny obszar występowania siedliska przyrodniczego zajęty przez drzewostany porolne	Cały okres planu	Nie wydzielane	Właściciele i zarządcy lasów, w ramach prowadzonej gospodarki leśnej
--	---	---	---	------------------	----------------	--

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
9130 Żyzne buczyny	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Wzmocnienie w obszarze sieci dużych fragmentów lasów wyłączonych z użytkowania gospodarczego i chronionych biernie, jako ostoi gatunków typowych dla lasów naturalnych, których występowanie decyduje o lokalnej specyfice i unikatowej wartości buczyny karpackiej.	Wyznaczenie i objęcie ochroną bierną, dodatkowych dużych płatów buczyn nie chronionych dotychczas jako rezerwaty przyrody, w Lasach Turnickich, na górze Karaszyn, w Paśmie Chwaniowa, paśmie Słonnego, paśmie Wysokiego, dla ochrony pozostałości „puszczańskiej” fauny i flory związanej z siedliskiem, zachowanych na tym obszarze. Może być zrealizowane przez objęcie tych obszarów ochroną rezerwatową (uznanie nowych rezerwatów przyrody) lub w inny sposób gwarantujący trwałość biernej ochrony na dużej powierzchni ekosystemów leśnych	Dokładne granice do ustalenia, ze szczególnym uwzględnieniem „obszarów kluczowych” (patrz mapa)	2013-2014	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie
	Utrzymanie udziału dojrzałych postaci	Zagwarantowanie, w planach urządzenia lasu, w każdym	Siedlisko w Lasach Państwowych	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwa

	siedliska w lasach państwowych	nadleśnictw, w granicach obszaru, niepomniejszonego arealu dojrzałych postaci siedliska, rozumianych jako drzewostany siedliska przyrodniczego z dominacją powierzchniową drzew 120 letnich lub starszych, w których nie zainicjowano cięć rębnych.				
	Modyfikacje gospodarki leśnej w Lasach Państwowych	Ujęcie w planach urządzenia lasu i wdrożenie w praktyce gospodarki leśnej środków ochrony – wg opisu dalej.	Siedlisko w Lasach Państwowych	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwa
	Modyfikacje gospodarki leśnej w Lasach Państwowych	Ujęcie w planach urządzenia lasu i wdrożenie w praktyce gospodarki leśnej środków ochrony – wg opisu dalej.	Siedlisko w Lasach Państwowych	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwa
	Modyfikacje gospodarki leśnej w lasach niepaństwowych	Obligatoryjne: gospodarka leśna z założeniem składów gatunkowych Bk-Jd lub Jd-Bk, odnawiania naturalnego, rębni II, IV lub V. Nie wprowadzanie So, Md, Db. Dbcz ani innych obcych geograficznie ani ekologicznie. Św najwyżej jako nieliczna domieszka. Fakultatywnie ³⁹ : pozostawianie martwego	Siedlisko w lasach niepaństwowych	Cały okres planu	Działania fakultatywne ok. 2-5/ ha x rok Przyjęto do kalkulacji 500 ha x 3,5/ha rocznie x 10 lat = 17500 w okresie realizacji planu, wspólnie dla wszystkich leśnych siedlisk przyrodniczych	Starostowie RDOŚ w Rzeszowie,

³⁹ Działania fakultatywne w przypadku ujęcia w programie Rozwoju Obszarów Wiejskich działania „programy leśnośrodowiskowe” lub „leśne płatności Natura 2000” mogą być finansowane z tego źródła. W przeciwnym razie mogą być finansowane w ramach umów zawieranych przez RDOŚ z właścicielami lasów niepaństwowych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		drewna w lasach, pozostawianie fragmentów drzewostanu użytkowanego ręcznie na przyszłe pokolenie, do naturalnej śmierci i rozpadu, ochrona stref przypotokowych, pozostawianie drzewostanów przeszlórębnych.				
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
Monitoring wdrożenia modyfikacji gospodarki leśnej	Monitoring zapisów w planach urządzenia lasu i ich wdrożenia w zakresie ochrony przyrody.	Wszystkie zasoby siedliska	Cały okres planu - ciągły	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie	
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
Nie planuje się						
Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku						
Unaturalniająca przebudowa drzewostanów porolnych	Przebudowa drzewostanów sosnowych i świerkowych na gruntach porolnych w kierunku drzewostanów Bk, BkId lub IdBk w pełni wykorzystujących potencjał siedliska.	Potencjalny obszar występowania siedliska przyrodniczego zajęty przez drzewostany porolne	Cały okres planu	Nie wydzielane	Właściciele i zarządcy lasów, w ramach prowadzonej gospodarki leśnej	

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
9170 - Grądy środkowoeuropejskie i subkontynentalne	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Wzmocnienie ujęcia grądów w rezerwatach przyrody	Objęcie ochroną rezerwatową dodatkowych płątów grądów.	Dokładne granice do ustalenia	2013-2014	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie
	Utrzymanie udziału dojrzałych postaci siedliska w lasach państwowych	Zagwarantowanie, w planach urządzenia lasu, w każdym nadleśnictwie, w granicach obszaru, niepomniejszonego areału dojrzałych postaci siedliska, rozumianych jako drzewostany siedliska przyrodniczego z dominacją powierzchniową drzew 120 letnich lub starszych, w których nie zainicjowano cięć rębnych.	Siedlisko w Lasach Państwowych	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwa
	Modyfikacje gospodarki leśnej w Lasach Państwowych	Ujęcie w planach urządzenia lasu i wdrożenie w praktyce gospodarki leśnej środków ochrony – wg opisu dalej.	Siedlisko w Lasach Państwowych	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwa
	Modyfikacje gospodarki leśnej w lasach niepaństwowych	Obligatoryjne: gospodarka leśna z założeniem składów gatunkowych Bk-GbDb, LpGb, GbLp, LpDb, BkDb, odnawiania naturalnego, rębni II, IV lub V. Nie wprowadzanie So, Md, Db. Dbcz ani innych obcych geograficznie ani ekologicznie. Św najwyżej jako nieliczna domieszka.	Siedlisko w lasach niepaństwowych	Cały okres planu	Działania fakultatywne ok. 2-5/ ha Przyjęto do kalkulacji 500 ha x 3,5/ha rocznie x 10	Starostowie RDOŚ w Rzeszowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		Fakultatywnie ⁴⁰ : pozostawianie martwego drewna w lasach, pozostawianie fragmentów drzewostanu użytkowanego rębnie na przyszłe pokolenie, do naturalnej śmierci i rozpadu, ochrona stref przypotokowych, pozostawianie drzewostanów przeszłorębnych.			lat = 17500 w okresie realizacji planu, wspólnie dla wszystkich leśnych siedlisk przyrodniczych	
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
Monitoring wdrożenia modyfikacji gospodarki leśnej	Monitoring zapisów w planach urządzenia lasu i ich wdrożenia w zakresie ochrony przyrody.	Wszystkie zasoby siedliska	Cały okres planu - ciągły	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie	
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
Nie planuje się						
Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku						
Unaturalniająca przebudowa drzewostanów porolnych	Przebudowa drzewostanów sosnowych i świerkowych na gruntach porolnych w kierunku drzewostanów GbDb, LpDb, BkDb w pełni wykorzystujących potencjał siedliska.	Potencjalny obszar występowania siedliska przyrodniczego zajęty przez drzewostany porolne	Cały okres planu	Nie wydzielane	Właściciele i zarządcy lasów, w ramach prowadzonej gospodarki leśnej	

⁴⁰ Działania fakultatywne w przypadku ujęcia w programie Rozwoju Obszarów Wiejskich działania „programy leśnośrodowiskowe” lub „leśne płatności Natura 2000” mogą być finansowane z tego źródła. W przeciwnym razie mogą być finansowane w ramach umów zawieranych przez RDOŚ z właścicielami lasów niepaństwowych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
9180 - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Modyfikacje gospodarki leśnej w Lasach Państwowych	Utrzymanie wyłączenia z użytkowania wszystkich płątów wraz z otaczającym je 50m buforem.	Siedlisko w Lasach Państwowych	Cały okres planu	Nie wydzielane	Nadleśnictwa
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Nie planuje się					
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Działania związane z ochroną czynną					
	Zapobieganie zaśmiecaniu	Zebranie i wywiezienie śmieci. Kampania edukacyjna w szkołach i wsiach.	Wg potrzeb, głównie płaty poza lasami	Powtarzalnie w okresie planu, wg potrzeb	50	Właściciele terenów, gminy, RDOŚ
	Ograniczanie występowania inwazyjnych obcych gatunków roślin	Program ograniczania występowania inwazyjnych obcych gatunków roślin – działanie horyzontalne, opis w dalszej części dokumentacji.	Cały obszar	Cały okres planu	5000	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Modyfikacje gospodarki leśnej w lasach państwowych	Wyłączenie z użytkowania gospodarczego i pozyskania drewna.	Siedlisko w Lasach Państwowych	Cały okres planu	Nie wydzielane	Nadleśnictwa

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Modyfikacje gospodarki leśnej w lasach niepaństwowych	Obligatoryjne: gospodarka leśna z wykluczeniem cięć rębnych zupełnych. Fakultatywnie ⁴¹ : pozostawianie drzewostanów lub ich fragmentów nie użytkowanych, pozostawianie drzewostanów przeszłorębnych, pozostawianie martwego drewna.	Siedlisko w lasach niepaństwowych	Cały okres planu	Działania fakultatywne ok. 2-5/ ha Przyjęto do kalkulacji 500 ha x 3,5/ha rocznie x 10 lat = 17500 w okresie realizacji planu, wspólnie dla wszystkich leśnych siedlisk przyrodniczych	Starostowie RDOŚ w Rzeszowie
--	---	---	-----------------------------------	------------------	--	------------------------------

⁴¹ Działania fakultatywne w przypadku ujęcia w programie Rozwoju Obszarów Wiejskich działania „programy leśnośrodowiskowe” lub „leśne płatności Natura 2000” mogą być finansowane z tego źródła. W przeciwnym razie mogą być finansowane w ramach umów zawieranych przez RDOŚ z właścicielami lasów niepaństwowych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Utrzymanie braku użytkowania płątów poza lasami	Nie wycinanie drzew z zadrzewień łęgowych, z wyjątkiem ewentualnego wycinania pojedynczych drzew, za zezwoleniami wymaganymi przez przepisy odrębne, nie niszczącego ekosystemu łęgowego, a wynikającego z wykonywania prawa własności prywatnej, z potrzeb ochrony bezpieczeństwa lub z wymogów ochrony przeciwpowodziowej. Wyznaczanie i ujęcie w studiach uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego pasm wzdłuż każdego ciek, w których zadrzewienia łęgowe powinny być chronione jako lokalne korytarze ekologiczne, a nie powinny być przekształcane, a koryta potoków powinny być pozostawiane w stanie naturalnym, w tym z możliwością ich swobodnej migracji w granicach takiego pasa.	Płaty siedliska poza gruntami zaewidencjonowanym i jako Ls	Cały okres planu	Nie wydzielane	Właściciele gruntów, Gminy, RZGW.
	Opracowanie dokumentacji i uznanie rezerwatu przyrody	Wdrożenie reżimu ochrony zapewniającego bierną ochronę potoku wraz z kamieńcami i łęgami, na przykład przez opracowanie dokumentacji i uznanie za rezerwat przyrody, albo w inny sposób. Dolina Stebnika	Dolina Stebnika	2014	20	RDOŚ w Rzeszowie
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
	Nie planuje się					
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1381 - Widłoząb zielony <i>Dicranum viride</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Strefy ochronne wokół znanych stanowisk	Wyłączenie z pozyskania drewna i pozostawienie bez użytkowania strefy 50 m wokół stanowiska gatunku, dla zachowania warunków mikroklimatycznych.	Stanowiska gatunku	Cały okres planu	W Lasach Państwowych - nie wydzielane. W lasach prywatnych wg obecnego stanu wiedzy nie ma potrzeby wdrażania.	Nadleśnictwa, właściciele lasów niepaństwowych na podst. umowy z RDOŚ w Rzeszowie
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Wyszukiwanie nieznanych dotąd stanowisk	Poszukiwanie stanowisk gatunku w obszarze przez eksperta bryologa, z nakładem badawczym co najmniej ok. 30 rbd rocznie × 4 wskazane lata.	Lasy w obszarze	2013-14, 2018-2019	60	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1386- Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Ochrona stref przypotokowych	Wyłączenie z pozyskania drewna pasów na 30m w każdą stronę od wszystkich potoków i strumieni, dla ochrony warunków mikroklimatycznych i umożliwienia akumulacji martwego drewna w biotopach najbardziej sprzyjających gatunkowi. Działanie zbieżne z ochroną innych przedmiotów ochrony.	Wszystkie lasy w obszarze	Cały okres planu	W Lasach Państwowych - nie wydzielane. W lasach prywat. 120/rok	Nadleśnictwa. Właściciele lasów niepaństwowych jako działanie fakultatywne na podst. programu wsparcia leśnośr. lub umowy z RDOŚ w Rzeszowie
	Strefy ochronne wokół znanych stanowisk	Wyłączenie z pozyskania drewna i pozostawienie bez użytkowania strefy 100 m wokół stanowiska gatunku, dla zachowania warunków mikroklimatycznych i przyszłościowego potencjału zasobów martwego drewna dogodnego do zasiedlenia przez bezlist.	Stanowiska gatunku	Cały okres planu	W Lasach Państwowych - nie wydzielane. W lasach prywat. wg obecnego stanu wiedzy nie ma potrzeby wdrażania.	Nadleśnictwa, właściciele lasów niepaństwowych na podst. umowy z RDOŚ w Rzeszowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Pozostawianie złomów i wykrotów	Konsekwentne pozostawianie na gruncie, do naturalnego rozkładu, złomów, wykrotów liściastych i jodłowych w lasach w obszarze, dla zapewnienia zasobów rozkładającego się drewna. Działanie zbieżne z ochroną innych przedmiotów ochrony.	Wszystkie lasy w obszarze	Cały okres planu	Nie wydzielana	
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Wyszukiwanie nie znanych dotąd stanowisk	Penetracja dogodnych siedlisk i poszukiwanie stanowisk gatunku w obszarze.	Lasy w obszarze	2013-14, 2018-2019	60	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Nie planuje się					
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Nie planuje się					
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1352 – Wilk <i>Canis lupus</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Współpraca z rolnikami w zakresie zabezpieczania zwierząt gospodarskich	Kampania szkoleniowa dla rolników w zakresie zabezpieczania zwierząt gospodarskich. Dostarczanie fladry i ogrodzeń elektrycznych do zabezpieczania zwierząt.	Cały obszar	Cały okres planu	100	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Strefowa ochrona miejsc rozrodu	Wyznaczanie i ochrona stref ochronnych wokół miejsc rozrodu zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, utrzymywanych także przez co najmniej 3 lata po stwierdzonym rozrodzie. Utrzymywanie ochrony okresowej do końca sierpnia, nie wykonywanie – także poza okresem rozrodu – działań zmieniających strukturę roślinności.	Znana obecnie lokalizacja nory i inne miejsca rozrodu w przypadku stwierdzenia	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie przy współpracy Nadleśnictw

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Ochrona ciągłości ekologicznej obszaru i powiązań z obszarami sąsiednimi	Utrzymanie terenu obszaru, poza miejscowościami, bez liniowych przeszkód dla zwierząt >300m w długości (np. ogrodzeń); Utrzymanie korytarzy ekologicznych bez zabudowy i bez przeszkód dla dużych drapieżników. Działanie wspólne z ochroną innych gatunków dużych drapieżników.	Wewnętrzne (w obszarze) i zewnętrzne (między obszarem a obszarami sąsiednimi) korytarze ekologiczne	Cały okres planu	Nie wydzielane	Właściciele nieruchomości, RDOŚ w Rzeszowie, Gminy
Zabezpieczenie przed kolizjami komunikacyjnymi	Wprowadzenie na drodze Jureczkowa - Arłamów ograniczenia prędkości do 50km/h, w tym wprowadzenie środków technicznych uspokojenia ruchu dopuszczonych prawem. Wprowadzenie na DK 28, na odcinku Bircza-Leszczawa i Kuźmina-Tyrawa, ograniczenia prędkości do 70km/h. Oznakowanie w/w odcinków jako korytarze migracji dzikich zwierząt. Działanie wspólne z ochroną innych gatunków dużych drapieżników.	Droga krajowa Bircza-Leszczawa, Kuźmina-Tyrawa, droga powiatowa Makowa – Jureczkowa	Cały okres planu	120	GDDKiA Zarządy Dróg Powiatowych
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
Nie planuje się					
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
Uzupełnianie wiedzy o wykorzystaniu przestrzeni obszaru przez gatunek	Zimowe tropienia jednoczesne. System fotopułapek.	Cały obszar, wg uzyskiwanych informacji	Corocznie	20/rok	RDOŚ w Rzeszowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Nie planuje się					
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Nie planuje się					
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1361 Ryś <i>Lynx lynx</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Strefowa ochrona miejsc rozrodu	W przypadku lokalizacji miejsc rozrodu, wyznaczanie i ochrona stref ochronnych wokół miejsc rozrodu zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, utrzymywanych także przez co najmniej 3 lata po stwierdzonym rozrodzie. Utrzymywanie ochrony okresowej do końca sierpnia, nie wykonywanie – także poza okresem rozrodu – działań zmieniających strukturę roślinności.	Cały obszar	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie przy współpracy Nadleśnictw
	Ochrona ciągłości ekologicznej obszaru i powiązań z obszarami sąsiednimi	Utrzymanie terenu obszaru, poza miejscowościami, bez liniowych przeszkód dla zwierząt >300m w długości (np. ogrodzeń); Utrzymanie korytarzy ekologicznych bez zabudowy i bez przeszkód dla dużych drapieżników. Działanie wspólne z ochroną innych gatunków dużych drapieżników.	Wewnętrzne (w obszarze) i zewnętrzne (między obszarami sąsiednimi) korytarze ekologiczne	Cały okres planu	Nie wydzielane	Właściciele nieruchomości, RDOŚ w Rzeszowie, Gminy

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Zabezpieczenie przed kolizjami komunikacyjnymi	Wprowadzenie na drodze Jureczkowa - Arłamów ograniczenia prędkości do 50km/h, w tym wprowadzenie środków technicznych uspokojenia ruchu dopuszczonych prawem. Wprowadzenie na DK 28, na odcinku Bircza-Leszczawa i Kuźmina-Tyrawa, ograniczenia prędkości do 70km/h. Oznakowanie w/w odcinków jako korytarze migracji dzikich zwierząt. Działanie wspólne z ochroną innych gatunków dużych drapieżników.	Droga krajowa Bircza-Leszczawa, Kuźmina-Tyrawa, droga powiatowa Makowa – Jureczkowa	Cały okres planu	120	GDDKiA Zarządy Dróg Powiatowych
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Uzupełnianie wiedzy o wykorzystaniu przestrzeni obszaru przez gatunek	Zimowe tropienia jednoczesne. System fotopułapek.	Cały obszar, wg uzyskiwanych informacji	Corocznie	20/rok	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1354 Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Współpraca z rolnikami i miejscową społecznością w zakresie zabezpieczania uli i zapobiegania habituacji niedźwiedzi	Kampania edukacyjna.	Cały obszar	Cały okres planu	30	Gminy
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Strefowa ochrona miejsc rozrodu	W przypadku lokalizacji miejsc rozrodu, wyznaczanie i ochrona stref ochronnych wokół miejsc rozrodu zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, utrzymywanych także przez co najmniej 3 lata po stwierdzonym rozrodzie. Utrzymywanie ochrony okresowej do końca sierpnia, nie wykonywanie – także poza okresem rozrodu – działań zmieniających strukturę roślinności.	Cały obszar, w szczególności pasmo Chwaniowa	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie przy współpracy Nadleśnictw

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Ochrona ciągłości ekologicznej obszaru i powiązań z obszarami sąsiednimi	Utrzymanie terenu obszaru, poza miejscowościami, bez liniowych przeszkód dla zwierząt >300m w długości (np. ogrodzeń); Utrzymanie korytarzy ekologicznych bez zabudowy i bez przeszkód dla dużych drapieżników. Działanie wspólne z ochroną innych gatunków dużych drapieżników.	Wewnętrzne (w obszarze) i zewnętrzne (między obszarem a obszarami sąsiednimi) korytarze ekologiczne	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie przy współpracy Nadleśnictw
Utrzymanie fragmentów siedliska wysokiej jakości	Uwzględnianie potrzeby ochrony obszarów bezdrożnych przy wyrażaniu zgody na wyznaczanie szlaków turystycznych inwestycje drogowe, w tym w zakresie dróg leśnych.	Pasmo Chwaniowa, Karaszyn, Oratyk	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie przy współpracy Nadleśnictw
Zabezpieczenie przed kolizjami komunikacyjnymi	Wprowadzenie na drodze Jureczkowa - Arłamów ograniczenia prędkości do 50km/h, w tym wprowadzenie środków technicznych uspokojenia ruchu dopuszczonych prawem. Wprowadzenie na DK 28, na odcinku Bircza-Leszczawa i Kuźmina-Tyrawa, ograniczenia prędkości do 70km/h. Oznakowanie w/w odcinków jako korytarze migracji dzikich zwierząt. Działanie wspólne z ochroną innych gatunków dużych drapieżników.	Droga krajowa Bircza-Leszczawa, Kuźmina-Tyrawa, droga powiatowa Makowa – Jureczkowa	Cały okres planu	120	GDDKiA Zarządy Dróg Powiatowych
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
Nie planuje się					
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Uzupełnianie wiedzy o wykorzystaniu przestrzeni obszaru przez gatunek	Zimowe tropienia jednocześnie. Otrapianie w pięcie w przypadku zaobserwowania wiosennych tropów osobnika. System fotopułapek.	Cały obszar, wg uzyskiwanych informacji. W szczególności pasmo Chwaniowa (prawdopodobne miejsce gawrowania)	Corocznie	20/rok	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Nie planuje się					
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Nie planuje się					
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Nie planuje się					
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Nie planuje się					
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
2001 Traszka karpacka <i>Triturus montadoni</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Nie planuje się					
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Nie planuje się					
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1146 Koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Udrożnienie potoków	Likwidacja barier ekologicznych – stopni na potokach. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb.	Dorzecze Sanu, Strwiąża i Wiaru w granicach Ostoi (Strwiąż - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Stebnik - progi przy ujściu do Strwiąża Serednica - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Wujski potok - liczne	Początek realizacji planu, z Prawa Wodnego wynika, że powinno być zrealizowane do 25.12.2015 jako cel środowiskowy	1200	RZGW w Krakowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			przegrody porobione przez miejscową ludność)			
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
Utrzymanie naturalnego charakteru potoków	Utrzymanie cieków w stanie naturalnym, zachowanie naturalnego charakteru dna oraz brzegów, pozostawienie kształtowania koryt procesom naturalnym, z wyjątkiem: umacniania brzegów potoków w miejscach niezbędnych do ochrony istniejącej na chwilę ustanowienia planu zabudowy mieszkalnej oraz obiektów infrastruktury komunikacyjnej, wykonywanego na sposób jak najbardziej zbliżony do struktur naturalnych, na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wymaganej przepisami odrębnymi. Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego korytarza swobodnej migracji rzeki. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb i minogów.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków, Gminy	
Ochrona przed wzmożoną presją gatunków drapieżnych	Nieplanowanie, w nowo sporządzanych operatach rybackich, zarybień rybami drapieżnymi, w szczególności pstrągiem.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków	
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
Ocena	Ocena stanu hydromorfologicznego	50	2 i 9 rok	100	RDOS w Rzeszowie	

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	hydromorfologiczna cieków	cieków w obszarze – 50 odcinków badawczych.	odcinków wybranych wg metodyki oceny	realizacji planu		
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	Poprawa rozpoznania rozmieszczenia	Elektropołowy badawcze na kolejnych stanowiskach w obszarze.	Cieki obszaru	3 i 7 rok realizacji planu	2/stanowisk o Przyjęto do kalkulacji 30 stanowisk = 120 w okresie realizacji planu	RDOŚ w Rzeszowie
	Uzupełnienie rozpoznania miejsc wymagających przywrócenia ciągłości ekologicznej cieków oraz ocena hydromorfologiczna cieków.	Terenowa inwentaryzacja barier przerywających ciągłość ekologiczną cieków na całej długości cieków.	Cieki obszaru	Nie później, niż do 3 roku realizacji planu	40	RDOŚ w Rzeszowie
Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku						
	Nie planuje się					

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1163 Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Udrożnienie potoków	Likwidacja barier ekologicznych – stopni na potokach. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb.	Dorzecze Sanu, Strwiąża i Wiaru w granicach Ostoi (Strwiąż - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Stebnik - progi przy ujściu do Strwiąża Serednica - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Włjski potok -	Początek realizacji planu, z Prawa Wodnego wynika, że powinno być zrealizowane do 25.12.2015 jako cel środowiskowy	1200	RZGW w Krakowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			liczne przegrody porobione przez miejscową ludność)			
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
Utrzymanie naturalnego charakteru potoków	Utrzymanie cieków w stanie naturalnym, zachowanie naturalnego charakteru dna oraz brzegów, pozostawienie kształtowania koryt procesom naturalnym, z wyjątkiem: umacniania brzegów potoków w miejscach niezbędnych do ochrony istniejącej na chwilę ustanowienia planu zabudowy mieszkalnej oraz obiektów infrastruktury komunikacyjnej, wykonywanego na sposób jak najbardziej zbliżony do struktur naturalnych, na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wymaganej przepisami odrębnymi. Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego korytarza swobodnej migracji rzeki. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb i minogów.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków, Gminy	
Ochrona przed wzmogoną presją gatunków drapieżnych	Nieplanowanie, w nowo sporządzanych operatach rybackich, zarybień rybami drapieżnymi, w szczególności pstrągiem.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków	
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Ocena hydromorfologiczna cieków	Ocena stanu hydromorfologicznego cieków w obszarze – 50 odcinków badawczych.	50 odcinków wybranych wg metodyki oceny	2 i 9 rok realizacji planu	100	RDOS w Rzeszowie
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Poprawa rozpoznania rozmieszczenia	Elektropołowy badawcze na kolejnych stanowiskach w obszarze.	Cieki obszaru	3 i 7 rok realizacji planu	2/stanowisk o	RDOS w Rzeszowie
	Uzupełnienie rozpoznania miejsc wymagających przywrócenia ciągłości ekologicznej cieków oraz ocena hydromorfologiczna cieków.	Terenowa inwentaryzacja barier przerywających ciągłość ekologiczną cieków na całej długości cieków.	Cieki obszaru	Nie później, niż do 3 roku realizacji planu	40	RDOS w Rzeszowie
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
2482 Minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Udrożnienie potoków	Likwidacja barier ekologicznych – stopni na potokach. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb.	Dorzecze Sanu, Strwiąża i Wiaru w granicach Ostoi (Strwiąż - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Stebnik - progi przy ujściu do Strwiąża Serednica - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Wujski potok - liczne	Początek realizacji planu, z Prawa Wodnego wynika, że powinno być zrealizowane do 25.12.2015 jako cel środowiskowy	1200	RZGW w Krakowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			przegrody porobione przez miejscową ludność)			
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
Utrzymanie naturalnego charakteru potoków	Utrzymanie cieków w stanie naturalnym, zachowanie naturalnego charakteru dna oraz brzegów, pozostawienie kształtowania koryt procesom naturalnym, z wyjątkiem: umacniania brzegów potoków w miejscach niezbędnych do ochrony istniejącej na chwilę ustanowienia planu zabudowy mieszkalnej oraz obiektów infrastruktury komunikacyjnej, wykonywanego na sposób jak najbardziej zbliżony do struktur naturalnych, na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wymaganej przepisami odrębnymi. Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego korytarza swobodnej migracji rzeki. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb i minogów.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków, Gminy	
Ochrona przed wzmożoną presją gatunków drapieżnych	Nieplanowanie, w nowo sporządzanych operatach rybackich, zarybień rybami drapieżnymi, w szczególności pstrągiem.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków	
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
Ocena	Ocena stanu hydromorfologicznego	50	2 i 9 rok	100	RDOS w Rzeszowie	

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	hydromorfologiczna cieków	cieków w obszarze – 50 odcinków badawczych.	odcinków wybranych wg metodyki oceny	realizacji planu		
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	Poprawa rozpoznania rozmieszczenia	Elektropołowy badawcze na kolejnych stanowiskach w obszarze.	Cieki obszaru	3 i 7 rok realizacji planu	2/stanowisk o	RDOŚ w Rzeszowie
	Uzupełnienie rozpoznania miejsc wymagających przywrócenia ciągłości ekologicznej cieków oraz ocena hydromorfologiczna cieków.	Terenowa inwentaryzacja barier przerywających ciągłość ekologiczną cieków na całej długości cieków.	Cieki obszaru	Nie później, niż do 3 roku realizacji planu	40	RDOŚ w Rzeszowie
Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku						
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
2503 brzanka <i>Barbus meridionalis</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Udrożnienie potoków	Likwidacja barier ekologicznych – stopni na potokach. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb.	Dorzecze Sanu, Strwiąża i Wiaru w granicach Ostoi (Strwiąż - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Stebnik - progi przy ujściu do Strwiąża Serednica - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Wujski potok - liczne	Początek realizacji planu, z Prawa Wodnego wynika, że powinno być zrealizowane do 25.12.2015 jako cel środowiskowy	1200	RZGW w Krakowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			przegrody porobione przez miejscową ludność)			
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
Utrzymanie naturalnego charakteru potoków	Utrzymanie cieków w stanie naturalnym, zachowanie naturalnego charakteru dna oraz brzegów, pozostawienie kształtowania koryt procesom naturalnym, z wyjątkiem: umacniania brzegów potoków w miejscach niezbędnych do ochrony istniejącej na chwilę ustanowienia planu zabudowy mieszkalnej oraz obiektów infrastruktury komunikacyjnej, wykonywanego na sposób jak najbardziej zbliżony do struktur naturalnych, na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wymaganej przepisami odrębnymi. Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego korytarza swobodnej migracji rzeki. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb i minogów.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków, Gminy	
Ochrona przed wzmogoną presją gatunków drapieżnych	Nieplanowanie, w nowo sporządzanych operatach rybackich, zarybień rybami drapieżnymi, w szczególności pstrągiem.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków	
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
Ocena	Ocena stanu hydromorfologicznego	50	2 i 9 rok	100	RDOS w Rzeszowie	

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	hydromorfologiczna cieków	cieków w obszarze – 50 odcinków badawczych.	odcinków wybranych wg metodyki oceny	realizacji planu		
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	Poprawa rozpoznania rozmieszczenia	Elektropołowy badawcze na kolejnych stanowiskach w obszarze.	Cieki obszaru	3 i 7 rok realizacji planu	2/stanowisk o	RDOŚ w Rzeszowie
	Uzupełnienie rozpoznania miejsc wymagających przywrócenia ciągłości ekologicznej cieków oraz ocena hydromorfologiczna cieków.	Terenowa inwentaryzacja barier przerywających ciągłość ekologiczną cieków na całej długości cieków.	Cieki obszaru	Nie później, niż do 3 roku realizacji planu	40	RDOŚ w Rzeszowie
Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku						
	Nie planuje się					

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Udrożnienie potoków	Likwidacja barier ekologicznych – stopni na potokach. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb.	Dorzecze Sanu, Strwiąża i Wiaru w granicach Ostoi (Strwiąż - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Stebnik - progi przy ujściu do Strwiąża Serednica - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Włjski potok -	Początek realizacji planu, z Prawa Wodnego wynika, że powinno być zrealizowane do 25.12.2015 jako cel środowiskowy	1200	RZGW w Krakowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			liczne przegrody porobione przez miejscową ludność)			
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
Utrzymanie naturalnego charakteru potoków	Utrzymanie cieków w stanie naturalnym, zachowanie naturalnego charakteru dna oraz brzegów, pozostawienie kształtowania koryt procesom naturalnym, z wyjątkiem: umacniania brzegów potoków w miejscach niezbędnych do ochrony istniejącej na chwilę ustanowienia planu zabudowy mieszkalnej oraz obiektów infrastruktury komunikacyjnej, wykonywanego na sposób jak najbardziej zbliżony do struktur naturalnych, na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wymaganej przepisami odrębnymi. Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego korytarza swobodnej migracji rzeki. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb i minogów.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków, Gminy	
Ochrona przed wzmogoną presją gatunków drapieżnych	Nieplanowanie, w nowo sporządzanych operatach rybackich, zarybień rybami drapieżnymi, w szczególności pstragiem.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków	
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Ocena hydromorfologiczna cieków	Ocena stanu hydromorfologicznego cieków w obszarze – 50 odcinków badawczych.	50 odcinków wybranych wg metodyki oceny	2 i 9 rok realizacji planu	100	RDOS w Rzeszowie
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Poprawa rozpoznania rozmieszczenia	Elektropołowy badawcze na kolejnych stanowiskach w obszarze.	Cieki obszaru	3 i 7 rok realizacji planu	2/stanowisk o	RDOŚ w Rzeszowie
	Uzupełnienie rozpoznania miejsc wymagających przywrócenia ciągłości ekologicznej cieków.	Terenowa inwentaryzacja barier przerywających ciągłość ekologiczną cieków.	Cieki obszaru	Nie później, niż do 3 roku realizacji planu	40	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
2511 Kiełb Kesslera <i>Romanogobio kessleri</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Udrożnienie potoków	Likwidacja barier ekologicznych – stopni na potokach. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb.	Dorzecze Sanu, Strwiąża i Wiaru w granicach Ostoi (Strwiąż - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Stebnik - progi przy ujściu do Strwiąża Serednica - niewielkie progi przegradzające całą szerokość koryta Włjski potok -	Początek realizacji planu, z Prawa Wodnego wynika, że powinno być zrealizowane do 25.12.2015 jako cel środowiskowy	1200	RZGW w Krakowie

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

			liczne przegrody porobione przez miejscową ludność)			
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
Utrzymanie naturalnego charakteru potoków	Utrzymanie cieków w stanie naturalnym, zachowanie naturalnego charakteru dna oraz brzegów, pozostawienie kształtowania koryt procesom naturalnym, z wyjątkiem: umacniania brzegów potoków w miejscach niezbędnych do ochrony istniejącej na chwilę ustanowienia planu zabudowy mieszkalnej oraz obiektów infrastruktury komunikacyjnej, wykonywanego na sposób jak najbardziej zbliżony do struktur naturalnych, na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wymaganej przepisami odrębnymi. Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego korytarza swobodnej migracji rzeki. Działanie wspólne dla wszystkich gatunków ryb i minogów.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków, Gminy	
Ochrona przed wzmogłą presją gatunków drapieżnych	Nieplanowanie, w nowo sporządzanych operatach rybackich, zarybień rybami drapieżnymi, w szczególności pstragiem.	Wszystkie ciek	Cały okres planu	Nie wydzielane	Zarządcy cieków	
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Ocena hydromorfologiczna cieków	Ocena stanu hydromorfologicznego cieków w obszarze – 50 odcinków badawczych.	50 odcinków wybranych wg metodyki oceny	2 i 9 rok realizacji planu	100	RDOS w Rzeszowie
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Poprawa rozpoznania rozmieszczenia	Elektropołowy badawcze na kolejnych stanowiskach w obszarze.	Cieki obszaru	3 i 7 rok realizacji planu	2/stanowisk o	RDOŚ w Rzeszowie
	Uzupełnienie rozpoznania miejsc wymagających przywrócenia ciągłości ekologicznej cieków.	Terenowa inwentaryzacja barier przerywających ciągłość ekologiczną cieków.	Cieki obszaru	Nie później, niż do 3 roku realizacji planu	40	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1078 Krasopanihera <i>Calimorpha quadripunctata</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Utrzymanie i dopuszczenie do naturalnego rozwoju okrajków z sadzcem konopiastym	Uwzględnianie potrzeby pozostawiania sadzka konopiastego – rośliny żywicielskiej gatunku – wzdłuż dróg i cieków, w szczególności skupień sadzka utrzymujących się od dłuższego czasu. Uwzględnienie potrzeby pozostawiania skupień gatunku przy planowaniu inwestycji, przy pracach budowlanych w szczególności w zakresie modernizacji dróg, budowy zbiorników retencyjnych, oraz przy utrzymywaniu dróg i rowów.	Cały obszar	Cały okres planu	Nie wydzielane	Właściciele i zarządcy gruntów
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Nie planuje się					
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Ochrona stref przypotokowych w lasach	Wyłączenie z pozyskania drewna strefy na 30 m w każdą stronę od potoków. Pozostawianie martwego drewna w tej strefie. Pozostawienie potoków w lasach w stanie naturalnym. Działanie zbieżne z ochroną innych przedmiotów ochrony.	Cały obszar	Cały okres planu	Nie wydzielane	Nadleśnictwa
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Poszukiwanie gatunku	Poszukiwanie nowych stanowisk gatunku.	Wszystkie potoki w obszarze	2-3 rok obowiązywania planu	30 (na podstawie średnich cen rynkowych podobnych ekspertyz).	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
9001 Biegacz Zawadzkiego <i>Carabus zawadzkei</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Nie planuje się					
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	Poszukiwanie gatunku	Poszukiwanie stanowisk gatunku.	Wszystkie potoki w obszarze	2-3 rok obowiązywania planu	30 (na podstawie średnich cen rynkowych podobnych ekspertyz).	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1086 Zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Modyfikacje gospodarki leśnej w Lasach Państwowych	Ujęcie w planach urządzenia lasu i wdrożenie w praktyce gospodarki leśnej środków ochrony – wg opisu dalej.	Lasy państwowe w obszarze	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwa

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Modyfikacje gospodarki leśnej w lasach niepaństwowych	Fakultatywnie ⁴² : pozostawianie martwego drewna w lasach, pozostawianie fragmentów drzewostanu użytkowanego rębnie na przyszłe pokolenie, do naturalnej śmierci i rozpadu, ochrona stref przypotokowych, pozostawianie drzewostanów przeszłorębnych.	Lasy niepaństwo we w obszarze	Cały okres planu	Działania fakultatywne ok. 2-5/ ha x rok Przyjęto do kalkulacji 500 ha x 3,5/ha rocznie x 10 lat = 17500 w okresie realizacji planu, wspólnie dla wszystkich leśnych siedlisk przyrodniczych i chrząszczy	Starostowie RDOŚ w Rzeszowie
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
Nie planuje się					
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
Nie planuje się					
Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
Nie planuje się					

⁴² Działania fakultatywne w przypadku ujęcia w programie Rozwoju Obszarów Wiejskich działania „programy leśnośrodowiskowe” lub „leśne płatności Natura 2000” mogą być finansowane z tego źródła. W przeciwnym razie mogą być finansowane w ramach umów zawieranych przez RDOŚ z właścicielami lasów niepaństwowych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1920 Ponurek Schneidera <i>Boroscneideri</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Zapewnienie ochrony części stanowisk w ramach dużych obszarów lasów wyłączonych z użytkowania gospodarczego i chronionych biernie.	Wyznaczenie i objęcie ochroną bierną, dodatkowych dużych płątów buczyn (kilka tys. ha) nie chronionych dotychczas jako rezerwaty przyrody, dla ochrony pozostałości „puszczańskiej” fauny i flory związanej z siedliskiem, zachowanych na tym obszarze, w tym skupienia stanowisk ponurka. Może być zrealizowane przez objęcie tych obszarów ochroną rezerwatową (uznanie nowych rezerwatów przyrody) lub w inny sposób gwarantujący trwałość biernej ochrony na dużej powierzchni ekosystemów leśnych.	Pasmo Orlika i Czerniny nad Ustrzykami i Dolnymi. Dokładne granice do ustalenia	2-3 rok obowiązywania planu	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie
	Modyfikacje gospodarki leśnej w Lasach Państwowych	Ujęcie w planach urządzenia lasu i wdrożenie w praktyce gospodarki leśnej środków ochrony – wg opisu dalej.	Lasy państwowe w obszarze	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwa

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Modyfikacje gospodarki leśnej w lasach niepaństwowych	Fakultatywnie ⁴³ : pozostawianie martwego drewna w lasach, pozostawianie fragmentów drzewostanu użytkowanego rębnie na przyszłe pokolenie, do naturalnej śmierci i rozpadu, ochrona stref przypotokowych, pozostawianie drzewostanów przeszłorębnych.	Lasy niepaństwo we w obszarze	Cały okres planu	Działania fakultatywne ok. 2-5/ ha x rok Przyjęto do kalkulacji 500 ha x 3,5/ha rocznie x 10 lat = 17500 w okresie realizacji planu, wspólnie dla wszystkich leśnych siedlisk przyrodniczych i chrząszczy	Starostowie RDOŚ w Rzeszowie, MRiRW
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	Nie planuje się					
	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					

⁴³ Działania fakultatywne w przypadku ujęcia w programie Rozwoju Obszarów Wiejskich działania „programy leśnośrodowiskowe” lub „leśne płatności Natura 2000” mogą być finansowane z tego źródła. W przeciwnym razie mogą być finansowane w ramach umów zawieranych przez RDOŚ z właścicielami lasów niepaństwowych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	Poszukiwanie stanowisk gatunku	Poszukiwanie stanowisk.	Lasy w obszarze	Corocznie z nakładem poszukiwa wczym ok. 20rbd/rok	10/rok (szacunek na podstawie cen rynkowych podobnych ekspertyz)	RDOŚ w Rzeszowie
	Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku					
	Nie planuje się					

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Numer i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
4026 Zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i>	Działania związane z ochroną czynną					
	Nie planuje się					
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	Zapewnienie ochrony części stanowisk w ramach dużych obszarów lasów wyłączonych z użytkowania gospodarczego i chronionych biernie.	Wyznaczenie i objęcie ochroną bierną, dodatkowych dużych płatów buczyn (kilka tys. ha) nie chronionych dotychczas jako rezerwat przyrody, dla ochrony pozostałości „puszczańskiej” fauny i flory związanej z siedliskiem, zachowanych na tym obszarze, w tym skupienia stanowisk zglębka. Może być zrealizowane przez objęcie tych obszarów ochroną rezerwatową (uznanie nowych rezerwatów przyrody) lub w inny sposób gwarantujący trwałość biernej ochrony na dużej powierzchni ekosystemów leśnych.	W Lasach Turnickich, paśmie Chwaniowa, lasu Karaszyn, pasmo Słonnego, pasmo Wysokiego. Dokładne granice do ustalenia	2-3 rok obowiązywania planu	Nie wydzielane	RDOŚ w Rzeszowie
	Modyfikacje gospodarki leśnej w Lasach Państwowych	Ujęcie w planach urządzenia lasu i wdrożenie w praktyce gospodarki leśnej środków ochrony – wg opisu dalej.	Lasy państwowe w obszarze	Cały okres planu	Nie wydzielane	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwa
	Modyfikacje gospodarki leśnej w lasach niepaństwowych	Fakultatywnie ⁴⁴ : pozostawianie martwego drewna w lasach, pozostawianie fragmentów drzewostanu użytkowanego rębnie na przyszłość	Lasy niepaństwowe w obszarze	Cały okres planu	Działania fakultatywne ok. 2-5/ ha x rok	Starostowie RDOŚ w Rzeszowie

⁴⁴ Działania fakultatywne w przypadku ujęcia w programie Rozwoju Obszarów Wiejskich działania „programy leśnośrodowiskowe” lub „leśne płatności Natura 2000” mogą być finansowane z tego źródła. W przeciwnym razie mogą być finansowane w ramach umów zawieranych przez RDOŚ z właścicielami lasów niepaństwowych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		pokolenie, do naturalnej śmierci i rozpadu, ochrona stref przypotokowych, pozostawianie drzewostanów przeszłorębnych.			Przyjęto do kalkulacji 500 ha x 3,5/ha rocznie x 10 lat = 17500 w okresie realizacji planu, wspólnie dla wszystkich leśnych siedlisk przyrodniczych i chrząszczy	
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
Nie planuje się						
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
Poszukiwanie stanowisk gatunku	Poszukiwanie stanowisk.	Lasy w obszarze	Corocznie z nakładem poszukiwawczym ok. 20rbd/rok	10/rok (szacunek na podstawie cen rynkowych podobnych ekspertyz)	RDOS w Rzeszowie	
Działania służące zwiększaniu powierzchni siedliska / liczby stanowisk gatunku						
Nie planuje się						

OCHRONA UNIKATOWEGO „PUSZCZAŃSKIEGO” KOMPONENTU RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ BUCZYN (9130)

Wkładem Gór Słonnych w ochronę buczyn (9130) w sieci Natura 2000 w Polsce i w Karpatach jest unikatowe, nawet na skalę generalnie bogatego przyrodniczo alpejskiego regionu biogeograficznego, skupienie rzadkich i zagrożonych gatunków o charakterze „puszczańskim”, tj. typowych dla lasów naturalnych, gdzie indziej w Karpatach albo zanikłych pod wpływem gospodarki leśnej albo jeszcze obecnych, ale nigdzie w takiej koncentracji jak w Górach Słonnych. Do gatunków tych należą zarówno przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 - zgniotek cynobrowy, zagłębek bruzdkowany, ponurek Schneidea, bezlist okrywowy, widłoząb zielony – jak i inne gatunki: unikatowe gatunki mchów, grzybów i chrząszczy (*Laccon lepidopterus* – znalezione w 2012 r. drugie stanowisko w Polsce po rezerwacie ścisłym Białowieskiego Parku Narodowego; *Eurythyrea austriaca*, *Sternodea baudii* – jedyne współczesne stanowisko w Polsce; *Euplectus frivaldszkyi*, który w Polsce występuje jeszcze tylko na Suchym Obycz w Ostoi Przemyskiej i w Beskidzie Niskim; *Zeteotomus brevicornis* – niezwykle rzadko obserwowany drapieżny kusak współcześnie znany z Sudetów i Gór Świętokrzyskich; liczne gatunki chrząszczy saproksylicznych uważanych za wskaźniki lasu pierwotnego: *Tachysida gracilis*, *Ampedus melanurus*, *Ampedus tristis*, *Harminius undulatus*, *Ceruchus chrysomelinus*, *Dendrophagus crenatus*, *Thymalus limbatus*, *Peltis grossa*.

Gatunki te, mimo, że niektóre z nich w mniejszym lub większym stopniu tolerują ekstensywną gospodarkę leśną, optymalne warunki życia znajdują w lasach niezagospodarowanych i nieużytkowanych, tj. w warunkach ochrony rezerwatowej. Środkiem ochrony tak unikatowego ich skupienia powinno być znaczne powiększenie powierzchni dużych biernie chronionych terenów leśnych w Górach Słonnych, np. przez uznanie dodatkowych rezerwatów przyrody, choć możliwe są także inne rozwiązania. Obecnie rezerваты chronią 1331 ha siedliska 9130 w obszarze, co stanowi ok. 6,6% jego łącznych szacowanych zasobów w obszarze. Dla zabezpieczenia unikatowej różnorodności biologicznej buczyn, powierzchnia ta powinna zostać zwiększona do kilku tys. ha, co zabezpieczyłoby tak unikatowy w skali Polski fragment buczyn karpackich. Szczegółowy zakres ochrony rezerwatowej pozostawia się do ustalenia na etapie projektu rezerwatu/ów, powinna ona jednak zabezpieczyć większość znanych stanowisk zagłębka bruzdkowanego i ponurka Schneidera oraz koncentracje innych, najcenniejszych gatunków.

PROPONOWANE ŚRODKI OCHRONNE DO WDROŻENIA W LASACH W RAMACH GOSPODARKI LEŚNEJ W LASACH PAŃSTWOWYCH NA CAŁYM OBSZARZE

1. Zachowanie i odtworzenie naturalnego składu gatunkowego drzewostanów leśnych siedlisk przyrodniczych oraz pełnego zróżnicowania tego składu, przez:
 - a) przyjęcie, w planowaniu urządzeniowo-leśnym i w bieżącej realizacji hodowli lasu, następujących docelowych składów gatunkowych dla siedlisk przyrodniczych wyróżnionych w obszarze – z wdrożeniem, w skali obszaru, całej ich zmienności i z dopuszczeniem elastyczności i odstępstw wynikających z lokalnych warunków mikrosiedliskowych oraz z naturalnej dynamiki poszczególnych gatunków drzew, lecz z zupełnym wykluczeniem udziału *So* oraz gatunków obcego pochodzenia geograficznego:

Kod siedliska	PTD	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu [%]
9130	Bk	Bk 75-100, Jd, Jw, Js i inne 0-25
	Jd-Bk	Bk 50-75, Jd 25-50, Jw, Kl, Lp, Bst, Wz, Gb i inne 0-25
	Bk-Jd	Jd 50-75, Bk 25-50, Jw, Kl, Lp, Bst, Wz, Gb i inne 0-25
	Jd	Jd 75-100, Bk, Jw i inne 0-25
	Gb-Bk	Bk 50-70, Gb 10-30, Jd, Jw i inne 0-20 (w niższych położeniach, przejść. do grądów)
	Jw-Bk	Bk 50-70, Jw 10-30, Bst, Lp, Gb, Jd, Js i inne 0-20
9110	Bk	Bk 80-100, Jd, Jw i inne 0-20
	Jd-Bk	Bk 50-80, Jd 10-30, Jw i inne 0-20
	Bk-Jd	Jd 50-80, Bk 10-30, Jw i inne 0-20
	Jd	Jd 80-100, Bk, Jw, Js i inne 0-20
9170	Gb-Db	Db 50-70 Gb 10-30, Jw., Lp i inne 0-20
	Lp-Db	Db 50-70 Lp 10-30, Gb i inne 0-20
	Gb-Bk	Bk 30-60, Gb 20-40, Lp, Jw i inne 0-20 (w wyższych położeniach przejść. do buczyn)
	Lp-Gb	Gb 30-60, Lp 20-40, Db, Jw. i inne 0-20
9180	n/d	Wg spontanicznego rozwoju
91E0	n/d	Wg spontanicznego rozwoju

- b) Stopniowa eliminacja gatunków obcego pochodzenia geograficznego ze składu drzewostanów ze składu drzewostanów leśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000. Proces ten może być długofalowy, rozciągnięty na całe pokolenie drzewostanu, z wyjątkiem gatunków mogących wykazywać skłonności inwazyjne – dąb czerwony, klon jesionolistny – jesion pensylwański / amerykański, które powinny być wyeliminowane w okresie PZO.
- c) Stopniowe ograniczanie roli sosny i modrzewia w drzewostanach leśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 do roli co najwyżej domieszkowej.
- d) Stopniowa przebudowa drzewostanów porolnych So, Md i Św w kierunku PTD przyjętych dla buczyn lub grądów (zob. tabela wyżej).

2. Utrzymanie zróżnicowanej struktury drzewostanów, przez kontynuację ich odnawiania i użytkowania rębniami złożonymi (IV i V) z odnowieniami w co najmniej 90% naturalnymi (z wyjątkiem przebudowy drzewostanów), długimi okresami odnowienia (40-50 lat), przy wiekach rębności nie niższych niż 140 lat dla Db; 130 lat dla Bk, Jd, Jw, Js; 100 lat dla Lp, Gb.
3. Utrzymywanie różnorodności strukturalnej ekosystemu leśnego, zasobów martwego drewna i odbudowa zasobów martwego drewna grubowymiarowego przez:
 - a) Pozostawianie, we wszystkich cięciach rębnych, części każdego użytkowanego rębnie wydzielienia, nie mniejszej niż 5% powierzchni wydzielienia, ani nie mniejszej niż (5% powierzchni wydzielienia)/(zadrzewienie pozostawianej biogrupy)⁴⁵, na przyszłe pokolenie drzewostanu i docelowo do naturalnej śmierci i rozpadu – w formie kęp, biogrup. Powierzchnia taka powinna przez cały okres odnowienia w wydzieleniu pozostać w stanie naturalnym, tj. nienaruszona żadnym cięciem. Pozostawiany fragment powinien być wyznaczony w chwili realizacji pierwszego cięcia rozpoczynającego rębnię, a w przypadku rębni w toku – niezwłocznie, o ile dotychczas nie został wyznaczony. Zalecane jest wyznaczanie raczej mniejszej liczby większych, niż większej liczby mniejszych powierzchni.
 - b) Pozostawianie pasów co najmniej 30m w każdą stronę (mierzone w rzucie poziomym) od wszystkich cieków (strumieni, potoków i obszarów źródliskowych, wg ich stanu na gruncie), dopuszczenie do akumulacji martwego drewna w tych strefach (zapewni to dobre warunki do ochrony bezlistu okrywowego, biegacza urozmaiconego, częściowo zgmiotka cynobrowego). Wykluczenie zrywki drewna korytami cieków.
 - c) Wyłączenie z użytkowania i pozostawienie naturalnym procesom (dotyczy stanowisk znanych oraz nowych w przypadku ich odnalezienia):
 - wszystkich płatów jaworzyn (9180) z buforem 50m od granic ich płatów;
 - łęgów 91E0 (w rzeczywistym zasięgu łęgu, niezależnie od granic wydzieleni leśnych i sklasyfikowanych typów siedliskowych lasu);
 - specyficznych postaci buczyn (9130) – podzespołów unikatowych, o wysokiej wartości przyrodniczej, dla których zmiana mikroklimatu może spowodować się wycofanie się typowych roślin runa, a tym samym ich zniekształcenie (podzespół czosnkowy żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum allietosum*, podzespół miesięcznicowy żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum*);
 - źródłek wapiennych (7220) z buforem 100m od źródła;
 - wychodni skalnych z buforem 50m od nich;
 - bufora 100m od znanych stanowisk bezlistu okrywowego;

⁴⁵ Pomiar wielkości biogrupy po linii stycznej do najdalej wysuniętych pni drzew wchodzących w jej skład.

- bufora 50m od znanych stanowisk widłozębu zielonego;
 - fragmentów lasu na 500m wokół znanych stanowisk zagłębka bruzdkowanego⁴⁶ (z uwzględnieniem struktury drzewostanów mogących stanowić dogodne siedlisko);
 - drzewostanów trudno dostępnych, a na stromych stokach, z których zrywka drewna napotyka na znaczne utrudnienia;
- d) Konsekwentne pozostawianie wszystkich wykrotów i złomów oraz – z wyjątkiem sytuacji, gdy wskaźnik wydzielania się posuszu NPC będzie w klasie III lub IV, a usuwanie drzew zamierających będzie mogło przyczynić się do zwiększenia trwałości drzewostanu⁴⁷ – stojących drzew zamierających i martwych gatunków liściastych i jodły, a w promieniu 500m od znanych stanowisk ponurka Schneidera także innych gatunków, w celu odbudowania zasobów martwego drewna.
- e) Pozostawianie (także po naturalnej śmierci do samorzutnego rozkładu) wszystkich drzew biocenotycznych w sensie Instrukcji Ochrony Lasu (2011 r.), tj. w szczególności:
- żywych i martwych drzew miejscowo spróchniałych (ze zgnilizną), drzew z owocnikami grzybów (hubami), drzew z widocznymi, otwartymi ranami pnia, z uszkodzeniami od pioruna, złamanych, z koroną częściowo (powyżej 1/3) obumarłą (martwe konary i gałęzie w koronie) lub obłamaną,
 - drzew dziuplastych i z tworzącymi się wewnętrznymi próchnowiskami;
 - drzew o nietypowym pokroju, tworzących tzw. niezwykle formy,
 - drzew z gniazdami ptaków, o średnicy gniazd powyżej 25 cm,
 - drzew wyraźnie wyróżniających się wiekiem lub rozmiarami w stosunku do innych drzew na tym terenie, tj. jodeł, buków i dębów o obwodzie >300 cm, jaworów, lip i grabów o obwodzie >200 cm,
4. Kontrola wydzieleni leśnych przewidywanych do objęcia zabiegami gospodarczymi, na etapie planowania tych zabiegów, pod kątem występowania:
- a) płatów jaworzyn, łęgów i specyficznych postaci buczyn o których mowa w pkt. 1c,
 - b) ewentualnych stanowisk bezlistu okrywowego,
 - c) cieków oraz źródełek wapiennych,
 - d) drzew biocenotycznych, o których mowa w pkt. 1e,

⁴⁶ Dotyczy stanowisk, które nie będą zabezpieczone przez ochronę rezerwatową. Ze względu na bardzo wysokie wymagania gatunku pod względem zasobów martwego drewna, uzyskanie właściwego stanu jego siedliska praktycznie wyklucza się z pozyskaniem drewna w miejscu występowania gatunku.

⁴⁷ Wg współczesnej wiedzy z zakresu hylopatologii, usuwanie drzew zamierających, a tym bardziej martwych, nie ogranicza postępu chorobowego zamierania jesionu. W przypadku zamierania jesionu w łęgach, zaleca się pozostawienie bez ingerencji i następnie do naturalnej sukcesji.

5. Pozostawianie w lesie surowca drzewnego w razie przypadkowego wykrycia w wyciętym drewnie występowania zgniotka cynobrowego, ponurka Schneidera, zagłębka bruzdkowanego lub innych gatunków podlegających ochronie gatunkowej.

OCHRONA PÓLNATURALNYCH ŁĄK

Pólnaturalne użytki zielone w całym obszarze powinny być zachowane w obecnym ich areale. Większość z nich stanowi siedlisko przyrodnicze 6510. Wobec braku szczegółowej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków na terenach łąkowych (nie było to także w zakresie planu), przynajmniej do czasu jej uzyskania środkiem ochrony powinno być zachowanie aktualnej powierzchni użytków zielonych i wsparcie ich kośnego lub pastwiskowego użytkowania, z pozostawieniem pewnej elastyczności co do jego form. Oznacza to ich ochronę przed zabudową, także rozproszoną i tzw. „siedliskową”.

Przeprowadzenie inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków na terenach łąkowych zostało zaproponowane jako działanie ochronne. Jeśli ta inwentaryzacja ma być wiarygodna, to musi wymagać szczegółowej penetracji terenu. Nawet przy użyciu podkładu fotomapy, jej koszt szacuje się na ok. 170 tys. zł. (2 tys. zł/km²). Do czasu jej ew. wykonania, konieczna do skutecznej ochrony obszaru; jest ochrona użytków zielonych bez uszczegóławiania klasyfikacji konkretnych ich pól. Wariant „pólnaturalne łąki świeże i wilgotne” pakietu rolnośrodowiskowo-klimatycznego powinien być dostępny nie tylko dla użytków zielonych skartowanych w dokumentacji niniejszego planu jako siedlisko „naturowe”, ale także dla siedlisk potwierdzonych w inny sposób (np. ekspercką dokumentacją przyrodniczą na zamówienie rolnika).

Elementem ochrony obszaru musi być ochrona przed zainwestowaniem i zabudową poza obrębem obecnych miejscowości, także tzw. „zabudową siedliskową” – w szczególności analiza planowanych zmian studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, projektów decyzji o warunkach zabudowy, pod kątem ewentualnego zajmowania siedlisk murawowych, ale także pod kątem oddziaływań pośrednich na przedmioty ochrony, które byłyby generowane przez nowe ogniska zabudowy, a także z pełnym uwzględnieniem kumulowania się oddziaływań w skali całego obszaru Natura 2000. Z wyjątkiem spraw, w których ryzyko takiego oddziaływania zostanie wykluczone, dokumenty przewidujące takie zainwestowanie lub zabudowę nie powinny być przyjęte, a decyzje przewidujące takie zainwestowanie nie powinny być uzgodnione, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

OGRANICZANIE WYSTĘPOWANIA INWAZYJNYCH OBCYCH GATUNKÓW ROŚLIN

Inwazja neofitów stanowi w obszarze istotne zagrożenie dla siedlisk przyrodniczych – w szczególności dla kamieńców nadrzecznych, łęgów i łąk świeżych. Dla ochrony tych siedlisk, konieczne jest wdrożenie „horyzontalnego” programu zwalczania gatunków obcych. Eliminacja wszystkich obcych gatunków inwazyjnych nie wydaje się realna, dlatego proponuje się, by program taki objął tylko wybrane gatunki. W wariantcie podstawowym powinien on koncentrować się na barszcz Sosnowskiego. W razie możliwości, zasadne jest rozszerzenie programu na klon jesionolistny i rdestowce oraz w dalszej kolejności inne gatunki (należy pamiętać, że z drzewostanów leśnych inne gatunki drzewiaste będą stopniowo eliminowane w ramach działań realizowanych w ramach gospodarki leśnej).

Wstępnym elementem musi być inwentaryzacja stanowisk tych gatunków w obszarze – nie tylko w siedliskach „naturowych” ale w całym obszarze. Inwentaryzacja taka nie była zadaniem w ramach prac na PZO i w niniejszej dokumentacji znajdują się tylko wrywkowe informacje o neofityzacji w wybranych do szczegółowego opisu płatach siedlisk przyrodniczych.

Zasadniczym elementem programu muszą być odpowiednio zaplanowane zabiegi zwalczania. Należy mieć świadomość, że są one trudne i kosztowne. Według dotychczasowej wiedzy, zwalczanie klonu jesionolistnego wymaga co najmniej kilkuletniego powtarzania usuwania odrośli z wyciętych drzew. Zwalczanie rdestowców metodą ich wykaszania wymaga 5-7-krotnego wykaszania w ciągu roku powtarzanego przez 4-5 lat. Zwalczanie barszczu Sosnowskiego wymaga usuwania gleby z częściami barszczu i nie jest możliwe do realizacji przez samo wykaszanie gatunku. Wszystkie stosowane dotąd w Polsce metody zwalczania w/w gatunków miały charakter eksperymentalny; program musi zakładać monitoring skuteczności realizowanych zabiegów i adaptatywne dostosowywanie działań do wyników tego monitoringu.

Koszt działań może być dokładniej skalkulowany dopiero po inwentaryzacji stanowisk gatunków obcych.

FAKULTATYWNY PROGRAM OCHRONY PŁAZÓW

Dla występujących w obszarze płazów – kumaka górskiego, traszki karpackiej i traszki grzebieniastej – nie uznano za celowe projektowania obligatoryjnych działań ochronnych, zakładając, że samo wykluczenie niszczenia zbiorniczków wodnych stanowiących siedliska płazów, w tym rozlewisk bobrowych, jest wystarczającym celem ochrony dla tych gatunków. Jednak jako działanie fakultatywne, możliwe jest ulepszenie siedlisk tych gatunków przez stosowanie następujących zasad:

- przy stosowaniu wodopustów na drogach i szlakach zrywkowych, takie kierowanie spływającej wody, aby tworzyła utrzymujące się przynajmniej okresowo kałuże;
- tworzenie rozlewisk, kałuż i stawków, ale wyłącznie niezarybianych, o naturalnych, nie kształtowanych sztucznie brzegach, rozmiarach do 1m głębokości i 0,02 ha powierzchni, bez przerywania ciągłości naturalnych cieków i ich nawet odcinkowego przekształcania i umacniania, bez niszczenia roślinności, w tym istniejących drzew i zadrzewień.

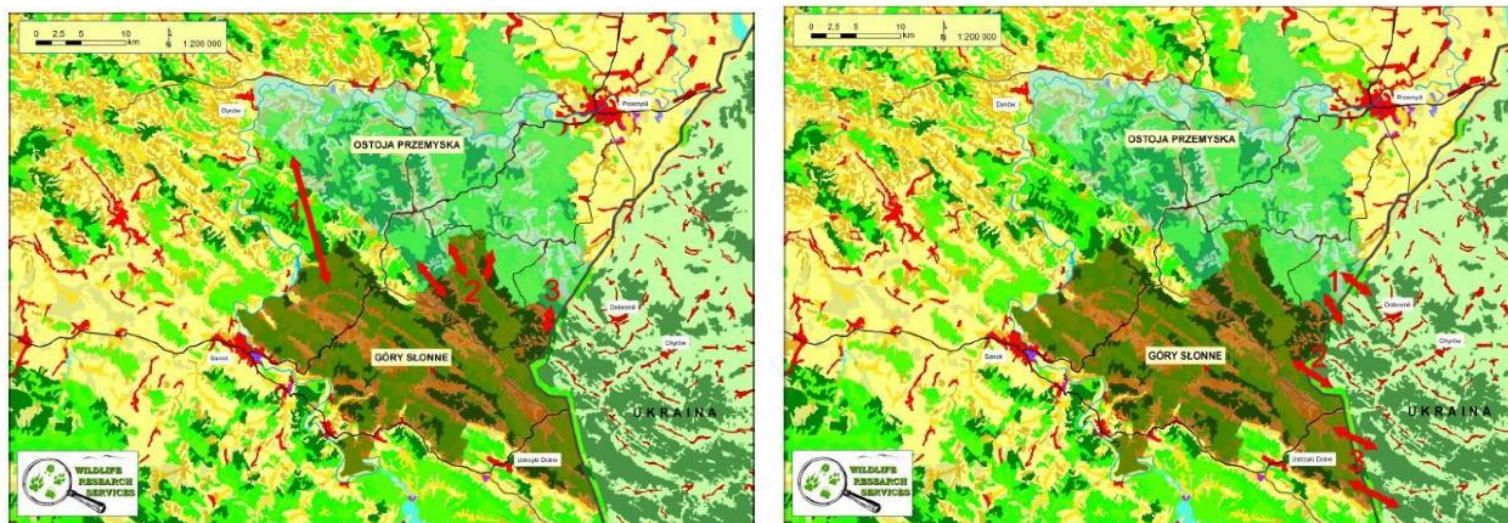
DZIAŁANIA Z ZAKRESU KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I PROMOWANIA ZRÓWNOWAŻONYCH FORM ROZWOJU, WSPIERAJĄCE OCHRONĘ OBSZARU, ALE NIEPOWIĄZANE Z KONKRETNymi PRZEDMIOTAMI OCHRONY.

Uzupełnieniem działań ochronnych może być „horyzontalny” program działań społecznych, obejmujący m. in:

- Kampania edukacyjna skierowana do lokalnej społeczności, na rzecz walorów „dzikości i naturalności” obszaru – Puszczy Karpackiej - jako jego wyróżnika i kluczowego potencjalnego produktu turystycznego.
- Współpraca ze stroną ukraińską w zakresie j. w.
- Opracowanie lokalnej strategii rozwoju turystyki przyrodniczej w ujęciu transgranicznym.

Korytarze ekologiczne dla dużych drapieżników

Pasma terenu pełniące rolę korytarzy ekologicznych zapewniających powiązania obszarów Ostoja Przemyska i Ostoja Góry Słonne, a także transgraniczne powiązania z populacjami ukraińskimi, przedstawiono na szkicach:

Korytarze migracyjne (oznaczone czerwonymi strzałkami) łączące obszary Natura 2000 oraz transgraniczne powiązania z terytorium Ukrainy.

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

Wskazano tu tylko działania monitoringowe, które uważa się za konieczne do przeprowadzenia w okresie realizacji PZO, tj. takie, których wyniki mogą w sposób adaptacyjny wymagać zmiany, uszczegółowienia lub rozszerzenia zadań PZO. Dla pozostałych przedmiotów ochrony, zakłada się, że wystarczająca będzie ponowna ocena ich stanu, dokonana w ramach prac nad kolejnym PZO za 10 lat.

Przedmiot ochrony	Cel ochrony	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy /częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
3150 - Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i>	Zachowanie występowania siedliska i naturalnych procesów jego ewolucji.	-	-					
3220 - Pionierska roślinność na kamienicach górskich potoków	Umożliwienie naturalnej dynamiki kamieńców przez zachowanie naturalnej dynamiki potoków, w tym procesu erozji dostarczającej rumowiska rzeczne, procesów transportu tego rumowiska i jego osadzania.	Struktura i funkcje	-	Wizja lokalna próby ok. 10 stanowisk siedliska	W połowie okresu PZO	10 wylosowanych płatów	RDOŚ w Rzeszowie	2

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

6230 - Bogate florystyczne górskie i niżowe murawy blizniczkowe (<i>Nardetalia</i>)	Zachowanie płatów Łodyna, Olszanica i Wujskie z niepomniejszonym bogactwem florystycznym. Wyjaśnienie czy w obszarze występują inne stanowiska siedliska i w przypadku znalezienia – ich zachowanie.	Powierzchnia Struktura i funkcja	Powierzchnia płatów muraw w stosunku do stanu z 2013 r. Występowanie gatunków charakterystycznych. Ekspansywne gatunki rodzime Drzewa i krzewy Obecność wypasu.	Ocena stanu muraw oraz wymienionych wskaźników wg metodyki GIOŚ we wszystkich płatach muraw. Zdjęcia fitosocjologiczne w stałych punktach	Co 3 lata	Łodyna, Olszanica i Wujskie	RDOŚ w Rzeszowie	3/powtórzenie obserwacji = 9 w okresie planu
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowe ekstensywnie	Utrzymanie nie pomniejszonego arealu i różnorodności florystycznej oraz wyeliminowanie wadliwych praktyk prądoteknicznych, w szczególności pozostawiania rozdrobnionego siana na łąkach.	Powierzchnia Struktura i funkcja	Charakterystyczna kompozycja florystyczna Struktura dominacji Inwazyjne gatunki obce Oznaki niewłaściwych praktyk prądoteknicznych	Ocena stanu wybranych wskaźników wg metodyki RDOŚ w ok. 100 punktach w areale siedliska wylosowanych za pomocą siatki systematycznej	2x w czasie obowiązywania planu, zależnie od dostępności mat. do fotointerpretacji 2 i 8 rok obowiązywania planu	Siatka ok. 100 punktów w areale siedliska	RDOŚ w Rzeszowie	50

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

		Perspektywy ochrony						
7220 - Źródli- ska wapienn e ze zbiorow iskami <i>Cratoneu- rion commutat- i</i>	Ochronienie i zachowanie znanych stanowisk, w tym zapewnienie ochrony przed użytkowaniem gospodarczym bezpośredniego otoczenia. Poprawa wiedzy o właściwościach źródeł i o ich rozmieszczeniu w obszarze. Wdrożenie dobrych praktyk w gospodarce leśnej i rolnej, zapewniających unikanie niszczenia wszelkich źródeł, wysięków i wpływów wód podziemnych, by wśród nich zachować także niezidentyfikowane dotąd, a występujące w obszarze, obiekty reprezentujące chroniony typ siedliska.	Struktura i funkcje	-	Wizja lokalna stanowisk siedliska	W połowie okresu PZO	Wszystkie stanowiska	RDOŚ w Rzeszowie	1
7230 Torfowi- ska alkaliczn	Zweryfikowanie, czy w ogóle występuje w obszarze.	-						

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

e								
8220 - Ściany skalne i rumowiska krzemionowe ze zbiorowiskami z <i>Androsace etalia vandellii</i>	Utrzymanie stabilnych warunków mikroklimatycznych wychodni skalnych i zabezpieczenie roślinności naskalnej przed uszkodzaniem.	Struktura i funkcje	-	Wizja lokalna stanowisk siedliska	W połowie okresu PZO	Wszystkie stanowiska	RDOŚ w Rzeszowie	1
9110 - Kwaśne buczyny	Utrzymanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej jedlin oraz buczyn i pełnego zróżnicowania ich form, w tym udziału zespołu kwaśnej buczyny górskiej <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i> . Odtworzenie i następnie utrzymanie: - zasobów martwego drewna nie mniejszych niż obecne i nie mniejszych niż 20m ³ /ha średnio; ponad 5 kłód >3m >50cm/ha lasu, w tym przez pozostawianie	Struktura i funkcje	Wg metodyki PMS	Wizja lokalna 10 stanowisk siedliska i ocena wskaźników	W połowie okresu PZO	10 wylosowanych wydzieli leśnych	RDOŚ w Rzeszowie	5
		Powierzchnia Struktura i funkcje	Powierzchnia Skład gatunkowy i struktura wiekowa drzewostanów Udział drzewostanów z udziałem drzew ponad 100-letnich na co najmniej 1 Udział gatunków ekologicznie obcych w	Analiza w prognozie planów urządzenia lasu i uproszczonych planów urządzenia lasu na środowisko	Przy sporządzaniu planów	Zasoby objęte sporządzanym planem	RDLP w Krośnie, Starostowie. RDOŚ w Rzeszowie jako organ opiniujący.	50

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	wykrotów i złomów oraz zamierających i martwych drzew. - grup i kęp drzew mogących osiągać naturalną starość i naturalny kres wieku, a następnie tworzyć zasoby martwego drewna grubowymiarowego, w formie pasów przy wszystkich potokach oraz grup i kęp stanowiących nie mniej niż 5% wszystkich użytkowanych drzewostanów.	Perspektywy ochrony	drzewostanach Przyjęte GTD Przyjęte wieki rębności i rębnie Zapisy dotyczące modyfikacji gospodarki leśnej w związku z ochroną obszaru Natura 2000, w tym fragmentów drzewostanów wyłączonych z użytkowania i zasobów martwego drewna					
9130 - Żyzne buczyny	Utrzymanie struktury gatunkowej jako lasów jodłowo-bukowych o zróżnicowanych proporcjach jodły i buka, w niższych położeniach z dopuszczeniem udziału gatunków przechodzących z grądów. Utrzymanie struktury wiekowej, tj. dominacji drzewostanów z udziałem drzew ponad 100-letnich. Zachowanie zróżnicowania buczyn, w	Struktura i funkcje	Wg metodyki PMS	Wizja lokalna 30 stanowisk siedliska i ocena wskaźników	W połowie okresu PZO	10 wylosowanych wydzieli leśnych	RDOŚ w Rzeszowie	15
		Powierzchnia Struktura i funkcje	Powierzchnia Skład gatunkowy i struktura wiekowa drzewostanów Udział drzewostanów z udziałem drzew ponad 100-letnich	Analiza w prognozie planów urządzenia lasu i uproszczonych planów urządzenia lasu na środowisko	Przy sporządzaniu planów	Zasoby objęte sporządzanym planem	RDLP w Krośnie, Starostowie. RDOŚ w Rzeszowie jako organ opiniujący.	50

tym ich unikatowych podzespołów. Utrzymanie w obszarze funkcjonalnym Lasów Turnickich pełni związanej z siedliskiem, a unikatowej w skali Karpat różnorodności biologicznej gatunków „puszczańskich”, co wymaga wzmocnionej i poszerzonej ochrony rezerwatuowej. Zapewnienie ochronne roli buczyn wobec innych przedmiotów ochrony: jaworzyn, źródeł wapiennych, potoków i źródlisk, stanowisk unikatowych gatunków mchów, rejonów preferowanych do rozmnażania się i odpoczynku przez duże drapieżniki. Odtworzenie i następnie utrzymanie, na całym areale siedliska w obszarze: - zasobów martwego drewna nie mniejszych niż obecne i nie mniejszych niż 20m³/ha średnio;	Perspektywy ochrony	na co najmniej 1 Udział gatunków ekologicznie obcych w drzewostanach Przyjęte GTD Przyjęte wieki rębności i rębnie Zapisy dotyczące modyfikacji gospodarki leśnej w związku z ochroną obszaru Natura 2000, w tym fragmentów drzewostanów wyłączonych z użytkowania i zasobów martwego drewna						
---	----------------------------	---	--	--	--	--	--	--

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	ponad 6 kłód >3m >50cm/ha lasu, w tym przez pozostawianie wykrotów i złomów oraz zamierających i martwych drzew. - grup i kęp drzew mogących osiągać naturalną starość i naturalny kres wieku, a następnie tworzyć zasoby martwego drewna grubowymiarowego, w formie pasów przy wszystkich potokach i źródłach oraz grup i kęp stanowiących nie mniej niż 5% wszystkich użytkowanych drzewostanów.							
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	Utrzymanie swoistości gatunkowej grądów i ich odrębności od jedlin i buczyn, z dopuszczeniem szerokiej i elastycznie rozumianej strefy przejścia między tymi siedliskami. Eliminacja, w toku gospodarki leśnej, gatunków obcych geograficznie i ekologicznie z	Struktura i funkcje	Wg metodyki PMS	Wizja lokalna 30 stanowisk siedliska i ocena wskaźników	W połowie okresu PZO	10 wylosowanych wydzieli leśnych	RDOŚ w Rzeszowie	15
		Powierzchnia	Powierzchnia	Analiza w prognozie planów urządzenia lasu i uproszczonych planów urządzenia lasu na środowisko	Przy sporządzaniu planów	Zasoby objęte sporządzanym planem	RDLP w Krośnie, Starostowie. RDOŚ w Rzeszowie jako organ opiniujący.	50
		Struktura i funkcje	Skład gatunkowy i struktura wiekowa drzewostanów					
			Udział					

drzewostanów. Utrzymanie w pełni związanej z siedliskiem różnorodności florystycznej. Odtworzenie i następnie utrzymanie: - zasobów martwego drewna nie mniejszych niż obecne i nie mniejszych niż 20m³/ha średnio; ponad 6 kłód >3m >50cm/ha lasu, w tym przez pozostawianie wykrotów i złomów oraz zamierających i martwych drzew. - grup i kęp drzew mogących osiągać naturalną starość i naturalny kres wieku, a następnie tworzyć zasoby martwego drewna grubowymiarowego, w formie pasów przy wszystkich potokach oraz grup i kęp stanowiących nie mniej niż 5% wszystkich użytkowanych	Perspektywy ochrony	drzewostanów z udziałem drzew ponad 100-letnich na co najmniej 1 Udział gatunków ekologicznie obcych w drzewostanach Przyjęte GTD Przyjęte wieki rębności i rębnie Zapisy dotyczące modyfikacji gospodarki leśnej w związku z ochroną obszaru Natura 2000, w tym fragmentów drzewostanów wyłączonych z użytkowania i zasobów martwego drewna					
--	----------------------------	---	--	--	--	--	--

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	drzewostanów.							
9180 - Jaworzy ny i lasy klonowo- lipowe na stromyc h stokach i zbozacz h	Zachowanie i dopuszczenie naturalnej dynamiki oraz zapewnienie ochrony przed zmianami w sąsiedztwie. Poprawa wiedzy o rozmieszczeniu siedliska w obszarze.	Struktura i funkcje	-	Wizja lokalna stanowisk siedliska	W połowie okresu PZO	Wszystkie stanowiska	RDOŚ Rzeszowie	3
91E0 Łęgi wierzbo we, topolow e, olszowe i jesiono we	Zachowanie arealu występowania i naturalnych procesów siedliskowych (hydromorfologii powiązanych cieków) kształtujących łęgi. Wyłączenie z użytkowania i usuwania drzew, także zamierających i martwych. Zabezpieczenie przed pogłębianiem zaśmiecenia i neofityzacji. Eliminacja występowania barszczu Sosnowskiego i rdestowców.	Struktura i funkcje	Charakterystyczna kompozycja florystyczna Inwazyjne gatunki obce Martwe drewno (łączne zasoby) Martwe drewno grubowymiarowe Inne zniekształcenia	Wizja lokalna wybranych stanowisk siedliska i ocena wskazanych parametrów	W połowie okresu PZO	20 wylosowanyc h stanowisk		10

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

1381 Widłoząb zielony	Zapewnienie znanym stanowiskom zabezpieczenia przed zniszczeniem w wyniku gospodarki leśnej oraz stabilnych warunków mikroklimatycznych. Zapewnienie w obszarze udziału lasów wyłączonych z pozyskania drewna, stanowiących bezpieczne naturalne biotopy gatunku. Poprawa wyszukania stanowisk gatunku.	Populacja Siedlisko	Wg metodyki PMS GDOŚ	Wizja lokalna wszystkich znanych stanowisk	W połowie okresu PZO	Wszystkie stanowiska	RDOŚ w Rzeszowie	3
1386 Bezlist okrywoły	Zapewnienie dogodnych siedlisk gatunku, zapewniających akumulację i ciągłość występowania martwego drewna, bezpiecznych przed zniszczeniem w wyniku gospodarki leśnej, w formie pasm przypotokowych. Zapewnienie ochrony warunków mikroklimatycznych oraz przyszłej dostawy martwego grubowmiarowego, na znanych stanowiskach gatunku, w formie stref ochronnych.	Populacja Siedlisko	Wg metodyki PMS GDOŚ	Wizja lokalna 5 wylosowanych spośród znanych stanowisk	W połowie okresu PZO	Wszystkie stanowiska	RDOŚ w Rzeszowie	3

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

1337 Bóbr europejski	Zachowanie niepogorszonego stanu populacji i umożliwienie jej naturalnego rozwoju, a także umożliwianie powodowania przez bobry przekształceń mikrohydrologicznych, w tym budowy tam i tworzenia rozlewisk. Zachowanie tam i rozlewisk bobrowych w stanie naturalnym (także jako biotopów dla płazów).	-						
1352 Wilk	Utrzymanie obecności wilka w całym obszarze, na poziomie nie niższym niż 3 watahy. Sieć dróg publicznych i struktura ruchu na nich niezagęszczona w stosunku do stanu obecnego. Akceptacja społeczna obecności wilka. Zapewnienie wilkom bezpieczeństwa i zapewnienie drożności powiązań z innymi obszarami zasiedlanymi przez wilki. Zapewnienie spokojnych siedlisk do potencjalnego rozmnażania się.	Populacja. Stan siedliska gatunku. Postawy społeczne wobec gatunku.	Wg metodyki GIOŚ	Ciągła rejestracja tropów i in. śladów obecności. Co 3 lata zimowe tropienia jednoczesne drapieżników, obejmujące łącznie Ostoję Góry Słonne i Ostoję Przemyską. Co 6 lat ocena stanu siedliska, obejmująca gęstość sieci dróg i natężenie ruchu na drogach, stany zwierzyny wg planów łowieckich, gęstość	Ocena stanu siedliska i postaw społecznych co 6 lat, tropienia jednoczesne co 3 lata monitoring tropów ciągły	Cały obszar	RDOŚ Rzeszów	30

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				zaludnienia. Co 6 lat ankietowe badania socjologiczne wg powtarzalnego schematu bad. poziom akceptacji społecznej dla gatunku.				
1354 Niedźwi edź brunatn y	Utrzymanie obszaru jako dogodnego siedliska dla niedźwiedzia, szczególnie pod kątem struktury krajobrazu, braku barier, poziomu antropopresji, obecności „siedlisk wysokiej jakości” do potencjalnego gawrowania i rozmnażania się. Zapewnienie ew. przybywającym w obszarze niedźwiedziom bezpieczeństwa i zapewnienie drożności powiązań z innymi obszarami zasiedlanymi przez niedźwiedzie.	Populacja (występowanie w obszarze). Stan siedliska gatunku	Wg metodyki GIOŚ	Ciągła rejestracja tropów i in. śladów obecności. W przypadku stwierdzeń wiosennych tropienia w pięcie w celu ustalenia miejsca gawrowania. Co 3 lata zimowe tropienia jednoczesne drapieżników, obejmujące łącznie Ostoję Góry Słonne i Ostoję Przemyską. Co 6 lat ocena stanu siedliska, obejmująca gęstość sieci dróg i natężenie ruchu na drogach, stany zwierzyny wg planów łowieckich,	Ocena stanu siedliska co 6 lat, tropienia jednoczesne co 3 lata, monitoring ciągły.	Cały obszar	RDOŚ Rzeszów	30

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

				gęstość zaludnienia, gęstość turystycznej bazy noclegowej.				
1355 Wydra	Utrzymanie naturalnych potoków z ich ichtiofauną jako podstawowego elementu siedliska gatunku. Utrzymanie populacji co najmniej na obecnym poziomie, tj. wydry jako gatunku powszechnie występującego przy ciekach obszaru.	-						
1361 Ryś	Utrzymanie występowania rysia w całym obszarze. Utrzymanie obszaru jako dogodnego siedliska dla rysia, szczególnie pod kątem struktury krajobrazu, braku barier, poziomu antropopresji, zagęszczenia saren. Zapewnienie siedlisk wysokiej jakości do potencjalnego rozmnażania się. Zapewnienie rysiom bezpieczeństwa i zapewnienie drożności powiązań z innymi obszarami zasiedlanymi	Populacja Stan siedliska gatunku.	Wg metodyki GIOŚ	Ciągła rejestracja tropów i in. śladów obecności. Co 3 lata zimowe tropienia jednoczesne drapieżników, obejmujące łącznie Ostoję Góry Słonne i Ostoję Przemyską. Co 6 lat ocena stanu siedliska, obejmująca gęstość sieci dróg i natężenie ruchu na drogach, stany zwierzyny wg planów łowieckich,	Ocena stanu siedliska co 3 lata, monitoring ciągły	Cały obszar	RDOŚ Rzeszów	30

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	przez rysie.			gęstość zaludnienia.				
1166 Traszka grzebieniasta	Pogłębienie wiedzy o występowaniu gatunku w obszarze. Zachowanie wszystkich trwałych (tj. utrzymujących się zwykle przez cały rok) zbiorniczków wodnych, w tym trwałych kałuż, rozlewisk bobrowych itp., i niepogorszenie ich przydatności dla płazów.	Populacja	Ocena występowania jest/nie ma	Wizja lokalna i ocena jest/nie ma w wybranych na upatrzonego trwałych zbiorniczkach wodnych na całym terenie Ostoi	W połowie okresu PZO	20 wybranych na upatrzonego zbiorniczków	RDOŚ w Rzeszowie	3
1193 Kumak górski	Zachowanie wszystkich trwałych (tj. utrzymujących się zwykle przez cały rok) zbiorniczków wodnych, w tym trwałych kałuż, rozlewisk bobrowych itp., i niepogorszenie ich przydatności dla płazów. Zachowanie niepomniejszonego zagęszczenia zbiorniczków nietrwałych, przez utrzymanie czynników ich powstawania.	Populacja Siedlisko	Liczba zbiorniczków trwałych i nietrwałych w 5 kwadratach 250x250m i ocena występowania gatunku jest/nie ma	Powtórzenie ocen wykonanych w ramach prac nad PZO.	W połowie okresu PZO	Powtórzenie kwadratów zbadanych w ramach prac nad PZO.	RDOŚ w Rzeszowie	3
2001 Traszka karpacka	Zachowanie wszystkich trwałych (tj. utrzymujących się zwykle przez cały rok) zbiorniczków wodnych,	Populacja Siedlisko	Liczba zbiorniczków trwałych i nietrwałych w 5 kwadratach	Powtórzenie ocen wykonanych w ramach prac nad PZO.	W połowie okresu PZO	Powtórzenie kwadratów zbadanych w ramach prac nad PZO.	RDOŚ w Rzeszowie	3

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	w tym trwałych kałuż, rozlewisk bobrowych itp., i nie pogorszenie ich przydatności dla płazów. Zachowanie niepomniejszonego zagęszczenia zbiorniczków nietrwałych, przez utrzymanie czynników ich powstawania.		250x250m i ocena występowania gatunku jest/nie ma					
1146 Koza złotawa	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód wg wymagań RDW. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfologicznych kształtujących koryta cieków w ramach 'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu hydrograficznego w całym obszarze. Zapewnienie rezerwatuowej ochrony części populacji i siedliska w dolinie Stebnika, przez rezerwatuową ochronę potoku i kompleksu związanych z nim	Stan ekologiczny wód Stan hydromorfologiczny cieków. Zagęszczenie populacji	Stan ekologiczny wód – wg metodyki oceny stanu ekologicznego wód wynikającej z przepisów odrębnych Zagęszczenia populacji i stan hydromorfologiczny siedliska – wg metodyki GIOS	Ocena stanu ekologicznego jednolitych części wód w zakresie wszystkich elementów jakości wymaganych wg przepisów odrębnych Ocena stanu populacji wg metodyki GIOS Ocena stanu siedliska na podstawie hydromorfologii wg metodyki GIOS	Dwukrotnie w okresie realizacji planu	Ocena hydromorfologii: 50 wylosowanych odcinków próbnych Ocena zagęszczeń: stanowiska zbadane podczas prac nad planem + 10 stanowisk dodatkowych	Stan ekologiczny jednolitych części wód – WIOS w Rzeszowie Pozostały zakres – RDOŚ w Rzeszowie	140

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	siedlisk.							
1163 Głowacz białopłetwy	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód wg wymagań RDW. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfologicznych kształtujących koryta cieków w ramach 'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu hydrograficznego w całym obszarze.	Stan ekologiczny wód Stan hydromorfologiczny cieków. Zagęszczenie populacji	Stan ekologiczny wód – wg metodyki oceny stanu ekologicznego wód wynikającej z przepisów odrębnych Zagęszczenia populacji i stan hydromorfologiczny siedliska – wg metodyki GIOS	Ocena stanu ekologicznego jednolitych części wód w zakresie wszystkich elementów jakości wymaganych wg przepisów odrębnych Ocena stanu populacji wg metodyki GIOS Ocena stanu siedliska na podstawie hydromorfologii wg metodyki GIOS	Dwukrotnie w okresie realizacji planu	Ocena hydromorfologii: 50 wylosowanych odcinków próbnych Ocena zagęszczeń: stanowiska zbadane podczas prac nad planem + 10 stanowisk dodatkowych	Stan ekologiczny jednolitych części wód – WIOS w Rzeszowie Pozostały zakres – RDOŚ w Rzeszowie	140
2482 – Minóg ukraiński	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód wg wymagań RDW. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfologicznych kształtujących koryta cieków w ramach 'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu hydrograficznego w całym obszarze. Zapewnienie	Stan ekologiczny wód Stan hydromorfologiczny cieków. Zagęszczenie populacji	Stan ekologiczny wód – wg metodyki oceny stanu ekologicznego wód wynikającej z przepisów odrębnych Zagęszczenia populacji i stan hydromorfologiczny siedliska – wg metodyki GIOS	Ocena stanu ekologicznego jednolitych części wód w zakresie wszystkich elementów jakości wymaganych wg przepisów odrębnych Ocena stanu populacji wg metodyki GIOS Ocena stanu siedliska na podstawie hydromorfologii wg metodyki GIOS	Dwukrotnie w okresie realizacji planu	Ocena hydromorfologii: 50 wylosowanych odcinków próbnych Ocena zagęszczeń: stanowiska zbadane podczas prac nad planem + 10 stanowisk dodatkowych	Stan ekologiczny jednolitych części wód – WIOS w Rzeszowie Pozostały zakres – RDOŚ w Rzeszowie	140

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	rezerwatowej ochrony części populacji i siedliska w dolinie Stebnika, przez rezerwatową ochronę potoku i kompleksu związanych z nim siedlisk.							
2503 Brzanka	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód wg wymagań RDW. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfologicznych kształtujących koryta cieków w ramach 'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu hydrograficznego w całym obszarze.	Stan ekologiczny wód Stan hydromorfologiczny cieków. Zagęszczenie populacji	Stan ekologiczny wód – wg metodyki oceny stanu ekologicznego wód wynikającej z przepisów odrębnych Zagęszczenia populacji i stan hydromorfologiczny siedliska – wg metodyki GIOS	Ocena stanu ekologicznego jednolitych części wód w zakresie wszystkich elementów jakości wymaganych wg przepisów odrębnych Ocena stanu populacji wg metodyki GIOS Ocena stanu siedliska na podstawie hydromorfologii wg metodyki GIOS	Dwukrotnie w okresie realizacji planu	Ocena hydromorfologii: 50 wylosowanych odcinków próbnych Ocena zagęszczeń: stanowiska zbadane podczas prac nad planem + 10 stanowisk dodatkowych	Stan ekologiczny jednolitych części wód – WIOS w Rzeszowie Pozostały zakres – RDOŚ w Rzeszowie	140
1096 Minóg strumieniowy	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód wg wymagań RDW. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfologicznych kształtujących koryta cieków w ramach	Stan ekologiczny wód Stan hydromorfologiczny cieków. Zagęszczenie populacji	Stan ekologiczny wód – wg metodyki oceny stanu ekologicznego wód wynikającej z przepisów odrębnych Zagęszczenia populacji i stan	Ocena stanu ekologicznego jednolitych części wód w zakresie wszystkich elementów jakości wymaganych wg przepisów odrębnych Ocena stanu	Dwukrotnie w okresie realizacji planu	Ocena hydromorfologii: 50 wylosowanych odcinków próbnych Ocena zagęszczeń: stanowiska zbadane	Stan ekologiczny jednolitych części wód – WIOS w Rzeszowie Pozostały zakres – RDOŚ w Rzeszowie	140

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu hydrograficznego w całym obszarze.		hydromorfoloiczny siedliska – wg metodyki GIOS	populacji wg metodyki GIOS Ocena stanu siedliska na podstawie hydromorfologii wg metodyki GIOS		podczas prac nad planem + 10 stanowisk dodatkowych		
2511 kieleb Kesslera Romanog obio kessleri	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód wg wymagań RDW. Zachowanie naturalnego charakteru cieków jako siedliska gatunku, w tym naturalnych procesów hydromorfoloicznych kształtujących koryta cieków w ramach 'korytarzy swobodnej migracji cieków'. Odtworzenie ciągłości ekologicznej systemu hydrograficznego w całym obszarze.	Stan ekologiczny wód Stan hydromorfoloiczny cieków. Zagęszczenie populacji	Stan ekologiczny wód – wg metodyki oceny stanu ekologicznego wód wynikającej z przepisów odrębnych Zagęszczenia populacji i stan hydromorfoloiczny siedliska – wg metodyki GIOS	Ocena stanu ekologicznego jednolitych części wód w zakresie wszystkich elementów jakości wymaganych wg przepisów odrębnych Ocena stanu populacji wg metodyki GIOS Ocena stanu siedliska na podstawie hydromorfologii wg metodyki GIOS	Dwukrotnie w okresie realizacji planu	Ocena hydromorfoloii: 50 wylosowanych odcinków próbnych Ocena zagęszczeń: stanowiska zbadane podczas prac nad planem + 10 stanowisk dodatkowych	Stan ekologiczny jednolitych części wód – WIOS w Rzeszowie Pozostały zakres – RDOŚ w Rzeszowie	140
1078 Krasopani hera	Utrzymanie występowania skupień sadzka konopiastego przy wszystkich ingerencjach w środowisko.	Populacja Siedlisko	Wg metodyki PMS	Wg metodyki PMS	Dwukrotnie w okresie realizacji planu	Co najmniej 20 wylosowanych stanowisk z występowaniem sadzka	RDOŚ w Rzeszowie	10
1086 Zgniote k cynobrowy	Utrzymanie rozszedlenia gatunku w całym obszarze i jego populacji. Optymalizacja stanu siedliska przez wdrożenie	Populacja Siedlisko	Wg metodyki PMS Pomiar martwego drewna – powtórzenie wg metody	Wg metodyki PMS Pomiar martwego drewna – powtórzenie wg metody	W 10 roku realizacji planu	Cały obszar – 'stanowiska obszarowe' przyjęte w pracach nad	RDOŚ w Rzeszowie	20

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	konsekwentnego pozostawiania złomów, wykrotów, stojących zamierających i martwych jodeł, stanowiących kluczowe siedlisko zgniotka. Zwiększenie zasobów martwego drewna grubowymiarowego. Wykluczenie usuwania z lasu drzew o wysokim prawdopodobieństwie zasiedlenia przez zgniotka.		zastosowanej w pracach nad niniejszym planem	zastosowanej w pracach nad niniejszym planem		niniejszym planem		
1920 Ponurek Schneid era	Utrzymanie rozsiedlenia gatunku w obszarze i jego populacji. Zapewnienie udziału lasów o naturalnym charakterze, nie użytkowanych, zdominowanych przez naturalne procesy dynamiki lasu i akumulacji martwego drewna, jako „źródło” w metapopulacji gatunku. Odtworzenie w obszarze zasobów martwego drewna grubowymiarowego i zapewnienie, że martwe drewno w toku rozkładu nie jest przekształcane i	Populacja Siedlisko	Wg metodyki PMS Pomiar martwego drewna – powtórzenie wg metody zastosowanej w pracach nad niniejszym planem	Wg metodyki PMS Pomiar martwego drewna – powtórzenie wg metody zastosowanej w pracach nad niniejszym planem	W 10 roku realizacji planu	Cały obszar – ‘stanowiska obszarowe’ przyjęte w pracach nad niniejszym planem	RDOS w Rzeszowie	20

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

	niszczone. Ograniczenie ryzyka przypadkowego niszczenia osobników gatunku w wyniku pozyskania drewna w drzewostanach sąsiadujących ze stanowiskami gatunku.							
4026 Zagłębek bruzdkowany	Utrzymanie rozszedlenia gatunku w obszarze i jego populacji. Zapewnienie udziału lasów o naturalnym charakterze, nieużytkowanych, jak również zapewnienie naturalnych procesów dynamiki lasu i akumulacji martwego drewna wokół znanych miejsc występowania gatunku. Zabezpieczenie >50% znanych stanowisk w warunkach ochrony rezerwatuowej, a pozostałych stanowisk w formie lasów wyłączonych z pozyskania drewna.	Populacja Siedlisko	Wg metodyki PMS Pomiar martwego drewna – powtórzenie wg metody zastosowanej w pracach nad niniejszym planem	Wg metodyki PMS Pomiar martwego drewna – powtórzenie wg metody zastosowanej w pracach nad niniejszym planem	W 10 roku realizacji planu	Cały obszar – ‘stanowiska obszarowe’ przyjęte w pracach nad niniejszym planem	RDOS w Rzeszowie	20
4014 Biegacz urozmaicony	Zachowanie w stanie naturalnym potoków i stref przypotokowych.	Populacja Siedlisko	Wg metodyki PMS	Wg metodyki PMS	Dwukrotnie w okresie realizacji planu	Co najmniej 10 wylosowanych stanowisk nad ciekami w lasach	RDOS w Rzeszowie	20